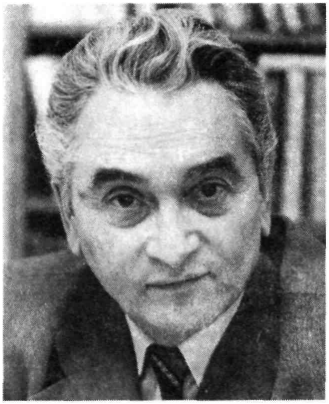

JOSEF KUTÍK

Bílá vydra u Bobří hráze

Tonika Žižku, českého chlapce, kterého hospodářská krize donutila odejít ve 30. letech za prací do Kanady, znají čtenáři jako Tonyho alias Bílou vydru, což je přezdívka, kterou mu dali jeho indiánští přátelé. Tentokrát se Tony vydává na nebezpečnou cestu plnou nástrah a dobrodružství, na jejímž konci má nalézt rafinované ukrytý zlatý „poklad" svého drsného, ale dobrosrdečného přítele, lovce a zlatokopa Lulu Pruďase. Lulu je s vážným zraněním uposután na nemocniční lůžko, a nemůže si tedy pro své zlato, které chce použít na dobročinné účely, dojít sám. Zhostí se tentokrát Bílá vydra úspěšně svého nelehkého úkolu?

KARAVANA

NĚKDO sbírá známky, jiný mince, další třeba motýly a brouky. Sběratelství je snad nejrozšířenější zájmovou činností na světě. Domnívám se, že by se těžko hledal kluk nebo děvče, kteří by neměli nějakou sbírku. Také autor knížky, kterou budete číst, byl ve svém dětství sběratelem. Jenže nesbíral ani známky, ani mince, ani motýly, ale všechno, co se týkalo života na vzdáleném severu. Co vede člověka k tomu, že se stává sběratelem? Především asi zvídavost a touha po poznání, pak ctižádost a konečně i láska. Josef Kutík, podobně jako hrdina jeho příběhů Toník Žižka, pochází z malé vesnice. Jako vesnický kluk měl blízko k přírodě a jejím obyvatelům. Od mládí měl rád zvířata, zejména pak psy, kterých doma chovali několik. Není bez zajímavosti, že se vyskytují i v jeho knihách - alespoň svými jmény. Měl nepochybně rád i dobrodružství - však také říká, že milovaným autorem jeho mládí byl Jack London - a jako každý správný kluk toužil po vzdálených, neznámých zemích. A tak se pro něj sever, od Sibiře přes Aljašku, kanadská teritoria po Grónsko, a jeho obyvatelé stali už v mládí onou vytouženou exotickou končinou, kde aspoň ve svých snech toužil prožívat překvapující příběhy. Jenže tato mladistvá romantika měla velmi reálný základ. Dalo by se říci, že Kutíkovi nešlo pouze o fantazii a sny, ale o poznání skutečného života oněch krajů. Kdo se blíže seznámí s jeho spisovatelskou činností, snadno zjistí, že se podobný rys nachází i v jeho románech. Také zde musí běžná a často zneužívaná romantika ustoupit do pozadí a uvolnit místo věcné životní zkušenosti. A je jednou z předností Kutíkových prací, že dokázal objevit i v té na první pohled střízlivé realitě dostatek motivů, jejichž napínavost a dobrodružnost si nikterak nezadá s těmi, jež vznikají pouze v bujné fantazii.

Josef Kutík tedy od mládí sbírá materiály o dalekém severu. Vystřihuje si články a obrázky, týkající se života na severu, hodně čte - a zase hlavně o severu -zajímá se o život tamních lidí i zvířat, zejména psů. Ti jsou pro severana nezbytným životním průvodcem. V Kutíkově tehdejší sbírce byste nalezli tvary zvířecích stop, dověděli byste se, jak se zapřahují psi do spřežení, jak vypadají indiánské mokasíny a sněžnice. A opět jedna příznačná zajímavost: sám si jako chlapec ušil mokasíny a z proutí si zhotovil sněžnice. Další důkaz, jak si příští spisovatel už tehdy vážil životních reálií, jak velký důraz kladl na konkrétní detail. Proto vše, o čem ve svých knihách vypráví, musí být podloženo faktem, opírajícím se o skutečný život.

Život poskytl příštímu spisovateli hodně zážitků, načerpaných ve velmi rozmanitých prostředích. O dětství jsme se už zmiňovali. Na jeho závěru byla válka. Na maturanta z obchodní akademie v Hradci Králové čekala jediná, velmi neradostná, perspektiva: pracovní nasazení v říši. Jako mnoho jiných mladých lidí, i Kutík se bránil tomuto pracovnímu nasazení. Měl úspěch, neboť se mu podařilo najít práci doma v tehdy velmi důležitém a preferovaném úseku - na železnici. Stal se traťovým dělníkem. Později dělal posunovače, topiče na lokomotivě, pracoval jako tunelář, byl telegrafistou, průvodčím a výpravčím, na šachtě pak montérem a vrtmistrem. Ale některá z těchto zaměstnání vykonával už po válce, a mohli bychom k nim přiřadit ještě povolání úředníka a knihkupce. Je samozřejmé, že každé z těchto prostředí přinášelo příštímu spisovateli nepřeberné množství zážitků a zkušeností, že mu ukázalo život z těch nejrozmanitějších stran a že se, ať přímo či nepřímo, ať zjevně či zastřeně, promítalo do jeho práce. Kutíkovo literární dílo je široké, ale my se v této chvíli musíme vrátit k Bílé vydře, to jest Toníkovi Žižkovi. Jeho osudy souvisí s Kutíkovým dětstvím a s jeho první sběratelskou vášní. Ze vzpomínek a z oněch výstřižků o severu a z lásky k lidem a k jejich věrným pomocníkům vyrostly příběhy, které jste už sledovali v románech **Bílá vydra, Návrat Bílé vydry, Bílá vydra na stopě, Bílá vydra v záloze** a **Bílá vydra na vlčí stezce.** Dostáváte do rukou další díl **Bílá vydra u Bobří hráze.** Víte, že Toník je už dlouho na Dalekém severu v Kanadě, a když jste se s ním setkali naposled, sloužil u tamější jízdní policie. Víte také proč. Chtěl původně vstoupit do armády bojující ve druhé světové válce proti fašismu, ale ze zdravotních důvodů nebyl odveden. Stal se členem jízdní policie, ale ani tato práce ho posléze neuspokojovala, protože se setkává s násilím. Toník tedy odchází a tento odchod je pouze novou příležitostí k dalším bohatým prožitkům, o nichž vám bude spisovatel Josef Kutík vyprávět.

(zfr)

Bílá vydra u Bobří hráze

I

Aeroplán dávno odletěl a já ještě stál a díval se do prázdné smuteční oblohy, olověné a šeré, kde se rozplynul. A jako bych letěl s ním, a v trvajícím ustrnutí jsem v duchu zíral na to mohutné, vždycky tolik živoucí tělo, dodneška stále plné síly a nezdolné energie, které teď spočívá na nosítkách a je odkázáno pouze na to, co s ním udělají druzí. Tiskl jsem prsty v palečnicích k sobě, až jsem v nich ztrácej cit, a zuby se mi samovolně svíraly. Lulu, ten velký kamarád, který v posledních týdnech tolikrát dokázal, co je schopen pro druhého obětovat, před několika krátkými, a zároveň tolik dlouhými hodinami skoro obětoval život. Úporně jsem se držel toho jediného slovíčka, onoho „skoro", a odmítal třeba jen připustit myšlenku, že by nemělo platit. Lulu Pruďas přece nemůže umřít, vykřikovalo to ve mně. Dva malé projektily z Chrissovy pušky nedokáží zabít ten divoký nezkrotný život.

Drobeček útěchy a dílek naděje mi dávala i přítomnost doktora Silvara, jehož účast na téhle výpravě si Lulu vynutil, jako by dokázal číst v budoucnosti, a který teď seděl u jeho trpkého lůžka v kabině letadla, které ho unášelo, jak nejrychleji stroj umí, do edmontonské nemocnice.

Byl bych odletěl s ním, měli jsme však k dispozici nevelký stroj, který Lulu s pilotem á doktorem stačili zcela zaplnit. Musel jsem tedy kamaráda opustit a zůstat. A ztratit tak jakoukoliv možnost sledovat jeho stav.

„Pane," ozval se vedle mne tichý hlas, „pan doktor Silvar jistě udělá možné i nemožné, aby pan Lucien žil. A protože jsem víc než ochoten připustit, že člověčí víra, pokud se úpěnlivě a vytrvale upíná jedním směrem, může mít překvapivě kladný účinky, rád bych se k vašim myšlenkám přidal, a ostatní přátelé taky. jenom — když dovolíte, pane Siskou — k soustředění člověk potřebuje mnoho energie, neuvěřitelně mnoho sil. A sílu lze načerpat pouze vydatným jídlem, pane."

Ten tichý hlas s pečlivou výslovností patřil panu baronovi, dalšímu mému severskému příteli, stejně věrnému jako Lulu, a navíc člověku, který dovedl velice uspokojivě vyhovět jedné mé velké slabosti, mému mlsnému jazyku.

Jak jsem se probíral ze zamyšlení, blýskla mi v duchu i v téhle těžké chvíli úsměvná vzpomínka, jak se mě kdysi pan baron snažil přesvědčit o své příslušnosti k francouzskému národu, jíž odůvodňoval svoje zázračné kuchařské umění. A přitom jeho vzhled byl indiánštější než vzhled kteréhokoliv jiného Indiána, kterého jsem kdy potkal. Tmavý obličej, rámovaný dlouhými rovnými černými vlasy, měl rozrytý hustou sítí droboučkých, teninkých vrásek, jaké vídáváme u starých indiánských žen, a šikmé černé oči taky nedokázaly zapřít původ. Už tehdy prvně jsem si říkal, že — pokud vůbec nějakého bílého předka měl — mohl jím být nejvýš kterýsi dávný pradědeček.

Ještě jedním zdánlivě komickým rysem se pan baron vyznačoval: hrdostí nad příslušnosti k šlechtickému stavu. Když na něj při našem prvním setkání ve stanici Fort Providence jeho tehdejší otrokářský zaměstnavatel pan Harper volal: „Pane barone, koukej sebrat nůši a mazat pro dřevo," pokládal jsem to oslovení za nejapný žert. O nějaký čas později, když pan baron témuž panu Harperovi předkládal účet za surové utlačování, vytasil se s listinou, v níž jsem ke svému údivu četl: Baron Pierre Paul de France. Pan Harper nad tím tehdy taky zůstal

úplně v ustrnutí.

„Pojďte, prosím, pane," pronesl pan baron opět svou perfektní výslovností, kterou získal za léta strávená v misii a které se nezbavil ani potom, kdy misii musel opustit a žít na drsném Severu. A kterou jsem nestačil obdivovat. Já sám jsem se vyjadřoval onou zvláštní směsí francouzštiny a angličtiny, poznamenanou nejrůznějšími dalšími jazyky, od indiánských třeba po švédštinu, němčinu či španělštinu, jak si je lovci nebo prospektoři přivezli ze své staré vlasti nebo zdědili po rodičích. Vyjadřoval jsem se tak, přestože jsem se anglicky po našem příchodu do Kanady celkem dobře naučil, ale tenhle slang byl tady nahoře na Severu každému nejsrozumitelnější.

„Vážně, pojď, Tony," přidala se k panu baronovi Marie.

V údivu jsem se po ní ohlédl. Tak hluboko jsem byl ponořen do přemítání o Lulu Pruďasovi, z něhož mě pan baron vytrhl, jen aby mě vzápětí nechtě zavedl do vzpomínek na naše seznámení, že jsem skoro zapomněl na Mariinu existenci, jakmile se však ozval její hlas, jako lavina na mne spadly dlouhé dny úzkosti, kdy jsme o ní nevěděli, a pak už věděli, to vědomí však bylo daleko horší než nejistota. Marie se octla v rukou bezohledného, studeného zločince a vraha Chrisse Bretta, který utekl z vězení s utkvělou myšlenkou, že se mi musí pomstít tím nejstrašnějším způsobem, jaký najde, protože jsem se podle jeho přesvědčení nejvíce podílel na jeho zatčení. A vymyslel si opravdu hrůznou odvetu. Unesl Marii, o které mu jeho komplicové na svobodě zjistili, že mi na ní záleží víc než na vlastním životě.

A právě na tomto místě, kde jsem stál, jsme Chrisse Bretta a Marii dostihli, a nebýt přítele Lulu, určitě by byla nevyvázla bez zranění, pokud by ji byl Chriss Brett rovnou chladnokrevně nezabil, a někoho z nás s ní. Lulu odpoutal jeho pozornost takovým způsobem, že Marii nebyl zkřiven jediný vlásek, Lulu sám však utržil ty dvě střely z kulovnice, a obě zlé, velice zlé… Jednu poblíž klíční kosti, druhou pod žaludeční důlek.

Oči se mi samovolně zavřely, když jsem si vzpomněl, jak z malého kousku holé tváře, která byla v té houštině smolně černých kudrnatých vousů vidět, vymizela barva, jak obličej šedne a mohutný okurkovitý nos Lulu Pruďase špičatí a podivně se prodlužuje.

A mrtvé tělo Chrisse Bretta leželo dál tak, jak vypadlo Lulu Pruďasovi z rukou, teď, v panujícím třeskutém mraze, už úplně ztuhlé. Lulu mi jednou vyprávěl, jak si občas pohrával s vlky, a shodou okolností mi to před několika dny potvrdil jeden jeho známý, jakýsi Gabriel, jehož Lulu nazýval Kostihrýzek — Oslí huba. Lulu se snažil přilákat plaché vlky na kusy syrového masa k sobě, a když se mu to podařilo, znenadání některého popadl za krk a za zadek, zvedl ho nad hlavu a přerazil mu hřbet o koleno.

Právě tak dopadl i Chriss Brett. Lulu to dokázal i se dvěma střelami v sobě. Ještě se pak stačil přesvědčit, že se Marii nic nestalo, a tiše upadl do mdlob, z nichž se už za těch několik hodin, než přiletělo letadlo, neprohrál.

„Tony..."

Otočil jsem se.

„Marie," řekl jsem, a v tom jediném slovíčku, ve jménu, které jsme v posledním čase všichni tolikrát v úzkostech opakovali, jsem sám slyšel všechnu úlevu toho okamžiku, kdy jsem se ubezpečil, že je živá a zdravá.

A jako by mě to jméno vrátilo do skutečnosti, uvědomil jsem si, kde jsem, znovu jsem viděl to veliké bílé údolí, pokropené černými skvrnami drobných lesíků a jednotlivých stromů, stan, v němž doktor Silvar poskytl našemu kamarádovi první ošetření, oheň, kolem něhož na vrstvě chvojí, pokryté kožešinovými přikrývkami, seděli moji přátelé. A sníh, všude plno sněhu. A cítil jsem mráz, který svíral chřípí. Kousek dál se hašteřilo několik psích spřežení, uvázaných tak, aby se nemohla servat, a Nikipi jim právě rozdával příděl zmrzlých, nyní u ohně rozehřátých ryb. Viděl jsem mezi zvířaty i svoje hafany, jimž jsem kdysi, když jsem je jako chlupaté kouličky dostal od Berta, indiánského přítele strýce Josefa, dal jména našich psů ze starého domova.

Marie mě vzala za loket a vedla mě k ohni.

„Pojď — pojď, Tony," uvítal mě Henry Fin, její otec, teď, když Marii už nehrozilo nebezpečí, jako vyměněný. „Člověče, takovýho siláka jako Lulu přeci hned tak něco neporazí." Zatřepal hlavou, až se mu dlouhé světlé vlasy, vykukující zpod chlupaté čepice, rozlétly kolem hlavy. „Nemám pravdu, Tomáši?" Předklonil se a posunul ohořívající větev dál do ohně.

„Věřím, že se ten chasník vylíže, a že se vylíže dřív, než by dokázal každej druhej," řekl Tomáš Lauren. „Jen si vzpomeňte: Není to přeci tak dávno, co si polámal ruce, nohy i páteř, a na vlastní oči jsme viděli, co krátce po uzdravení dokázal. A to uzdravování mu trvalo polovinu doby než komu jinýmu."

„Pánbu mě netrestej," dodatečně se poplašil pan baron. „Po takových zraněních — a vyzval na zápas sedm Indiánů najednou! A vyhrál!"

„On jeden velkej silnej mužskej, co nemůže jenom tak umřít," přidal se Noatak. „On jako deset medvěd. Dvacet. Moc medvěd."

„Tady, pane Siskou," podával mi pan baron plechovou misku. „Ať vám to nevystydne."

Dychtivě jsem natahoval obě ruce, a zároveň si znovu všiml svých chlupáčů. Všichni se teď pilně věnovali Nikipimu a jeho rybám a na chvilku si mě přestali hlídat. Střežili mě jinak nepřetržitě, neustále na mně spočíval pozorný pohled aspoň jednoho z nich. Příliš často jsem se jim v poslední době ztrácel a třeba celé dlouhé měsíce je nechtě a nerad nechával v péči svých indiánských přátel. A hafanům se stýskalo stejně jako mně po nich, a pravděpodobně víc.

Zabořil jsem lžíci do té věci, co mí pan baron podal, a už předem jsem cítil, že opět zůstanu v tichém ustrnutí nad dobrotou, kterou pan baron připravil. Pokaždé se opakovalo totéž, jen chuť té slasti se nikdy neopakovala.

Pan baron mě sledoval láskyplným maminkovským pohledem, a když viděl moji reakci na první sousto, skromně a s vrcholným uspokojením sklopil oči.

„Neříkejte nic," zaprosil. „Váš výraz mi bohatě stačí."

„Nad vašimi výtvory je možný nejvýš pronášet oslavný básně," povídám.

„Jenomže — jenom kdyby si tu s námi pochutnával i Lulu. Ať by se choval sebeneurvaleji, polykal jídlo v půlkilových kusech a bez kousání..."

„ ... i kdyby si spatlal pět chodů i s polévkou dohromady, jak on to umí," navázal pan baron, „bryndal si do klína a cejkal po pláštěnce, všechno bych mu dneska prominul. A věřte mi, pane, že mě mrzí, že jsem ho kvůli jeho chování u stolu tolik citýroval."

„Ještě si to mockrát zopakujete, pane barone," řekl Tomáš Lauren, který právě odkládal hrnek od čaje. „Ale konec zábavy a do práce.“ Zvedl se, krátce se po mně ohlédl a dodal: „Pomůžeš mně, Tony, až se najíš, nebo ti mám dát dneska pokoj?"

„Pan Siskou se musí nejdřív posilnit, pane Laurene," hájil mě pan baron. „Chápu, že policejní práce někdy nesnese odklady, ale tohle není ten případ, zdá se mi."

„Máte pravdu jako vždycky, pane barone," šklebil se Tomáš Lauren ze svých více než sto devadesáti centimetrů, a jako tak často mi opět připomínal dravce, vyhlížejícího si z výšky kořist. „Jenomže málo platný, Tony taky patří ke Kanadský jízdní a já jsem pořád ještě jeho velitel. A kromě toho, když je žal největší, mají se jít kácet stromy."

„Ano, práce je lék na mnohý neduhy," přikývl mu pan baron, „ale až po jídle," dodal rezolutně.

„Za chvilku, Tomáši," řekl jsem a pečlivě vyškraboval misku.

Pan baron už mi podával pomačkaný plecháč se silným černým čajem, oslazeným několika hrstmi cukru. Div jsem si nespálil rty.

Nad tou promrzlou hromádkou kožešin, podivně zplihlou a plochou, která ukrývala tělo Chrisse Bretta, jsem chvilku postál. Co zlého tenhle člověk, vlastně skoro ještě kluk, stihl za svůj krátký život udělat, co bolesti a utrpení přinesl lidem, s nimiž se srazil, kolik životů má na svědomí... Vychloubal se hony na Indiány, jež s několika kumpány pořádal, a oběti počítal na desítky. Teď tedy skončil, jak měl skončit už dávno. Jenom škoda, že dvě poslední střely, které ještě stačil vypálit, si našly rozložitou hruď mého přítele.

„Tak se do toho dáme," pobídl mě Tomáš Lauren.

Práce nám však zabrala velice málo času, a když si pak Tomáš u ohně poznamenával do svého památného zápisníku pozemský majetek Chrisse Bretta, mohl místo jmenovitého seznamu klidně napsat: Běžné potřeby muže, putujícího divočinou. Potřeby, kterými se kromě oblečení rozumí saně, sněžnice, psí smečka, stan, kožešinové přikrývky, spací pytel, sekyrka, lovecký nůž, zbraně, munice, vaky s jídlem, se solí a s kořením a další s potravou pro psy, pár kousků nejnutnějšího nádobí, nepromokavý pytlík se záplatami, sobi šlachy na tenata, svazky stočených řemínků na všecko, a tím výčet pomalu končí.

„Nikde nic o nějakých kumpánech, s kterými se jistě chtěl setkat, ale taky skoro žádný peníze, ani pytlík se zlatem, jak bych čekal," uvažoval Tomáš. „Poslyšte, Marie, nezmiňoval se o něčem?"

„Povídala jsem vám, že byl skoro bez sebe touhou po pomstě." Marie na okamžik stočila své tmavé oči ke mně a já si v nich přečetl zákmit strachu. „Život

pro něj neměl cenu, dokud se mu nepovede zabít Tonyho, tohle jediný měl celou dobu na mysli."

„Takže se nedalo uhádnout, kam míří? Dal bych krk na to, že měl někde ulitou hezkou hromádku zlata."

„O zlatu mluvil, ale jenom zase v tý jediný souvislosti. ‚Kdybych všecko, co jsem naschránil, měl obětovat, já ho dostanu,' říkal."

„Z toho, co jsme se dozvěděli, se dalo usuzovat, že míří k jedny chatě, kterou si tady někde kus dál kdysi postavil Chrissův kamarád Wally Yatessen se svým parťákem."

„V tomhle vám vážně nepomůžu, pane Laurene," vrtěla Marie hlavou. Její tmavý indiánský obličej se v žáru šlehajících plamenů mírně leskl. Marie, po matce Indiánka, byla hrdá na to, že na ní není vidět ani kapička bělošské krve, přestože svého otce, světlovlasého Henryho Fina, velice milovala.

„No, my se tam mrknem," uzavřel úřední výkon Tomáš Lauren.

„Jak to bude se mnou, veliteli?" ozval se Joss McCoy, třetí příslušník Kanadské jízdní policie, který původně při této akci létal s pozorovacím letadlem. Teď musel přenechat místo jiným pasažérům, na které jsem při všem, co jsem dělal, neustále myslel. Joss McCoy právě skončil prohlídku oblečení Chrisse Bretta, ale ani tam nic mimořádného neobjevil. Teď si dýchal na prsty, zimomřivě si přitahoval plášť ze sobí kožešiny k tělu a na svých krátkých nohách rázoval k ohni. Byl jenom o několik málo centimetrů větší než pan baron, který se vyznačoval nápadně malou postavou.

„Než začneš rozdělovat práci, Tomáši," řekl jsem, „počítej s tím, že chci sedět u jeho postele, až se Lulu probere. I kdybych měl rovnou teď podat žádost o propuštění."

„Proč tak zhurta," trochu se mi pošklebo val Tomáš. „Já to přeci vím i bez výpovědi."

„Proto!" dodala Marie.

„Vy tam taky chcete sedět, to je mi jasný."

„A divíte se?"

„Ani trochu." Tomáš zvážněl. „Proto jsem pilotovi přikázal, aby ráno vyrazil co nejdřív."

„My s Nikipim se do Edmontonu nemusíme vracet, že ne, pane Siskou?" dotazoval se mě pan baron. „Máme nejvyšší čas vydat se domů, do tý naší milovaný chaty, kterou jste nám ve svojí příslovečný laskavosti daroval, pane Siskou."

„Kruci," uklouzlo Jossovi McCoyovi, „já bych tyhle vaše řečičky ani nedokázal opakovat, natož abych je přednášel z vlastní hlavy. Pokaždý znova jsem nad nima celej ťumpachovej.

„Jen jeďte, pane barone," povídám. „Je dost na tom, že jste kvůli mně tak dlouho žili v Edmontonu. I když se mně teda po vás i po Nikipim bude stýskat."

„Byl jste velice nemocen, pane," připomenul tiše pan baron. „Vaše zranění byla takovýho rázu, že jsme vás nemohli opustit. Teď jste ale zase jako rybička a už nás

nepotřebujete, a my teda můžeme začít žít tak, jak se nám líbí — i když teda — a už jsme vám to stokrát opakovali — bychom uvítali, kdybyste mohl bydlet s námi jako v těch krásných dobách ..."

„Zarazte, pane barone," řekl jsem. „Situace je nám všem jasná."

„A já s tímhle Tonyho výrokem horlivě souhlasím," přikývla Marie a zamrkala.

Pan baron jí odpověděl stejně a najednou vypadal jako malý prohnaný spiklenec. „Jistě, slečno Marie, chápu. My s Nikipim máme pro budoucnost taky svoje plány."

„Smím je znát?" zeptala se.

„Samozřejmě, prosím. Ale snad bych vám je měl svěřit v nepřítomnosti pana Siskou, jestli mi, pane Siskou, prominete moji nevychovanost."

„Žádný tajnosti," broukl Tomáš Lauren, „protože mne se tyhle věci taky týkají. Tadyhle slečinka chce Tonyho vyrvat z mých spárů, jak moji něžnou péči nespravedlivě nazývá, a sama s ním má ty nejhorší úmysly..."

„Cože!" vzplála Marie. „Nepřišel ve vašich službách skoro o život? Zrovna jako Mittinaki," ukázala na pana barona, „a Nikipi? A mnoho dalších? Není to dávno, co se Tony taktak vykřesal z toho strašnýho otřesu mozku a průstřelu plic? Tomu říkáte něžná péče?"

„Já bych, veliteli, v tomhle momentě radši mlčel," předešel joss McCoy Tomáše Laurena. „Slečna je, jak se zdá, v ráži..."

„Taky že jsem, a mám proč!" Vsedě se na něho otočila a podepřela si ruce o kolena zkřížených nohou. „Konečně, řekněte sám: co vy byste dělal radši? Policajta, nebo lékaře, samozřejmě pokud byste měl na studie buňky a peníze?"

„Cože?" lekl se Joss McCoy. „Jakýho lékaře..." Oči mu zašvidraly ke mně. „A takhle to teda je!" skoro zazpíval. „Z jedny něžný péče se Tonyho snaží vyrvat, aby ho do jiný, daleko něžnější péče dostali. Slečna jde študovat medicínu a ustanovila se, že ji Tony nade .vše touží študovat taky."

„Buňky byste teda měl," přikývla uznale Marie. „Teď ještě ty prostředky a můžete podat žádost o propuštění i vy."

„Zapomínáte na chuť do studia, vážená slečno," namítl Joss McCoy. „A výdrž." Strhl si kožešinovou čepici a zuřivě se podrbal v zrzavé čupřině, kterou Lulu nazýval zlatá a vždycky na ni dlouho v ustrnutí hleděl. Vše, co se týká zlata, Lulu Pruďase odjakživa fascinovalo.

„A kdyby vám byl někdo ochoten nezištně pomáhat, pane McCoyi?" zeptal se pan baron.

Joss sevřel rty a předstíral, že se brání smíchu. „Povídáte nezištně?"

„Vy jste stejnej prevít jako ten váš slavnej velitel," řekla mu Marie s hlubokým přesvědčením. „Ale nepadla tu zmínka o nějakých plánech do budoucnosti, Mittinaki?" Zvědavě se předklonila.

„Teď, když bylo to hlavní řečeno," maličko se jí vsedě uklonil pan baron, „už nám nic nebrání prozradit zbytek, co, Nikipi?" Přistrčil kotlík s čajem dál nad plameny, ale než mohl pokračovat, ujal se nedočkavě slova Nikipi.

„Nikipi teď několikrát letěl letadlem," začal a oči mu svítily jako vždycky,

když se pro něco nadchl. „Mluvil s pilotem, pilot dovolil Nikipimu řídit. Nikipi do školy na piloty. Až Bílá vydra velkej slavnej doktor, Mittinaki koupí letadlo. Nikipi ho bude vozit po Severu za nemocnejma."

„A já si udělám zdravotníckej kurs a budu pana doktora Siskou doprovázet jako zdravotní personál," dodal pan baron.

„No, prosím. Jedna dvě a všecko je hotovo jako nic," pošklebovał se Joss McCoy. „Já už ti, kamaráde, můžu dát jenom svoje požehnání."

Srazil jsem mu ruku. „Přestaň šaškovat," vztekal jsem se, ale to zlobení mi tentokrát nějak nešlo od srdce.

„Nevzpomínáš si náhodou na něco, Tony?" ozval se Henry Fin. „Na jednu debatu u nás v chatě?"

„To sem nepleť," odbyl jsem ho.

„Ale pročpak? Nemáš náhodou taky dojem, že ti mám co odvádět?"

„Táto!" řekla Marie.

„Vidíte? Ta moje holka umí číst myšlenky," smál se Henry Fin. „Ty, Tony, ses s ní tenkrát proti mně spiknul, a přes všecky moje námitky jste mě spojenýma silama přesvědčili, že by byl hroznej hřích, kdybych Marii nepustil na studie." Podíval se na mě přivřenýma očima, jako by na mě mířil puškou. „A víš, co já teďka udělám? Já se s ní spiknu proti tobě."

„Henry ...," pokoušel jsem se ho zarazit.

„Žádný Henry. Poctivě mně odpověz. Kdyby ti ještě dneska ráno někdo řek, že Marii zachráníme jen v tom případě, když slíbíš, že na ty studia půjdeš, co bys byl odpověděl?"

„To je podraz, Henry," vybafl jsem na něj.

„Nu, značná dávka demagogie v tom je, prosím," připouštěl pan baron, „ale odpověď by mě stejně zajímala."

„Přestaňte s tím šílenstvím," bránil jsem se. „Copak já můžu jít študovat? Po těch letech, co se toulám divočinou?"

„Poslouchejte, nezdá se vám, že nám nějak brzo otrnulo?" zeptal se Tomáš Lauren. „I když je taky pravda, že reakce na prožitý napětí bývají všelijaký."

„Je dobře, že o tom, co se stalo, nemluvíme, prosím," řekl pan baron. „Po dobách strachu a úzkosti je potřeba počkat, až člověku otrne. Člověk asi cítí, že tý hrůzy bylo ažaž a že v tý chvíli by asi víc neunes."

„Lepší povídat o lítání s doktor," navrhoval Nikipi.

„Všichni lidi z kmene náčelník Unkatak rádi, když Bílá vydra velkej doktor," promluvil znenadání Noatak, a proti svému zvyku tentokrát nežertoval. A otevřený pohled podtrhoval jeho slova.

„A už dost," řekl jsem. „Pojďte se radovat z toho, že jsme našli Marii, když zrovna tak ..." Nedokázal jsem dokončit a v prsou mě bodla známá úzkost, která mě poslední čas neustále provázela. „A mysleme na chudáka Lulu ..."

„Tak vidíte, kam jsme se dostali, když tadyhle Joss chtěl vědět, co dál," řekl Tomáš Lauren.

„A co teda dál?" ptal se Joss McCoy.

„Marie s Tonym se vrátí letadlem do Edmontonu. Henryho asi vyloží cestou, co, Henry?"

„Jo," kývl Henry Fin, „já už mám dost nakvalt. Brzy potáhnou sobi nahoru k tundře, tak abych si stačil nadělat zásobu masa." Vracel se do své osamělé chaty hluboko v divočině, která mu byla už dlouhá léta domovem a kde jsem se seznámil s ním i s Marií.

„S námi si nedělejte starosti, pane Laurene," řekl pan baron. „My s Nikipim poběžíme po svých. Taky chceme stihnout sobí tah."

„Teď jste mně zmátli všechny výpočty." Tomáš si posunul chlupatou čepici do týla. „Ale ty si vlastně, Henry, musíš s sebou vzít svoje psy, co? Takže se stejně do letadla taktak vejdete."

„Hádám," ozval se Joss McCoy, „že my dva, veliteli, se teda vydáme hledat tu Brettovu chatu, budeme se trmácet kdoví kudy ..."

„Kdyby ty ses tak rád netrmácel divočinou, ty uličníku," řekl jsem mu, „moh bys jít klidně študovat místo mě."

„Noatak s Tomáš Lauren? A Attiba a Utumanito?" zeptal se Noatak. Mluvil o dalších našich přátelích ze svého kmene, kteří se účastnili naší výpravy za Marií.

„Někdo musí odvést přebytečný smečky zpátky k vám, ne?"

„My dva s Nikipim vezmeme každej jednu do vleku," přihlásil se pan baron. „Takže dva by mohli s vámi."

„Dobře, vyrazíme ve čtyřech. Koho vybereš, Noataku?"

Utumanito zvedl ruku. „Potřeba vrátit."

„Takže domluveno." Tomáš poposedl, zadíval se do ohně a pak ke mně zvedl oči. Byly nezvykle vážné. „Uvědomil sis něco, kamaráde? Já na to celou dobu musím myslet." Na chvilku se odmlčel. „Kdyby nebylo toho hromskýho chasníka, mohlo všecko dopadnout úplně špatně, jsme mizerní policajti, když nás musel zastoupit on. A odnes si to za nás."

„Já už dávno vím, že jsem mizerné] policajt, Tomáši," povídám. „Že se na tu práci nehodím."

„Někdy se věci stanou samy," řekl tiše pan baron. „Odehrajou se tak, jak chtějí. A ...," zaváhal maličko, „ke slečně Marii našel pan Lucien takovej vztah, jakej snad v životě nepoznal. Rád, s, potěšením by pro ni umřel desetkrát, kdyby bylo potřeba, ne jenom jednou. A bude štěstím bez sebe, že kvůli ní utržil zranění. Uvidíte, že mám pravdu, jen co zase otevře oči."

„Do písmene potvrzuju to, co povídá," otočil se Henry Fin k Marii. „Ten mládenec se trápil stejně jako my dva, já a tadyhle Tony, a chvilkama se zdálo, že dokonce víc."

Marie se pod snědou pokožkou lehce zarděla. „Když tohle slyším, docela lituju, že už mě nemá kdo unést. Aspoň byste si mě víc vážili. A věřili, že to s každým myslím co nejlíp." Stihla mě pohledem, kterému jsem velice dobře rozuměl.

„Svatá pravda, prosím," důrazně kývl pan baron. Zdálo se, že Marii rozuměl ještě lip. Hned na to vstal, kývl na Nikipiho a na Noataka. „Tak, mládenci, zábavy jste užili až dost. Je potřeba nadělat dříví, postavit stany na noc, a hodilo by se

střelit něco čerstvýho k večeři. Máme nakrmit víc lidí, než jsme normálně zvyklí, a potom — dneska je velká sláva. A zároveň smutek. Našli jsme slečnu Marii a nastává nám loučení. Zejtra touhle dobou ..." Všechny nás přejel očima. „Takže bez nějakýho toho horskýho tetřívka, co jsem je dneska cestou zahlíd v křoví, a bez pár králíků se mně nevracejte. Takovej sněžnej kur by konečně taky nebyl k zahození."

II

Z letiště jsme s Marií jeli rovnou do nemocnice, ještě v severském kožešinovém oblečení, v mokasínech a s pláštěnkami přes ruku. Nesl jsem i svou pušku a za opaskem měl lovecký nůž. V té chvíli jsem si ovšem to vše uvědomoval jen zpola. Oba nás zaměstnávala jedna jediná otázka. Co je s naším kamarádem? Žije vůbec ještě?

Taxikář si nás nejdřív trochu nedůvěřivě prohlédl, ale pohled na Marii ho kupodivu uklidnil. Neuhodl jsem proč. Vypadala jako divoška, která zatím nepřišla příliš do styku s civilizací, a tvář měla zachmuřenou obavami. Naložil nás a co nejrychleji vezl, kam jsme potřebovali, kam jsme jeho auto v myšlenkách předbíhali. Vyrovnal jsem se s ním ještě za jízdy a jen zastavil, běžel jsem po schodech vzhůru ke vchodu.

„Stát," zavelel vrátný, když jsme se vrhli dovnitř. „Kampak?" Dodatečně se zarazil.

„Mám tu těžce raněnýho kamaráda, včera ho přivezli."

„Se střelnými ranami," doplnila mě Marie.

„Včera jsem tu nebyl — ale postřelenej, říkáte?" Vrátný přemýšlivě nakrčil čelo. „Někdo dneska povídal něco v tom smyslu, že nějakej těžce zraněnej umřel..." Jako když do mě vrazí nůž. Odstrčil jsem ho a rozběhl se chodbou, Marie za mnou. Vrátný něco volal a jeho křik odněkud vylákal několik zřízenců v bílém, nikdo z nich si však netroufl nás zastavit.

Plný nejhlubších obav a umrtvujícího strachu jsem hnal chodbami, které jsem ze svého nedávného pobytu tak dobře znal. Vrazil jsem do služebního pokoje doktora Silvara. Ve vzduchu stála vůně kávy a vychladlého cigaretového kouře, ale doktor Silvar byl pryč.

Vyběhl jsem ven a chytil první sestru, která se mi namanula. Viditelně se mě bála, a jak jsem si ji přidržoval za ruku, odtahovala se na celou délku paže.

„Doktora Silvara!" skoro jsem křičel. „Kde je doktor Silvar?"

„Nevím, pane..." Sestře se třásl hlas. „Já se vám po něm podívám, když mě pustíte."

„Včera přivezli člověka se střelnými ranami tady a tady. Kde leží?" S mrazením v zádech jsem očekával odpověď jako ortel, potvrzení toho, co povídal vrátný, už předem jsem se jí bál a zároveň ji odmítal.

„Já nevím, pane," tvrdila sestra. „Já pracuju na jiném oddělení... Tamhle!" zavolala s úlevou. „Tamhle jde doktor Silvar."

Otočil jsem se a díval se — díval jsem se mu už zdaleka upřeně do očí ve snaze uhádnout odpověď na otázku, kterou jsem mu ještě nepoložil, ale kterou jsem mu kladl už svou přítomností, a nedokázal jsem udělat jediný krok. Za sebou jsem slyšel Mariin polohlasný dech. Oba jsme dýchali pootevřenými ústy.

Doktor Silvar se rychle blížil. „Copak nám to tu děláte za rozruch, krajane," vklouzl mimoděk do naší češtiny. „A pusťte tu chudinku, vždyť se celá třese."

„Mluvte anglicky," utrhla se Marie. „Co je s ním?"

Doktor Silvar zvedl obočí. „Co by bylo?"

„Vrátný povídal, že — že někdo umřel," dostal jsem ze sebe.

„A tak," pochopil doktor. „Ale kdepak, pan Lucien má tuhej kořínek, o tom jsme se už v tomhle ústavu nedávno přesvědčili. Ale pojďte honem, ať vám něco dám."

Zavedl nás zpátky do svého pokoje. „Kafe? Nebo něco ostřejšího?",

„Kafe stačí," povídám. „Ale už, proboha, mluvte."

„Co byste chtěl druhej den po takovým zranění slyšet? Žije, a to je hlavní, ne? Dostali jsme ho na operační sál tak brzy, jak jen to šlo."

Marie ho přivřenýma očima sledovala. „Ale něco vám dělá starosti, viďte," řekla s určitostí.

„Takováhle věc dělá starosti vždycky, nemyslíte?" skoro ji odbyl. „Na rezultát je moc brzo. Děláme všecko, co dokážeme."

„Proč teda neřeknete na rovinu, jak mu je?"

„Co pořád máte? Jak povídám. Hlavně že jsme ho mohli včas operovat — však si můžete domyslet, co v těle z takový blízkosti kulka provede."

„A co provedla v něm?" nedala se Marie odradit jeho odmítavým tónem.

„Průstřel plic, průstřel zažívacího traktu, všecko vážný zranění, když už to musíte vědět," řekl skoro hrubě. „Je v šoku, po narkóze, má teploty, hrozí nebezpečí infekce břišní dutiny, je velice zesláblej. Dostává kapačky." Díval se z Marie na mě a zase zpátky. „Spokojeni? Nebo ještě něco?"

Marie se nadechla a dlouho trvalo, než dokázala vydechnout. Ucítil jsem náhlou slabost v kolenou.

„Doktore," řekl jsem tiše, naléhavě, „Lulu — Lulu nesmí umřít. Lulu musí žít, doktore..."

„Každej, kdo sem přichází, musí žít, nebo aspoň chce," odbyl i mne. „Přestaňte jančit, lidi. Pan Lucien má tu nejlepší péči, jakou kdo může dostat." Popadl Marii a rázně ji posadil do křesla, mne přistrčil k druhému. „A dost tý hysterie, a hned!"

Díval se, co s námi jeho tón udělá, a opravdu, trochu pomáhal. Pomohl aspoň tolik, že jsme si uvědomili nesmyslnost svého chování. „Nezlobte se, doktore," řekla Marie, „ale to ten děda ve vrátnici nás tak vyděsil."

„Já se přeci nezlobím," najednou se pousmál doktor Silvar. „Ale vy jste potřebovali vzpamatovat." „Chápejte, doktore .. .,* začal jsem. „Vždyť já chápu, nebojte se. Přeci jsem byl při tom, ne? Neprožíval jsem s vámi celou tu cestu? Všecky úzkosti a strachy tadyhle o slečnu Marii? I ten konec? Já si uvědomuju, co pro vás pan Lucien udělal."

„Můžu ho vidět?" zeptal jsem se.

„Proč?"

„Proč? Copak to není jasný?"

„To teda není."

„Doktore, my dva jsme si přeci od samýho začátku, co jsme se poznali, docela rozuměli. Nikdy jsme si nemuseli vysvětlovat, jak co myslíme..."

„Nic se přeci nezměnilo. Já jenom nevím, co byste na něm chtěl vidět. Leží tam velkej člověk na největší posteli, jakou jsme tu sehnali, na tý samý, co ležel nedávno. Povídal jsem, že je v šoku, v obluzení, při vědomí jen částečně, a já nechci, aby ho někdo zneklidňoval. A pohled na vás a na slečnu Marii by mu vůbec neudělal dobře."

„Doktor má pravdu, Tony. Věřme mu, když nám tvrdí, že pro tuhle chvíli na tom Lulu není hůř, než jak to odpovídá jeho zranění..." Stále se na doktora dívala tím pozorným pohledem.

„Vy jste ale nedůvěřivá, co?" řekl jí doktor Silvar. „A paličatá."

„Odjakživa," odpověděla pohotově. „Ale mýlíte se. Já vám přece věřím. Jen — jenom tadyhle Tony by byl klidnější, kdyby — aspoň na vteřinku ..."

Doktor se po mně ohlédl skoro nerudně. Znovu mě překvapila jeho proměna, přestože jsem chápal, že je logická. Nahoře na Severu byl jako nezkušený nováček odkázán na nás, tam jsme byli ve svém živlu my, kteří jsme přivykli drsným podmínkám divočiny. Jakmile však přišlo ke slovu jeho řemeslo, doktor se najednou vyloupl ze svých nejistot a automaticky se stal pánem situace. A nebylo v tom žádné vychloubání, stavovská pýcha či něco podobného. Pouze s naprostou samozřejmostí a jistotou uplatnil své znalosti a vědomosti, a vše ostatní se jim muselo podřídit. „Tak zůstanete bez kafe," rozhodl se najednou. „Ale jenom do dveří. A na vteřinku. A jestli bude spát, jinak nic."

Na chodbě chytil sestru. „Byla jste u pana Luciena?"

„Ano. Jsem tam skoro pořád, jak jste si přál."

„A?"

„Teď zrovna usnul."

„Máte štěstí," řekl doktor přes rameno a vykročil.

Vedl nás ke dveřím a potichounku je otevřel. První, co jsme viděli, byla dvě obrovitá, začernalá, rohovitá chodidla, trčící proti nám jako podešve řádně ošlapaných mokasínů. Zřejmě tu neměli dostatečně dlouhé přikrývky. A nad chodidly jsem zahlédl kousek bledého čela, vroubeného černými smotky drátů, zabořených do bílého polštáře. To bylo vše, a doktor už zase tiše zavíral.

„Spokojen?" zeptal se.

„Díky, doktore," povídám. „Teprve teď se mně ulevilo."

„No konečně," broukl.

„Ale proč — co že tak chrčí?"

„Vy jste taky chrčel, když vám prostřelili plíce, jenomže jste o tom nevěděl."

Uvědomil jsem si, že to, o čem mluví, je záležitost stará přibližně tři čtvrti roku. Od té doby se toho udalo tolik, že mi připadala jako dávný sen.

„Kdy můžeme zase přijít?" ptala se Marie.

„Volal jsem včera do Webbs' House, jak jste si přáli a vyřizoval, že se dneska vrátíte. Váš strýc s tetou mě pozvali na oslavu šťastného shledání. Takže se ještě dneska uvidíme. Ne že bych vám moh říct o moc víc než teď .., A už mě musíte omluvit."

„Pojď, Tony," vzala mě Marie za ruku, když jsem ještě postával. „Ty bys tu s ním nejradši zůstal, vid?"

Vrátný cítil povinnost povědět nám na rozloučenou svoje, ale bylo vidět, že můj metr osmdesát a naše oblečení, podtržené mým černým kudrnatým plnovousem, mu stále ještě nahání respekt, takže se dost držel.

A ve mně se přes to, co pořád ještě stálo za doktorovými slovy, pozvolna začínala rozlévat úleva, už jsem se odvažoval doufat, že Lulu se uzdraví, že sice nějaký čas potrvá, než se postaví na své sloupovité nohy a vzpřímí se do svých sto devadesáti dobré míry, ale že odsud zase vyjde ten starý Lulu Pruďas, samorostlý, neotesaný, hlučný a často hrubý divous s občasným dlouhým vedením, ale jak několikrát dokázal, kamarád nad kamarády.

„On někdy dovede jít děsně na nervy," svěřoval jsem pln vzrůstající naděje Marii, co už dávno věděla, „ale pak pro tebe dokáže udělat věci... Člověk se potom stydí, že neovládnul svou netrpělivost, a občas mu vynadá ..."

„Máš pravdu, Tony. Já ti několikrát říkala, že ti takového kamaráda závidím."

„A já tobě, že nemusíš, že už ho máš taky. Jak on se v tobě zhlídnul, to by člověk nevěřil. Jak povídal pan baron, je to snad prvně v životě, co k někomu našel takovejhle vztah."

Z nemocnice jsme si opět vzali taxík a ve chvilce jsme zastavovali před utěšeným průčelím hostince Webbs' House s bíle natřenou verandou, přední stěnou z červených cihel a s hromadou zeleně všude kolem, a Marie to celé místo objala dychtivým pohledem, jako by se tu narodila, a teď se tedy vrací domů.

Vstupní dveře se na okamžik pootevřely a někdo vyjekl, ale neukázal se. Spěchal jsem k nim. Dlouhou jídelnou k lítačkám v pozadí běžel Béla Nagy ve své červené čamaře se zlatými šňůrami přes prsa, něco volal a ukazoval za sebe. Na chvilku k nám obrátil snědý obličej s kníry natočenými výbojně vzhůru a ve šťastném úsměvu ukázal na chviličku bílé zuby. Těch několik hostů, kteří i v tuto odpolední hodinu posedávali v jídelně, se tvářilo poněkud vyjeveně, a nechápavě sledovalo, kdo se to hrne za číšníkem, jako by ho pronásledoval. A než jsme došli k lítacím dveřím, samy od sebe se otevřely. Z jedné strany je držel Béla Nagy, z druhé další číšník Knut Bergman ve svém oblíbeném námořnickém tričku, a tvářili se slavnostně a potěšené zároveň. A proti dveřím stála Betty, žena mého strýce Josefa, a její černé indiánské oči nám temně zářily vstříc. Zdálo se, že se nepohnula z místa, a vzápětí si s Marií ležely v náručí.

„Marie, holka zlatá," jásal Josef, „tak ses nám vrátila!" V tom radostném rozčilení začal česky a hned se opravoval. „Tak ses nám vrátila," opakoval a obletoval obě ženy, aby si s Marií mohl potřást rukou. Jenomže Betty Marii nepouštěla, nebo možná Marie Betty.

Díval jsem se na ně a nemohl vynadívat. Obě byly poloviční Indiánky, ale na rozdíl od Marie vypadala Betty trochu snědší, jako když hodně pobývá na sluníčku. Oči však měly skoro jako rodné sestry.

A znovu, stejně překvapivě jako vždycky, se bez zjevné příčiny objevil Indián Napoleon, jako když cítí, že se děje něco, co se týká teritorií, jeho milované divočiny, zakázaného domova. Podlomené zdraví ho donutilo opustit ty mrazivé končiny, a Betty, jeho sestřenice z matčiny strany, si ho vzala k sobě. Napoleon si zvolil za obydlí dřevěný přístavek na dvoře.

Vykonával hrubší práce, štípal dříví, a po večerech vyřezával pitvorné indiánské bůžky a zdobil je pestrými barvami. A na události v domě, kam jinak skoro nikdy nevstupoval, měl obzvláštní čich. Teď stál ve dveřích, v jeho tváři se nepohnul ani sval, a čekal. A jen se odbylo první vítání, přistoupil k Marii a vtiskl jí do ruky jeden ze svých výtvorů.

„Díky, Napoleone," řekla Marie indiánským nářečím, jemuž jsem obstojně rozuměl, „ale teď už snad amulet nepotřebuju."

„Napo dal už dávno." Napoleon přikryl na chvíli bůžka dlaní. „Už když ty pryč. Ta medicína, ona tady, ale její duch letěl s tebou — a chránil. Ten duch tvůj už dávno." Chvíli nehnutě stál, pak se prkenně otočil a vyšel.

Marie pomalu otevřela dlaň, přiložila si tu drobnou dřevěnou věcičku k čelu, a zase dlaň zavřela, přetáhla si přes hlavu tenký řemínek, na němž figurka visela, a ukryla ji pod kožešinový kabátec. Už několikrát jsem měl dojem, že v ní přes moderní, bělošskou výchovu přetrvává něco z pudů či indiánské víry v nadpřirozené, a teď se mi znovu potvrdil.

A už se Marie zmocnily obě kuchařky, mohutné, tělnaté ženy, a jedna po druhé ji uchvátily do své medvědí náruče. První z nich, matka té druhé, se radostí rozplakala, dcera neměla k pláči daleko.

„No tak, ženský, mějte rozum," naoko hudral Josef a kroužil kolem jako dobrácký ustaraný bernardýn. „Nechtě ji, ať už konečně začne s vypravováním, jak to všecko bylo. Vždyť my pořád ještě kale nic nevíme."

„Díky, Tony," řekla mi znenadání Betty. „Díky, žes ji přived."

„Mně neděkuj, Betty," povídám. „Počkej si na toho pravýho."

„Stavili jste se u něj?" ptal se Josef.

„Jeli jsme rovnou tam, jenomže doktor nás k němu vlastně nepustil."

„Jen aby se zase uzdravil," sepnula buclaté ruce starší z kuchařek. „To, co pan doktor telefonoval, zrovna nejlíp nevypadalo."

„Tak sedat, sedat," postrkoval nás Josef k velkému kuchyňskému stolu. „Něco zakousnete a přitom můžete povídat."

„Nech je, ať se po cestě aspoň opláchnou, Josefe," krotila jeho zvědavost Betty. „Běžte, však my to ještě chvilku vydržíme." Ale i na ní byla znát netrpělivost.

Zaběhli jsme nahoru každý do svého pokoje, umyli jsme se a převlékli se do domácího.

„Ale to je škoda, to jste ještě nemuseli," vrtěla hlavou Betty, když jsme se vrátili dolů.

„Každej, kdo přijede odtamtud, tak krásně smrdí..."

Stejně jako Napoleon nemohla zapomenout na divočinu, na svůj domov, kde prožila dětství a rané mládí, po němž nepřestávala toužit, a z kožešinového oblečení lidí, kteří odtamtud právě přijeli, ho cítila. Teď jsme ji o tu radost připravili.

„Tak, nejdřív, jak je možný, že tě ten Brett moh takhle překvapit," poposedával Josef netrpělivě na židli. „Doktor to nevěděl."

Mariina snědá pleť ztmavla snad ještě víc. Slyšel jsem ten příběh už včera, v době, kdy se doktor zabýval naším nemocným kamarádem, povídali jsme si o tom i později, kdy už je oba letadlo odnášelo k jihu, i večer u ohně, a stále jsme nemohli být hotovi, stále jsme věc probírali znovu a znovu do všech podrobností.

„Čekal na tebe ten Indián se spřežením v Sobím údolí, jak tu vyřizoval pilot Stan Sett, co tě bral s sebou?" pobízel Marii Josef.

„Čekal," kývla Marie. „A jak bylo domluveno, Stan přistál, a jak uviděl Indiána a já vystoupila, hned zase odletěl. Ten Indián si tam topil ohýnek a mával, abych šla k němu."

„No a?" nemohl se dočkat Josef.

„Než jsem došla, vystoupil z lesa jinej muž, běloch s puškou v ruce, a jak kráčel kolem toho Indiána, jen jako mimochodem do něj zblízka několikrát střelil. Už jsem v životě viděla všelicos, ale v tu chvíli jsem byla hrůzou úplně ustrnulá. Jako když člověk zabije mouchu, a ani se nepodívá, kam spadla..." Marie na okamžik zavřela oči. „Dovedete si to představit? Já na moment nebyla s to se pohnout, a to mu stačilo. Hodil mi na krk řemen a přitáhl smyčku. ‚Ruce,' výkřik na mě, ‚nebo tě zaškrtím.'" Potřásla hlavou. „Nikdy bych byla nevěřila, že by mě moh někdo takhle snadno dostat.'"

„Ten syčák znal tisíc podobných fíglů, jak jsme slyšeli," řekla Betty. „Celej život vlastně nedělal nic jinýho než lumpárny."

„Kdopak by nezůstal celej tumpachovej, když mu před očima zabijou člověka," přidal se Josef. „Hrůza jenom na to pomyslet."

„Poznala jsi, ke kterýmu kmeni ten člověk patřil?" ptala se Betty.

„Nebylo z čeho, a vlastně jsem ho viděla jenom chvilku, a dost z daleka. V jeho věcech na saních taky nebylo nic, z čeho by se dalo usuzovat."

„Lidi z kmene tvojí matky se tam okolo rozhlíželi, když tě začali hledat," řekl jsem, „a toho chudáka nenašli."

„Sobí údolí je veliký. A Brett Indiána zatáh do podrostu, naházel na něj hromadu roští a umet sníh. Z deseti kroků bys nic nerozeznal."

„A tebe nechal celou dobu svázanou," hádal Josef.

„Jenom ruce, ale ono to stačí. Člověk se tak upachtí dvojnásobně. A jak psi víc zaberou, cukne to s tebou, že se ti div nevytrhnou ruce z kloubů a nezlomí se páteř."

„Přiznal se, kdo je a co od tebe chce?"

„Vůbec se tím netajil, ale já bych si to byla stejně domyslela."

„Povídal doktor, že byl v jistým smyslu napůl blázen."

„Je to tak. Ten člověk byl úplně posedlej myšlenkou na pomstu, že pomalu na nic jinýho nedokázal myslet. Mluvil jen o tom, jak Tonyho dostane, co s ním udělá, co udělá se mnou, a že se Tony bude muset dívat — a pak se budu dívat já, až ho pořádně vezme do rukou ..." Marie sklonila hlavu, až jí záplava modročerných vlasů přikryla obličej. „Úplně se v těch představách utápěl, kochal se každou podrobností

„Tolik nenávisti," děsil se Josef, a pak se na mne zpříma zahleděl. „Už jsem ti řek. Toníku, když jste se vydávali hledat tadyhle Marii, že už u policie nezůstaneš ani minutu, kdybych se s tebou měl rozejít ve zlým. A na tom trvám, jako že se oba Žižkové jmenujeme. Tvůj táta by se mnou souhlasil, kdyby tu seděl s námi." Josef zatřásl hlavou. „Já ti nepředepisuji!, co máš dělat dál, zařiď si život podle svýho, když nemáš chuť pomáhat tady v podniku, ale toho věčnýho strachu, co v jednom kuse zažíváme, nás ušetři."

„Taky to mohlo dopadnout jinak, Tony," přidala se k Josefovi Bety. „Co kdyby tě byl dostal do rukou? Nebo místo Lulu střelil tebe?"

„Nemluvte o tom," řekla Marie prudce. Zatvářila se omluvně. „Nezlobte se, ale já už o tom nechci slyšet — až snad někdy později, až to přejde... Víte, co to pro mě bylo? Celý dny po cestě a celý večery u ohně poslouchat jenom úvahy o tom, co s Tonym provede?" V jejích očích se na okamžik mihla panika.

„Ale stejně," uvažoval Josef, „takhle posedlej člověk — ale plán, jak se dostat z vězení a jak zařídit všecko okolo útěku, vymyslel perfektně."

„Krom tý posedlosti mu to opravdu myslelo normálně," souhlasila Marie. „I to, jak se zbavil jedinýho svědka ..."

Betty rychle zatřepala rukou. „Už je to za námi," řekla, jako když za celou záležitostí dělá tečku. „Nechme to teď být, než Marii drobet otrne. Hlavně že to takhle dopadlo, i když teda nebudu mít klid, dokud ten mládenec nevyjde z nemocnice. A vy, hoši, zase běžte hezky do jídelny. Hosti už jsou jistě celý pryč, kam se dneska poděla zdejší prvotřídní obsluha."

Teprve nyní jsem si všiml, že Béla Nagy s Knutem Bergmanem tiše stojí za mnou u lítaček a napjatě poslouchají. Teď jako myšky proklouzli do jídelny a spěchali za svou prací.

O celé věci se však znovu mluvilo, tentokrát z druhého konce. Večer, když přišel doktor Silvar, jsme museli Marií znovu a znovu líčit všecky podrobnosti pátráni po ní, události v táboře bývalého náčelníka Potomimaa, i hrdinské činy a silácké kousky, kterými celou dobu hýřil náš kamarád Lulu.

„To ale není všecko," řekl doktor Silvar. „Ten člověk snad — jak to někdy bývá u prostších jedinců — krom jiných předností má i dar mimosmyslovýho vnímání. Jen se probudil, ptal se, jestli jste se u něj vy dva náhodou nestavovali. Napadlo mě, že mu třeba o vaší návštěvě někdo pověděl, ale ne, nikdo se ani nezmínil. A on jako když o ní najisto ví."

„Od samýho začátku, co jsem ho poznal," řekl jsem, „zažívám s Lulu Pruďasem jedno překvapení za druhým, takže by mě moc neudivilo, kdybyste povídal, třeba že umí čarovat ..."

„To snad neumí, ale víte, ta nezdolná síla, jak jsem ji před časem poznal při těch jeho zlomeninách, ten tuhej, houževnatej život, kterej by z něj snad nevyrazila ani dělová koule, ta spousta energie, co by stačila pro deset pořádnejch chlapů, to už je sám o sobě taky vlastně zázrak. Já doktoruju hezkejch pár let, ale podobnej exemplář jsem ještě v rukách neměl. Jenomže ..."

Marie byla okamžitě ve střehu. „Co zase!"

„…jenomže," pokračoval po malém zaváhání doktor, „všecko to, co jsem tu povídal, zatím moc platný není. jistě to přijde ke slovu, ale až potom, na konec, a případně mu to pomůže podstatně zkrátit rekonvalescenci." Doktor se znovu odmlčel, podíval se po nás a rozhodl se pokračovat dál. „Teď zatím, jak ho roztřásá horečka, je stejnej chudák jako každej druhej s podobným zraněním."

„To znamená, doktore, že ještě zdaleka není z nebezpečí venku?" zeptala se Marie s obavou, nad kterou mě drobounce bodlo v prsou. „Kdopak tohle může s určitostí říct?" odpověděl doktor otázkou.

„Vy s tou vaší opatrností," bručela Betty. "„Proč nikdy nedokážete mluvit jasně?"

„Protože jsem u řemesla už moc dlouho.

A viděl Jsem všelijaký zvraty — na tu i na druhou stranu."

„Kdy nás k němu pustíte?" zeptal jsem se a nová vlna obav mi sevřela hrdlo.

„Uvidíme."

„Co to znamená," řekla Marie útočně. „Zejtra?"

„No ...," rozmýšlel se doktor Silvar, „možná že už by byl trochu k mluvení, ale já nevím..."

„Tak sláva," zaradoval se Josef. „Já vám povím, že i když je s tím mládencem občas moc těžký pořízení, nějak mně přirost k srdci."

Něco mě napadlo, ale ono to vlastně ve mně nebylo tak úplně nové. „Chtěl bych se zeptat, doktore, nemyslíte, že by mu třeba bylo milý, kdybych se aspoň teď pro začátek usadil někde u vás v nemocnici, aby mě měl při ruce, kdyby mu byla dlouhá chvíle?"

„Poslouchejte, nejste vy náhodou dvojčata? A jestli ne, tak to moje povídání o mimosmyslovým vnímáni není žádnej vtip, protože jste zřejmě v telepatickým spojení." Doktor se na mě zašklebil. „On se totiž ptal na tu samou věc."

„Vážně?" zaradoval jsem se. „A šlo by to?"

„Jak si to představujete, človíčku? My máme i tak málo místa."

„Byl jste s námi v divočině, doktore. Na vlastní oči jste viděl, co nám stačí ke spokojenosti. Najděte mně suchej koutek, kde bych se moh stočit do klubíčka — jídlo si zařídím sám."

„Já bych se přimlouvala taky, doktore," přidala se Marie. „Lulu si přece trochu naší vděčnosti zaslouží, nemyslíte?"

„Nebo mě tam vezměte za maroda," povídám. „Chápejte, Lulu byl vždycky vlk samotář, ale když je člověku zle, potřebuje blízkou duši, nebo teda aspoň společnost. A kromě toho — po tu dobu, co žil s námi tady ve Webbs' House, z něj to jeho samotaření dost opadlo."

„Šel by vám brzy na nervy," krotil mě doktor.

„Něco přeci vydržím, ne? Tak kdy můžu přijít?"

„Tak moment — moment, já zatím neřek, že souhlasím. Musel bych se napřed domluvit s primářem."

„Domluvte se s ním teda hned ráno a zavolejte."

„Člověče, znovu vám říkám, nebuďte do toho tak hr. Oba moc dobře víme, jak pan Lucien dovede člověka děsně dopalovat i v normálním stavu. Ted to bude ještě horší. Mnohem horší."

„Já už to nějak zvládnu," namítl jsem, a Marie mi letmo s vděčností pohladila ruku. Ale doktor přece jen dost zchladil moje nadšení. Hlavou mi proletěly vzpomínky na desítky případů, kdy mě Lulu rozpaloval do bělá, nehledě na různé příhody, kdy mě div nepřerazil, neumlátil nebo nezastřelil. Ale — na druhou stranu — byl to on, kdo si mě po mém zranění našel v nemocnici, a dokonce přes to, že nemocnic je v Edmontonu více a on si nikdy nezapamatoval moje jméno, natož příjmení. Chodil od jedné k druhé a vyptával se na toho padlého na hlavu. A nejenže si mě našel, on tam se mnou zůstal. Je pravda, že nedobrovolně, ale přece jen. On, který se tím nejneschůdnějším terénem v divočině pohyboval bezpečně jako pardál, spadl při návštěvě u mne v nemocnici ze schodů a přivodil si všeliké zlomeniny. A samozřejmě, jako obvykle, nehledal příčinu v sobě, nevztekal se na svou nešikovnost, případně na okolnost, že na nohou neměl mokasíny, ale jakousi nezvykle tuhou, nepoddajnou věc, které se říká boty. Ne, on pátral po tom pacholkovi, který na něho spáchal atentát zvlášť rafinovaným způsobem, že totiž namydlil schody.

Mnohokrát jsem si tehdy byl nucen připustit, že s Lulu Pruďasem je těžké pořízení a ještě těžší domluva, nedávné události však to všecko odsunuly do pozadí.

Jen — jenom mi snad Marie nemusela hladit ruku zrovna za to, že chci jít našeho kamaráda utěšovat. Znovu mě nad tím drobounce bodlo v prsou, přestože jsem věděl, že úplně zbytečně — že jsem hloupý mezek.

„Já teda zejtra čekám," připomínal jsem doktorovi, když pozdě večer odcházel, spokojen s celým průběhem návštěvy, s pravým českým bramborákem na závěr večeře, s Josefovým dobře ošetřovaným pivem, i s chutí našeho českého popovídání na jazyku. Hlavně kvůli němu navštěvoval hostinec Webbs' House tak často, jak mu služba dovolovala.

III

„Buď pozdraven, Lulu," skoro jsem šeptal, když se za mnou a za Marií zavřely dveře. Z bílých pokrývek proti nám opět trčely ty tmavé, strupaté, rohovíte šlapky jako dvě zhasnutá, částečně zrezivělá světla.

Z polštáře se trochu pozvedla lichoběžníková hlava našeho kamaráda, kolem dokola zarostlá beznadějně pokroucenou spletl černého, i nepoddajného porostu, nejširší dole, a nahoře na šešulce vybíhající do špičky.

„Ahoj," ozval se slabý dýchavičný hlas, tolik nepodobný mohutnému fondu, který normálně jako hromobití rozechvíval vysoko vyklenutou, rozložitou hruď Lulu Pruďase.

Lulu na mě upřel děsivě zapadlé oči, obkroužené temnými stíny, potom je přenes na Marii, nechal je na ní ulpívat déle, tak dlouho, až se jejich výraz změnil, a porost na bradě se mu naježil. To znamenalo, že se pod ním Lulu tiše usmívá.

„Dobrý den," řekla Marie měkce.

„No jo," řekl Lulu, „jenomže nevím, co je na něm dobrýho."

„Co?" zeptal jsem se ho. „Asi to, že tu spolu můžeme mluvit, ne? Zrovna tak nás moh Chriss Brett všecky zamordovat, než bychom se byli vzpamatovali."

„He?" položil Lulu jednu ze svých oblíbených otázek. Takhle dokázal své okolí překvapit často, častěji, než bylo člověku milé. Na některé poznámky dovedl odpovědět okamžitě, dalo by se dokonce říci bystře, pokud ' se tohle slovíčko k Lulu Pruďasovi vůbec hodí, i a na otázku třeba daleko jednodušší se musel zeptat dvakrát, než pochopil.

„Co he?" povídám. „Co tu zase není jasný?"

„Ale nic," zachrčel Lulu, odkašlal si a utřel si vousy sněhově bílým ručníkem, který celou dobu držel v ruce. Na ručníku se objevila lehce začervenalá skvrna — a nebyla první.

„Radši moc nemluvte," řekla Marie. „My jsme vám jenom přišli za všecko poděkovat a zase běžíme."

„Jaký nemluvte?" chtěl vědět Lulu. „Jaký běžíme? Tamhle si přitáhněte židle — a sedněte si — tadyhle každej na jednu stranu ..." Mluvil přerývaně, znovu zakašlal a přiložil si ručník na ústa.

Pozoroval jsem, jak těžce dýchá a občas si sahá na břicho, které mi připadalo příliš, příliš veliké, vysoko vzedmuté.

„Bolí?" ptala se Marie s účastí.

„Tohle?" ptal se. „To nic není. To jenom jak si nemůžu to — no — ulevit..." Najednou se zarazil a koutkem oka nejistě mžikl po Marii. „Jako teda s prominutím, že jo," dodal, a já div nespadl ze židle. Co jsem pamatoval, Lulu se nikdy nikomu za nic neomlouval, protože byl přesvědčen, že nemá za co, když je vždycky v právu. „Přeci je to lidský, ne?" dodal ještě.

„Jistě," kývla vážně Marie, „ale to se určitě brzy upraví."

„Doktor to tvrdí taky." Lulu přivřel víčka, zahleděl se do sebe a tiše hekl.

Sledoval jsem Mariin pohled. Bleskově přeběhl po gumové červené hadičce, vycházející z obvazů na hrudníku Lulu Pruďase. Doktor Silvar nás předem upozorňoval na drén, který má Lulu zaveden. Ústil do podtlakové láhve pod postelí a sloužil k odvádění vzduchu a krve z pohrudniční dutiny.Seděli jsme a nevěděli, co povídat, a přitom jsme toho chtěli našemu kamarádovi tolik říct, tolik jsme toho měli na srdci... Jenomže pohled na to obrovité tělo, které dokázalo neuvěřitelné kousky a teď leželo zesláblé a bezmocné, jak jsem ani přes doktorovo upozorňování nečekal, nám bral slova ze rtů.

Lulu sám se taky neměl k řeči. Po chvilce pozornosti, kterou nám věnoval, těkaly mu oči mátožně po stropě, občas sklouzly na nás, ale neviděl jsem v nich žádný zájem, žádný klubající se nápad, jenž jak bylo u Lulu Pruďase zvykem, je potom na chviličku rozsvítil. Připomněly mi oči nemocného psa, kterého jsem kdysi kurýroval ve stanici Fort Chipewyan, oči suché horečkou, jež se nezměnily ani tehdy, když jsem přinesl jídlo, nejvýš se mlčky ptaly, co se to s ním děje.

Dveře se otevřely. Vešla sestra, která měla u Lulu Pruďase službu i včera. Byla mladá, silná, červenolící, a připomínala ml mladší z našich kuchařek.

„Tak jdeme papat," usmála se a šla do rohu pro stojan.

„Zase ty kapačky," povzdechl si Lulu, ale nezlobil se, jak jsem čekal, nebránil se, jen trpně natáhl paži podél těla.

Sestra se po nás ohlédla.

„My teda zase letíme, Lulu," řekl jsem spěšně, „ale zejtra nás tu máš znova. Nám neutečeš. "

„No jo," kývl opět bez námitek a převalil hlavu na polštáři ke mně. „Tak ahoj."

Vůbec nás nezdržoval, jak bych byl čekal, jen mrkl na Marii a obrátil pozornost k sestře, která upevňovala na stojan baňku s čirou tekutinou.

Tiše jsme za sebou zavřeli.

„Doktore, jak mu doopravdy je?" zeptal jsem se naléhavě, když jsme dostihli doktora Silvara. „Ty bolesti — a zdá se, že má pořád horečku. A kašle krev."

„A nezdá se vám to normální, krajane? Třetí den po takovém zranění? Člověče, zázraky tu dělat neumíme. My jsme rádi, že nepřišlo nic z toho, co mohlo přijít."

„No jo, asi máte pravdu," připouštěl jsem, „jenomže dívat se na něj takhle, když ho člověk zná jinak..."

„Ale díváte se na živýho, a to by vám mělo stačit."

„Já vím, ale stejně..."

„Takže zůstat tu s ním nechcete, že ne?"

„Asi by zatím neměl zájem, viďte? Snad teda později..."

Další den se nám Lulu zdál o poznání lepší. Sestra mu právě podložila záda polštáři a Lulu v polosedě otvíral pusu na lžičku, na které mu podávala čaj.

„Tak ty už se krmíš, ty uličníku, co?" zavolal jsem plný radosti.

„Jaký krmíš?" zeptal se svým originálním způsobem. „Viděls to někdy?" Namířil ukazovák na lžičku a pak na sestru. „Jako od toho mrňavýho, co mě v jednom kuse citýruje." Pana barona nikdy nenazval jinak. „A jenom čajíček. Kruci,

já toho Bretta dostat ještě jednou do ruky ..."

„A dokonce se už vzteká," řekl jsem Marií. „Lulu se nám zkrátka uzdravuje."

„Cože...!" Lulu se ke mně pokusil otočit a chytil se za prsa. „Hromskej šlauf jeden pitoměj," zanadával, ale hlas měl stále ještě slabý a chrčivý, takže to nevyznělo tak, jak by si byl přál.

„Vy si to jednou vytrhnete a pak uvidíte!" zavyčítala sestra. „Chcete ještě?"

„Ne. A když, tak on mně dá," ukázal na mě Lulu chlupatou bradou.

„To nesmí, musíte začínat pomalu. Já pak sama..." A odnesla hrnek na stůl ke stěně.

„Tak to vidíš," stěžoval si Lulu, ale když mu sestra odebrala polštář, s úlevou se natáhl a zavřel oči.

„Ale je to dneska lepší, ne?" ptala se Marie.

„Drobet jo, a zejtra mě budou to — no — zkrátka si do mě posvítí."

„Rentgen," řekl jsem. Věděli jsme to od doktora Silvara. To jsem ale Lulu Pruďasovi neprozradil, že bude-li všecko v pořádku, vyjmou mu z hrudi drén, na který se tolik zlobil.

Na ten den nám však doktor Silvar zakázal návštěvu, a když jsme pak opět přišli, zděsili jsme se.

Doktor nás na zhoršený stav předem upozornil. „Stouply mu teploty," řekl a pokoušel se skrýt starost, „je znova pobledlej, v šoku, má zrychlenej tep a studeně se opocuje..."

„Doktore!" zaříkal jsem ho. „Doktore..."

„Dostal transfúzi krve, očekáváme, že pomůže, jen — zkrátka — pořád ještě máme obavy z infekce, hlavně tady ...," položil si ruku na žaludek.

„Můžeme k němu?" ptala se Marie.

„Radši ne — a s návštěvami nějakej čas počkáme — on ani nemá zájem ..."

Odcházeli jsme mlčky a báli se na sebe pohlédnout. I doma bylo jako po vyhoření. Na doktorovi jsme si vymohli slib, že nás ráno, v poledne a večer zavolá, a někdo z nás se neustále zdržoval v blízkosti telefonu, jenomže zprávy se nelepšily.

Až konečně — konečně po týdnu nejistot a úzkostí zazněl v doktorově hlase tón naděje.

„Jestli chcete, zejtra sem zaskočte. Pan Lucien se po vás ptá a zdá se, že má nějak nabroušeno."

„Tak to už je mu opravdu lip," vykřikl jsem do telefonu. „Sláva, doktore, přijdete na bramborák a já vám ho osobně upeču."

„Domluveno," zasmál se. „Ale takovej skok zase neudělal, abyste tam rozbíjel zařízení."

Tu noc jsem nemohl dospat.

„Dobrý po poledni, Lulu," řekl jsem a všiml jsem si prázdného talíře. Lulu opět seděl podepřený polštářem a hřbetem ruky si otíral vousy. „Tak ty už si tu hoduješ, a my umíráme strachy, jak ti je."

„Jaký to — aha, no jo. Samý ty jejich kasičky a tak..." Zamračil se na mě. „Kde

jseš?"

„Jak to, kde jsem? Přeci tady."

Vypadal lip, neměl tu šedožlutou barvu, a oči se mu už taky neztrácely v lebce. Takže měl být i při plném vědomí.

„Nemyslím teď," hádal se. „Myslím vůbec. Teda — tak dlouho."

„Jaký dlouho? Přišli jsme hned, jak doktoři dovolili."

„Tak jste se jich neměli ptát. Já mám tadyhle samej spěch, že jo, a ty se couráš kdovíkde."

Ohlédl jsem se po Marii. „Ty, Lulu, kamaráde, nechybí ti něco?" zeptal jsem se opatrně. „Nemám zavolat doktora?"

„Proč, kruci? Ten je tady stejně furt, až mně jde na nervy. On ti nic neřekl?"

„No — řek mně všelicos, jenom nevím, co právě myslíš."

Čekal jsem, že Lulu bude stále chrčet tím tenkým chraptivým hláskem, ale on už mluvil skoro jako normální člověk, jenom stále ještě ne jako Lulu Pruďas.

„No přeci o tý nemocnici," dohadoval se se mnou.

„Co, tys na to nezapomněl?"

Když jsme tu před nedlouhým časem oba leželi se svými bebíčky, Lulu nebyl spokojen s tím, že ho personál od uklízeček po pana primáře odmítá poslouchat, léčí nás podle svého a vůbec si s námi dělá, co chce, a rozhodl se, že pro nás dva koupí nějakou nemocnici, kde si jako majitel bude moci houknout. Tím poprvé přiznal to, z čeho jsem ho už dlouho podezíral.

„Vidíš ho, lumpa, Marie?" vyjel jsem si. „Vzpomínáš si, jak jsem ti líčil, jak tam nahoře na Severu žije?"

„Jo," přikývla Mane a oči jí pobaveně zasvítily. „Spí v boudě, že jste u vás v Čechách kozám stavěli lepší, jí připálený šlichty, nad kterýma i psům švidrají oči, chodí v odrbaných kožešinách a děravých mokasínech, do kterých mu teče, tváří se jako poslední žebrák, a přitom má někde schovaný milióny."

„Herdek!" řekl Lulu procítěně a visel na Marii okouzlenýma očima. „Ta indiánská slečinka má ale paměť! Přesně takhle jsi to povídal." Vystrčil na mě černou bradu.

„A že ho nebaví zlato, který už vykutal, ani to, co by si za ně moh koupit. Že je teda zase vždycky honem někam zahrabe, aby moh hledat dál, protože to hledání je ono, po čem touží. A tak znova dře jako ten nejubožejší čeledín ..."

„... a každýho, koho podezírá, že mu leze do zelí," doplnil jsem Marii, „div rovnou nezamorduje, jako třeba mě, viď, ty divochu?"

„Ale no jo," odbyl mě svým starým známým tónem. „Ale ty tady budeš kafrat a kafrat a já ti povídám, že mám naspěch."

„Teď právě máš času dost, se mně zdá, ne?"

„Jakýho času? Jakýho dost?" Otočil oči k Marii. „To má teďka furt takový dlouhý vedení, že nechápe, co se mu povídá?"

„A nemáš?" povídám.

„Co zas?" zeptal se najednou zmateně.

„Přeci dost času."

„Času," pochopil, a zároveň se podle svého zvyku začal vztekat. „Proč ty musíš vždycky všecko tak zamotávat, kruci...!"

„Jestli hned nepřestaneš, zavolám doktora a jdeme pryč," okřikl jsem ho. „Copak ty nevíš, pitomče jeden, že se nesmíš rozčilovat? Tak se honem rychle usaď, nebo mě neuvidíš, až co tě odsud vyšoupnou."

Lulu po mně zle zahlédl, ale opanoval se. „Ty mluvíš zrovna tak jako ty doktoři a mně se začíná zdát, že jste se na mě smluvili."

„Ale pane Luciene ...," pokoušela se ho Marie uklidnit.

„Len to nechtě, slečinko," zakýval na ni ukazovákem tlustým jako uzenka. „Vy je neznáte."

„Ale Tony to s vámi přeci myslí dobře stejně jako já — my vám vlastně ani nestačili pořádně poděkovat."

„He?" vykulil Lulu oči. „Poděkovat? Za co?"

„Dlouhý vedení, povídals, jo?" řekl jsem. „Přeci za to, jak jsi zatočil s Chrissem Brettem. A přitom koupil tohleto," ukázal jsem na bělostné obvazy, které se v patřičné rozloze rozprostíraly na vrchní části jeho těla pod stejně bělostnou, napůl rozhalenou košilkou. Ta neporušená bělost byla na Lulu Pruďasovi zvlášť nápadná.

„Jo tohle..." Lulu se pod Mariiným vděčností zářícím pohledem div nečervenal. „To přeci nic nebylo."

„A že jste mi zachránil život, to taky nic nebylo? A možná i jiným? Třeba Tonymu nebo tátovi ...".

„Něco se přeci udělat muselo, ne? A já vlastně ani kale nevím, jak se to všecko se-mlelo..." Zůstal na nás viset zmateným pohledem. „Jak se to vlastně všecko semlelo?"

„Ty to nevíš? Vážně ne? Nic si nepamatuješ?"

„Pamatuju — nepamatuju," brumlal Lulu trochu nejistě, „já nějak to — já v tý chvíli začal vidět rudě nebo co — a pak už nevím."

„No člověče," řekl jsem ustrnule. „A doktor ti nic nevypravoval?"

„Copak byl čas?" utrhl se na mě. „Vždycky jenom některej z nich přiletí, udělá si svoje a moc se se mnou nebaví." Lulu se zarazil. „Ale řeknu vám, že už posledně, jak jsme tu spolu leželi, jsem vypozoroval, že pokaždý, když jsem měl bolesti, bodli mě něčím do zadku — a bolesti pryč." Obdivně zamlaskal. „A teď zas. To je, viďte?" zeptal se Marie.

„Máte pravdu," přikývla.

„Tyhle doktoři jsou přeci jen k něčemu dobrý, já už na to přišel." Maličko se zadumal. „Jenomže teď je toho píchání nějak moc, se mně zdá," řekl výhružně. „Co tu jsem, od samýho začátku mě pořád něčím bodají — jednou sem, podruhy tam, a ne jenom na zadku." Najednou vzplál. „Ale já jim to jednou..." Zachytil můj pohled a sklapl, jenom si něco sám pro sebe nehlasně dodal. „Tak jak to teda bylo?" vzpomněl si potom.

„Člověče...," povídám, ale pak jsem se vzdal. „Přeci si ještě vzpomínáš, jak jsme Chrisse Bretta s Marií najednou zahlídli z toho lesíka, ne? Jak běží za saněma tím údolím ..."

„Jasně že si vzpomínám, proč se tak hloupě ptáš?" Zvedl na Marii oči. „Přeci nejsem žádnej malej pitomec, ne?"

„No právě," zachránil jsem Marii před povinností odpovědět. „A Tomáš Lauren rozhod, že je necháme zajet tak daleko za ten druhej lesík, aby se do něj Chriss už nestačil vrátit. Na volným prostranství jsme se pak měli pokusit Chrisse zneškodnit, nebo s ním vyjednávat, aby nám Marii vydal."

„A proč jsme to tak neudělali?"

„Proč — chceš to vážně slyšet?"

„Ptal bych se, kdybych nechtěl?"

„Kvůli tobě, přeci."

„He?"

„Co he? Co ti zase není jasný?"

„Jak to — kvůli mně?"

„To snad není možný, Marie." Bezmocná jsem zavrtěl hlavou. „On vážně všecko zapomněl."

„Po takovým zranění není divu," zastala se ho Marie.

„No jo, tak promiň, kamaráde ..."

„Co to zase plete?" ptal se Lulu. „Nechtěla byste mně to radši vypravovat vy, slečinko?"

„To bych v plný šíři nemohla." Marie sklopila oči. „Já to viděla z opačný strany než vy."

„Tys už poslední dobou skoro nevěděl, co se kolem tebe děje, člověče!" začal jsem. „Měl jsi o Marii takovej strach, že jsi snad ani nevnímal, že jsme s tebou. Věčně jsi jenom skřípal zubama a vyhrožoval Chrissovi, žernu přerazíš hřbet o koleno jako těm vlkům, co sis s nima chodil hrát."

„To vynech, kruci, a začni už, jak to bylo dál."

„Jak jsi tam zahlíd Marii klusat vedle Bretta, najednou jsi zařval, snad jsi o tom ani nevěděl, a psi, co jsme je do tý doby drželi v tichosti, vyrazili, a Chriss to samozřejmě okamžitě postřeh a zajel zpátky do toho lesíka jako had. Přesně to, co Tomáš nechtěl ..."

„A vyhrožoval, jak se někdo o něco pokusí, že mě střelí — nejdřív do nohy," rychle mě přerušila Marie, „a každej další pokus z vaší strany že bude znamenat taky moje další zranění."

Lulu na ni kulil oči a nebyl s to promluvit.

„A tys do Chrisse najednou vrazila, až výpad z houštiny ven na sníh, a skočila jsi na něj — já nezapomenu, jak jsi do něj bušila těma spoutanýma rukama ..."

„Ten syčák, já bych ho...," zaskřípal Lulu zuby. „A dál?"

„Tys stál celej nepříčetnej u borovice a najednou jsi z ní ulomil suchou větev silnou jako ruka a hodil ji přes tu celou dálku takovou silou, že jsem ji sotva viděl. Byla by Chrisse určitě zabila, kdyby ho zasáhla, jenomže on se přesně v tý chvíli náhodou uhnul."

„Jo?" zeptal se Lulu. „To ale byla škoda, že?"

„A jaká, Lulu! Kdyby ho byla trefila, nemusel jsi takhle dopadnout. Ale v

tomhle momentě jsi zařval jako tur a rozběh se přes to volný prostranství, a Chris to do tebe dvakrát napálil."

„No jo," vzpomínal Lulu, „něco jsem asi pocejtil."

„Vypadalo to, jako bys dvakrát na něco narazil, ale běžel jsi dál a celou váhou jsi Chrisse zaleh, on už nedokázal nic jinýho než ječet, a pak jsi ho teda zvěd, nadhodil a nechal si ho zády padnout na koleno. A Chriss už potom neječel."

„Jo?" zeptal se Lulu skoro šeptem. „Fakt?" Chvíli o mých slovech dumal. „A pak?"

„Pak ses pomalu položil vedle něj, ale ještě jsi zvěd hlavu a podíval se, jestli je Marie v pořádku."

„Jo?" znovu se zeptal Lulu.

„Jo," přikývla mu Marie, „a já jsem si i v tom zmatku a v tý hrůze všimla, jak hezky jste se usmál, tak spokojeně a uklidněné, když jste viděl, že mně nic není."

Lulu na Marii hleděl s pootevřenými ústy jako očarovaný a nepřestával, a teprve po dlouhé době řekl to svoje oblíbené „he", ale bez důrazu, bez otázky, skoro bez dechu.

„Takže už víte, za co vám děkujeme?"

„Ale no jo," začal se vzpamatovávat Lulu, ale znovu se zadumal „To by člověk nevěřil, co všechno se může stát," brumlal si spíš pro sebe. „Že jo?" otočil se na Marii.

„Jo," opakovala po něm znovu trochu zmateně jeho oblíbené slovíčko.

„A pak jsme se všichni začali točit," řekl jsem. „Honem se nad tebou stavěl velkej stan, ve vchodu rozdělával oheň, abys doktorovi nezmrz, když tě svlíkal, a s panem baronem s tebou prováděli, co uměli. Ale jedno ti musím přiznat, Lulu. Tys trval na tom, aby jel doktor s námi, když jsme se vypravovali na cestu. Zrovna jako bys věděl, že bude potřeba."

„Tak vidíš. A ten velkej pan policajt měl kvůli tomu řeči. A právě tak je to i s tou nemocnicí."

„Tak mně to už konečně vysvětlí, no."

„Jaký konečně? Jaký no? Jak ti to mám vysvětlit, když člověka nepustíš ke slovu a pořád meleš svoje?"

„Vy jste se ho ale ptal, jak se to všecko semlelo, pane Luciene," zastala se Marie tentokrát pro změnu mě, a udělala to velice mírně.

„A jo — tamto, že jo?" zabreptal Lulu. „Ale stejně," dodal neusmířeně a zase jednou po mně loupl očima. „Co jsme to povídali?"

„O tý nemocnici," připomenul jsem mu.

„Ale vždyť já vím, pořád," utrhl se. „ Je ji potřeba koupit, a honem. Tady se mně něco nezdá."

„A co zase? Doktor Silvar je přeci tvůj člověk, ne? Už nějakej čas si ho platíš a tyhle nemocnici ho jenom půjčuješ, pokud ho sám nepotřebuješ, aby nevyšel ze cviku."

„Právě!" Lulu zašilhal ke dveřím a přešel do chraptivého šepotu. „Oni mu to

nepřejou, že ho v tý nemocnici chci udělat primářem. Rádi by to místo dostali sami. A něco na něj šijou."

„Jdi, Lulu, tady nejsme v divočině. Co by na něj mohli šít?"

„To zatím nevím, ale však já se umím ptát, když se chci něco dozvědět, neboj se. A já se to dozvím! A pak bude tanec!"

„Jen ty buď hezky hodnej. Jseš marod, jestli sis nevšim, a dost vážně. Tak se koukej nejdřív uzdravit."

„A doktora v tom nechat? Kdepak, kamaráde, to já nedělám."

„On o, tom ví?"

„Blázníš? Přeci ho nebudu strašit. Ale ty mně musíš pomoct."

„Rád, Lulu, ale jak?"

„Doktor už tu nemocnici skoro dojednal, ale já u sebe mám jenom na zálohu. Zbytek jsem si chtěl vyzvednout až potom, až najdeme tadyhle tu indiánskou slečinku. Jenomže mně do toho přišel Chriss Brett s tou jeho pitomou flintou."

„Tak ať ti ty peníze vyzvedne doktor, nebo je nech převést ze svýho účtu v bance, a je to."

„V jaký bance? Z jakýho účtu? Co je to za pitomost?"

„Povídals, že sis je chtěl potom vyzvednout," řekl jsem, ale už mi něco docházelo.

„Vidíte ho?" zeptal se Lulu Marie. „Je s ním řeč? Kdo tu mluvil o penězích? Já ne."

„Poslouchej, ty uličníku," povídám, „že ty máš na mysli nějakej svůj zlatej poklad, jak jsme tu o něm mluvili?"

„Drobet zlata, no," přiznával Lulu s přehnanou skromností a skoro nerad. „Co je na tom divnýho? Je potřeba tam zaskočit, vyhrábnout to a přivézt, aby se co nejdřív koupil ten špitál a my s doktorem odsud mohli zmizet. To je celý."

„Jednoduchý, snadný, bez problémů, co? Nezdá se ti, Marie?"

„Jaký jednoduchý a snadný?" hádal se Lulu. „Co se ti na tom zase nezdá? Když ti řeknu, kde to je?"

„No jo, já vím. Kanadský severozápadní teritoria, to je takovej palouček jenom kapánek menší než půl Evropy, takže když mně popíšeš, pod kterým smrčkem jsi to zakopal, najdu to jako fík, že jo?"

„Pod jakým smrčkem? Pod žádným smrčkem to není. Nic takovýho jsem nikdy neřek."

„No jo, já vím. A kde to teda je?"

„Jmenuje se to tam — teda — já tomu říkal ‚ten dolík' nebo taky, to hromský kamenný koryto, a všelijak."

„Tak jak. Jmenuje se to tak,'nebo sis to tak pojmenoval sám?"

„Sám? Proč sám?"

„Takže jsi o tom místě s někým mluvil?"

„Blázníš? Copak se o takových věcech kdekomu vypravuje?"

„Jak teda víš, jak se to tam jmenuje?"

„Jak — jak..." Lulu byl zmaten. „No jo? Viď?"

„Takže mně ten název moc nepomůže. Povídej dál."

„Jaký nepomůže?" Lulu se mračil a zřejmá se ve svých myšlenkách nemohl vyznat.

„A kdy jako myslíš, že bych se tam měl vypravit?" vyrušil jsem ho.

„He? Co je to za pitomou otázku? Přeci hned, ne?"

„A můžu se aspoň doběhnout převlíknout?"

„Zase asi ty jeho věčný legrácky, ne?" vyptával se Lulu Marie. „Neříkal jsem ti, že to spěchá, kruci, už jednou!"

„Lulu," zakřikl jsem ho, „jak se začneš rozčilovat ..." Pak jsem se vzdal. „Tak povídej," kývl jsem na něj.

Nejdřív se obezřetně ohlédl po Marii, podíval se na mne a zase na Marii. „Ale ať," rozhodl se potom. „Tahle slečinka to taky může slyšet. Je to kousek od toho místa, co se mně tohle stalo — nejvýš dva tři denní pochody."

„Na tvoji rychlost tak dvě stě kilometrů," odhadoval jsem. „Povídej dál."

Začal mi líčit, kde ten jeho poklad najdu. A já si při jeho slovech musel vzpomenout na popisy cesty, které jsem slýchal od svých indiánských přátel. Podle těch popisů člověk cestoval jako podle nejpřesnější mapy, možná ještě lip, protože mapa obvykle nedokáže zachytit takové význačné rysy krajiny, jako třeba osamělé skalisko, podobající se orlímu zobáku, nebo řadu kopců, vlnících se do dálky jako mořský příboj a postupně stoupajících, a na tom přesně uprostřed skupina větry pokroucených, rozčepýřených borovic, kolem nichž je potřeba projít, či osamělý balvan v korytě zamrzlého potoka, za věky omletý a ohlazený, jen s nepatrnou puklinkou na povrchu, a ta puklinka ukazuje směr, kterým je třeba se vydat, aby se člověk dostal k dalšímu postupnému bodu.

Lulu sotva uměl číst, o psaní už vůbec nemluvě, ale cestu mi popisoval se stejnou přesností, se stejným smyslem pro vzdálenosti, proporce a výrazné rysy krajiny, a když skončil, byl jsem si jist, že — pokud některý jeho údaj nezapomenu či nepopletu — najdu to místo stejně snadno jako on sám.

Jenom jsem nebyl přesvědčen o tom, že právě teď je potřeba podstupovat tolik námahy. Znal jsem podezřívavost svého kamaráda, jeho ztřeštěné nápady, a nutně jsem si musel znovu vzpomenout na namydlené schody.

„Ty, Lulu, a nepočkalo by to?" zeptal jsem se opatrně. „Ze bychom se tam třeba potom vypravili spolu? Byla by to velká legrace, udělat si takovej výlet, nemyslíš? Jen si to představ..."

„Kdyby to nespěchalo, dojel bych si tam pak sám," utrhl se na mě. „A jestli nepojedeš ty, seženu si zkrátka někoho jinýho."

„Víš o někom, kdo by tě nepodtrh? Když jde o zlato?"

„No — momentálně ne," zarazil se. „Ale třeba bych si vzpomněl."

„Opravdu vám na tom tolik záleží, pane Luciene?" ozvala se Marie. „Opravdu tolik moc?"

„Přeci bych o tom jinač nemluvil, ne? A — teda — jen tak pronic-zanic si taky nenecháte druhýho přehrabovat v portmonce, že ne?"

„To ne," souhlasila Marie. „Ale uvědomujete si, že ta cesta, co jste tu o ní

mluvil, není žádná procházka, viďte?"

„Všecko přeci platím, ne? Eroplán a všecko."

„No jo, člověče," povídám, „ale zimní sezóna už pomalu končí. Za pár dní je po sanici."

„Tím spíš je potřeba sebou hodit. Bez sněhu vypadá všecko jinač, a krom toho, jakpak by ses tam potom chtěl bez psů dohrabat? A psy na kus cesty potřebovat budeš, protože v tom kraji nemá eroplán kde přistát."

„A ještě něco," maličko k Lulu Pruďasovi vztáhla Marie ruku. „Nemyslíte, že pilot pozná, co vlastně Tony tahá do letadla? Už podle váhy?"

„Kruci," lekl se Lulu. „To je fakt. Aby on pak nedostal nějaký cukání." Zuřivě se mračil a nízké čelo se mu ztrácelo pod černými kudrnami.

Dorozumíval jsem se pohledem s Marií. Podívala se ze mne na Lulu Pruďase, chvilku ho studovala, a zase zpátky. Zřejmě myslela na totéž, co já. Jak je tenhle nápad pošetilý. Tak pošetilý, jak je často pošetilý Lulu sám, a ta cesta tak zbytečná — jenomže když jsem viděl toho habána bezmocně ležet na posteli, v obvazech, které si vysloužil kvůli nám...

„Tony," promluvila Marie tiše, „panu Lucienovi na tom asi opravdu moc záleží..."

Nedopověděla, nebylo třeba. Po tom všem, co nás nedávno potkalo, bych se musel sám před sebou stydět, kdybych mu nevyhověl, ať je jeho nápad sebepraštěnější. Ale přece jen. jsem se ještě pokoušel Lulu Pruďase v jeho rozhodnutí zviklat.

„Ty, Lulu," povídám, „banka by ti přeci půjčila. Nebo když ne banka, tak společnost, co ji vede náčelník Unkatak s Beatricí a panem baronem."

„Banka, jo?" Lulu se celý naježil a zcuchaný porost v obličeji se mu rozechvěl. „Já to s ní zkusil jenom jednou. A víte, co mně za zlato dali? Za řádný, tvrdý, poctivý zlato? Kus papíru. Takovou mizernou knížečku, a měli kupu řečí o tom, co s ní mám a nemám dělat." Zakoulel očima. „A co myslíte, jak to dopadlo, když jsem ji s těma všema jejich papírama někam založil nebo vy trousil? Nevíte, co? Utřel jsem nos. Nedostal jsem zpátky ani zrnko. To je ta vaše banka. Tak pojedeš?"

„Tak jo, Lulu, co s tebou mám dělat," povídám. „Řeknu si Tomášovi, aby mně dal ještě nějakou práci nahoře a přidělil mně policejní stroj."

„To by šlo," ožil Lulu, „ale ještě by se to možná mělo nějak posichrovat." Viděl jsem, jak zuřivě přemýšlí. „Sám s tím pilotem, i když by to byl policajt..."

„Tak bych se teda stavil v Unkatakově táboře, kde bych třeba ještě zastih pana barona s Nikipim, a přibral bych je."

„To je dobrej nápad." Lulu se zaradoval, a zároveň se znovu zamračil. „Ten černej mrňavej se mě teda něco nacitýroval skrz ty jeho věčný vidličky a lžičky ..." Vykulil na Marii oči. „Věřila byste tomu, že mě učil jist jako miminko? Tohle se jí tímhle, tohle támhle tím, nůž hezky do levý — nebo do který — co?"

„Já u toho přeci celou dobu byla," připomenula mu Marie.

„Jo? A jo, viďte? Ale řekněte sama. Stačil mně odjakživa můj loveckej nůž na všecko, co jsem potřeboval? Stačil. A co nejde nožem, na to se bere lžíce, ne? A

hotovo. Na co všecky ty ostatní serepetičky, že jo? Leda pro slečinky."

„Mluvili jsme o něčem jiným, Lulu," připomenul jsem mu.

„A o čem zase, kruci!" namíchl se Lulu pro to vyrušení.

„O panu baronovi ..."

„A o čem mluvím já, nevíš?"

„Ale ne o jídle. O tom, že bych ho s Nikipim přibral."

„A proč do toho, herdek, pleteš nějaký jídlo? Přeci povídám, že tomu bych věřil. A tomu indiánskýmu klukovi taky. Tak je zkrátka přiber, no — proč okolo toho naděláš tolik řečí?"

„Tak jo, Lulu, a buď klidnej a nerozčiluj se."

„Kdo se tu, krucipísek, furt rozčiluje, že o tom v jednom kuse meleš? Já se rozčiluju?" Potřásl nade mnou hlavou jako nad přitroublým dítětem a posunkem žádal Marii o souhlas se svým názorem.

„Jak znám Noataka, určitě se přidá," řekl jsem raději. „Měl bys něco proti němu?"

„Ne, ten je taky dobrej, a kromě toho Indián. Indiáni nedostávají to svrbění v prstech, když vidí zlato, jako bílý." Lulu se zarazil a zase úporně přemýšlel. „Ale zůstanou kousek dál. Na to místo se vypravíš sám, jasný?"

„Jasný. Ale právě teď jsi povídal, že Indiánům věříš..."

„Věřím nevěřím, ono je vždycky lepší, když o takový věci neví víc než jeden, a i to je někdy moc." Za postelí Lulu Pruďase se na malý okamžik ukázaly jeho staré věrné průvodkyně, nedůvěřivost s podezřívavostí. Ale nebyl snad se svou opatrností v právu? Co nejděsivějších zkazek jsem už na Severu slyšel, a všechny měly stejný konec. Zlato — závist — chtivost — smrt... A něco z toho jsem už taky zažil na vlastní kůži.

„A teď — jak to místo poznám/Lulu? Je tam nějaký znamení?"

Lulu se dal do líčení. V jeho podání vypadala poslední etapa té pouti jako nedělní procházka. „A když potom povylezeš asi pět metrů, do tý stráně," pokračoval, „najdeš jeden takovej kámen, co mě div nezabil."

„Tak velkej?"

„Proč velkej? Jsou na něm pleskance od těch kulek, jak jsem si ho označoval."

„Co, tys do něj střílel?"

„A nechtěl bys mně říct, proč ne? Měl jsem si do něj rejpat písmenka a zlomit si kudlu?"

„No, proč vlastně ne, že jo?" vzdal jsem se. „A on tě za to chtěl zkrátka zabít, no."

„Je možný, aby někdo měl tak dlouhý vedení?" už se zase Lulu vyptával Marie a zhnuseně stáhl obličej. „Nebyl to ten kámen," utrhl se na mě, „ale jedna z těch kulek, co se odrazila, shodila mně čepici a tadyhle mně udělala rejhu jako krumpáčem." Lulu zalovil prsty v houští nad pravým spánkem. „Než jsem ji pak dole pod srázem našel, div mně neumrzly uši."

„Teď mluvíš o čepici, jestli se nepletu."

„A o čem jiným, herdek už jednou?" vyprskl Lulu. „O čem mluvíš ty?"

.„Ale — ale, pan Lucien se nám zase zlobí?" řekl doktor Silvar. Vůbec jsme ho neslyšeli přijít. „Tak to ohlásíme konec návštěv, a hned."

„Pěknej tichošlápek, tenhle doktůrek," drtil si Lulu mezi zuby. „A zrovna toho já si vyberu za primáře."

„Tak se tu měj, Lulu, já se potom zastavím," řekl jsem.

„Ale mlčet," zamračil se na mě a trhl bradou k doktorovi tak nenápadně, že si toho doktor musel všimnout, i kdyby stál otočený zády.

„Na shledanou, pane Luciene," loučila se Marie. „A buďte poslušnej."

„Ale no jo," pokusil se na ni utrhnout, ale znělo to spíš jako laškování, pokud byl Lulu něčeho podobného vůbec schopen.

„Já sem občas zaskočím, můžu?" zeptala se.

„He?" naklonil Lulu hlavu ke straně. „Vážně?"

„Vážně."

„Tak jo, jo?" ubezpečoval se Lulu a už teď se těšil.

„Jo," opakovala Marie skoro bezmocně a otočila se.

„Copak?" zeptal se mě na chodbě doktor Silvar. „Má nějaký starosti?"

Zachytil jsem Mariin pohled. „Já myslím, že doktor by měl všecko vědět, stejně by mu to ve Webbs' House pověděli," řekla. „A že si nemusíme dělat starosti s výčitkami svědomí, když mu to prozradíme."

„Asi máš pravdu." Zopakoval jsem doktorovi domněnky Lulu Pruďase.

Naslouchal s podmračeným čelem. „Kruci, jak říká pan Lucien," ulevil si potom, „znova vám musím opakovat, že ten člověk má nos nebo co to je. Opravdu se tu spřádají nějaký pletichy, ale to je ve špitále spíš normální — ale jak on se to z tý svojí postele dozvěděl, když nemůže ven? Takže, něco se tu sice děje, jenomže s ním, ani se mnou to nemá nic společnýho. Není to teda nic, pro co byste musel podnikat takovou cestu."

„Vy to víte jistě lip, ale já mu to musel slíbit, doktore," povídám.

Chvíli se na mě díval, jako když se má každou chvilku rozesmát, ale neudělal to. „Rytíři, co?" řekl s lehkých posměchem. „Když se něco slíbí, třeba by to pitomost byla, musí se slib dodržet, kdyby čert na koze jezdil, jak se říká u nás doma. Nezdá se vám to trochu — přinejmenším — staromódní, krajane?"

„A vám ano?" zeptala se ho Marie.

„Mně?" zarazil se. „Ne," řekl potom překvapeně.

„Nám divochům ze Severu taky ne," usmála se na něj líbezně.

Když jsme kus dál zahýbali, doktor tam v té chodbě pořád ještě stál, zmenšený dálkou, a díval se za námi.

„To je přeci úplnej nesmysl," konstatovala Betty, když jsme doma vyprávěli o průběhu návštěvy. „Stačilo by napsat Beatrici a společnost mu půjčí, kolik potřebuje. Proč se máš znova trmácet kraj světa?"

„Já mu to navrhoval, ale jako bys ho neznala," povídám. „Lulu nedůvěřuje takovým záležitostem, jako jsou banky nebo úvěry, a šeky zásadně ztrácí. Neumí si pod tím vším nic představit. Jemu to musí cinkat v ruce, musí to něco vážit, nic jinýho za platidlo neuznává. Je ochoten uvěřit —a to ještě není jistý — hotovým

penězům. Ale spíš ne."

„Člověče, Toníku," řekl Josef, „jaro je na spadnutí a ty se máš ještě někam harcovat? Nebylo toho letos dost? Ani ses nestačil pořádně vykřesat..."

„Co bys dělal na mým místě ty, Josefe?" zeptal jsem se ho.

„No jo, já vím, ale stejně," hučel nespokojeně a díval se, jak vytáčím číslo.

„A kromě toho o nic nejde," uklidňoval jsem ho. „Udělám si malej výlet a za pár dní jsem zpátky."

„Jo, já tyhle tvoje malý výlety znám," namítal. „Pokaždý se něco semele." Ustaraně se zahleděl na Betty. A Betty jenom bezmocně pokrčila rameny a pozvedla ruku, a mně se zdálo, že by si nejraději zaťukala na čelo.

Tomáš Lauren se už taky vrátil do Edmontonu, a dokonce byl k dosažení. Ve chvilce se ve sluchátku ozval jeho hlas.

„Zrovna jsem tě chtěl volat," řekl. „O tom chasníkovi jsem se právě od doktora dozvěděl, že už se zase hádá, takže za pár dní bude hledat, s kým by se sepral. Ale co to je — ten nesmysl s novou cestou nahoru?"

V krátkosti jsem ho seznámil s přáním, nebo spíš s příkazem našeho kamaráda Lulu Pru-ďase. „Počítal jsem s tím, že mi vymůžeš na pár dní letadlo," řekl jsem nakonec trochu opatrně.

Na druhém konci drátu bylo chvíli ticho. „Copak o to," řekl potom Tomáš váhavě, „snad by se mi podařilo šéfy přesvědčit, ale musel bych mít nějakej pádnej důvod, ne jen rozmar chasníka, co si usmyslil koupit soukromej špitál. Notabene za hotový."

„Hádám, že bys na ten správnej důvod přišel, kdybys chtěl." Tomáš neříkal nic. „Jak jste pořídili s Jossem?"

„Nijak. Ten srub, co si Wally Yatessen kdysi postavil, jsme teda našli, jenomže vyhořelej."

„Je na tom něco, co se ti nezdálo?"

„Asi ne. Stalo se to určitě už aspoň před rokem. Shořel na popel, a nic podezřelýho jsme neobjevili, přestože jsme se v tom půl dne hrabali... Vypadali jsme jako kominíci."

„Takže Chriss by byl nenašel chaloupku, až by tam byl s Marií dorazil."

„Jo. Ale mně dělá starost jiná věc."

„A to?"

„U Otukamoana se něco děje."

„U Otukamoana? Vy jste se tam stavovali?"

„Ne, nebyl čas. Ale když jsme tak čarovali kolem toho spáleniště, přišel se na nás kouknout jeden zvědavej Indián, co jel kolem. Tak jsme si udělali dýchánek a společně trochu pojedli. A Joss z něj nenápadně tahal rozumy."

„Patřil ke kmenu Chilcotinů? K lidem náčelníka Otukamoana?"

„Ne, byl to člověk z kmene Žlutých nožů. Stavoval se v Otukamoanově táboře a všelicos mu připadalo divný, jenže sám pořádně nevěděl co."

„Jak tomu mám rozumět? Není to nějaká pitomost?"

„Možná. Ale napadlo mě, že tohle by moh být ten důvod, co hledáme.

Otukamoan už nám nadělal dost starostí, aby mi šéfové uvěřili, že je potřeba kouknout se mu co nejčastěji do kuchyně."

„Já bych se tam teda stavil.,."

„A když už budeš nahoře, zaskočíš k bývalým Potomimaovým lidem, jak si vedou pod novým náčelníkem."

„Jo, veliteli," řekl jsem ironicky. „A takhle k Aklaviku u Severního ledovýho moře — neměl bych se tam mrknout taky? Je to konečně jen pár tisíc kilometrů. Případně se zaletět kouknout, jestli je na Mount MacKinley ještě sníh?"

„Třeba," řekl Tomáš nevzrušeně. „Horlivej manšaft každej velitel přímo miluje. Ale mně budou stačit ty dvě věci. Tu mašinu chceš asi na zítřek, co?"

„To by bylo prima, Tomáši. A brzy ráno, jo?"

„Myslíš, že ti tři dny stačí?"

„Zaručit ti to nemůžu, ale spíš ne. Budu muset ještě kousek po svých."

„Pokusím se ti teda zajistit mládence, co má rád indiánský tábory, indiánský jídla — a všecko. Rád na tebe počká, když to bude potřeba, a vůbec se nebude nudit."

„Tak dík, Tomáši. Za Lulu i za sebe."

„Ale no jo, řek by určitě ten chasník," zachechtal se Tomáš. „A mrkni se kolem sebe. Všichni tvoji drazí po tobě právě koukají a nemůžou se dočkat, až položíš sluchátko. A každej z nich na tebe hned vyrukuje s dotazy, co to ten bláznívej vrchní policajt Tomáš Lauren na tobě zase chce. Tak že je pozdravuju." A položil.

Udělal jsem totéž a ohlédl se. Tomáš měl pravdu.

„Co po tobě zase chce?" naježila se Betty.

„Co ti to povídal?" ptala se skoro současně Marie.

„Povídal přesně tohle." Zopakoval jsem jim Tomášova slova.

„To je ale prevít," řekla Betty procítěně a vzápětí se zachechtala. „Ale chytrej prevít, to se musí nechat."

„Tak povídej," kývl na mě Josef a podezíravě se zamračil. „To je všecko?" řekl, když jsem skončil. „Pořád čekám, co si ještě vymyslel."

„Ono záleží na tom, co se u Otukamoana vlastně děje," uvažovala Marie.

„Jo!" potvrdil Josef důrazně její otázku. „Já teda toho dědu v životě neviděl, ale co jsem tak od vás slyšel, je to pěkně paličatej pán, co si do ničeho nenechá mluvit. A s ničím se nepáře."

„Má sice svérázný názory," povídám, „ale svoje lidi ved vždycky k pořádku."

„Když je někdo tak jankovitej, jak jste ho líčili, dostane se do průšvihu na to šup," řekla Betty.

„Je příliš mazanej, než aby nějakej průšvih připustil."

„Nebo aby se prozradil, když už by do něj spad," namítla Marie. „Já bych si teda na něj ..dala moc dobrej pozor."

„A jsme zase tam, kde jsme byli," začal lamentovat Josef a bezradně se drbal v prošedivělých kudrnách. „My teda tomu Lucienovi jsme povinováni pomocí, ale proč to nejde bez , všelijakejch těchhletěch — že jo?"

„Nic se přeci neděje, Josefe," povídám, „jen se tam mrknu a zase poletím pryč."

„Vždycky to začíná stejně," dohadoval se se mnou. „Vypadá to, že se nic neděje, a jsou z toho jenom patálie. Já to znám."

„Nic jinýho mně ale nezbývá, když máme zařídit tu věc pro Lulu Pruďase. Jenom tak pronic-zanic policejní stroj nedostanu."

„To je právě to," řekl Josef nešťastně. „Tohle je pro kamaráda, budiž, ale dokud jseš u tý vaší slavný policie, každej si s tebou může strkat jak chce, a vždycky to smrdí nějakým malérem." Zpříma se na mě podíval. „A my - za těch pár let, co jsme v Kanadě, měli malérů až nad hlavu. Anton, tvůj táta a můj brácha, na ně doplatil, a my už nemůžeme nic, než mu prvního listopadu zapálit na hrobě svíčku. Jsme tu teda už jenom dva Žižkově ze Smržova, ale taky jsem moh zbýt sám, kdyby ten lump, co tě tehda střelil, měl nabito broky. Nebo lip mířil. A to nebyl první, kdo si tě vzal na mušku."

„Je to tak, Josefe," řekla Betty potichu, „ale naříkáním nic nespravíš. Ty, Tony, nám slib, že do ničeho nebudeš strkat prsty. Zjisti, co Tomáš potřebuje, a uháněj pryč, vyber to hromský zlatý hnízdo, a domů."

„Pak pověsíš to policajtský řemeslo na hřebík," dodal Josef. „K ničemu dobrýmu ti nebylo."

„Snad přeci, Josefe. Víš, jak jsem vypadal, když táta umřel. A když jsem se hned na to hlásil do armády, když jsem chtěl pomoct zahnat ty, co nám obsadili republiku, nevzali mě jenom proto, že mi jednou omrzly nohy a já trochu kulhám. Tenkrát jsem nevěděl, co sám se sebou dělat."

„Byl jsi na tom bídně, já' vím," dost nerad přikyvoval Josef, „a Tomáš tě dostal z nejhoršího, když tě vzal k policii, ale tys to jemu i celý tý Kanadský jízdní stokrát vrátil. Tak co?

„Vy běloši jste stejně divná rasa," ozvala se znenadání Marie. „Ve světě se bojuje, jde i o vaši zemi, ale člověka, co určitě vydrží víc než kdekterej druhej vojáček, odmítnou."

„Stejný je to s doktorem Silvarem," přizvukovala jí Betty. „Ve válce je doktorů vždycky málo, ale že má polovinu plic zvápenatělých, taky ho nevzali."

„A odmítají pořád," řekl Josef.

„Kdoví jak je u nás, Josefe," řekl jsem a nedovedl jsem si představit tu naši vesnici jinak, než jsem ji znal.

„Spatně, Toníku, moc špatně, co tak člověk čte a slyší. Ale však ono to jednou skončí..."

„Když jsem byla jako holka," řekla Betty tvrdě, „a táhlo se do boje, šel kdekdo. Třeba i jednonohej. Máš pravdu, Marie, je to divná rasa."

„Kdybyste se nerouhaly. Vy taky máte každá polovinu bělošský krve," řekl Josef.

„Ale druhou ne."

„Nechme je, Toníku, tohle já znám. Dohadujeme se o to s Betty pomalu od prvního momentu, co jsme se srazili, ale nikdy jsme k ničemu pořádnýmu nedošli."

„Ale došli, Josefe," řekla Betty a zasvítila na něj očima. „Ze ani tolik nezáleží na tom, kolik který krve je, ale v jakým člověku proudí.

IV

Už jsem tedy opět seděl v letadle a podnikal cestu na Sever, do divočiny, v několika týdnech počtvrté, ale tentokrát sám, pouze s pilotem. Naštěstí se ukázalo, že Frank Richards je zábavný chlapík, který zná spoustu zajímavých historek. Byl mi o to bližší, že měl rád Sever. Znal ho sice ponejvíc jenom shora, ale dovedl o něm bájit stejně nadšeně jako třeba Tomáš Lauren. Nebo já. A na Indiány se díval bez předsudků.

„Já vás poslouchám a pořád dumám," řekl, když jsme se už blíž seznámili, „ke který z těch čtyřiceti národností Kanady vy vlastně patříte. Počkejte, nechtě mě hádat. Každá si přeci zachovává něco ze svýho původního životního stylu, nebo má rozdílnej přízvuk, jenomže na vás se mně vůbec nic nepasuje. Angličan původem nejste, Francouz taky ne, ani Skot, či Ir... Možná snad Němec, ale kdepak — ledaže byste pocházel z nějaký jiný části Německa, ne z oblasti Hannoveru, odkud jich sem přišla většina. Taky ne? Holanďan teda už vůbec, nebo třeba Nor či Švéd... Safra, já nejradši na všecko přijdu sám, ale u vás se asi musím dát poddat."

Pátravě si mě prohlédl. „Moment, jste černej, kudrnatej, na Taliána přitom nevypadáte, ani nemáte taliánskou letoru, a jste moc velkej. Spíš snad Srb. Nebo Maďar. Co?"

„Už jste blizoučko," povídám.

„Nahoru? Dolů?"

„Nahoru."

„Československo!" vykřikl. „Že jste z Československa?"

„Uhád jste i tentokrát. Gratuluju. O naší zemi se toho tady v Kanadě zrovna moc neví, takže jste mě příjemně překvapil."

„No, obecně se teda opravdu moc neví, ale mění se to. Teď, když tam u vás panuje ta sebranka, píše se o vás čím dál víc."

„To je taky jediná světlá věc v tyhle strašlivý válce. Moc toho teda z Německa nepronikne, ale to málo, co se dozvídáme, stačí až-až.

„Vy jste před nimi útek — před nácky?"

„Ne, já sem s tátou přišel už ve třicátým roce, když u nás řádila ta nezaměstnanost."

„No jo, o tom jsem taky čet. Tady to ale taky bylo dost zlý, ne?"

„Kdo se nebál práce, moh se uživit. U nás nebyla práce vůbec."

„Ale Tony Siskou jste se tenkrát nejmenoval, že ne?"

„Kdepak, Tonda Žižka, a pocházím z jedny malý vesničky, která se jmenuje Smržov."

„Proboha, jak jste to řek? To se přeci nedá vyslovit."

Povídali jsme si, čas utíkal, stroj stále stáčel nos na sever, stále dál do divočiny, a já si ji i při zábavě nepřestával prohlížet trvale okouzlenýma očima.

Věčně zmrzlý kraj dole pod námi už dávno halil bílý plášť, ruch města Edmontonu s řekou Severní Saskatchewan, i zeleň luk a čerň zoraných polí jsme

nechali někde daleko za sebou. Všude jen bílé hrbolaté pláně, kopce fantastických tvarů, opět jako stůl rovné plochy zasněžených jezer všemožných velikostí, od pouhých rybníků většinou s mnoha zátokami, podobných vichrem roztřepaným kapesníkům, obroubených olšemi, břízami a vrbovím jako u nás doma, po obrovité rozlohy nedohledných jezer, a mezi tím vším nekonečné lesy, lesy a zase lesy. Převalovaly se ve vlnách jako líní medvědi — a opět holé černé skály, na nichž vítr neponechal jedinou vločku sněhu, snové, měnivé divadlo, neopakující se scenérie pod šedomodrou oblohou, kterou jako drobná hvězda protínal náš stříbřitý stroj. A všude bylo možno vysledovat říčky i mohutné řeky, pánovitě rozdělující kraj na svá hájemství, teď sevřené ledovým krunýřem, ale jen ještě pár dní počkejme, potom nám ukážou svou sílu, svou dravou chuť rvát se s překážkami, krást a odnášet celé kusy břehů i se stromy, hrát si ve svých korytech s balvany, s nimiž by člověk se svou technikou měl možná co dělat... A až se osvobodí a po svých siláckých kouscích uklidní, spolu s jezery propojí celé to obrovité kanadské území. Vezměte kánoi a pokud vám krátké léto dovolí, mažete po těch čarovných neopakovatelných cestách plout bez omezování a bez konce od jihu k severu či od západu k východu, stále dál, stále dál...

„Vám divočina taky udělala?" ozval se Frank Richards, který tu scenérii hltal stejně dychtivě jako já.

„Komu by neudělala? Už jenom ta rozloha; ta velikost skoro nahání hrůzu. Nebo aspoň úctu."

„Jenomže vy se jí nebojíte, jak jsem slyšel. Já totiž o vás všelicos vím."

„No, upřímně řečeno, často mě zamrazilo, když jsem si uvědomil, co tohle tady pod námi dovede, a strachu jsem někdy taky zažil dost. Představte si, že jste tam dole sám, stovky kilometrů kolem nikdo než vy se svými hafany — to pak máte pěkně nahnáno, když se dostanete do situace, která by jinde, v civilizaci, znamenala nepatrnou lapálii. Tady jde obvykle rovnou o krk."

„A přeci jste tu rád."

„To se těžko vysvětluje."

„Já vím, jak to jednou člověk zkusí, už se toho nezbaví. Je nadosmrti jakoby začarovanej a pořád ho to táhne zpátky."

„Takže jste taky začarovanej, co?"

Pilot se zasmál. „Určitě ne tolik co vy. Ale už abychom se pomalu poohlíželi po Unkatakově táboře, ne?"

Podíval jsem se na hodinky. „To by člověk nevěřil, jak to uteklo," povídám. „A my už jsme na cestě tolik hodin."

„Vy to tu znáte, tak mě veďte."

„Držte se támhlety řeky. V jednom místě se v zatáčce doširoka rozlévá a tam to je. Nejlíp, když přistanete rovnou na ledě."

Potom už trvalo necelou půlhodinu, než jsme se dostali tam, kam jsme mířili, ale jaká to byla půlhodina. Stroj, který nás celou cestu spolehlivě nesl stále dál a výš na sever, si znenadání postavil hlavu a začal trucovat. Jednu chvíli škytl a zacukal sebou, jako když se plaší kůň, a já se chytil sedadla.

„Copak — copak," domlouval mu pilot a začal se probírat všelikým tím zařízením, co měl okolo sebe.

Stroj se jako v odpověď znovu rozběhl, jenomže v minutce opět zakašlal.

„Co se děje?" zeptal jsem se trochu poplašeně.

„Hádám na přívod benzínu," řekl pilot a obhlížel svoje budíky a hejblátka.

„Jdeme dolů," upozornil jsem ho.

„Jo, drobet ztrácíme výšku," řekl klidně, ale tvář měl najednou napjatou a pozornou. „Musíme na to jinak."

„Ale jak? Tady kolem nikde příhodný místo k přistání nevidím. Samý lesy, skály, strže ..."

„Teď," řekl si pilot, když se motor zase rozběhl, a zvedl stroj předkem ostře vzhůru. „Neplašte se, to jenom abychom pod sebou měli víc místa na klouzavej let, kdyby ta potvůrka zase vynechala. Pokusíme se tam nějak doskákat..."

Motor tentokrát vynechal úplně a pilot pohotově sklonil letadlo nosem mírně k zemi, vyrovnal, a když znovu začalo ztrácet rychlost, opět zamířil dolů. A motor konečně roztřásl kabinu.

Ty neustálé manévry mi nepříjemně dráždily žaludek a já chvílemi zuřivě polykal.

„Ještě to nepoznáváte?" zeptal se pilot už trochu netrpělivě, a já jsem poznal, že není tak klidný, jak se tváří.

„Zatím ne," povídám, „ale už to přeci nemůže dlouho trvat.

Pilot tvrdě držel páku a my jsme zase mířili do šedomodré báně, do prázdna. Země se nám ztratila z očí a mě najednou přepadl pocit opuštěnosti, jakési beznaděje, siroby. Ale tli opět jsme vyrovnali a někde daleko dole se objevila země s lesy a kopci, kterou jsem s úlevou přivítal, ale pak, když zase náhle nastalo ticho, jsem ji zaříkával, aby tam zůstala a neřítila se tak prudce proti nám ...

„Pořád nic?" dotazoval se pilot.

„To je těžký, takhle shora ...," váhal jsem a křečovitě se držel.

Tentokrát jsme se dostali tak hluboko, že jsem začal rozeznávat jednotlivé vršky stromů. Vyvaloval jsem na ně oči a hned zase mrkal na pilotovy ruce — a ta úleva, když jsem uslyšel rachocení a sedadlo se pode mnou otřáslo.

A znovu ten šílený pád do prázdna nebeské klenby, provázený úpěnlivým vytím motorů v nejvyšších obrátkách, a Frank Richards tentokrát držel páku se sevřenými zuby, až mu na lících naskakovaly boule, a já skoro cítil, jak se snaží vlít stroji do jeho kovové duše svou vůli, jak ho nutí vydržet, vydržet...

Ale nevlil a nastalo ticho — hluché bezedné ticho

„Jsme tam!" vykřikl jsem a sám jsem se svého křiku lekl.

Z výšky, v níž jsme se ocitli, jsem jasně rozeznával široký oblouk zamrzlé řeky, svítící neporušenou bělobou a doširoka rozhrnující dvě jednolité masy zasněženého lesa.

„Támhle," ukazoval jsem. „Vidíte to? Už jsme tam."

„Jen klid, kamaráde," tišil mě pilot. „Tam doplachtíme, kdyby si ta bestie už ani nevrzla."

Jako vždycky, když jsem zahlédl tenhle kruh kuželovitých stanů ze sobích kůží, zatím maličkých, menších než krtčí hromádky, i dnes mě něco zahřálo v prsou. Mnoho z těch, kdo v nich žijí, jsem mohl počítat ke svým přátelům, jakých obvykle člověk za život zrovna moc nepozná.

Tentokrát jsem se vracel vlastně po pár dnech, ale těšil jsem se stejně, jako kdybych tu nebyl rok. A moje úleva, že jsme přestáli to nečekané nebezpečí, s tím pocitem neměla nic společného.

A už se na prostranství mezi stany zahemžily droboučké tečky, a jak pilot zakroužil na přistání, zvětšovaly se, až se z nich vyklubaly postavičky, a rostly a rostly a zvedaly k nám tváře a ruce a už z daleka nás vítaly. A jen se široké lyžiny dotkly větry udusaného sněhu na řece, postavy se poklusem pustily k nám.

Když jsem otevřel dveře a prvně vdechl mrazivý, rezavý vzduch zvenčí, lidi náčelníka Unkataka vykřikli jednak na pozdrav, jednak překvapením. Nečekali, že se tu tak brzy zase objevím. Obvykle jsem se sem dostal nejvýš jedenkrát do roka.

Zamával jsem jim a seskočil na sníh. A ocitl jsem se v objetí Noataka, svého přítele v nejmilejších, který mě stiskl, jako bychom se opravdu celý rok neviděli.

„Nech ho taky kousek pro nás," ozvalo se za námi.

Samozřejmě, Beatrice, ta aby u něčeho chyběla. Popadla mě za ruku a rádně jí zapumpovala.

„Vítej, vítej, a znova vítej," volala mi zblízka do obličeje, a její černé oči mi jako rozradované lampičky zářily vstříc.

Hned na to ke mně s trochu prkennou slavnostností přistoupil její muž Ottanawa, další z mých přátel, a obřadně mi potřásl rukou.

„Ottanawa rád znova vidět Bílá vydra," pronesl, a jeho tvrzení určitě neznamenalo jenom zdvořilost.

Někdo mě zatahal za rukáv. Indiánská žena, kterou jsem taky znal, ale nikdy si nezapamatoval její jméno, ke mně se sklopenou hlavou plaše vzhlédla a hned se zase zahleděla na Špičky svých pestře vyšívaných mokasínů.

„Ten velkej silnej bílej muž — živej?" zeptala se, a ostatní, kteří se tísnili v úzkém kruhu kolem nás, vydechli na souhlas.

„Žije, a dokonce už může trochu jíst, ale je slabej, moc slabej. A vypadalo to s ním hodně zle."

„On zase silnej," řekla s přesvědčením žena, drobná, štíhlá, skoro hubená, a několikrát rázně kývla hlavou. Rovné černé vlasy, pevně přičísnuté k hlavě, stahovala nad obočím čelenka spletená z barevných řemínků, podobná té, jakou měla i Beatrice.

„Ty jsi jedna z těch žen, co mu do rána dokázaly ušít celou novou výbavu, viď?" zeptal jsem se jí.

„Mnoho ženy šily," přikývla znova a v černých očích se jí objevil obdiv. „On vyhrál zápas nad sedm náš muž najednou." Pronesla ta slova, jako by si Lulu tou pranicí zasloužil daleko víc než jenom parádní kožešinovou výstroj, od mokasínů po čepici z liščí kožešiny i s ohonem, který mu neustále padal do obličeje. Lulu se na něj potom po cestě neustále vztekal. Byl by ho vždycky nejraději popadl a urval, na poslední chvíli se však přece jenom rozmyslel.

Díval jsem se na ten drobný, větrem ošlehaný obličej, poznamenaný drsným životem v divočině, a když znovu na okamžik zvedla oči,. maličko jsem se na ni usmál. „Já mu povím, jak tu na něj vzpomínáte. Udělá mu to radost." Oplatila mi úsměv a plaše se otočila.

„Tak pojď, táta čeká," pobídla mě Beatrice. Vzali mě s Ottanawou mezi sebe a spolu jsme vykročili. Noatak se přidal. Vzadu se táhl celý dlouhý průvod, jen děti, několik žen a mladší muži se točili kolem letadla.

„Co vy, Franku?" zavolal jsem přes jejich hlavy.

„Já?" trhl sebou pilot, který shora ze dveří kabiny sledoval vítání a dychtivě se rozhlížel. „O mě se nestarejte, já už se zabavím." A potutelně se usmíval.

„No moment, moment," zarazil jsem se. „Já tu mašinu budu potřebovat, tak snad zábava až potom, ne?"

„Nejdřív ji přeci musím nechat vychladnout," šklebil se. „Pak se do ní mrknu a přijdu vám říct."

„Čas jíst," dloubl mě Noatak do žeber. „Bílá vydra když hladověj, upadne jako právě vylíhnutý štěně." A naznačil, jak padám na bok.

„Tenhle skoták si věčně říká o výprask," řekl jsem Beatrici a potěšené jsem Noataka plácal po zádech. „A já ho asi zase budu muset pořádně zmlátit."

„On myslí, když na mě vystrčí fousatou bradu, já strach," pochechtával se, a jak jsme se znovu hnuli dál, soustavně mi šlapal na paty. „On ještě moc mladej." Nebylo mu víc než mně, něco málo přes dvacet.

„Jak se ti dva kluci skamarádili, viď, Ottanawo?" zvedla Beatrice oči ke svému

manželovi. „A není to tak dávno, co.tamhleten náš divous Tonyho div nezabil."

„Teď ale oni jako dva prsty na jedny ruce," kývl spokojeně Ottanawa. A odtáhl mi sobí kůži, která uzavírala vchod do Unkatakova stanu.

Náčelníkova nevysoká, rozložitá, vzpřímená postava stála téměř na stejném místě jako posledně — jako by se od té doby Unkatak nepohnul. Uvítací řeč nesměla scházet, byla však úměrná době, kterou jsme se neviděli, a netrvalo dlouho a seděli jsme na vysoké vrstvě kožešin, rozložených kolem ohně. Téměř neviditelný dým stoupal k otvoru dobrých pět metrů nad námi.

Náčelník Unkatak si bezesporu zasluhoval úctu a sympatie, které jsem k němu od prvního setkání pociťoval. Poznal jsem ho jako přísného, a zároveň spravedlivého, rozvážného a moudrého vůdce svého lidu, jako člověka nezatíženého pověrami a předsudky, které dodnes tak často ovlivňují jednání v těch stovkách indiánských táborů v teritoriích. Jeho moudrost se projevila i v tom, že svou velice chytrou a vnímavou dceru Beatrici poslal na několik let do misie. Vědomosti a poznatky, které si odtamtud přinesla, pečlivě roztřídil, a ty, jež se hodily pro život v divočině, po případných malých úpravách přejal, ostatní zamítl. Ale i když je zavrhl, nezapomněl na ně, a dovedl i ty negativní stránky bělošské výchovy využít aspoň k tomu, aby se jich jeho lidé vystříhali a dali si pozor na každého, u koho by se objevily.

Náčelník Unkatak už léta vedl své lidi k dostatku a poměrnému blahobytu, a když potom kmen získal podíl na prodeji toho zlatého kopce, který nám jeho lidé pomáhali osvobodit, znovu se ukázala jeho prozíravost. Nikdo, žádný právník či agent, který by Unkatakův kmen zastupoval, by při prodeji nedokázal vydupat takové podmínky jako Beatrice. Přetrumfla všechny ty práskané advokáty a kšeftaře společnosti, která důl kupovala.

Ke každé podobné příležitosti, jako je návštěva, patří na Severu jídlo, hodně jídla, co nejvíc, a host se musí přizpůsobit, kdyby měl . prasknout. Za chvíli už mi na čele vyskakovaly krupičky potu. Podobně se vedlo i ostatním včetně členů rady starších, která nesměla chybět. Ve vzduchu stál čpavý pach kožešin, těl a mokasínů, kazajky jsme už dávno pohodili za sebe. A ženy přinášely stále nové a nové mísy a nádoby.

Řeč se samozřejmě znovu stočila na Lulu Pruďase. Zanechal tu po sobě nezapomenutelný dojem., Byl jsem přesvědčen, že jeho sláva už rychlostí předjarního větru letí po nekonečných sněhových pláních, překonává hory, skály i strže, a vbrzku se dostane do těch nejzastrčenějších, nejzapadlejších koutů Kanadských severozápadních teritorií. Takový zápas, jaký tu předvedl Lulu, asi ještě nikdo nezažil. Sedm silných mužů, lovců, zvyklých na neuvěřitelně tvrdé životní podmínky, dokázal zdolat překvapivě rychlým způsobem. Všecky najednou.

Podrobně jsem vylíčil průběh jeho léčení. Přítomní chtěli znát každou maličkost, musel jsem opakovat každé jeho slovo.

„On velkej muž, velkej bojovník," řekl Attiba. „Nikdo nikdy dřív neviděl."

„Naši muži, oni nejdřív moc vzteklý, když prohráli," zachechtal se Noatak.

„Ale nikdo jim nesmál. Každej věděl, že nad běloch Lulu nikdo nezvítězí."

Už minule jsem si všiml, že Noatak poněkud upravil svoje vyjadřování. Napadlo mi, jestli se mimoděk nepřizpůsobuje Nikipimu, který podobnou změnu prodělal nedávno. Nikipi se dlouho bál, že by se mu lidi jeho kmene smáli, že napodobuje bělochy, a za každou cenu se jim chce vyrovnat.

„No — teď si Lulu s rvačkama hezkej časek počká," řekl jsem.

Zdvořilost náčelníkovi nedovolila, aby se mě přímo zeptal, proč jsem se tu v tak krátké době znovu objevil, ale Beatrice podobnými předsudky netrpěla.

„Tak už to vyklop," řekla bez obalu. „Poslal tě sem Tomáš Lauren, nebo sis udělal výlet za svými hafany?"

Přes zmíněné vychování v misii zachovala si Beatrice v mnohém své původní zvyky a nazírání. A vztah většiny indiánských kmenů, snad s výjimkou příslušníků kmene Psích boků, k psům, mě nepřestával děsit. V zimě musí zvířata tahat, případně poslouží za potravu, proto se musí krmit. V létě, kdy z nich není užitek, se o sebe musí postarat sama. Tak se z nich stávají zlé, těžko ovladatelné, proradné a zákeřné bestie, které se svou příliš volnou kůží a vystouplými žebry podobají spíš příšerám z divokého snu.

Můj vztah k vlastní smečce byl dán poměrem k psům, které jsme postupně měli u nás doma, ve Smržově. Měl jsem tu spíš partu kamarádů, co se jen nějakou záhadnou náhodou nenaučili mluvit. Jinak nám k dorozumění nescházelo nic, a uměli jsme si vyhovět vždycky a ve všem, kdykoliv bylo potřeba. Jen tomu asi mohu děkovat, že jsme se vším tím protivenstvím a nebezpečím protloukli bez větších šrámů. A já si uvědomil, že nebýt mých chlupáčů, už dávno bych se neprojížděl po těch svých milovaných ledových končinách. Ležel bych někde ohlodán dravou zvěří, a ti, kdo mě znali a dlouho mě nikde nepotkali, by si začali povídat, že už do mne taky asi vstoupil Velký mráz.

To vše mi mimoděk prolétlo hlavou, když jsem se setkal s Beatriciným pohledem. Beatrice se vůbec nesnažila skrývat zvědavost.

Zarazil jsem se, ale pak jsem si uvědomil, mezi jakými lidmi sedím. Náčelník Unkatak by si do rady starších nevybral lidi, kterým by nevěřil, kteří by nedokázali uchovat v tajnosti důvěrné sdělení.

„Určitě většinou víte," povídám, „že Lulu chce koupit nemocnici, aby se měl kam uchýlit, kdyby dostal rýmu."

„Já myslela, že už ji koupil." Beatrice si přehodila zkřížené nohy a pohodlněji se na nich usadila.

„Neměl dost. Chtěl si tady nahoře vyzvednout kousek ze svých ulitých zlatých zásob, ale už se k tomu nedostal."

„Můžeme mu půjčit," řekla, jak se dalo předpokládat.

„Já mu to navrhoval, ale on takovýhle transakce nemá rád."

Beatrice stála v čele jakési správní rady, která řídila hospodaření s kapitálem, získaným z prodeje zlaté šachty, jejíhož osvobození se účastnili i lidé tohoto kmene. K partě zločinců, kteří důl původně vedli, patřil i Chriss Brett. Laciné pracovní síly získávali z ulovených Indiánů, kteří se pak už nikdy nedostali na

zdravý vzduch. Se železnými okovy na nohou a za ubohé jídlo museli dřít do doby, kdy jim nezbývaly žádné síly. Jako konečnou odměnu, pokud nezemřeli vyčerpáním, dostali kulku do hlavy.

Protože šachta nebyla registrována, s panem baronem a s Tomášem Laurenem jsme tehdy navrhli, aby se registrace provedla jménem kmenů náčelníků Unkataka a Otukamoana, jehož lidé, a dokonce i on sám, nejvíce doplatili na metody těch lumpů.

„Takže si mě Lulu poslal pro pár pytlíčků zlata, co někde nahoře zahrabal," řekl jsem. „A Tomáš Lauren se samozřejmě taky stará, aby se mně nezkrátily žíly. Mám se mrknout, jak si vedou lidi bývalýho náčelníka Potomimaa. A kromě toho se přej něco děje u Otukamoana."

„Nic jsme o tom neslyšeli," řekl Unkatak. „A Tagano, novej náčelník za Potomimaa, si, zdá se, počíná docela obstojně. Je ovšem pravda, že naši lovci se s lidmi z jeho kmene už nějakej čas nesrazili."

„Jak vlastně dopad Potomimao s tím svým poskokem Kanagim, nevíš?" ptala se Beatrice.

„Zatím ještě neměli soud. Ale za to, jak ožebračoval svoje lidi, že je nutil kupovat od něho kořalku, jenom tak lehko nevyklouzne."

„Jestli chceš stihnout všecko, co jsi povídal, než začne tání," řekla Beatrice, „musíš si pospíšit, i když teda naši starci předpovídají, že jaro se letos opozdí." Podívala se kolem ohně.

„Slunce ten rok dlouho studený," řekl jeden ze starých mužů s tváří jako vysušená švestička a hubenými, shrbenými zády. „Nepřišel čas jeho návratu." V ústech se mu žlutě leskly dva poslední zuby, jeden dole a druhý nahoře, každý z nich na jiné straně. Těmi zuby mi připomněl babičku Potůčkovou od nás. Jako kluk jsem vždycky hádal, jak asi všecko to jídlo ukouše. Babička měla neuvěřitelný apetit a stále něco žužlala, když nic jiného, tedy aspoň, suché kůrky, kterými měla vycpané obě kapsy své věčně květované zástěry.

„Copak o to," řekl jsem, „mně by jenom vyhovovalo, kdyby sanice vydržela třeba ještě měsíc."

„Zvěř pořád zatím skoro zimní srst," řekl Attiba. „Třeba kožich od bílá liška teprve začíná mít ten temnější pruh."

„Už léta si jejich předpovědi poznamenávám," řekla Beatrice. „Většinou souhlasí."

„Noatak s ním?" zeptal se Noatak náčelníka a ukázal na mne palcem i bradou zároveň. „Když ho Noatak nehlídá, on vždycky znova nějakej malér." Pošklebovalse mi jako uličník.

„fen ty se už zase usaď," odbyl jsem ho.

„Copak myslíš, že by Noatak zůstal, když ty se někam chystáš?" řekla Beatrice. „Jen se na něj podívej. Oči mu svítí jako divoký kočce."

Měkká kůže u vchodu do stanu se rozhrnula. Ve škvíře visela hlava Franka Richardse, oči na mě významně zamrkaly, pak se vynořila ruka a několikrát na mě kývla ukazovákem.

Nikdo na sobě nedal znát podiv či nevoli nad nevhodností pilotova počínání. Náčelník naopak pokynul. „Jen pojďte dál."

Frank Richards poslechl, setkal se s upřenými pohledy přítomných a zarazil se. „Já už zase proved něco, co se nemá, viďte?" mrkl na mě a vzápětí na náčelníka. „Já teda nerad, ale chtěl jsem tadyhle kolegovi zateplá říct, jak jsme na tom — abyste se třeba neradili zbytečně." Trochu zmateně zmlkl.

„Povězte mu, co potřebujete," vyzval ho Unkatak. „A přisedněte."

„Kdepak, teď to nejde, mockrát děkuju. Já jenom..." Otočil se ke mně. „Mašina zlobí a zlobí a já nemůžu přijít na to, co jí schází. Takže s ní na ráno radši nepočítejte."

„To je zlý," povídám. „Myslíte teda pozejtří?"

„Zaručit vám to nemůžu — až jestli zjistím, co a jak." Udělal pokus o úklonu a snažil se zmizet. . „Pojďte se najíst," zarazila ho Beatrice.

„Děkuju, jako by se stalo," mával pilot rukou. „Já jsem pozváněj — teda — já nemám tolik času, jestli chci do tmy ještě něco udělat — a povídaly mně tam nějaký děvčata, jestli bych s nima něco nezakous..." Dlouho se nemohl vymotat ze záhybů závěsu.

„Pěkně čilej mládenec," pochvalovala si Beatrice. „Neztrácí čas s nějakým okolkováním, co? A co to povídal — vy jste měli nějaký potíže?"

Vyprávěl jsem, co jsme zažili, než jsme se k nim dostali. I Noatak, ten věčný posměváček, na chviličku zvážněl. „Tím víc si teda budu přát, aby sanice vydržela," řekl jsem nakonec.

„Vydržet," řekl Attiba s určitostí a členové rady starších rozvážně přikývli.

„Škoda že tu není pan baron s Nikipim," zalitoval jsem. „Doufal jsem, že je tu ještě zastihnu. Byl bych je měl rád s sebou."

„Odjeli dneska ráno," řekla Beatrice. „A povídali, že cestou budou hledět nalovit co nejvíc čerstvýho masa."

„Když my hned na cestu, zejtra je dohoníme," pospíšil si Noatak. „Zapřahat?"

„Radši bych do večera počkal, až co pilot. Víme, kudy jedou, takže bychom pro ně mohli zaletět."

„Rychlejší," souhlasil Noatak, ale v očích se mu objevil střípeček zklamání. „Ale tvoji psi radši hned."

„Jen ty se nevymlouvej na jeho psy," usadila ho Beatrice. „Koukáš, abys už zase výpad z tábora."

„Bílá vydra potřebuje mužskýho, aby ho chránil ...," začal.

Náčelník mu posunkem uťal řeč. „Zařiď, aby vám ženy připravily zásoby na cestu. Vyjedete ráno."

„Díky, náčelníku," řekl jsem. „Na tenhle stan je vždycky spolehnutí."

Unkatak moji poznámku taktně přešel a zvedl se. To bylo znamení í pro mne, že mohu sezení opustit.

„Pejskové už čekají, co?" špičkovala Beatrice. „Potřebujou se pomazlit."

Vzezření mužů se nezměnilo, v tvářích se jim nic nepohnulo, a přesto jsem na nich postřehl maličký projev nesouhlasu, despektu, možná drobeček posměchu.

Vím, že si mě vážili stejně jako já jich, ale tohle nechápali. Můj vztah k chlupáčům pokládali za slabost.

Jak jsem se s Noatakem blížil k okraji tábora, kde byly umístěny kotce, zdálo se mi, že je slyším, že mezi tím halasným koncertem docela jasně rozeznávám jejich hlasy. A že dokonce dokážu rozlišit štěkot svých jednotlivých psů.

Když jsem je konečně zahlédl, jako vždycky po čase odloučení jsem pocítil dojetí. A přestože jsem je tentokrát neopustil na dlouho, zdálo se mi, že jsem povinen poskytnout jím trochu toho jejich potěšení.

Nejdřív mě zpozoroval neposeda, bělošedý střapáč Míša. Strnul, na okamžik přestal štěkat a vykvikl. Ostatní moji hafani sebou trhli a otočili ke mně hlavy — Rek s huňatou červenavou srstí, zářivě bílý Punťa s černou maskou na hlavě a skvrnou na zádech, Haryk, černý, věčný zlodějíček s čilýma očima, jimž neušla jediná příležitost, jak druhému ukrást sousto před nosem, a konečně můj oblíbenec, skromný a tichý Azor. A začali. Vyhubovali mi za všecko. Za to, že jsem je opustil, že se jim stýskalo, přestože Noatak o ně pečoval stejně dobře jako já, za každou jednotlivou minutu, co jsem se jim nevěnoval.

„Ne!" vykřikl Noatak, když jsem nabíral do běhu. „Ženy potom zase musí celou noc šít..."

To už jsem však vpadl mezi psy a, oni se do mě podle svého zvyku rovnou dali. Jedním prudkým útokem mě smetli k zemi, Haryk mi padl na prsa a rozjařeně, s vyplazeným jazykem mi dýchal do obličeje, Punťa se svým dvoubarevným obličejem mě rval za vlasy. Reka jsem musel vší silou odtahovat za kožich, aby mi neslízal a nevyškubal všecky vousy, a Azor mi přičinlivě a vytrvale stahoval mokasíny a právě se pouštěl do kalhot.

Rval jsem se s nimi se všemi i s každým jednotlivě, ale ty moje bestie, z nichž každá se mi zdála vážit půl metráku, byly jako háďata. S chutí jsem jim nadával a šťastně se od nich nechal valchovat, a psi byli radostí bez sebe. Takhle jsme si zvykli hrát v dobách, kdy jsem celé měsíce neviděl lidskou tvář a kdy na mě samota doléhala tak, až jsem si myslel, že zešílím.

Využil jsem příležitosti, kdy pozornost chlupáčů na vteřinku opadla, a překulil se mimo jejich dosah — rovnou Noatakovi k nohám. Psi mi znovu vyhubovali, tentokrát za to, že jsem chvilku zábavy až příliš zkrátil, a Noatak se znechuceně odvrátil.

„Běloch divnej," utrousil s přezíravým výrazem někam stranou a založil si ruce na prsou. „Běloch..."

Zapomněl, co mi tak často dělával a co jsem mu tak rád oplácel. Máchl jsem paží a Noatakovi na udupaném sněhu ujely nohy. Tvrdě dosedl, až v něm hrklo, ale snažil se zachránit situaci.

„Běloch...," opakoval, a už měl plnou pusu sněhu. Prskal a kulil oči tak zuřivě, že jsem se neudržel, lehl si na záda a rozchechtal se. A už jsem měl hroudu sněhu v puse taky. A když jsem se jí konečně zbavil a přestal se dusit, seděli jsme vedle sebe a smáli se a smáli a nemohli přestat, a zároveň jsme se střídavě plácali do zad jako tak často ve chvílích veselí a radosti nad tím, že jsme zase spolu. A přitom,

jak už připomenula Beatrice, se mě tenhle mládenec skutečně kdysi pokoušel zabít. Ucházel se o Beatrici a zdálo se mu, že ona se se mnou baví víc než s ním. Pak jsme za velice dramatických okolností přestali s nepřátelstvím. Noatak mě přijal za rovnocenného partnera, a nakonec jsme si začali připadat jako bratři, možná ještě bližší.

U vzdálených stanů se objevila Beatrice, zahleděla se k nám a potom jen mávla rukou. Měla s námi své zkušenosti a na první pohled věděla své.

„Pamatuješ se," ukázal jsem na ni, „jak sis ji chtěl vzít za ženu?"

Položil si ruce v palčákách na uši. „Noatak nechce slyšet." Prudce zavrtěl hlavou.

„Bodejť bys chtěl. Beatrice má hlavu nad deset chlapů, s každým si poradí. A ty jseš rád, že si ji vzal Ottanawa."

„On jenom pořád ano-ano," opičil se Noatak, „nikdy neříká ne." S předstíraným úděsem obrátil oči v sloup. „Noatak by taky musel. Vstávat, než nám umrzne zadek." A škrábal se na nohy.

Zašli jsme za pilotem. Celý zmrzlý se pořád ještě šťoura] v motoru, dýchal si na prsty, zmodralé mrazem, a co chvíli div nevlezl do plamenů ohníčku, který hořel vedle. Pečovala o něj mladá Indiánka s rovnými, modročerný-mi vlasy až na ramena, se zvlášť umělecky zdobenou čelenkou a v poměrně čistém kožešinovém oblečení. Kalhoty jí ve švech zdobily nezvykle dlouhé třásně, a mokasíny zářily pestrobarevnou výšivkou.

„Koukám, že nezahálíte a docela dobře se dovedete ohánět," povídám.

Zvedl ke mně oči, zapátral v mých a pak se zazubil. „Spravovat, a ještě se starat o. jídlo a oheň — to přeci nejde, ne? Na to jsou potřeba dva."

„Jak to vypadá?"

„Dost bledě. Asi budeme muset poslat do stanice zprávu pro nějaký letadlo, který se tam. ukáže, aby nám z Edmontonu poslali pár součástek."

„Ale doopravdy! Ne jenom proto, že byste se tu rád zdržel!"

„Co si myslíte?" zatvářil se dotčeně, ale smál se dál. „Ne, vážně, tohle asi skutečně neopravím — ale počkejte do večera. Až to všecko zkontroluju."

„Takže, kamaráde, asi ráno vyrazíme," řekl jsem Noatakovi.

„Psi spolehlivější," ukázal hlavou dozadu přes prostranství, odkud stále ještě poštěkávali moji chlupatí miláčkové. Neuléhali, jen pořád stáli a dívali se k nám. „Když spadneš ze saní," dodal Noatak, „není to jako z nebe." A zvedl oči k obloze, která už dostávala tmavší odstín.

V

Nocoval jsem v Noatakově stanu. Šli jsme spát brzy, ale stejně se mi zdálo, že sotva jsem ulehl, už mnou někdo třese.

„I štěňata dávno vzhůru," pokřikoval Noatak, „jenom Bílá vydra spí. Venku pálí slunce."

Vyhlédl jsem ze stanu. Stála tam samozřejmě černá tma. ,,Ty strašidlo jedno!"

Noatak se chechtal, jak mě nachytal. „Kdepak ty bys vydržel spát, když se někam jede, viď?"

„Snídat," řekl jenom, sléval do misek z učouzeného kotlíku čaj a na dřevěné talíře rozděloval jídlo od včerejška, které už stačil ohřát.

Vzpomněl jsem si na pilota, ale bylo zbytečné ho budit. Pracoval do noci, ale motor neopravil, a trasu, kterou pojedeme, jsme si i s časovými údaji podle mapy několikrát prošli.

Když jsme vyjížděli, den stále ještě setrvával někde za lesy, kopci a skalisky, které jsme míjeli, a nechtělo se mu ven. Nikdo ho taky nevyháněl jako mne.

Mráz stál proti nám jako jednolitá neviditelná zeď a nutil nadechovat opatrně, zlehka, než si plíce zvyknou na ten jedovatý ledový nůž, a tenký ostrý větřík připaloval každý odkrytý kousek pokožky.

Od samého začátku jsem se těšil, stejně jako pokaždé, když jsem se pouštěl na ty nekonečné bílé pláně, do kouzelných proměnlivých údolí, mezi vršky a kopce, z nichž každý skrýval a pak postupně odhaloval jiný pohled, jinou vyhlídku, nový svět.

Nejdřív jsme kolem sebe neviděli skoro nic, ale jak se naše stopa prodlužovala, pozvolna nás zalévalo šero, nejdřív kalné, pak řidší a řidší, a zároveň se ukazovaly i vzdálenější předměty, a krajina jako by se nám před očima právě rodila z nicoty. A jako by se rodila do krásy.

Od chvíle, co Noatak kopáním uvolňoval přimrzlé lyžiny saní a vydával ten táhlý dlouhý výkřik, který pobízí psy, a zároveň jako by zaříkával všecky dobré síly ku pomoci poutníkovi, pouštějícímu se do říše drsné, kruté, kouzelné divočiny, kde každá pomoc je tolik potřebná, od té očarované chvíle prvních kroků jsem jako vždycky znovu prožíval stále narůstající pocit nadšení, jež jak utíká čas, přechází do stavu lehké omámenosti. Člověku se zdá, že ho celého prostupuje ten čirý lahodný vzduch, sám o sobě opojený dálkami, které na lehkých nožkách proběhl, roztáčí hlavu, a zároveň z ní vyfukuje starosti, nedobré myšlenky či tíživé vzpomínky, co tak člověk někdy posbírá a vláčí s sebou životem. A hlavním pocitem zůstává lehkost, provázená představou čistoty — a bezbřehým odevzdáním.

Noatak na mě od svých saní začal hulákat. „Bílá vydra kouká jako sněžná sova. Jako by nikdy neviděl sníh."

Jako pravý Indián se nenechal unášet nějakými vzletnými pocity, ale přesto i jeho se vždycky mimoděk zmocňovalo nadšení a radost z toho letu volnými prostorami.

Uháněli jsme vedle sebe po bělostných polích, zmrzlých tak, že se po nich cestovalo téměř jako po betonové silnici, a moji psi, vypasení a odpočinutí, radostí ňafali a kňučeli, snažili se jeden druhého předbíhat a huňaté ohony se jim natřásaly jako vítězné praporce. Několikrát samou rozpustilostí div nezvrhli saně a já na ně v nadšení pokřikoval, spílal jim, nadával a vyhrožoval, všecko, jak jsme byli zvyklí, v naší sladké češtině.

„Uhánějte, lumpové, jedem!" vykřikoval jsem každou chvíli. „Já z vás to sádlo

vytřesu! Tady ten pacholek vás moc vykrmoval a svým psům dal určitě sotva nažrat."

„Všechny lišky honem lezou do díry," utrhoval se na mě Noatak. „Žádný zvíře nechce poslouchat to řvaní. Ani vlk nechce. Noatak taky nechce poslouchat, ale musí. Brzy on vzteklej a vypráší ti kožich."

„Jen ty si dej pozor, ty rošťáku, ať nezmydlím já tebe," vyhrožoval jsem mu a oběma nám bylo blaze, stejně jako mým hafanům. A ta naše bláznivá chvilka, která se opakovala vždycky, když jsme se nějaký čas neviděli, ne a ne přestat, trvala dlouho, déle než jindy, a skončila teprve tehdy, když jsme všichni sotva popadali dech. V čarovném koutku na okraji lesa s těžkou bílou papachou, choulícím se tu před větrem, jsme si udělali krátkou přestávku. Psi se skulili na místě, leželi na boku a s běhy rovně nataženými vypadali jako mrtví, jen ti moji neustále pokukovali, jestli se jim zase někam nechci ztratit a nechat je samotné. „Bílá vydra pořád stejnej blázen," odfukoval Noatak. „Uštvat pes, uštvat sebe, uštvat ubohej Indián. Noatak už s takovej kamarád nikdy nepojede."

„Tak se vrať, když je ti lip v opatrování ženských," odbýval jsem ho. „Já se neztratím." Vyhrabával jsem si hroudy ledu z knírů a z vousů na bradě, a vytřásal čepici, na jejíž přední části se krystalek ke krystalku usadila tlustá vrstva jinovatky, stejně jako psům v kožiších. Vypadali jako čertíci, kteří prolezli mlýnicí. Mimoděk jsem s vděčností vzpomněl na Marii. V době mé nemoci mi obšila kapuci rosomáčí kůží, které se jinovatka nechytá.

Rychle jsme něco málo pojedli, každému ze psů hodili po jedné řádně velké zmrzlé rybě, a já s potěšením poslouchal, jak ji mocnými tesáky drtí. A znovu na cestu.

„Kde asi teď budou?" zeptal jsem se Noataka, když jsme za poledne na malém ohníčku vařili čaj.

„Už ne daleko," tvrdil. „Stopa stále čerstvější."

„Já na ní sice nic čerstvějšího nevidím, ale budiž. Doženeme je do večera?"

„Odpoledne," řekl s určitostí. „Oni nespěchají."

A uhodl. Narazili jsme na ně, když jsme překonávali nízké sedlo mezi dvěma hrbatými špičatými vršky. Jen jsme se dostali na nejvyšší bod, Noatak najednou zarazil paty do sněhu a trhl saněmi zpátky, až psi padli na zadky. „Tam!" ukázal

celou paží. Už jsem je taky viděl — dvě drobounké tmavé postavičky s kuličkami psů před sebou a s čárkou saní, sunoucí se zdánlivě pomalu, jako slimáčci, po běloskvoucí planině.

Noatak už hrabal v nákladu, vytáhl pušku a vystřelil do vzduchu. Obrázek před námi se mžikem změnil. Zatímco jsme měli dost práce s uklidňováním vyděšených smeček, které se vzbouřily tím nenadálým rámusením, a než rána dohučela lesem do ztracena, dvoje saně v údolí pod námi změnily směr a teď už větší rychlostí mířily k nejbližším stromům, kde ve chvilce zmizely.

„Teď jeden i druhej kouká, kdo to vystřelil," pochechtával se Noatak.

„Ty bys nekoukal, co?" okřikl jsem ho.

Postřeh a opatrnost, neustálá pozornost a okamžitá reakce jsou první předpoklady přežití v divočině. Pokud člověk necítí přítomnost jiného člena svého rodu, musí dávat pozor pouze na zvěř. Jakmile se však znenadání objeví stopa po jiném člověku, je nutno opatrnost a pozornost zvýšit, protože žádný živočich nedokáže být nebezpečnější a zákeřnější než právě on.

„Nikipi moc vystrkuje hlavu," upozornil mě Noatak.

Rychle jsem vytáhl dalekohled, ale i s ním jsem měl co dělat, abych Nikipiho ve spleti větví aspoň tušil. Doktor Silvar při naší nedávné návštěvě těchto končin stále nechtěl uvěřit, že by Indiáni mohli mít tak ostrý zrak, přestože se o tom na každém kroku přesvědčoval, a nepřestával nad tím vrtět hlavou.

„Mittinaki kus dál — oni se rozdělili," hlásil Noatak. „Oni čekají, kdo přijde, pak se ukáže jenom jeden a druhej hlídá."

Zatím nás nemohli vidět. Kryla nás skupinka borovic. „Víš co?" řekl jsem, „pokusíme se je zmást. V běhu by nás poznali, sedneme si teda na saně a kapuce si stáhneme přes obličej. Z kopečka se psi nenadřou."

Noatak už seděl a práskal bičem psům nad hlavami. Vyrazili jsme a já ho napodobil, přestože bič nikdy nepoužívám. Myslel jsem, že tím naše přátele zmatu.

Sjížděli jsme prudkým svahem na pláň a drželi se trochu víc vlevo, ale nedojeli jsme ani do poloviny vzdálenosti a z lesa po pravé straně vyběhla postavička, hned za ní druhá, obě s rukama nad hlavou, a jedna z nich začala tančit. Zatímco jsem je ještě nerozeznával, oni už nás i v našem převleku odhalili.

Stočili jsme psy k nim. Oba se nám rozběhli vstříc, pak se naráz zastavili a čekali, dva temní osamělí človíčkové na pozadí nekonečné bílé plochy.

Uháněli jsme, až se za námi bíle prášilo. A jak jsme se blížili, pan baron pomalu zvedal ruce před sebe, jako by mí otvíral náruč.

„Pane," volal, když jsme zastavovali, „pane, která dobrá hvězda vás přivedla po našich stopách? To nečekané překvapení, ta náhlá radost, která mě snad úplně zadusí... Pořád ještě nemůžu uvěřit svým očím..." Přiběhl ke mně, položil mi ruce na ramena a díval se na mě vzhůru trochu zakalenýma očima.

„Ta dobrá hvězda, pane barone, je náš nejmilejší kamarád Lulu."

„Pan Lucien ... Propáníčka!" Pan baron se na mě zahleděl s náhlou úzkostí. „To znamená — to znamená... Nenapínejte nás, pane, prosím, jestliže jste tu kvůli němu, snad ..."

„Ano, pane barone, je mu sice ještě pořád dost zle, ale přežije to."

Pan baron na chvíli sklonil hlavu, jako by vzdával díky. „Takové strašné zranění, prosím," ozval se potom tiše, „panbu mě netrestej, já trošku pochyboval — i když teda..." Zakryl si palečnicí pusu.

„Bílej doktor on jeden velkej člověk," řekl Nikipi s uznáním a obdivem.

„Ano." Pan baron zvedl hlavu. „A pák že neexistují předtuchy, předurčení a takový ty věci. Pan Lucien před tou osudnou výpravou trval na tom, že pan doktor Silvar musí s námi, jako by věděl, co ho potká. Ale promiňte, pane, že se pořád jenom vyptávám ..."

„Jsem rád, že jsem vám moh přinést tuhle zprávu, a ne tu druhou."

„Neříkejte to, pane, prosím vás, neříkejte už nic."

„Nikipi, člověče, ty mně ani nepodáš ruku?" řekl jsem mladému indiánskému příteli, s kterým jsme toho už tolik prožili, právě tak jako s panem baronem a Noatakem.

Nikipi, o řádku let mladší než já, jako by se ostýchal, zdrženlivě přistoupil blíž a natáhl ke mně pravici. Ale ta jeho očička barvy zralých borůvek mi potěšené zářila vstříc.

„Nikipi rád vidí Bílá vydra. My s Mittinaki smutný," ukázal na pana barona, a jako by se za prozrazení svých citů zastyděl, otočil se k Noatakovi. „Nikipi poznal," řekl vítězně.

„Podle čeho?" zeptal jsem se.

„Podle pes," pokrčil rameny, jako by nebylo nic jednoduššího.

„Tak to se ti musím hluboce poklonit."

„Tenhle uličník nás taky z tý dálky poznal, viďte, pane?" pousmíval se pan baron. „A pokoušel se nás vyděsit, co?" zahrozil na Noataka palčákem. „Ty nedostaneš nikdy rozum, ty kluku, zrovna jako tady ten." Mrkl po Nikipim. „Pořád hravý jako dvě štěňata, prosím, pane Siskou. Pořád stejně bláznivý."

„Co my teď?" zeptal se Noatak. „Stát a zmrznout?"

„Svatá pravda, pane," trhl sebou pan baron a zapátral mi pohledem v obličeji. „Samou radostí člověk zapomíná na slušný vychování a vy máte jistě hlad, viďte? A zdáte se mně nějak pohublej, pane!" dodal trochu vyčítavě.

„Ale kdepak, pane barone. Víte přece, jak se ve Webbs' House vyváří. I když teda teďka, co tam nejste, už na pochoutky, jaký dokážete jenom vy, můžeme jenom vzpomínat."

Pan baron, pokud mu to mrazem ztuhlé svaly v obličeji dovolily, našpulil pusu jako polichocená hospodyňka. „Ale to jistě ne, pane Siskou, prosím. Paní Betty je přeci kuchařka nad kuchařky..."

„Tak mrznout?" už se utrhl Noatak a první vykročil.

„Vidíte, vidíte," omlouval se pan baron, „jsme s Nikipim jako vrtohlaví. Tak honem pojďte. A vy, kluci, rovnou sekery a do práce. Místo je tu příhodný, nanosíte dříví, postavíte stany ..."

„A taky na hlavu," přerušil ho Noatak. „Nikipi a Noatak vědí, co je potřeba k tábor. Už párkrát viděli."

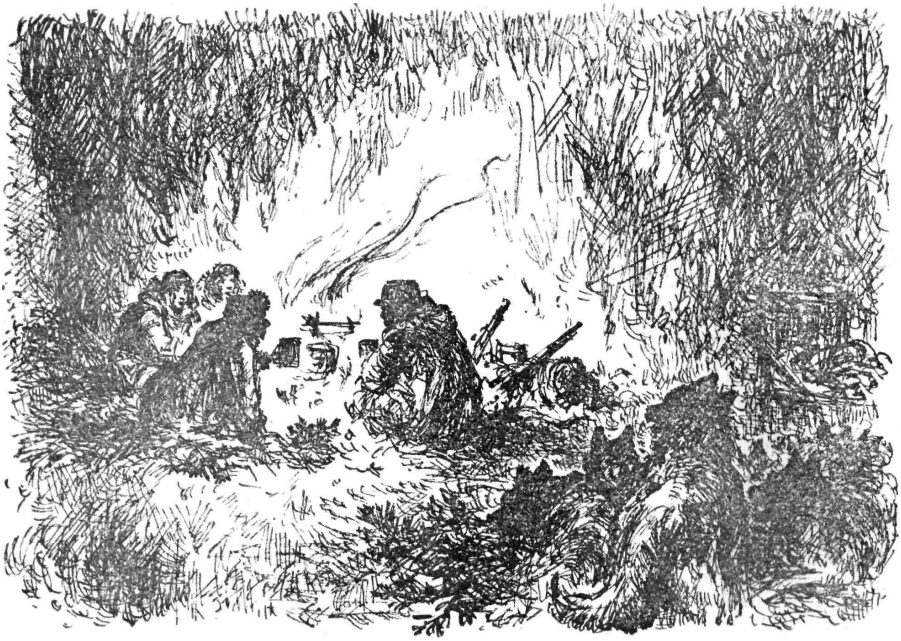
„No prosím, pane. Taková je dnešní mládež," stěžoval si pan baron. „Jen se všemu posmívá ..." Ale pochechtával se taky a drobnými krůčky klusal vedle mých saní. Při mých sto osmdesáti centimetrech mi dosahoval sotva po ramena a neustále ke mně zvedal svůj temný, sítí vlasových vrásek zbrázděný obličej, v němž se zračila čirá radost.

Na plošince nad mírným svahem, v krytu černých skalisek, která nás chránila před větrem, vkrátku hořel oheň, kolem něho se vršila vrstva čerstvého chvojí. Pomáhal jsem na ně rozkládat kožešinové přikrývky a pak jsme společně vyhrabali jámy ve sněhu. I sem jsme nanosili chvojí a psi se na ně s rozkoší uložili. Koukaly jim jen zvědavé oči, pátrající, kdy se objeví něco k snědku.

„Na večeři je ještě brzy, ale vy jste s tím klukem jistě pořádně neobědvali, tak vám snad kousek čerstvýho masa přijde vhod, ne, pane?" dotazoval se zbytečně pan baron a už čaroval se svým nádobím, s pytlíčky koření a vaky se zásobami, a točil se kolem ohně, div na něm nechytaly kožešiny. „A už se posaďte, prosím, mládenci to dodělají."

Nikipi přinesl pytel se zmrzlými rybami a nakladl je na okraj ohniště. Psi se začali olizovat a co chvíli některý z nich netrpělivě zakňučel.

Sledoval jsem to děni kolem a nemohl se vynadívat. Tolikrát jsem je viděl, tolikrát jsem je prožíval, nic mne na něm nebylo nové, a přece jsem se ho nemohl nasytit. Vzpomněl jsem si, jak často jsem docela sám a sám, jen se svými psy, několik drobných jiskřiček života v nekonečných dálkách, zakládal tábor, jak jsem ve sladkobolném rozjímání nebo naplněn tichem a mírem usedal k ohni, v

padajícím šeru se díval na krajkoví zasněžených větví, na němž si hrály záblesky plamenů, na všechnu tu povznášející, mrazivou krásu... A teď taky, mezi přáteli nad jiné milými...

„Je dobře, že si povídání o tom, proč jste nám způsobil tolik radosti, necháváte na později, až si všichni sedneme, abyste nemusel všecko opakovat dvakrát, prosím," pokoušel se ze mne pan baron vytáhnout aspoň maličko z toho, co ho velice zajímalo. A taky se mu asi zdálo, že jsem příliš dlouho zticha.

„My už jdeme," hlásil Nikipi a s Noatakem obracel prázdné saně skluznicemi vzhůru.

Konečně bylo všecko hotovo a my jsme se společně usadili na zkřížené nohy k ohni. Skála už se trochu ohřála a teď nám teplo vracela. Připadal jsem si jako za pecí tam daleko u nás doma.

„Zmínil jste se, že váš překvapivě brzký návrat na Sever způsobil pan Lucien, prosím," nadhodil lehce pan baron.

„Ano. Víte, jak kupuje tu nemocnici — on neměl dost, tak si mě posílá pro zbytek."

„Vás že si dovolil...," rozhorlil se pan baron, ale náhle zkrotí. „Ono vlastně — že ano..."

„Vy byste mu nevyhověl, pane barone?"

„Velice — velice ochotně, prosím," pospíšil si. „Když si vzpomenu, co všechno se mohlo stát, kdyby nebylo pana Luciena, kdyby ..." Sklonil hlavu a potřásl jí ze strany na stranu, až se mu dlouhé černé vlasy rozevlály. „Není nic, co bych nebyl ochoten obětovat."

„Tak vidíte. Proto jsem tady."

„Ano, ale — peníze si přece moh — vlastně ne. Nesmíme zapomínat, že pan Lucien není jako my ostatní. Způsob jeho uvažování se nám někdy může zdát, abych tak řek, poněkud originální, ale nakonec se vždycky ukáže, že má racionální jádro."

„My s Bílá vydra?" zeptal se s nadějí Nikipi.

„To je tak — původně jsem měl všecko, obletět letadlem. Tomáš Lauren mi dal ještě dva úkoly..." V krátkosti jsem je seznámil se situací. „Takže musím s pejsky."

„My s Bílá vydra?" znovu se zeptal Nikipi.

„Teda — já vím, že jsem sobec... Chtěli jste ještě stihnout sobí tah nahoru do tundry a nadělat si zásobu masa a tak podobně, ale já bych vás měl rád s sebou."

„Přijel jste pro nás, pane, a tím jste nás poctil svojí důvěrou. S takovou delikátní záležitostí, jako je převoz zlata, se. člověk hned tak někomu nesvěřuje."

„Lulu mně ten nápad schválil."

„Od něho to beru jako obzvláštní poctu, když si uvědomím jeho nedůvěru k lidem. A sobi?" Udělal pohrdavý posunek. „Karibu jsou teď k jaru stejně vyhublí a jejich maso nemá zrovna nejlepší chuť. Počkáme si, až se za tři měsíce, pěkně vypasení, začnou vracet na jižní pastviště. Pak si naplníme zásobárnu až po střechu."

„Mittinaki, Noatak a Nikipi s Bílá vydra jako dřív," řekl s neskrývaným

potěšením Nikipi. „Moc viděli, moc zažili, moc dobrodružství..."

„Jen ty toho zase nech, mládenečku," krotil ho pan baron. „Co já se už nastrachoval, když jste tadyhle s Noatakem prováděli ty svoje kousky! Tentokrát nic takového. Zajedeme s panem Siskou za Otukamoanem, k Taganovi a pro zlato, a tím to končí. Žádný sledování, stopování a přepadávání ze zálohy. Žádný válčení. Žádný ty vaše výmysly. A bude se poslouchat. Co řekne pan Siskou, platí. Jasný?"

Oba horlivě přikyvovali, že rozumějí, a zároveň předstírali, že nemohou zadržet smích.

„Vidíte je, pane, prosím? Ze prý jo, ale já je znám. Musíte je držet hezky zkrátka, nebo nám zvlčí a zase něco vyvedou."

Seděli jsme a polehávali co nejblíž plamenů, a pan baron se překonával, vymýšlel si jednu dobrotu za druhou, my už se sotva hýbali, a psi na tom nebyli lip. Čekala je dlouhá cesta a pan baron, aby mi udělal radost, na ně nezapomínal. Kromě ryb dostali odřezky a zbytky z čerstvých úlovků. Poměly se všecky čtyři smečky.

Krátce jsme se nad mou mapou poradili, kudy se dát, a debata samovolně navázala na Nikipiho poznámku o tom, co všechno jsme společně zažili. Osamělý ohýnek nutí ke sdílnosti, a často se v takových důvěrných chvilkách rozpovídá i vyložený nemluva.

Nikipi nám znovu, s patřičnou gestikulací, zopakoval svoje setkání s medvědem, kterého zabil loveckým nožem.

„Propáníčka," dodatečně se opět děsil pan baron, „a my se na to s panem Siskou museli koukat a nemohli zasáhnout. A tebe," prudce se otočil k Nikipimu, „ten kousek taktak nestál život. No řekněte sám, pane Siskou."

„Zanic bych to nechtěl zažít znovu," přisvědčil jsem mu. „Byla to jedna hrůza."

„U nás mladej mužskej není mužskej, dokud sám nezabije medvěda," dohadoval se chlapec. „Nikipi musel zabít, aby mužskej."

„Jen už přestaň, ty mužskej," vrčel pan baron, „a pusť taky ke slovu druhý. Copak se to sluší, nejmladší, a není k zastavení?"

A povídalo se dál, každý přisel se svou vzpomínkou, o kopci plném zlata, o pátrání po pašerácích lihovin, až se krajina kolem nás začala pomalu zmenšovat a postupně se stáhla do malého kroužku, v němž zůstaly pouze čtyři postavy, oděné světlem a hlubokým stínem, zlatavými odlesky a černí. A za hranici světla se tiše převalovali naši psi s nadmutými břichy, a dál na planiny á do lesů neslyšně vycházeli neviditelní noční lovci. Z dálky se ozvalo první svolávání vlčí smečky a na chvilku postavilo naše hafany na nohy. Vloudil se k nám večer, a najednou nikomu z nás nebylo do řeči. Pocítil jsem povědomý sladký, teskný smutek, lehký a prchavý, jehož původ jsem neznal. Věděl jsem o něm jediné — že patří k divočině a tmě.

Potom pan baron rozdal poslední chod a já se šel zavrtat do svého měkkého kožešinového spacího" pytle. Nadechoval jsem lahodnou vůni jehličí, až jsem ji přestal cítit.

Probudila mě jiná vůně, vůně zrnkové kávy, která mi zavanula do stanu. Venku

ještě stála tma. Po stanovém plátnu nade mnou se míhaly záblesky plamenů a osvětlovaly vrstvu jinovatky, která se na něm srazila z mého dechu, a jak jsem se pohnul, sypala se mi drobnou studivou sprškou do obličeje. Přesto mě, jako vždycky v podobných chvílích, zalila blažená spokojenost, pocity pohody a. bezpečí. Moji přátelé venku už topili a připravovali snídani. A šeptali, na to pan baron obzvlášť dbal, a okřikoval druhé dva, aby se krotili.

Z teplých kožešin se mi nechtělo, ale v okamžiku probuzení jsem si uvědomil i naši situaci, čas, který se kvapem naklání k jaru, a že jestli chci vyřídit vše, co mě čeká, je potřela si pospíšit. To znamená žádné lenošení jako včera. Odjezd ještě před svítáním, přestávky mezi dnem co nejkratší a tábořeni až za tmy, s bolavými údy a s únavou v celém těle. Ale věděl jsem, že i takové na pohled nelidské tempo, kdy se za den urazí až sedmdesát kilometrů, za výjimečně dobrých podmínek někdy i více, že tedy i toto tempo se po několika dnech stane normální cestovní rychlostí. Člověk si zvykne.

„Ale copak to, pane Siskou, ještě máte čas, prosím," vítal mě pan baron, když jsem vystrčil hlavu ze stanu a otřásl se zimou. „Dáte si pemmikan, kýtku z králíka, nebo kousek horského tetřívka?"

„Pane barone, neptejte se," řekl jsem. „Vy víte, že od vás všecko — ale kdyby vás tak někdo slyšel, jak v pustině na vysokým Severu nabízíte výběr jako v prvotřídním hotelu, myslel by si, že má něco s ušima. Nebo s celou hlavou."

„Žádný máte čas," pokřikoval Noatak, který právě skládal panu baronovi k nohám náruč chrastí. „Noatak musí vstávat, on taky musí vstávat.'"

„Že se nestydíš," okřikl ho pan baron, a Nikipi se zatvářil dotčeně. Ani on neměl rád způsob, jakým si mě Noatak dobíral. Pokládal ho za nevhodný a několikrát projevil podivení, že takové jednání trpím.

„Jen ho nechtě," řekl jsem. „On kdyby si někdy nepopovídal jako stará ženská, měl by z toho smrt."

Pan baron se činil u ohně a Nikipi mu zdatně pomáhal. Netrvalo dlouho a libá vůně způsobila, že jsem mocně polykal podobně jako hafani, kteří ze svých jam hlasitě větřili. Nejčileji si počínali ti moji a všemožně mi dávali najevo, že to nějak dlouho trvá a že už by se snad mělo podávat. Vypráskaný zlodějíček, věčně hladový Haryk, co chvíli zacvakal tesáky, jako by se oháněl po mouše.

„Jen buďte hezky hodný, vy provokatéři," zavolal jsem na ně a psi šťastně otevřeli huby a vyplázli na mě červené jazyky. „Sotva otevřete oči, už byste si cpali břicha."

Moji přátelé se po mně ohlédli, každý jinak, a já jsem si znovu uvědomil, jak jim asi připadám, když se takhle bavím se svými miláčky, a navíc ještě česky.

Dostal jsem ode všeho, co pan baron vyjmenoval, a potom něco navrch. Pemmikan, ta lahodná směs sušeného rozdrceného sobího masa, kukuřičné mouky, soli a tuku, se jen rozplýval na jazyku, a to ostatní —- zbytečné povídat.

„Pane barone, už jenom včerejší a tahle dnešní hostina stála za to, že mě Lulu vyhnal z Edmontonu," řekl jsem.

„Ale jděte, pane Siskou..." Pan baron skromně otáčel hlavu stranou, a div se

nečervenal. „Já jednou z těch vašich věčných lichotek zpychnu, uvidíte."

„Kdyby někdo takhle vařit," řekl Nikipi s plnými ústy, „on pyšnej pořád furt. Nikipi už od Mittinaki taky naučil."

„No tak to vidíte, pane," vrtěl pan baron potěšené hlavou. „Člověk to mladý pokolení v jednom kuse citýruje a ono vás pak znenadání takhle mile překvapí."

„Moc povídat," řekl hubatě Noatak. „Všecky moc povídat. Potřeba jet, jaro už je tamhle," pohodil hlavou.

„Jo," přidal se k němu okamžitě Nikipi. „Třeba někdo čeká na statečnej bojovník Noatak a Nikipi."

„A je to tady, prosím," rozhodil pan baron rukama. „Sotva ho pochválíte — a už dej s tím věčným bojováním pokoj. Jenom divoši myslí v jednom tahu na nějaký válčení. Z tebe jsem snad vycepoval aspoň trochu civilizovanýho člověka, ne?"

Ve stálém škádlení jsme zabalili, otočili saně na skluznice a naložili rance. Moji chlupáči se stavěli do zástupu v pořadí, jak byli zvyklí tahat, a otáčeli hlavy, jako by se ptali, kdo to tu pořád zdržuje.

Šero se to ráno jenom neochotně poddávalo rozednění, dlouho se potom ještě choulilo pod stromy a ve skalních rozsedlinách, a mráz, který tiskl celý kraj i s námi do svého surového objetí, jako by se bránil světlu, jež by ho vytlačilo. Avšak ani kalný den, který potom nastal, mu neubral na síle, a psí kožichy i naše kožešiny už opět vypadaly jako srst hranostajů. Vyjma obšití kapuci — kromě mne se takto Marie postarala i o pana barona a Nikipiho, a Noatak měl jenom smůlu, že nebyl v dosahu jejích šikovných rukou — ramena, čepici a hruď mi zdobila jinovatka, kníry a vousy už zase obrůstal skoro jednolitý rampouch. Měl jsem pocit, že mě stále někdo za můj porost neurvale tahá.

Noatak s Nikipim se jako obvykle ujali role vůdců smečky. K jejich cti nutno říci, že se toho dobrovolného úkolu vždycky zhostili s úspěchem. Vyhledávali nejschůdnější cestu, spolehlivě nás vedli přes překážky, a pokud se nedaly překonat, nacházeli nejkratší objížďky. My s panem baronem jsme se jenom vezli v závěsu. Pan baron ovšem v roli proviantního důstojníka, a jeho klůcky z pečlivě vypraného někdejšího teplého spodního prádla, které používal místo svačinových ubrousků, vždycky skrývaly nějaké překvapení, nějakou dobrotu.

Odhadovali jsme, že první den jsme udělali dobrých padesát kilometrů. Na začátek to bylo až dost, a já, přestože jsem se už před nedávném proběhl za saněmi, jsem cítil, že nepři jít pokyn pana barona, sám bych byl navrhl večerní odpočinek. Do stanu jsem se soukal zvlášť brzy a celou noc spal jako mrtvý.

Den ubíhal za dnem, kilometry letěly zpět a zůstávaly ležet za námi, a počasí nám vcelku přálo. Povrch sněhu byl stále pevný, nebořil se, mráz polevil a slunce se zatím neukazovalo.

„Dobře že nesvítí," poznamenal k tomu pan baron. „Teď k jaru už má sílu, a jak by začala měknout sanice, museli bychom cestovat v noci."

„Moc pomalu." Noatak zvedl nos k obloze jako větřící pes. „Ještě dlouho mráz," prohlásil spokojeně. „A my už brzy v kraji u Otukamoana."

VI

„Tohle Je život, pane," pochvaloval si pan baron další večer, když jsme rozložili noční tábořiště v malém březovém hájku uprostřed dalekých, téměř rovných plání. „My se s Nikipim báli, že už nikdy takhle společně nepojedeme ..."

„Bílá vydra taky dlouho nevydrží bez Noatak a bez.. ."

„Jen ty se už zase usaď," stihl pan baron Noataka přísným pohledem. „Nebýt toho, že tě pan Siskou ve svý laskavosti vzal s sebou, seděl bys teď někde ve stanu a oškraboval kůže." Pan baron se právě zabýval činností, u níž jsem ho viděl nejradši, míchal, ochutnával, přivíral očka, a buď si přikyvoval, nebo sypal do kotlíku další ingredience, a znovu ochutnával, dokud nebyl úplně spokojen.

Zažíval jsem opět jeden z těch kouzelných večerů v klínu divočiny, tiché, nehybné, do hloubky promrzlé, u osamělého ohníčku, možná jediného v okruhu stovek kilometrů, mezi přáteli, s nimiž mi bylo vždycky dobře, a se svými chlupatými kamarády, kteří mi po dlouhou osamělou dobu nahrazovali rodinu, lidskou přítomnost, a dělali mi společnost v čase, kdy mi bylo nejhůř. Rozhlížel jsem se po tom nevelkém ostrůvku světla, unavený a upachtěný po celodenním běhu, pohodlně uložený na kožešinách, pod nimiž vonělo čerstvé jehličí. Kolem sebe jsme si do půlkruhu zbudovali zástěnu ze stanových dílců. Odrážely blahodárné teplo a bránily chladu, tiše nás napadajícímu zezadu.

Chvílemi jsem neodolal a překračoval hranici světla a tmy, a než mě mráz surově zahnal zpátky, kochal jsem se tím utěšeným obrázkem, prožíval chvíle čirého štěstí a říkal si, jak jsem si asi tolik přízně osudu zasloužil. Psi spali, jako vždy při silných mrazech s čenichy ukrytými v teple pod ohony, s plnými břichy a s ošetřenými tlapkami. Každý večer jsem jim opatrně odstranil hrudky zmrzlého sněhu, které se jim během dne utvořily mezi prsty a velice je trápily.

„Pane, co byste řekl ještě nějaký drobnosti na noc?" lákal mě pan baron.

„Přestaňte, pane barone, nebo kývnu, a přitom už nemůžu ani sousto. Podařilo se vám mě nacpat až po típek."

„Vážně byste si nedal? Ani kdybych vám moh nabídnout to, co vám v životě nejvíc chutnalo?"

„To jsou otázky, na který se nedá odpovědět A který by se neměly klást."

„Ale vy jste mně vlastně nikdy neprozradil, na čem jste si kdy nejvíc pochutnal, pane. Vzpomněl byste si na něco?"

„Bylo toho moc, tady i tam u nás doma, přestože jsme někdy zažívali doby, kdy jsme třeba několik dní měli jenom chleba a meltu. To nás taky vlastně vyhnalo z domova. A od tý doby, co jsem poznal vás, potkává mě jedno parádní překvapení za druhým. Připadám si zmlsanější než nějaký císař pán."

„Přeci jenom bych rád slyšel, co byste si třeba teď dal."

„Teda — neurazte se, prosím vás — pokud bych si opravdu moh vybrat, byly by to právě v tyhle chvíli brambory na loupačku, co máma uvařila v železňáku a nasypala do mísy uprostřed stolu. Ke stropu z nich stoupala pára, a my jsme je

brali, loupali slupky před sebe na holej stůl, převalovali ty horký kouličky v dlaních a pak je v puse zchladili kyselým mlíkem nebo podmáslím. Když bylo máslo, dobře, když ne, stačila sůl."

„Tak tohle jídlo neznám, prosím, a velice mě to mrzí, protože bych vám je velice rád připravil, a samozřejmě je taky sám ochutnal." Na vteřinku ztichl. „I když tu pravou, původní chuť by pro vás už asi nemělo..."

„Uvaříme si je v Edmontonu, platí? Jenomže se bojím, že nebude chutnat vám. Proti těm vašim uměleckým výtvorům je to jídlo moc prostý a obyčejný."

„Já vám to potom povím, pane Siskou, ale hádám, že co chutná vám, bude chutnat i mně. A rozšíří se mi obzor o další zahraniční specialitu."

Do Otukamoanova tábora jsme dorazili další den odpoledne. Cítili jsme, já i moji psi, že už bychom potřebovali zase aspoň den odpočívat. Přece jen jsem ještě nebyl úplně ve formě.

První, co mě překvapilo, když jsme na návrší nad táborem zastavili, byla roztříštěnost ležení. Stany nestály do kruhu jako třeba u náčelníka Unkataka, a pak jsem dokonce zahlédl několik chat, jejichž dřevo ještě nestačilo ztmavnout.

„Náčelník se modernizuje, prosím," poznamenal pan baron trochu špičatě.

„On moc peníze, který mu společnost dává," rýpl si Noatak. „My tenkrát chyba, když všichni povídali, ten kmen moc trpěl a potřebuje hodně moc pomáhat"

„V tom, že Indiáni bydlí v chatách, když se jim to líbí, nevidím nic špatnýho," povídám. „Jo," kývl důrazně pan baron. „Nám s Nikipim taky vyhovuje, když můžeme užívat pohodlíčka srubu. Ale už nás zahlídli, podívejte se."

Na prostranství se zrychlil pohyb, lidi si na nás ukazovali a ve chvilce se vyrojil snad celý tábor jako vždycky, když do indiánského ležení přijede někdo cizí. Až k nám jsme slyšeli výkřiky, kterými se na nás upozorňovali. Pustili jsme se dolů. První nás uvítali volně pobíhající psi. Museli jsme vytáhnout biče, jinak by se byli dali do našich smeček. Potom se kolem nás schumelily děti, dobře oblečené, baculaté a veselé, s tvářičkami jako namaštěnými, a nakonec se nám do cesty postavil zástup dospělých.

„Á—á—á," vyrazil ze sebe někdo dlouhý výkřik a něco rychle brebentil.

„Co to křičí?" zeptal jsem se pana barona. „Ale nic, prosím, vymejšlí si." Pan baron se div nezapýřil. „Přej velkej šaman, co uzdravil moc lidí."

„Aha, někdo z těch u šachty, o který jste se tenkrát staral, co?"

Pan baron nestačil odpovědět. Nahrnulo se k němu plno mužů, potřásali mu rukama, plácali ho po zádech, až se ohýbal. Pokud jsem si v tom hemžení a ruchu měl čas všimnout, i dospělí vypadali dobře, a někteří mohli dokonce sloužit za vzor indiánské elegance. Našlo se i několik vyložených šviháků, oblečených v těch nejdražších kožešinách, které by byli jistě nuceni vyměnit za potraviny a další potřeby, kdyby nedostávali bohatou podporu ze společného fondu. Noatak s Nikipim na ně shlíželi se zjevným pohrdáním, něco si šuškali a pochechtávali se.

„Pane, snad abychom se co nejdřív dostali k náčelníkovi, nebo mi polámou kosti," volal pan baron z chumlu postav a nevěděl si s těmi projevy přízně rady.

Všiml jsem si zavalitého Indiána s nápadně šikmýma očima, který si.k nám

dost neurvale razil cestu. Zastavil se na dva kroky přede mnou a z toho odstupu mi na dálku podával ruku.

„Kavkaum znát Bílá vydra," pronesl a čekal.

„Rád tě vidím," řekl jsem nezávazně a marně vzpomínal, jestli jsem s ním tehdy u šachty přišel blíž do styku.

„Bílá vydra nepamatovat," řekl skoro dotčeně. „Kavkaum jeden, co ho poslat letadlem do nemocnice."

„Jsem rád, že jseš zase při plným zdraví," odpověděl jsem mu a snažil se vyprostit ruku. Měl stisk jako železná past. Do nemocnice jsme tehdy posílali ty nejtěžší případy. Mnohé se přes veškerou péči nepodařilo zachránit, byl tedy jeden z těch, kteří měli štěstí. „Myslíš, že nás může náčelník přijmout?"

„Náčelník Otukamoan — on tam," ukázal Kavkaum na největší z chat. Ale u náčelníka se konečně schází víc lidí, potřebuje tedy dostatek místa.

„Musíš nás tam nějak dostat." Dav už pana barona oddělil od nás i od jeho saní, a div ho neumačkal.

„Bílá vydra s Mittinaki k náčelník," volal na mě Nikipi. „Nikipi s Noatak saně a všecko."

„Dobře, kamaráde." Tlačili jsme se s Kavkaumem mezi lidmi a po několika pokusech se nám podařilo pana barona vysvobodit. Vypadal dost pocuchané, a zmateně na sobě rovnal pláštěnku a čepici a rychle si natahoval palčáky. Nad táborem stál stejný mráz, jaký nás poslední dny provázel, a lidem se u úst tvořily bělavé obláčky páry.

S náčelníkem jsem se sešel nedávno v Unkatakově táboře, viděl jsem ho několikrát i předtím, ale teď se mi představil v novém převleku. V pohodlných, pomačkaných vlněných kalhotách, v teplých bačkorách a vytahaném svetru ke krku vypadal jako starý vypasený pantáta od nás ze vsi. Držel se však stále stejně zpříma a pyšně jako vždycky, a hleděl na nás jako monarcha, který milostivě přijímá své poddané v očekávání poníženého holdu. Když jsem ho u šachty viděl prvně, byl víc mrtvý než živý.

„Buď pozdraven, náčelníku," řekl jsem a postavil se proti němu.

„Já tě taky zdravím, náčelníku," přidal se pan baron a stoupl si vedle mne.

Otukamoan podle svého zvyku zvedl ruku dlaní k nám do výše prsou a bezvýrazně si nás měřil. Kavkaum, zřejmě jeho pobočník, se stáhl dozadu do rohu.

Zatím jsem si stačil tu poměrně velkou místnost prohlédnout. Byla zařízena jako lovecký srub, jen s určitým přepychem, který spočíval hlavně v množství cenných kožešin na zemi i na stěnách. Zdobily ji i různě velké pestré koberečky. Uprostřed místnosti stál dlouhý stůl s deseti židlemi, okolo stěn několik kavalců s kožešinovými přehozy.

„Co přivádí naše přátele do můj tábor?" zeptal se Otukamoan svým suchým stařeckým, ironicky zabarveným hlasem. Přes své prohlášení se nijak přátelsky netvářil, a už asi hádal, co jsme si na něj vymysleli a čím ho asi zase budeme obtěžovat. A jeho nepoddajná povaha se již dopředu bránila a hledala si zamítavé odpovědi.

„Měli jsme cestu do tvýho kraje, náčelníku," řekl jsem a podíval, se po židlích. Docela rád bych se byl po té cestě posadil, ale Otukamoan nás zřejmě nehodlal zdržovat. „Přišli jsme tě teda pozdravit a vyřídit pozdravy od Tomáše Laurena."

„A od náčelníka Unkataka, jeho dcery Beatrice a jejího manžela Ottanawy," doplnil mě pan baron a všechna ta jména vyslovoval s důrazem, s výrazným podtextem. Rozuměl jsem mu, rozuměl mu zcela jistě i Otukamoan, nedal to však na sobě znát.

Chvíli jsme tak stáli, až pan baron nedokázal tu zjevnou náčelníkovu nezdvořilost dál snášet a začal se vrtět. Severská pohostinnost Otukamoanovi kázala, aby nás pozval ke stolu, k prasknutí nás nacpal tím nejlepším, co jeho kuchyň skýtá, a napojil čajem nebo kávou, on se však k ničemu neměl, zrovna jako by nám dával najevo, že jsme tedy už vyřídili, co jsme měli, a můžeme si jít po svých, přestože se blíží večer.

Pan baron se sotva ovládal, ještě se však držel. Začal oklikou. „Velikej mráz," poznamenal jen jako mimochodem. „Moc velikej na tuhle roční dobu."

Otukamoan o jeho slovech uvažoval. „Velikej," připustil potom.

Pan baron se popadl za bradu a zahýbal jí ze strany na stranu. „Obličej mám celej ztuhle j, ale jak by taky ne? Když jsme od rána na cestě a mráz nás hnal před sebou jako hladověj vlk zaběhlýho soba. Ani jsme se v poledne moc nezdržovali s jídlem."

To už bylo přímé vybídnutí, otevřená kritika náčelníkovy pohostinnosti. Otukamoan však stál, jako by neslyšel, bezvýrazný pohled upíral někam za nás, a mlčel.

„Asi půjdeme, pane Siskou, zapálíme si tadyhle někde před náčelníkovou chatou ohýnek a já uvařím něco k večeři," řekl pan baron. „Docela se mně zdá, že slyším, jak vám kručí v břiše."

Otukamoan se tvářil nezúčastněně, jako by byl nad všecky špičky pana barona povznesen. I ten jeho rádce v pozadí se začal trochu ošívat.

„Nebo nás třeba nějaká chudá žena pozve do svýho stanu a rozdělí se s námi o to málo, co má," znovu promluvil pan baron.

„Kdy vy dál?" zeptal se znenadání Otukamoan.

Zdálo se mi, že špatně slyším. To už byla do nebe volající nevychovanost, hrubost nejhoršího zrna. Něco podobného jsme slyšeli pouze od Potomimaa, to byl ovšem odjakživa náš nepřítel. Tohohle dědu jsme zachránili od jisté smrti, a navíc ho vlastně živíme, dopomáháme mu k blahobytu. Napadlo mě, že se nás chce co nejrychleji zbavit proto, abychom se mu tu moc nerozhlíželi. Znamená to, že má co skrývat. Tomáš Lauren tvrdil, že se tu něco děje. Byl jsem si najednou jist, že je skutečně potřeba podívat se Otukamoanovi na prsty. A řekl jsem si, jak je při své mazanosti hloupý. Pokud skutečně provádí nějaké lumpárny, měl by si nás co nejvíc hledět, věnovat se nám a moc nás nepouštět mezi lidi.

Panu baronovi, který se obvykle dokázal dokonale ovládat, se zrychlil dech. Byl to úkaz naprosto nezvyklý. Pan baron dostával vztek a já jsem se mu nedivil.

„Tvoje lidi, náčelníku," vyrazil ze sebe, „je potřeba pochválit. Jen jsme" přijeli,

div mě neumačkali radostí, že mě zase vidí. Nezapomněli, v jakým stavu jsme vás vytáhli ze šachty, z tý tmavý díry, odkud jste už nikdy neměli vylézt. Nezapomněli, co práce mně dalo, než jsem mnohýho z nich vrátil životu. Že jsem několik dnů ve dne v noci strávil u jejich lůžek, že jsem je krmil a tak dále. I nad tebou jsem bděl, náčelníku, a dělal jsi mně moc starostí, aby tvůj život nevyhas." Pan baron udělal významnou přestávku. „A jak vidíš, podařilo se mně to. Tvůj život nevyhas."

Během řeči pana barona se náčelníkův obličej stahoval víc a víc, teď se Otukamoan škaredil jako deset starých čertů, oči mu postupně sešplhaly ze stěny za námi a mířily přímo na pana barona.

„Otukamoan mockrát poděkoval," řekl s pohrdáním. „Potřeba opakovat zas a zas furt dokola?"

„Já o tom nemluvím kvůli tvým díkům," útočil pan baron dál a vytahoval svou malou postavičku, jako by se chtěl vyrovnat náčelníkově výšce. Jenomže jak se zdá, je při každým setkání potřeba ti připomenout, že než jsme vás tadyhle s panem Siskou, s panem Laurenem, s Nikipim a Noatakem, který teď radši zůstali hladový a celý zmrzlý venku, a s lidma náčelníka Unkataka osvobodili, jedli jste všichni společně z jednoho plechovýho koryta šlichty, jaký byste nepředhodili ani psům. Ty taky. My jsme vám potom první poskytli lidský jídlo a nasytili vás. Já jsem osobně dohlížel, aby bylo co nejlepší a nejvydatnější."

„Indián Mittinaki drzá řeč," utrhl se náčelník nenávistně. „Otukamoan uzavře svoje uši taková řeč."

„Panbu ví že jsem zdvořilej člověk," položil. si pan baron dlaň na prsa. „Ke každýmu se zásadně chovám slušně. Ale ty, náčelníku, bys rozpálil i svatýho. Myslíš si, že když vládneš tadyhle tý svojí stovce lidí, jseš tím pádem Velkej duch? Ze tvoje rozmary musí snášet každej, kdo se dostane na dosah tvýho nejjasnějšího oka? Čerta starýho, náčelníku. Čerta starýho rohatýho, říkám ti. Mě by ani tolik nenamíchlo, že se takhle chováš ke mně. Ale tadyhle k panu Siskou?" Pan baron zvedl oči ke stropu.

„Indián Mittinaki...," začal Otukamoan.

Pan baron ho nenechal domluvit. „Koukám, v jakým si žiješ blahobytu," pokračoval útočně. „Víš, kdo se o něj zasloužil? Kdepak, tys to nebyl. Tadyhle vedle se koukni, na pana Siskou. Ten jako jeden z prvních navrhnul, aby se šachta prodala a výtěžek připad kmenu náčelníka Unkataka a tvýmu. Nebýt pana Siskou a pana Laurena, nedostali jste nic. Slyšíš? Utřeli jste nos." Pan baron to utření rázným pohybem znázornil. „A ty teď před sebou zrovna toho pana Siskou, kterýho si váží lidi, co jim ty nesaháš ani po kotníky, necháváš stát jako chudýho příbuznýho, nevyzveš ho, aby si vyzul mokrý mokasíny a ponožky a usušil si je u tvých kamen. Ne, ty jenom stojíš a koukáš, abychom už byli za horama."

Otukamoan vypadal jako zlý rozvztekaný kozel. V očích mu zablýsklo a prvně, co jsem ho znal, se vytrhl ze své pohrdavé bohorovnosti. „Kdyby Mittinaki z můj kmen...," drtil mezi zuby.

„Já vím," znovu ho přerušil pan baron, „zatočil bys se mnou jako třeba s manželem svý dcery, s Ratikuem, co? A s jinými možná taky, co?"

„Mlčet!" vykřikl Otukamoan. „Ratikuo zradil. Štval lidi. Ty sám přinést důkaz, on škodil celej kmen."

„Není to tak dávno, abych se nepamatoval. Ale pan Lauren tě upozornil, že si dá pozor, aby se Ratikuovi nic nepěknýho nepřitrefilo. Kdepak vůbec je?"

„Ty Tomáš Lauren?" Náčelník vztekle namířil na pana barona dlouhý vyschlý ukazovák, jako by jím ho chtěl probodnout.

„Zastupuje ho tadyhle pan Siskou," řekl pan baron a rychle na mě mrkl, „a já mluvím jménem pana Siskou."

„Kde máš svýho zetě, náčelníku?" zeptal jsem se.

Otukamoanovy rty se stáhly, jako by chtěly vypustit nadávku. Náčelník se v poslední chvíli opanoval. „Odešel," řekl tvrdě.

„Kam?"

Otukamoan zavrtěl hlavou a rozhodil rukama, že neví.

„Tvou dceru a děti vzal s sebou?"

„Moje dcera už nechtít Ratikuo. Mít jinej muž."

„To jste to vzali hezky zkrátka," řekl pan baron uštěpačně.

„Kdy Ratikuo odešel?" zeptal jsem se.

Otukamoan vypadal, že další debatu co nejdřív odmítne. „Když my vrátit," ucedil s nechutí.

„Máš ještě něco, co bys mně o tom pověděl, náčelníku?"

Otukamoan jenom pohrdavě stáhl koutek úst a výsměšně se mi díval do očí.

Otočil jsem se. „Pojďme, pane barone," řekl jsem.

Před chatou na nás čekal Nikipi a tvářil se tajemně. „Rychle," řekl. „Nikipi a Noatak moc dozvěděli."

Vedl nás po okraji tábora a výběžkem lesa, který zakrýval jinou chatu, malý nízký srub. Cestou nás lidi, které jsme potkávali, přátelsky zdravili, byli však i takoví, kteří se otáčeli na druhou stranu a rychle mizeli.

„Tady visí ve vzduchu něco moc nezdravýho," bručel si pan baron. „Na copak jste kápli?"

„Přišli dva Indiáni a chtěli Bílá vydra. Nikipi povídal, on pomáhá Bílá vydra. Oni mluvili o náčelník Otukamoan, aby on už nebyl náčelník. Chtějí novej náčelník, mladej. Oni už posílali dva lidi do stanice se zprávou pro Tomáš Lauren, ale oni se nevrátili."

„Spíš nedojeli, protože jinak by pan Lauren tu zprávu dostal," řekl pan baron. „Pane, jak se zdá, dostali jsme se zase do nějaký kaše, a já si chtě nechtě musím vzpomenout na slova pana Josefa a všech ostatních z Webbs' House, který jsem tak často slýchal."

„Potřeba dávat pozor," řekl Nikipi. „Otukamoan on ještě moc lidí, Co drží s ním."

„Snad to nedojde tak daleko jako u Potomimaa," řekl jsem. „Moc nerad bych takovou věc prožíval ještě jednou."

„Naše saně," ukázal Nikipi za srub, k němuž jsme se blížili. „Zbraně uvnitř s Noatak."

Zahlédl jsem hlavy svých psů, vykukující ze sněhu. Noatak s Nikipim je už zřejmě obstarali. Saně ležely vedle skluznicemi nahoru.

VII

Ve srubu nebylo k hnutí. Tlačilo se tam aspoň dvacet mužů, kteří o něčem vzrušeně debatovali. Noatak nás zpozoroval, prorazil nám uličku ke kavalci v pozadí a upozornil na nás mladého Indiána, Noatakovi překvapivě podobného. Na tváři měl od čela k bradě nezhojenou jizvu po nedávném zranění.

„Jmenuju se Oanagun," řekl nečekaně hlubokým, zvučným hlasem. „Mám s vámi hovořit já, protože jsem se v dřevařském táboře, kde jsem dva roky pracoval, naučil dost dobře po vašem." Pokynul nám, abychom se posadili na kavalec. „Jsme rádi, že jste se tu ukázali. Třeba byste nám mohli pomoct."

„Ještě nevíme, o co jde," řekl pan baron a pozorně si ho prohlížel. „Poslouchej, neměl jsem tě tenkrát taky v práci?"

„Měl," zasmál se Oanagun a ukázal si na nohu. „Nebýt tebe, byl bych o ni přišel. Přinejmenším."

„Taky v práci," zavolal jeden z přítomných a zamával. A hlásili se další a další, až Oanagun zvedl ruku.

„Na povídání bude času dost potom. Teď ..."

Otevřely se dveře a v oblaku páry zvenčí vstoupila žena s mísou přikrytou dřevěným poklopem, za ní dvě další. Oanagun před nás přistrčil úzký stůl a ženy na něj nakladly nádoby.

„Děkujem," volal za nimi pan baron. „A kdybyste tak mohly nechat otevřený dveře, je tu k nedýcháni."

„Jezte a já zatím budu povídat," spěchal Oanagun. „Možná že se nás brzy pokusí rozehnat."

Během jídla jsme se dozvěděli vše, co se tu v poslední době odehrálo.

Když jsme se před časem sešli se zástupci Otukamoanova kmene v Unkatakově táboře, pan baron usvědčil Otukamoanova zetě, že se dal pracovníky společnosti, která odkoupila šachtu, podplatit, aby rozeštvával příslušníky kmene a přesvědčoval je o tom, že by se kapitál měl rozdělit. S tím požadavkem taky Otukamoan přijel. Společnost očekávala, že potom podíly lehce, a hlavně levně skoupí. Tím by se zbortila celá organizace, dílo, které vzniklo hlavní díky schopnosti a prozíravosti Unkatakovy dcery Beatrice a pana barona, organizace určená k tomu, aby zajišťovala oba kmeny pro případ špatné lovecké sezóny, ale taky ku pomoci jiným kmenům, jež by se bez vlastní viny dostaly do nesnází. Základní kapitál, cena vyplacená za šachtu, šel do miliónů, stál tedy společnosti za trochu pletich. A kromě toho měla organizace zaknihován podíl na těžbě. Pan baron se nepřestával radovat při vzpomínce na jednání o odprodeji šachty, jehož se zúčastnil. Právníci společnosti se pod vousy usmívali v očekávání, že s tou indiánskou slečnou budou velice brzy hotovi. Když pak jednání skončilo, nestačili se divit, co všechno si na nich ta nenápadná dívka s bronzovou pletí vydupala. Proto

taky ta snaha uplatnit prastaré heslo Rozděl a panuj.

Otukamoan odjel z Unkatakova tábora s ujištěním, že na dělení tedy zatím netrvá, a pokud jsme mohli posoudit, odvezl si svého zetě Ratikua připoutaného za paži k saním. Ted jsme slyšeli, že se pravděpodobně stalo to, čeho se Tomáš Lauren obával a před čím Otukamoana varoval. Ratikuo zmizel, jak už nám konečně přiznal i sám náčelník, a nikdo z přítomných nám nemohly říct, jak k tomu došlo. Nikdo ho neviděl odcházet z tábora. To však nebylo všecko. Mezi příslušníky kmene, nejméně od osvobození ze zlaté šachty, panovala nespokojenost s náčelníkovou vládou. Jako by ty měsíce, kdy všichni, jeden jako druhý, museli společně dřít, společně byli biti a týráni, společně se dusili v smrdutém vězení, kterému se cynicky říkalo kaple, jako by tedy ta doba smazala všecky kastovní rozdíly a ukázala lidem, že zaběhaný řád věcí nemusí být nutně neměnný.

Jak vyprávěl Oanagun, začali nejdřív reptat mladí lovci, na kterých nejvíce záviselo zásobování tábora čerstvým masem a kožešinami. Zajídalo se jim Otukamoanovo pánovité chování, jeho paličatost, situace, kdy nikdo nevěděl, jaké šikanování si ve své jankovitosti zase vymyslí. Ti, co se bouřili, dostávali samozřejmě menší příděly zboží, které se nakupovalo z kapitálu, jímž disponoval jenom náčelník. Naopak patolízaly a staromilce, bránící se jakýmkoliv změnám, bohatě podporoval, a nejvíc přál těm, kdo na jeho popud utvořili jakousi vnitřní stráž, táborovou policii, jež se starala o zastrašování rebelů a ochlazování příliš horkých hlav.

„Takhle," ukázal si Oanagun na tvář. „Zákeřně, za tmy. Vůbec jsem neviděl, kdo to udělal, a nejdřív jsem ani netušil, co se mně to stalo. V tom mrazu jsem měl pocit, jako když mě někdo švihl bičem."

Muži ve srubu zahučeli. Už dříve přerušovali Oanaguna a doplňovali jeho vyprávění. Oanagun je pokynem ruky utišil.

„Řekli jsme náčelníkovi," pokračoval, „že odejdeme a založíme si vlastní kmenovou odnož, jak se to dělalo odedávna, když se kmen přemnožil. Nejdřív nechtěl ani slyšet. Pak povolil, ale odmítnul vydat nám stany a zbraně, který jsou společným majetkem. Měli jsme si vzít jenom svoje vlastní věci, a kdopak z nás má vlastní pušku? To je jako by nás vyhnal nahý."

Dovedl jsem si Otukamoanovu reakci představit, stejně jako všecka opatření, která udělal, aby rozdělení kmene zabránil. Jistě se neštítil žádné zákeřnosti, žádné podlosti, a že jich on a jistě i jeho policejní sbor dokázali vymyslet dost.

„Takhle poznamenali jenom tebe, nebo vás Je víc?" zeptal jsem se.

„Bojíme se, že dva muži, co jsme je poslali se zprávou, daleko nedojeli. Pátrali jsme po nějakých stopách, když se dlouho nevraceli, ale nikde nic. Teď chodíme stále jenom ve dvojicích."

„Jak to vlastně bylo s Ratikuem?"

„Zmizel hned tu noc, co se s Otukamoanem vrátili. Ráno jeho žena plakala. Tvrdila, že neví, kde Ratikuo je."

„Stačí odvést tam, co ty kopce," zavolal jeden z mužů, „a svlíknout. Podle

kostí, co nechá rosomák a roztahá vlk, nikdo nepozná, jestli Ratikuo nebo jinej."

„Ztratil se ještě jeden člověk," řekl Oanagun. „Kyukat, můj přítel."

„Tak tohle se snad musí zarazit, pane," řekl pan baron. Poznal jsem, že ho ještě nepřešla zlost. „Je dobře, když náčelník vládne pevnou rukou, jinak by to moh rovnou zabalit, ale všecko má svý hranice. A když začne jít o životy ..."

„Jak to máte ve stanovách, pane barone?" povídám. „Pamatuje se tam na případný dělení podílu, pokud by se část kmene osamostatnila?"

„Jistě, 1 s tím jsme počítali, prosím, i když by to dalo dost práce a chvíli by to trvalo."

„Takže na tom můžeme Otukamoana dohonit?"

„Velice jednoduše, prosím." Panu baronovi pomstychtivě zahořela očka. „A na pár dalších věcech možná taky."

„Kolik vás chtělo odejít?" zeptal jsem se Oanaguna.

„Přes dvacet mužů. Některý už mají ženy. Dohromady okolo čtyřiceti lidí."

„To už je skoro polovina." Chvíli jsem dumal, co podniknout. Rozhodně jsem musel zabránit střetnutí, které by ohrozilo další životy. Přitom jsem věděl, že Otukamoan připustí i to, případně boj sám vyvolá, jen aby se udržel u moci.

Dojedli jsme a vypili čaj. Nikipi s Noatakem se zatím do hovoru nemíchali, viděl jsem jim však na očích, že už se jim těch řečí zdá moc a že by uvítali, kdyby se začalo něco dít.

„Poslouchejte mě chvíli," zavolal jsem a hovor v místnosti postupně umlkl. „Moje pravomoci jsou dost široký, ale ne zase tolik, abych mohl Otukamoana sesadit, pokud mu nedokážu vážný provinění, a to asi nedokážu. Tadyhle pan baron ale soudí, že přesto máme pár argumentů, který by ho mohly přesvědčit. Třeba by se změnil a začal jednat jinak."

„Ne, začal jednat jinak," vykřikl někdo. „Pryč od Otukamoan."

„Tohle je potřeba si dobře rozmyslet," řekl jsem jemu i těm, kteří se k němu okamžitě přidali. „Kmen je přeci vždycky silnější a bohatší, když má víc duší. A měli byste myslet i na ty starší, co už nedokážou nalovit tolik co vy, a na úplně starý. Nebo byste chtěli, aby vaši rodiče, případně i rodiče vašich rodičů trpěli nedostatkem? Aby se dosyta nenajedli?"

Opět se rozproudila debata, muži se mezi sebou hlasitě dohadovali a zřejmě se

začali dělit na dva tábory.

„Pamatujte taky na vaše ženy," zavolal pan baron. „I ony by tu musely nechat rodiče — a copak by vám asi řekly?"

Tahle jeho diplomatická připomínka trochu utlumila vznikající spor. Než jsme však stačili pokračovat, vypukl u dveří rozruch. Muži se tam začali strkat a pokřikovali na někoho venku pod schody. Za minutku jsme se i my seznámili s příčinou toho ruchu. Na konci uličky, která se pojednou utvořila, stál proti nám baculatý Kavkaum, nasupený a vzteklý jako před nedávném jeho pán, a vedle něho další Indián, podmračený pořízek s uhýbavým pohledem a zlým výrazem kolem surových rtů, které vypadaly, jako by je neuměle vytesal sekerou. Za oběma se tyčili dva mladí Indiáni, vyšší než ostatní, a pobaveně se ušklíbali.

„Připlížili se od lesa a přehlídli naše stráže," řekl potěšené Oanagun.

„Buďte vítáni na našem shromáždění," zavolal pan baron. „Jen pojďte dál, pánové, neostýchejte se. Každá rada dobrá a vy nám jistě můžete prozradit mnoho nového."

VIII

Oba muži stáli a dovnitř se jim nechtělo, a když je ti dva zezadu nepříliš šetrně postrčili, nerudně se po nich ohnali lokty.

„Tady pan Siskou tu jako člen Kanadský jízdní policie zastupuje samotnou vládu jeho Veličenstva," pokračoval pan baron, „jste poddaný tý vlády zrovna tak jako každej jinej občan tohohle státu. A pan Siskou teda jako vyslanec tý vlády vás žádá, abyste předstoupili a odpověděli mu na několik otázek." Oba Indiáni se jenom víc přimračili. „Co jsou zač?" zeptal se pan baron tiše Oanaguna. „Toho tlustýho jsme viděli u Otukamoana."

„Dva z tý stráže," odpověděl stejně tiše Oanagun. „Máme podezření, že právě oni zlikvidovali Ratikua a jeli za našimi lidmi, co jsme je poslali do stanice. Dva dny byli pryč z tábora." Podíval se ke dveřím. „A asi bych se nezmejlil, kdybych hádal, že mě takhle poznamenal nůž jednoho z nich."

„Postupte blíž," vyzval jsem oba muže. „Jak ty se jmenuješ?" ukázal jsem na podmračeného Indiána. Ten však mlčel.

„Tavami," řekl Oanagun.

„Kavkaume a Tavami, vyzývám vás, abyste předstoupili před tenhle stůl a složili svědectví. Budu je zapisovat. A upozorňuju vás, že nepravdivý výpovědi se trestají vězením. Když vás obžaluju z křivýho svědectví, nikdo vás před ním nezachrání. A náčelník Otukamoan už vůbec ne. Bude mít svých starostí dost, a kromě toho, jeho moc nesahá daleko za hranice tábora, a ani v táboře není neomezená. A už pojďte." Nikipi mi podával můj vak. Vytáhl jsem z něho služební notes.

Strážci museli oba muže dost nešetrně postrčit, několik ochotných rukou jim pomohlo, oni tedy vykročili, ale velice, velice neradi. Přestože se tvářili pořád stejně, přece jen se v jejich výrazu něco změnilo.

„Moh bych?" za prosil tiše pan baron a teprve se zpožděním dodal svoje ‚prosím'.

Zaváhal jsem, protože jsem se už několikrát přesvědčil, že metody pana barona, pokud je si jist, že slouží dobru, jsou někdy dost nevybíravé. V tom mu byl vzorem Tomáš Lauren. Pan baron se ho taky vždycky v takových případech dovolával.

Pan baron už nečekal, „jako pomocnej strážník, jmenovanej samotnou vládou, vám položím několik otázek." Oba už stáli před stolem. Pan baron pomalu povstal a jeho hlas měl přítomným napovědět, o jak důležitý akt jde. „Ví někdo z vás dvou, kam se poděl muž dcery náčelníka Otukamoana jménem Ratikuo?" Díval se jednomu po druhém do očí a čekal.

„Nemáš právo ...," začal Kavkaum, maličko se ohlédl a ztichl.

„Ale mám a ty to víš." Pan baron se vytáhl v ramenou. „Odpověz." Čekal. „Kde je Ratikuo?" řekl s důrazem.

„Nevědět," pomalu zavrtěl hlavou Kavkaum a baculaté tváře se mu zatřásly.

„Nerozumět," řekl zároveň s ním Tavami a sevřel rty.

„Rozumí," ozval se Oanagun. „Nechce."

Otevřel jsem notes a připravil si tužku. „Budu nahlas číst, co píšu, abyste nemohli tvrdit, že jste vypovídali jinak. Teď zapisuju: Kavkaum a Tavami odmítají vypovídat, protože se bojí, aby se neprozradili."

„Tavami nebojí," utrhl se Indián. „Tavami rozkazy od náčelník Otukamoan."

„S Otukamoanem tady moc nestraš," usadil ho pan baron. „Co jestli skončí s náčelníkováním? Co s tebou bude?"

Tavami trochu ztratil jistotu.

„Asi jste všichni slyšeli o náčelníku Potomimaovi, no jakpak ne, když to byl kamarád těch otrokářů ze šachty," prohlásil pan baron zvýšeným hlasem. „Už není náčelník. On i jeho rádce Kanagi jsou ve vězení v Edmontonu a je otázka, jestli ještě někdy uvidí svůj kraj."

Jeho slova zapůsobila na přítomné nečekaně hlubokým dojmem. Dokonce zřejmě hrklo i v Tavamim, a Kavkaum si rychle olízl vyšpulené rty.

„Znova se vás ptáme," řekl pan baron tentokrát tiše, naléhavě. „Kde je Ratikuo?"

Zvedl jsem tužku a pomalu ji spouštěl na papír. Oba muži od ní nemohli odtrhnout oči, ale ani tohle divadlo je nepřimělo k řeči.

„Co se stalo se dvěma lovci? Kdo je nařídil odstranit? Kdo poznamenal tady Oanaguna nožem?"

Začal jsem psát a zároveň nahlas předříkával: „Tázaný Kavkaum a Tavami se proviňují proti zákonům tohoto státu tím, že odmítají prozradit okolnosti zločinů, ke kterým, jak všecko nasvědčuje, nedávno došlo, a prohlašuju je tedy za zatčené do doby, než se celá záležitost vyjasní. Jestli se ukáže, že o zmíněných činech věděli a nepromluvili, nebo že se jich sami zúčastnili, budou převezeni do státní věznice a postavení před soud. V rámci svých povinností seznámil vyšetřovatel obviněné s tím, že se vystavují nebezpečí odsouzení na tři až pět let, v případě přímé účasti na zločinu až na deset let těžkého žaláře a nucených prací." Dost jsem

si vymýšlel, ale viděl jsem, že s těmi dvěma, pokud je pořádně nevystrašíme, nic nesvedem. A události, k nimž tu došlo, byly natolik vážné, aby mě opravňovaly aspoň trochu napodobit metody Tomáše Laurena. Případně pana barona.

„Rozuměli jste dobře?" zeptal se pan baron. „Všemu? Ani teď nepromluvíte? Za dobrovolný přiznání se nějakej ten rok odpočítává. Krom toho si uvědomte, že člověk zvyklej na zdravý povětří v temným kamenným vězení brzy chřadne a může ho sklátit nemoc, ani se nenaděje. Však jste něco podobnýho zažili na vlastní kůži."

Kavkaumovi se začaly maličko třást rty, ale nepromluvil ani teď, stejně jako Tavami, který byl zřejmě tvrdší nátura.

„Dobře," uzavřel pan baron. „Příležitost jste dostali. Navrhuju, aby vězni byli vzati do vazby."

„Souhlasím," řekl jsem a zaklapl notes. „Zdrželi jsme se s nimi až moc. Nevyužili zákonný možnosti, nemusíme se s nima tedy dál zabývat."

„V tom případě je dám spoutat a svěřím je do péče našich přátel," pospíšil si pan baron. „Oanagun ať určí hlídače."

Tavami sebou trhl a pokusil se prorazit ke dveřím, ale jako by chtěl proniknout skálou. Navíc schytal pár pořádných štulců. Kavkaum byl rozumnější. Viděl, že nezbývá nic jiného, než nastavit paže. Zdánlivě klidně se pak posadil na palandu, k níž ho několik párů šikovných rukou připoutalo.

Zachytil jsem Kavkaumův pohled a byl bych se vsadil, že vím, nač myslí. Byl chytřejší, než by se zdálo, a zřejmě uvažoval, co udělám teď. Způsob, jakým se mnou Otukamoan jednal, mu dával naději, že se mnou zatočí i při dalším setkání, že na to má náčelník dostatek sil.

„Tak, pane, to bychom měli," řekl mi pan baron potichoučku a trochu nejistě po mně pomrkával. Taky cítil, že jsme celou záležitost dovedli dál, než jsme chtěli a než nám bylo milo, že se nám vlastně trochu vymkla z ruky.

„Jo, to bychom teda měli," přikývl jsem. „Ale když už jsme se do toho pustili... Ne?"

„Asi ano, pane. Tak na to zkrátka jdeme. Doufám, že je náš kamarád Otukamoan ještě doma." Vzal si z kouta pušku a přes rameno si hodil vak.

„Venku už skoro tma," upozornil mě Noatak, který naši debatu slyšel. „Potřeba hlídat."

„Necháme tu s nima pět mužů, to stačí," řekl Oanagun. „Noatak s Nikipim můžou s vámi k náčelníkovi. My vás doprovodíme a pohlídáme si okolí jeho srubu a tábor." Otočil se a domlouval se s muži v místnosti, kteří byli s dosavadním průběhem jednání zřejmě velice spokojeni a s posměchem pokukovali po zajatcích. Ukázalo se, že jsou všichni ozbrojeni. A pak jsme tedy vyšli a oni nás vzali mezi sebe a svými těly nás chránili před případným útokem.

Opět jsme stáli před náčelníkem Otukamoanem a dívali se do jeho starých zkušených očí, které zřejmě poznaly každý klam, každý uskok. Náš příchod ho překvapil, ale nikdo by to na něm nepoznal. Jen výraz nevole zřejmě úmyslně neskrýval, a taky výraz pohrdání, který se mu usadil v koutcích úst.

Seděl za stolem, sám v celé místnosti, slabě osvětlené dvěma petrolejkami se začouzenými cylindry. Jedna stála před ním, druhá visela na stěně. Díval se na své vyschlé stařecké ruce s vystupujícími žílami a dlouhými prsty, nehybně položené před sebou, a čekal. Nenamítal nic proti tomu, že jsme znovu vnikli do jeho soukromí, ani proti přítomnosti Noataka s Nikipim. Jen nad příchodem Oanaguna nepatrně stáhl obočí.

„Jestliže ti, náčelníku, slušnost nekáže pozvat hosty ke stolu, potom ani hosti nejsou povinováni nějakými okolky," šel pan baron rovnou k věci a posadil se na židli. Přisedl jsem taky. Nikipi se opřel o stěnu vedle dveří a pušku si postavil k noze. Noatak se uvelebil na druhé straně místnosti na kavalec, s puškou položenou přes kolena, a hlaveň jako náhodou ukazovala ke stolu. Takhle už mě zajišťovali vícekrát a já měl vždycky pocit jistoty a bezpečí.

„Povídali jsme ti, náčelníku, že náhodou projíždíme tvým krajem," řekl jsem. „Pravda je trochu jiná. Tomáš Lauren se dozvěděl, že se v tomhle táboře děje něco podivnýho, a poslal nás sem. To znamená, že jsem tu úředně, a ty moc dobře víš, co to znamená."

„Mimochodem, už se k tobě, náčelníku, doneslo, že Potomimaa s Kanagim dal Tomáš Lauren převézt do vězení?" zeptal se lehkým hovorovým tónem pan baron. Tím ovšem byla jeho poznámka účinnější a mně se zdálo, že Otukamoan přestal na vteřinku dýchat. Přece jen tedy nebyl tak nezranitelný, jak předstíral. „A to mu zatím nebyl dokázán zločin, jako je třeba vražda nebo nabádání k ní."

Otukamoanovy prsty se na stole pomalu propletly, ale to bylo vše, čím náčelník reagoval.

„Proč je s tebou odjakživa tak těžká domluva, náčelníku?" zeptal jsem se naléhavě. „Tam u šachty, sotva ti otrnulo, už jsi začal se svýma neustálýma námitkama, věčně jsi nás s něčím otravoval, měl jsi pořád nový a nový požadavky. A když se uvažovalo o zřízení podpůrnýho sdružení na pomoc Indiánům, váhalo se, jestli ti v něm dát nějakou pravomoc. Kdekdo věděl, že pokud se vyskytnou nějaký potíže, přijdou samozřejmě od tebe. Tak proč?"

U jednoho prstu rukou mu hlasitě lupl kloub. Vypadalo to, že by si za to náčelník nejraději vlepil pohlavek, ale slovo ze sebe nevydal.

„Tak dobře," rozhodl jsem se. „Po dobrým s tebou není řeč. Chci vědět, kde je Ratikuo."

Odpovědělo mi ticho.

„Kde je manžel tvojí dcery, náčelníku?" řekl jsem s důrazem. „Tomáš Lauren tě upozorňoval, že se tě na to zeptá." ? Oanagun si tiše přisedl na druhý kavalec, tak, aby Otukamoanovi viděl do obličeje.

„Na který sněhový pláni skončil?" pokrajoval jsem a opakoval to, co jsem před chvílí slyšel. „Bez oblečení, aby neprozradilo, kdo je nosil, protože kosti ohryzaný zvěří to neprozradí."

„Ratikuo odešel," řekl Otukamoan suchým, starým, vyprahlým hlasem. „A je to muž mýho kmene. Z moje rodina. A zradil."

„Ani tak nemáš právo odsoudit někoho k smrti."

„Nechtít dál to obtěžování. Neposlouchat. Vy všichni pryč."

„Nejde to, náčelníku. Musím dát do hlášení všecko, co se od tebe dozvím. A na čem jsme se dohodli."

„Nic dohodli. Otukamoan sám nejlíp ví, co je v jeho tábor potřeba."

„Nejsem tu od toho, abych ti radil nebo tě poučoval, že věci jdou dopředu bez nás, bez ohledu na to, co si přejeme, a že je nezastavíš. Naposledy. Jseš ochoten odpovědět mně na otázku, kde skončil Ratikuo?"

„Ne! Vy hned pryč!" utrhl se Otukamoan. „Kavkaum!" vykřikl znenadání. „Kavkaum!"

„Já se obával, že odmítneš. Tím mě ovšem utvrzuješ v přesvědčení, co se s ním stalo. V tom smyslu budu informovat Tomáše Laurena. Ztratíš poslední zbytek jeho sympatií. Stejně tě omlouval jen pro to, co jsi zkusil."

Otukamoana má slova nedojala. Netrpělivě se díval na dveře.

„Další otázka. Co se stalo se dvěma muži, který jeli na stanici?"

„Oni zrádci jako Ratikuo," pronesl Otukamoan nenávistně. Najednou se přestal ovládat. „Všecky zrádci našeho starýho života. Všecky pořád žádat něco novýho. Ne nic novýho, když starý pořád dobrý!"

„Kdo se pokusil zabít tady toho muže?" ukázal jsem na Oanaguna.

Náčelník s jízlivým posměchem zvedl obočí. Už se zase ovládal. A zřejmě čekal, kdy se objeví jeho pobočník, a hádal, kolik lidí s sebou přivede.

„Kdo?" zeptal jsem se znovu.

„On," neudržel se Oanagun. „On poslal Kavkauma a Tavamiho."

„Kdo jinej ručí za všecko, co se v táboře stane, když ne náčelník?" řekl jsem. Už mi ty tahanice se starým paličákem připadaly příliš dlouhé, zbytečné. Ukázali jsme dostatek trpělivosti. A on si vede svou, na nikoho se neohlíží a viditelně námi pohrdá.

„Když nám to nepovíš ty, náčelníku," promluvil pan baron, „poví nám to někdo jinej." Otukamoan ho neuznal za hodná jediného pohledu. „Promluví Kavkaum a Tavami. Oba už jsou zatčeni."

IX

Teprve tohle Otukamoanem otřáslo. Rychle se podíval z pana barona, na mne a stará vrásčitá tvář se mu stáhla. „Tady moje pravomoc," vyprskl. „Na náčelník rozhodování, co s lidma, se vším. Nikdo jinej."

„Jenom do tý doby, než vznikne podezření, že byl spáchán zločin," pospíšil si pan baron. „Pak přebírá pravomoc stát, kterej tu zastupuje tady pan Siskou. A kdo se mu vzpěčuje, protiví se státu a může být zatčen taky."

„Starý práva!" rozkřičel se Otukamoan. „Starý práva pořád platný! Náčelník neomezená moc!" V koutcích úst se mu objevily bílé chuchvalečky slin.

„Ty víš, že to není pravda," odmítl jsem ho. „Už dávno ne. V tom je tvůj omyl. Ty ho nechceš uznat, zakrýváš si oči před skutečností. Ke svý škodě."

„Máš jenom jednu možnost, náčelníku," přidal se pan baron. „Honem rychle se

vzpamatovat, než bude pozdě."

„Jako psi!" vykřikl náčelník. „Jako vlci! Rvát maso z těla! Vyhryzat vnitřnosti!"

Nescházelo mnoho a bylo by mně ho začalo být líto. Když Jsem si však uvědomil, co má s největší pravděpodobností na svědomí, a co by ještě mohl vyvádět dál, jenom aby si udržel svoji pozici, zatvrdil jsem se.

„Konec, Otukamoane," řekl jsem. „Buď mladým dovolíš, aby odešli z tábora, a necháš na rozhodnutí vedení podpůrnýho fondu, jakou část vašeho podílu jim přiřkne a kolik nechá tobě, nebo ty mladý přizveš do rady starších a dovolíš jim, aby rozhodovali s tebou. A samozřejmě, aby dostávali stejný příděly jako ostatní."

„Pokud nebudou mít ještě další požadavky," doplnil mě pan baron a pohledem se ptal Oanaguna, jestli s naším návrhem souhlasí.

„Když on bude poctívej, my zůstaneme," řekl Oanagun. „Ale všecko musí být spravedlivý, bez šizení a podfuků."

Z rukou na stole se ozvalo hned několik zapraskání najednou. Zrovna jako by po nás Otukamoan pálil z pistole, a stejnou touhu jsme mohli vyčíst i z jeho očí. „Vlci," šeptal si suchými svraskalými rty. „Vlci, vlci, vlci..."

„Kolikrát ty jsi zaútočil jako vlk!" osopil se na něj Oanagun. „Zákeřně, zezadu. Já už žiju dost dlouho, abych si pamatoval celou hromadu tvých obětí. Kdo se ti vzepřel, brzy se dočkal nějakýho maléru. S tím už je konec."

„Vlci...," drtil Otukamoan mezi zuby. „Zvěř..."

„Takhle bys moh naříkat, kdybys tu měl všecko v pořádku," řekl jsem. „V tom případě by ti nikdo z nás do tvých věcí nezasahoval, zrovna jako si nedovolíme mluvit do rozhodování náčelníku Unkatakovi."

Otukamoan jako by neslyšel, jen mě stíhal vražednými pohledy.

„Když s tebou nebude řeč, odvedu lidi, co chtějí odejít, samozřejmě s řádnou výbavou, případně z nich udělám sbor pomocných strážníků. Dostanou až do odvolání na starost celej tenhle kraj. Víš, co to bude znamenat?"

Otukamoan teď seděl jako ze dřeva vyřezaný indiánský bůžek, bez pohybu, s víčky pevně stisknutými, jako by nechtěl vidět, jako by neslyšel, a mně bylo jasné, že se nezmění, že to nedokáže, že provede nějakou další ne-předloženost, nebo radši umře. Ale jiný pořádek než ten svůj zaběhaný, který mu podle jeho nejhlubšího přesvědčení dává neomezenou moc nad majetkem i životy soukmenovců, nepřipustí.

Chystal jsem se vstát a skončit to divadlo. Nechtělo se mi sedět v té místnosti s čadícími petrolejkami, jimž nikdo nezkrátil knot, lámat toho starého člověka, který neumí myslet jinak než postaru. Ohlédl jsem se na pana barona a on mi porozuměl, ve vráskách v obličeji se mu však usadila nejistota. Cestou sem se s otálením a v obavě z Noatakova posmívání zmínil o jakési vzdálené, na první pohled pochybné možnosti zapůsobit na Otukamoana, pokud to bude potřeba, možnosti založené pouze na vyprávění jiného starce, Indiána, který Otukamoana kdysi dávno znal. Pan baron ho při náhodném setkám ve své nepřekonatelné všetečnosti důkladně, do všech podrobností vyzpovídal, ale přiznal se, že si od té staré historie nic neslibuje.

Náčelník se nám pravděpodobně vysměje, jenomže ta možnost, jakkoliv nepravděpodobná, je naše poslední naděje, poslední zbraň, a pan baron se rozhodl zkusit, co se dá. S utajovanou pochybností v očích po mně mžikl, ale začal pevným, změněným hlasem.

„Budeš možná smýšlet jinak o požadavku mladých mužů tvýho kmene, náčelníku, když ti připomenu, co jsi ve svým mládí prováděl ty. Budeš vzpomínat sám? Nebo ti mám pomoct?"'

Otukamoan lehounce pootevřel jedno víčko a už je nespustil, zpozorněl, ale nepromluvil.

„Jak chceš." Pan baron se předklonil a ruce položil zlehka na stůl. Pokračoval tlumeným, tajemným tónem. „Když se teď hned nedohodneme, je v mojí moci přivolat někoho, kdo ti všelicos připomene. Objeví se tu bílej muž z velrybářský lodi."

Otukamoan pomalu zvedal hlavu, nebo spíš se mu zvedala sama, proti jeho vůli.

„A poví ti, jak dopad jeden tanec, co jste zažili v jistým dřevařským táboře. Po tom tanci se jistej Otuka, nebo taky Oto, jak chceš, musel trapem vypařit."

V duchu jsem se musel informátorovi pana barona omluvit za pochybnosti, které jsem měl, a pan baron asi právem činil totéž. Otukamoan vykulil oči a odsedl, jako by znenadání spatřil strašidlo. A ne ledajaké strašidlo, ale takové, s jakým se už setkal a neudělal s ním právě dobrou zkušenost. „Ten," vykřikl, „ten námořník už není." V hlase mu zazněla bázeň. „Už dávno mrtvěj..."

„Tak to byl asi jeho duch, co jsme s ním mluvili. Ale duch, to je asi ještě horší než živej člověk, ne?" Pan baron teď náčelníka pozorně sledoval. „Ale námořník by nebyl ještě to nejhorší, několikrát ti přece pomoh, že? A chce ti pomoct ještě jednou, naposledy. Vzkazuje ti, abys nás poslech. Jestli neposlechneš, nedokáže zabránit, aby tě nenavštívil někdo jinej. Víš kdo?"

„Ne!" vykřikl opět Otukamoan, a div si dlaněmi nepřikryl oči. „Žádnej duch tady...!" Starý Indián tedy nepřeháněl ani v tom, když mluvil o náčelníkově nekonečné pověrčivosti. Náčelníka se zřejmě zmocňovala panika.

„Z toho tábora sis už nestačil odnést svůj pytlík. Byl v něm hadr a na něm rezavé skvrny. Od krve, náčelníku. A v tom hadru nůž. Taky od krve. Tvůj nůž, Otukamoane. Chceš ho vidět?" Pan baron, přestože žádný podobný pytlík neměl, ponořil ruku do svého vaku, jako by chtěl pytlík vytáhnout. Nebylo to však třeba. Náčelník nám tuhl před očima, rty se mu chvěly.

„Nocí tady venku bloudí Tom Rits," promluvil pan baron tiše, skoro šeptem. „Pamatuješ se? Říkali mu Železnej hák. Kývá levačkou a volá ‚Otuko, Otuko, Otuko...'" Pan baron mávl paží. „Místo ruky má ocelověj hák s ostřím zbroušeným do špičky—"

Náčelník najednou vypadal, jako když neví, no se s ním děje. V očích mu seděl děs. Mátožně vstal, pokusil se narovnat v celé výšce, ale záda zůstala shrbená, a pak se najednou sesul do židle, jako by mu podtrhl nohy. Bronzové tváře se mu zbarvily do Šeda a nos najednou vystoupil a zešpičatěl jako mrtvému.

Všiml jsem si, že Oanagun na tu scénu hledí s úžasem a s naprostou nevírou. Oči, které po nás otočil, byly velké, nevěřící a poplašené. Dívaly se na nás se směsí úcty a bázně. Ale i já jsem byl překvapen, jak ta stará historie na náčelníka zapůsobila.

Nechali jsme náčelníka, aby se vzpamatoval, a když se mu konečně začala vracet barva do obličeje, pan baron se k němu naklonil.

„Tak co, náčelníku, jak se dohodneme?" zeptal se klidným, přátelským tónem, který tolik kontrastoval s předešlým.

Otukamoan si malátně podepřel čelo dlaní. Druhá ruka se na stole svírala a otvírala jako podivná, napůl leklá ryba, vytažená na sucho a marně lapající po doušku vody.

Znovu mi ho přišlo líto a znovu jsem si musel připomenout, co je to za člověka. Teď už nešlo o něho, o jeho osobu, navíc osobu zlou, sobeckou a tvrdou, ale o celý kmen, o to, jak se bude rozvíjet, či hynout, jak bude žít.

„Otukamoan mrtvěj muž," promluvil pojednou náčelník a jeho hlas zněl tence, vzdáleně a hluše, jako by přicházel ze záhrobí, a zároveň se v něm stále chvěl strach. „Otukamoan už žádnej náčelník. Pryč do pustiny. Tam do něj vstoupit Veliký bílý ticho."

„Žádný takový," řekl bez dojetí pan baron a já ho najednou skoro nepoznával. „Nejdřív to tu dáš do pořádku. A jestli už nechceš šéfovat, dovolíš lidem, aby si vybrali tvýho nástupce, a řádně je poučíš, jak a co mají dělat. Samozřejmě lip než ty." Pan baron se po mně ohlédl jako malá divoká kočka, která konečně dohnala kořist. „Ale pokud by ti třeba otrnulo a ty ses chtěl zase pouštět do těch svých lumpáren, počítej s tím, že námořník a Železnej hák si to s tebou přijdou vyřídit." A vstal tak prudce, že se Otukamoan lekl. Trhl jsem sebou taky. „Tím končím, náčelníku," dodal pan baron.

Oanagun se pomalu zvedal a stále vypadal zmateně. Bylo na něm vidět, že by od pana barona rád slyšel, co dál, že si se situací pojednou dost dobře neví rady.

Náčelníkovi se už opět zavíraly oči, ramena mu poklesla. Zdálo se, že vůbec nedýchá. Pan baron se podíval z něho na mě, ohlédl se po Noatakovi a Nikipim, kteří se konečně vytrhli ze svých strnulých pozic, a pokrčil rameny. „Tak, pane. Myslím, že bychom mohli skončit."

Prudce jsem zatoužil mít celou tuhle záležitost za sebou, chtělo se mi vyběhnout ven, na sníh, do mrazu.

„Co dál?" položil Oanagun otázku, která mu už chvíli visela na rtech. „Co s ním?" Ukázal za sebe. „A s těmi dvěma?"

„Nech je zatím někde stranou, než se všecko vyřídí," řekl jsem.

„Třeba mezitím začnou mluvit," nadhodil. Něco v jeho pohledu se mi nelíbilo.

„Jenom žádnou nepředloženost," varoval jsem ho. „To bys to nový, co tu chcete zavádět, pošpinil hned v začátku."

„Tak jsem to nemyslel," ujistil mě. „Nic se jim nestane."

„Beru tě za slovo. Teď zavolej ostatní, ať to tu s Otukamoanem hned vyřídíme. Do zítřka by mu mohlo otrnout. Ale jedno mi musíte slíbit. Že tu nedojde k

žádnýmu násilí, ani teď, ani po našem odjezdu."

„Co když si jeho lidi začnou?" pohodil Oanagun hlavou k Otukamoanovi.

„Doufejme, že ne, když ty hlavní máme v ruce. Hned teď vyhlaste po táboře, co se stalo. Řekněte rovnou, že Otukamoan složil funkci a že se tvoří nová rada starších. Oni si snad potom dají pozor."

„A kdyby něco," řekl pan baron, zakýval na Oanaguna ukazovákem a dlouho mu něco šeptal.

Oanagun s nakrčeným čelem poslouchal a zpod obočí se díval na náčelníka, který byl stále duchem nepřítomen. „Já mu stejně nevěřím," řekl mi tiše.

„Jak se dostanu do Edmontonu, pošleme sem někoho od nás. V pár dnech ho tu máš. A teď běž, ať už s tím skončíme."

„Dobře..." Oanagun se zarazil. „Ale stejně tomu pořád nemůžu věřit." A zamířil ke dveřím.

„Fuj," udělal si pan baron, když jsme po nějakých dvou rušných hodinách jednání uzavřeli a zastavili se na prostranství, osvětleném několika hranicemi. Zhluboka jsme se nadechli, čirého vzduchu.

Chvíli jsme šli mlčky. „Pane," promluvil najednou skoro smutně, „já už jednou takhle musel deptat člověka, ale řeknu vám, žádná radost to není. Mám pocit, že bych se měl sám před sebou stydět. Nebo se celej vykoupat." Pan baron se otřásl.

Znova jsme se odmlčeli. „Já mám stejnej pocit, pane barone," řekl jsem potom. „Ale ten starej darebák škodil moc dlouho.

„Právě — že je starej," přikývl pan baron sklesle. „Ale máte pravdu. A nejde tu už přeci o něj, ale o ty mladý. O novou generaci, kterou by těma svýma lumpárnama pokřivil taký." Ztvrdlý namrzlý sníh nám vrzal pod mokasíny a noční mráz se činil, aby nám ukázal, co umí. „Dobře jsme udělali, pane," řekl pan baron najednou novým, rozhodným hlasem. „Dobře jsme udělali, přestože jsem ještě před pár dny hlásal něco o tom, že je potřeba brát v úvahu, jakej život člověka ostrouhal do dnešní podoby. Za to ale přece druhý nemůžou, ne? Aby pak kvůli tomu trpěli?"

„Já si taky myslím, že jsme udělali dobře, pane barone." Vzal jsem ho za loket a postrčil ho ke dveřím malého srubu, který nám vykázali na spaní.

Noatak s Nikipim, kteří za celou dobu v náčelníkově chatě, ani potom při

jednání, nepromluvili, a mlčeli i cestou, se k panu baronovi i ke mně chovali s nápadnou ohleduplností, a Nikipi dochucoval pokrmy, které nám ženy přinesly, kořením z našich vlastních zásob tak bohatě, až ho pan baron musel mírnit. Zašel jsem si za svými hafany a chvíli se s nimi vochloval. Vlastně jsem se s nimi vochloval dost dlouho. Až co ze mne ta podivná tíživá nálada aspoň trochu vyprchala.

X

Ale nevyprchala úplně. Ještě před spaním za námi přišel Oanagun s několika přáteli a s nimi i řada starších, kterým už se taky zajídalo poslouchat toho zavilého, nespravedlivého a nevypočitatelného starce, a znovu se s námi radili, jak dál.

Nevyprchala úplně, ta podivná noční nálada, nevyfoukal ji ani rezavý vítr, který se prohánět po pláních když jsme se po krátkém spánku vydávali na další pouť, a nutil nás co nejvíc běžet po svých, a tak se zahřát. Ani při jízdě z dlouhých svahů jsme nevydrželi stát vzadu na saních, a tak jsme k místu prvního odpočinku doběhli uhřátí. Hned jsme taky strhali ze saní kožešinové přikrývky a s chlupy dospodu jsme se do nich i s hlavami zahalili.

„Safra, safra, to to upaluje," bručel si pan baron, když rozvazoval řemínek u pytlíku se svačinou, a jen nás podělil, strčil si prsty do pusy. „Člověk by o ně v tu ránu přišel," huhlal.

Seděli jsme na saních v jakéms takéms závětří a ukusovali zmrzlé tučné maso. Psům o-pět chrastily mezi tesáky zledovatělé ryby jako skleněné střepy. A vítr si v dutinách skal někde vysoko nad námi frajersky hvízdal svoji zdivočelou písničku a vysmíval se nám, jak nás provětral.

Všiml jsem si, že malým okénkem v kožešinách pana barona se na mě upírá jedno jeho oko.

„Copak je, pane barone?" zeptal jsem se.

„Ale nic, prosím, pane Siskou," slyšel jsem jeho tlumený hlas. „Jenom že na to všecko nemůžu zapomenout. Od rána si to znova pře-říkávám — a víte, k čemu jsem došel? Přesto, že mně to nepřestává vrtat hlavou? Že bych nezměnil ani slovo, pokud bych tu debatu — nedej pánbu — měl vést ještě jednou. Ten starej rošťák si nic lepšího nezasloužil."

„Já to vím taky, pane barone," povídám, „ale stejně mně je, jako bych se napil pomyjí."

„Vidíte?" Kožešina se v místech, kde měl pan baron hlavu, zahýbala nahoru a dolů. „Takhle všecko kolem sebe dovede otrávit špatnost. Takže právě tenhle náš pocit potvrzuje, že co se stalo, stalo se jen k dobru věci."

„A Otukamoan půjde do penze a konečně si odpočine."

„Proč vy o tom tolik řečí?" Noatakova hlava vykoukla z kožešin, ale vzápětí pod ně zase vjela. „Že Bílá vydra o jedny věci vždycky moc pořád furt dokola, Noatak dávno ví. Ale proč Mittinaki?"

„Nikipi rád seděl a poslouchal a koukal, jak z ten starej lotr padá jeho pýcha v

celejch kusech. Lup. Prásk. Bum. A zbyl jenom starej zbabělej dědek, co se mu třese brada."

„Hlas lidu, hlas boží, pane," huhlal do kožešin pan baron. „Pardon," omluvil se a spolkl sousto. „Slyšel jste to. Ty kluci jsou sice uličníci a lumpové, ale čuch mají jako vlčata, prosím. Jen si vzpomeňte, jak v mžiku vždycky otipovali každýho, s kým jsme se sešli."

„Bílá vydra taky starej dědek, už nic nepamatuje," řekl s despektem Noatak. „On už skoro dvacet pět let."

Drcl jsem do jeho kožešiny v místech, kde jsem tušil čelo, a Noatak se překulil na záda. Zároveň se mu sesmekla přikrývka a svačina mu vypadla do sněhu. Přirozeně mi útok vrátil a já v pádu porazil pana barona i Nikipiho. A než jsme se vymotali z přikrývek a rozpletli si údy, dost jsme se nasmáli, a mně se zdálo, že pan baron tu legraci výjimečně co nejvíc protahuje, a zároveň pozorně sleduje, jestli už se ml v hlavě konečně rozjasnilo. Moji pejskové, vždycky lační zábavy, doprovázeli naši produkci ohlušujícím štěkáním a byli by se rádi přidali, a ostatní smečky jim v tom rámusení vydatně pomáhaly.

V poledne už jsme měli toho záludného, svištícího, přízemního živlu plné zuby. Ať se člověk halil, jak chtěl, vždycky se nám nějak dostal pod kožešiny. Kromě toho jsme byli neustále zaměstnáni třením nosů, aby nám neumrzly, přestože jsme si pod čepice natáhli pletené kukly, které měl ve svých zásobách pan baron.

Noatak neustále neklidně vyhlížel k obloze, neměnné olověně šedé, tak nízké, jako by se užuž chystala ulehnout na zem k odpočinku. Pan baron se rozhodl dát pokyn k zastávce na oběd o trochu dřív.

Vítr se točil jako kolovrátek a honil kouř na všecky strany, a přestože jsme vybírali jenom suché větve, štípal do očí. Co chvíli jsme odsedali a z jedné strany vždycky okamžitě namrzali.

„Takovejhle konec sezóny jsem už dlouho nezažil, prosím," povídal pan baron a hřbetem ruky si vytíral z očí slzy. „I když je teda jenom dobře, že se nám počasí drží."

„Jen aby se drželo až do konce," přikyvoval jsem a snažil se složit mapu na kolenou, aby mi nevletěla do plamenů.

„Potřeba moc spěchat," tvrdil Noatak. „Tam, co Lulu schoval zlato, ještě aspoň čtyři dny."

Přeměřil jsem vzdálenost. „Nebo spíš víc. A ty nestraš, člověče. Uváznout tady někde při oblevě by zrovna velká legrace nebyla."

Pan baron nám naložil jídlo, ale přestože jsme seděli u plápolající hranice, vítr nám každé sousto vyfoukal dřív, než jsme je donesli do úst.

Odpoledne jsme cestovali skoro do tmy, až jsme se dostali do krajiny plné lesů, které největší nápory větru přece jen utlumily. Rychle jsme něco pojedli, nalili do sebe celé kotle horkého černého čaje, jako obvykle oslazeného plnými hrstmi cukru, a káceli se do spacích pytlů. Pan baron bručel, že tohle není žádné jídlo, když se mu nemůže věnovat patřičná péče, a potom se do sebe hází jenom proto, aby se zaplácl žaludek. „To je úplný vandalství," huhlal si pro sebe.

Ráno už nás vítr tolik nemučil a dost se o-teplilo, nebylo víc než takových dvacet stupňů, ale den byl šerý, neradostný, i ten sníh vypadal staře a šedivě, a psů se zmocňovala divná nálada. Byli neteční, jankovití, hned se zase vztekle oháněli tesáky, a jednotlivé smečky jsme museli udržovat v patřičných odstupech, aby se do sebe nedaly. Ani nám nebylo do řeči a večer jsme uléhali ve stanech s úlevou, že už den skončil.

Probouzeli jsme se do lehké mlhy a Noatak láteřil, že jestli to mléko zhoustne, můžeme se vzdát naděje, že všecko stihneme. Jak však den postupoval, ovzduší se projasnilo, a mezi oblaky se dokonce ukázal náznak slunečních paprsků. A Noatak měl nový důvod k láteření.

„Jen to ne," přizvukoval mu pan baron. „Ať si tam sluníčko radši ještě pár dní zůstane, a já mu slibuju, že ho pak uvítáme s patřičnou slávou."

Paprsky se už potom sice neukázaly, ale pan baron nás stejně donutil nasadit si sluneční brýle. Sníh byl najednou jasný, zářivě bílý do modra, jako když máma vymáchala prádlo ve šmolkové vodě. Takový jas je zrádný, a pokud člověk není dost opatrný, může si přivodit sněžnou slepotu, která znamená několik dní krutých bolestí. Pan baron si při obědě i pod brýle namazal víčka po eskymáckém způsobu sazemi. Oba mládenci se mu samozřejmě vyšklibovali, přikládali si k očím do kroužků spojené palce s ukazováky, a šuškali si něco o sněžných sovách.

Oběd jsme příliš neprotahovali, a jen pan baron šetrně opláchl talíře zbytkem čaje a uložil je do vaku, už jsme se zvedali. Psy jsme tím moc nepotěšili. Stavěli se na nohy dost neochotně.

Během dopoledne třetího dne cesty se ráz krajiny počal měnit. Před námi se z rozlehlých lesů zvedaly divoké holé kopce nejroztodivnějších tvarů, většinou špičaté, zčásti zasněžené, zčásti černé a zvrásněné, a zdály se dosahovat až do nebe. Pan baron si je nepřestával prohlížet a neskrýval pochybnosti.

„Pro pana Luciena by asi neznamenalo velkej problém přeskákat ty hory jako kamzík," utrousil s temnou ironií, „ale co my, jestli ty svoje valouny zahrabal někde tam?"

„Podle jeho popisu máme někde na úpatí jednoho toho kopce narazit na potok, co nás dovede na druhou stranu."

„Jen aby," vedl si pan baron svou. Když Jsme se však do večera skutečně celkem nepříliš namáhavou cestou prosmýkli pod úbočími, s uznáním pokýval hlavou. Pochybnosti ho však stále neopouštěly.

Ráno jsme se pustili dál. Blížili jsme se k dalšímu skalnímu masívu, který před námi vyrůstal ze zvlněné, stále stoupající pláně, tu a tam porostlé řídkými křovinami a skupinkami nedorostlých smrčků, které ve svém sněhovém hávu vypadaly jako zmrzlé družičky. Vítr, jako by nás byl předběhl a čekal tu v úkrytu, se zvedl jako pes před krmením a opíral se do nás víc a víc. Naštěstí nám vanul do zad.

Teď už bylo potřeba dávat pozor na význačné terénní body, jak mi je Lulu vylíčil, a my jsme je taky skutečně začali nacházet vždycky tam, kam je Lulu situoval, a odhad vzdálenosti byl neméně přesný.

„Vidíte ho! Člověk by hádal, že se prohání krajem se zavřenýma očima," hovořil pan baron s uznáním, „že jenom kouká, kde by odpálil jakou skálu, a on jako by všecko kolem sebe rovnou fotografoval."

Propadali jsme se stále hlouběji mezi prudké stráně, proplétali se úplným skalním bludištěm, sledovali zamrzlou říčku klikatým korytem, jež si za mnohá staletí vyhlodala do nebetyčných skalních stěn, spouštěli se po zledovatělých vodních kaskádách, a všichni jsme vždycky museli přidržovat jedny saně, aby se nám i se psy nezřítily do několikametrové hloubky. Vzpírali jsme je, až nám praskalo v kloubech. Ale stále jsme putovali cestou Lulu Pruďase, a větrem orvaná borovice, nebezpečně se naklánějící ze zvětralé, popraskané skály, nám označovala místo, kde musíme opustit říčku a dát se strží vpravo. Strž zpočátku vypadala skoro nepřístupně, po několika desítkách metrů se však rozšířila a vytvořila rovnou oválnou plošinku, v létě zřejmě romantické jezírko v klínu skal. Oblohu jsme viděli kdesi vysoko nad sebou, zbýval z ní jen nepravidelný špinavě šedý obrazec, vroubený zubatými okraji, a tady dole jako by se už začínalo šeřit.

Zbytek odpoledne jsme pro změnu stoupali příkrou holou strání. Psi už odmítali táhnout, a zdálo se, že sotva pletou nohama. Pot mi tekl; po zádech přesto, že tu panoval nepohnutý mráz jako v hlubokém prostydlém sklepě.

„Přátelé, to jste si tedy dali, když jste se se mnou pustili na tuhle výpravu," odfukoval jsem, když jsme se konečně vyškrábali na vršek svahu.

„Rád bych tu viděl pana Luciena." Pan baron se v podřepu vysíleně kýval ze strany na stranu. „Určitě tu stráň vyběh na jeden zátah a saně nes na zádech."

„Vy si děláte legraci," povídám, „ale soudě podle toho, co jsme s ním zažili, myslíte, že by to nedokázal?"

„Pánbu ví že snad dokázal. Já už vám o tom chlapci uvěřím všecko, co mi povíte, pane Šiškou. Třeba že si naložil i psy."

Noatak s Nikipim se stejně jako celou cestu neustále drželi vpředu a udávali nám směr. Teď stáli na samém krajíčku skalního převisu nad námi a volali na nás.

„Jeminkote," lekal se pan baron. „Koukejte jít od toho kraje, holomci, ale rychle. Vidíte je, pane, prosím? Stačilo by, aby některýmu ujela noha nebo víc zafoukal vítr, a — no, jen se podívejte na tu hloubku. Aspoň sto metrů."

„Už je vidět skalní věž," volal Noatak. „Pod ní to údolí." Pláštěnka mu vlála ve větru jako prapor.

„Dojedeme tam do večera?" hádal pan baron.

„Ne. Klikatá cesta tady po vrcholku," ukazoval Noatak. „Špatná."

Opřeli jsme se do saní a pomáhali psům dál.

Nahoře Jsme se zastavili a to panoráma nám skoro vyrazilo dech. Už jsem tady v těch severních končinách viděl mnoho krásného, ale co nám teď překvapivě vyběhlo vstříc, bylo něco mimořádného. Z jakéhosi divokého skalního města, v němž jsme se nalézali a které nás ze všech stran kolem dokola obklopovalo, jsme viděli přes vzdálená poslední skaliska daleko do bílého kraje, zapadlého hluboko v údolí. Táhlo se, až kam jsme dohlédli, přerušované pásy lesa a shluky stromů, samo sebe pohupovalo na mírných vlnách, a kdesi vzadu, téměř v mlze, čněly

mohutné hřbety horského masívu.

„Pane, jsme ještě vůbec na světě?" šeptal pan baron. „Je možný, aby člověk viděl tolik krásy a nezalknul se nadšením?"

„Nadšení tamhle dole." řekl nevzrušeně Noatak. „Stromy, dříví, za větrem ... Tady člověk zalknul od vítr."

Kousek dál, snad patnáct metrů . pod námi, se v jakési ze všech stran chráněné strži nalézalo všecko, co jmenoval. Ideální místo na noční tábor, v tom měl samozřejmě pravdu, ale mně se oči samovolně stáčely tam, kam se ještě stále díval pan baron.

„Noatak hlad jako starej rosomák," pokračoval Noatak v popichování.

„Nikipi taky," přidal se chlapec. „Koukat my až po jídle. Nebo zejtra třeba celej den."

„Pes od Bílá vydra taky hlad jako starej rosomák," řekl Noatak. „Bílá vydra nedá chudák ubohej velkej kamarád pes nažrat. Pěknej kamarád."

„Kdybys už jednou zavřel tu nevymáchanou klapačku," utrhl se na něj pan baron, ale kouzlo bylo porušeno, Noatakovy poznámky odvedly naši pozornost jinam, k věcem praktickým a nutným, okouzlené minuty odnesl čas, který se nevrací. „My teda máme přátele, pane Siskou, prosím," postěžoval si pan baron s předstíranou hořkostí. „To by se jeden zbláznil."

„Druhej zbláznil z hlad a zima," vedl si Noatak svou. „Noatak jde žrát zmrzlý ryby pro pes." A začal se opatrně spouštět prudkým srázem do strže. Vší silou přidržoval vzadu saně a ryl patami do neporušeného sněhu dlouhé hluboké brázdy. Nikipi ho následoval a ve chvilce se ozvalo bušení seker a lámání větví a do nosu

nám vnikla vůně hořícího dřeva.

„Tak pojďme, pane," vzdychl pan baron tragicky, ale koutky úst se mu pokoušely zvednout do úsměvu. „Ať tu zvěř nakrmíme, nebo se zhltá navzájem." Začal si oběmi pátečnicemi třít obličej.

Pomohl jsem se dřívím i chvojím k ohni a rád jsem se skulil na kožešiny, lehl si na záda a ruce a nohy rozhodil do stran. Ve všech svalech jsem cítil, že za celou dosavadní cestu jsme se nenadřeli tolik jako dnes. Zdálo se mi, že se už nikdy nezvednu, zima mě však brzy vzpamatovala a postrčila blíž k ohni, až jsem se skoro připékal. Vítr sem dolů pronikal jen málo, spíš jako by jenom připomínal, že je pořád s námi, ale nevnucoval se. A když se pak setmělo a oheň blikal po rozeklaných, popraskaných skalních stěnách, připadal jsem si jako v nějakém srubu, kde trámy stěn nahrazuje kámen a temné nebe střechu. Ani se moc nedebatovalo. Brzy po večeři jsme všichni s mnohým vzdycháním zalézali do svých spacích pytlů. Vzdechy samozřejmě nejvíc přeháněl Noatak. A pan baron se jídlem opět vyznamenal, jak jinak.

Zima nás probudila ještě za tmy. Noatak div nevlezl do ohniště, jak hledal aspoň jeden jediný řeřavý uhlíček, a když ho našel, nakupil na něj tenké suché větvičky, rozfoukal plamínek, a pak dlouho kašlal, frkal a prskal.

„Jo, i kouřit se musí umět, že ano, pane Siskou?" poznamenal pan baron nevinně, a když k němu Noatak prudce otočil krví podlité, uslzené oči, vyprskl do dlaně. Okamžitě se ovládl a dodal: „Šťastný dobrý ráno, pane, promiňte."

„Tohle vy u vás děláte?" zeptal jsem se Noataka.

„Co vy u vás děláte?" utrhl se a zároveň hromově kýchl.

„To je nezdvořák, ani si nedá před čenich kapesník," broukl si jako pro sebe pan baron, ale dával dobrý pozor, aby ho Noatak slyšel.

„Ptám se, jestli u vás po ránu šňupete popel," řekl jsem.

Noatak se zakuckal a znova kýchl.

„Už to tak bude, pane," pokyvoval pan baron. „Jednou to budu muset zkusit. Povíš nám, jak na to?"

Noatak chtěl promluvit, ale kýchnutí na něj přišlo do třetice. Od nosu mu odpadla dlouhá táhlá krůpěj.

„Ono to asi báječně pročistí veškerý dýchací kanálky, jak tak koukám," pokračoval pan baron. „Tohle si musím zapamatovat, a jak uvidím, že se někomu nemůže spustit rýma, hned čumákem do popela — pardon, nosem, prosím, pane Siskou."

Nikipi se už chvíli tiše chechtal, teď padl na záda a smál se, až se svíjel. Noatak po nás nejdřív nerudně zahlédl, vzápětí se však přidal a současně s, prvními většími plameny se naším utopeným údolíčkem rozzářil den do dobré nálady. Snídaně ji samozřejmě nezkazila, a jen se trochu víc rozednilo, začal jsem se chystat na cestu.

„My zapřahat," kývl Noatak na Nikipiho.

„Já si zapřáhnu sám," povídám.

„My ne?" zarazil se Noatak.

„Přeci jsem ti povídal, že Lulu si nepřeje, aby tam se mnou někdo chodil."

„Podle popisu to není daleko," řekl pan baron, než mohl Noatak promluvit. „A nekoukej tak uraženě. Buď rád, že tě pan Siskou vzal s sebou. Jezdíš si po světě, místo abys někde u vás v táboře pucoval psí kotce." Panu baronovi bublal v hrdle smích, ale Noatakovi i tak blýsklo v očích. „Nic ve zlým, kamaráde," hned si ho usmiřoval pan baron. „A přestaň se tvářit jako bubák. My se tě nebojíme."

„Moc ti poděkuju, když mi pomůžeš vytáhnout saně nahoru," řekl jsem Noatakovi. „Potom už to zvládnu."

Přidali se všichni a ve čtyřech jsme svah hladce zdolali.

„Jenom snad bychom měli aspoň přibližně vědět, pane," promluvil pan baron a přitahoval si pláštěnku k tělu, „kde bychom vás měli hledat, kdyby — kdybyste se snad dlouho nevracel." Rychle si třikrát odplivl přes rameno: „Tfuj — tfuj — tfuj —, abych nepřivolával smůlu, prosím, ale jeden nikdy neví, že ano?"

„Tohle vám říct můžu," povídám. „Mám jet pořád dál po kraji tady těch skal, až uvidím, jak se doleva dolů spouští moréna. Poznám to místo taky podle třech bříz, co tam rostou. Jedna z nich má jen půl koruny."

„Jak to má být daleko?"

„Měl bych jet něco přes hodinu. U bříz nechám psy a tou mořenou se pustím dolů."

„Jeminkote, pane Siskou, jenom dávejte pozor, ať se to s vámi nesesype. Je pravda, že je všecko zmrzlý na kost, ale stejně ..."

„A dole se dostanu k potoku, půjdu po něm doprava a odpočítám pár set kroků. A tam to je, ale stejně byste nic nenašli, když nevíte, co dál. Náš Lulu je koumák."

„O tom, prosím, není sporu," přikývl docela vážně pan baron. „Jinak by tady v tý drsný krajině dávno zašel."

„Takže na brzkou shledanou," řekl jsem.

Pan baron ještě nebyl spokojen. „Jak dlouho by vám to mohlo trvat, pane Siskou, co myslíte? Já jenom kdy vás máme čekat k jídlu — jestli tam třeba musíte kopat nebo podobně."

„No, řekněme tři hodiny tam a zpátky, k tomu asi dvě další — počítám, že nejpozději do oběda mě tu máte."

„Výborně, pane, dáme si záležet. A hodně zdaru."

„Bílá vydra bez Noatak...," začal můj hubatý kamarád jako vždycky za podobných okolností, ale nečekal jsem na pokračování. Až příliš dobře jsem je znal, a kromě toho tam na vrcholku ostře fičel vítr, silnější než předešlý den, a taky studenější. Jen jsem se rozběhl, moji přátelé se kvapem začali spouštět do teplého dolíčku.

Ani zima, ani vítr mi nezabránily, abych se neohlížel do toho vzdáleného kraje hluboko pod úrovní skal, po nichž jsem ujížděl. Ten kontrast byl tak nečekaný, ty rozdílné přírodní úkazy, dva různé světy, si vzájemně tolik odporovaly, že jsem od nich nemohl odtrhnout oči. Naštěstí — kolikrát už jsem si to musel uvědomit — mám spolehlivou smečku s prozíravým a opatrným vedoucím psem, jinak by taková nepozornost nemusela dobře dopadnout. A ty hlubiny, které se otvíraly za

okrajem skal, do kterých ty skály kolmo, střemhlav padaly, budily v prsou svíravý pocit, zvlášť silný potom v místech, kde se plošina přede mnou nebezpečně zúžila a já jel jen po jakémsi skalním hřebenu, ne širším než dva tři metry. Psi zpomalili, přikrčili se a břicha táhli po sněhu. Nepokojně čenichali na obě strany a co chvíli skoro zastavili. Teď už jsem byl nucen zapomenout na kouzelnou vyhlídku, a dbát na to, aby smečka táhla rovnoměrně, aby se saně ne-smýkaly ze strany na stranu, aby nás silnější poryv větru nesrazil k okraji. Mimoděk jsem si vzpomněl na slova Lulu Pruďase, když mi líčil tenhle úsek cesty.

„Je to tam krapet užší," vypravoval lehkým tónem, jako by o nic mimořádného nešlo, „ale nic se neboj. Kdyby ti saně chtěly padat dolů, lehko je udržíš."

Pro Lulu Pruďase bylo všecko jednoduché. On by saně jistě udržel levou rukou. Neuvědomoval si; ovšem, že kolem něho žijí jedinci, z nichž naprostá většina není nadána takovou medvědí silou, jakou matička příroda nadělila jemu. Tím pádem měl na všecko úplně zkreslený pohled. ;

Překonali jsme těch několik set úzkých klikatých metrů, během nichž jsem měl chvilkami podobný pocit jako kdysi ve svých šesti letech na nejvyšší větvi naší staré jabloně, kam jsem vylezl a bál se dolů, a pohled shora do našeho komína se mi ještě dlouho připomínal v děsivých snech.

Vítr naštěstí nezesílil a sníh byl pevný, nedrolil se a nehrozil, že se s námi utrhne. A potom už jsme ujížděli po vrcholku pohodlného holého hřbetu celkem bez nesnází, jen občasné prudké stoupání nebo stejně srázný se-šup mi vždycky na okamžik zrychlily tep.

Při tom rušném cestování však utíkala i cesta a najednou jsem před sebou spatřil silné břízy, odklánějící se od sebe jako tři dílky vějíře, a jedna; z nich měla uraženou půlku koruny. A vlevo dolů se hrnula suť jen zpola zasněžených balvanů, z nichž nejmenší mi sahal po kolena. Moréna se táhla do takové hloubky, že se mi skoro zatočila hlava, když jsem si představil, že se musím seškrábat až dolů.

Znovu jsem si vzpomněl na svého kamaráda z nejmilejších Lulu Pruďase a na chvilku se cítil poctěn jeho důvěrou a vzápětí jsem na něho dostal vztek. Takového štvaní po nebezpečných stezkách jen pro jeho hloupý rozmar, když pomoc byla tak snadná... Hned jsem se však zastyděl. Mohu mu vůbec kdy oplatit, co pro mne udělal?

Dovedl jsem psy k břízám a mezi vystupujícími kořeny jsem pracně vyhrabal díry ve sněhu. Pak jsem otočil saně na bok, aby chlupáče chránily před větrem, a pevně je přivázal. A opatrně jsem přelezl pivní balvan.

Nedokážu dopodrobna vylíčit tu strastiplnou cestu dolů. Balvany byly většinou hladké jako oblázky, a stejně kluzké. A ty, které Lulu jistě překonával lehkým skokem, já zlézal jako skalní převis. Každou chvíli jsem padal, otloukal si kolena a lokty, a nahlas nadával. Ale svah přece jen pomalu ubýval. Jenom jsem litoval, že s sebou musím nést pušku. Neustále mi překážela, a taky se každou chvíli ocitala v nebezpečí, že dojde úrazu.

Dolů jsem se skulil za dobrou půlhodinu, zpocený jako myš. A když jsem se podíval vzhůru, nevěřil jsem svým očím. Ta výška, ta děsivá výška...

Stál jsem na břehu zamrzlého potoka, nenápadného, nepříliš širokého, který však měl tolik síly, že si tou tvrdou horninou proklestil za věky tuto svoji hlubokou pěšinu, podobně jako včerejší říčka a mnoho dalších v této strmé krajině. A jen jsem popošel takových sto kroků, protější, prozatím jednolitá skála, napodobila moji stranu, a teď se z té nebetyčné výše hrnuly dolů ke mně, do toho stísněného koryta, dvě protilehlé obří morény, obří nejen svou hromskou velikostí, ale i tím, že skutečně připomínaly dílo obrů. Už mnohokrát jsem se v těch nekonečných rozlehlostech severozápadních teritorií cítil ztracený, nicotný, ale snad nikdy tak maličký jako právě v té chvíli, kdy jsem nakračoval dál.

Šlapal jsem po zasněženém ledu potoka, přelézal přes vodou omleté balvany, které z něho tu a tam trčely, a počítal kroky. Nezapomněl jsem jich hezkou řádku přidat, protože Lulu tím svým opičím pochodem se špičkami mokasínů k sobě, ale kroky dlouhými jako skoky, jich jistě udělal mnohem méně. A pak se za zákrutem potoka údolí narovnalo přesně tak, jak mi to Lulu vylíčil. Mířilo téměř přímo k vysoké zalesněné stráni, která je uzavírala, zatímco koryto potoka se před ní stáčelo ostře vlevo.

Teď jsem musel dávat pozor na každý krok. Našel jsem opět jeden balvan, trčící z ledu, odpočítal dalších deset kroků, otočil se k potoku zády a pátral v mořeně nad sebou. Až se mi znovu zatočila hlava, když jsem se podíval po tom příkrém vodopádu kamenů, který vypadal, jako by vytékal přímo z šedivého nebe. Byl div, že se kameny v tak prudkém srázu udržely a nesesuly se dolů. Dokonce se mi zdálo, že některé podpírají své sousedy jenom několika nepatrnými ploškami a že by stačilo, aby si na ně sedl ptáček, a vyvrátí se.

Soustředil jsem se na balvany ve výši asi pěti metrů nad sebou. Napínal jsem zrak, přivíral víčka a zase je doširoka otevíral, přejížděl jsem pohledem po každém balvanu centimetr po centimetru a hledal ty pleskance od kulek, jak Lulu nazýval svá znamení. Nikde nic.

Označil jsem si své stanoviště, popošel dopředu, pak zpátky, ale stále jsem nic neviděl, jen šedočernou masu kamení, naskládaného na sebe v nejfantastičtějších útvarech, s většími Či menšími štěrbinami a jeskyňkami mezi sebou. Vrátil jsem se na označené místo a znovu hledal, pomalu, co nejpozorněji, až mi začaly slzet oči. I tady tím ztraceným korytem profukoval vítr a ledově studil.

Když jsem znovu nic nevykoukal, začal jsem hledat možnost dostat se nahoru. Předchozí sestup tou stěnou byl krušný, krkolomný, ale výstup vypadal ještě hůř. Ruce i nohy mi klouzaly, místy se nebylo čeho zachytit. A ty vzájemné lehké doteky balvanů se takhle zblízka zdály ještě křehčí, nebezpečnější, a já si vůbec nechtěl představit, jak bych asi vypadal, kdyby se jeden ten macek prese mne překulil. Nehledě k tomu, že kdyby se jen jediný uvolnil, následovala by ho pravděpodobně celá lavina.

Povylezl jsem pár metrů, pak ještě jeden a- znovu o kousek — a měl jsem to. A dostal jsem na Lulu Pruďase vztek znova. Těmi stovkami kilometrů mě sice vedl úplně přesně, ale v závěru, na samém konci cesty, jsem jeho vinou div neztroskotal. Lulu do toho kamene nestřílel spíš zdola, jak jsem z jeho povídání

vyrozuměl, nýbrž šikmo shora, takže od potoka jsem stopy po kulkách nemohl najít, kdybych tam obcházel týden. Jako zajištění proti náhodnému zvědavci, který by šel kolem, to jistě bylo dobré. Já už se však viděl, jak přemýšlím, kde jsme cestou udělali chybu, jak potom prolézám deset jiných údolí, která moh la vypadat úplně stejně jako tohle, a hledám ty jeho pleskance.

Octl jsem se tedy na místě a oddechl si, úleva však trvala jen krátce. Označený kámen vážil určitě aspoň půldruhého metráku. Pravda, na proporce a sílu mého kamaráda úplná hračka, co jsem si však měl počít já? A jak to hladké, neovladatelné těleso přidržovat, a zároveň vytahovat z dutiny poklad? Vím, jak je hluboká?

Mimoděk jsem se ohlédl po kusu dřeva, po nějaké větvi, kterou bych použil jako páku, ale kdepak. Všude jen kamení a kamení a jinak už jenom zasněžený led s řádkou mých sotva znatelných osamělých stop.

„Ty pitomče jeden," začal jsem nadávat nahlas. „Tuplovanej!" dodal jsem s prožitkem. „Proč jsi to svoje pitomý zlato zahrabával zrovna tady? Člověk si může desetkrát zlomit vaz, než se sem dohrabe, a pak tohle..."

Lulu se nemohl bránit. Mohl jsem nerušené pokračovat. „Poslat si mě sem jako kluka za roh do hospody pro paklík tabáku..." Rozehříval jsem se spravedlivým vztekem čím dál víc. „Jako bys nevěděl, jaká jseš palice dubová. Copak s tímhle pohne někdo jinej než taková gorila, jako jseš ty?"

Oblézal jsem kámen jako krtek a zkoušel, jestli třeba Lulu přece jen nevymyslel nějaký způsob, jak tu masu svalit dolů, samozřejmě marně. Chvíli jsem se tedy věnoval štěrbinám, nahlížel jsem do každé, kterou jsem našel. Vytáhl jsem

nepromokavý pytlík se sirkami a pár jich zapálil, dna jsem však nedohlédl. Šátral jsem tam rukou, natahoval paži, až kam jsem dosáhl, dřel jsem si tváře a čelo o povrch kamene, který takhle zblízka přece jen nebyl tak hladký, ale ta díra snad vedla až někam do samého nitra země.

Přisedl jsem si na bobek, pokoušel se zahnat vztek a přemýšlet. A došel jsem k názoru, že dané slovo je sice hezká věc, ale přicházejí momenty, kdy se nedá dodržet. Sám ten úkol nezvládnu, musím sem vzít své přátele.

Jak jsem tam tak dřepěl, pojednou jsem zpozoroval něco, co mi odpovědělo hned na dvě otázky najednou. Proč Lulu uložil svůj poklad právě sem a proč jsem ho měl vyzvednout sám. On pro to měl opravdu vážný důvod. Na protějším břehu potoka, kterému jsem dříve nevěnoval pozornost, jsem zahlédl cosi, co vypadalo jako nakvap a halabala zakryté stopy kutání, a v jednom odbočujícím rameni potoka jakousi malou, skoro zavátou kaskádu, která mohla docela dobře sloužit jako rýžovací koryto. Kdybych se poohlédl kolem, určitě bych našel kusy poschovávaných fošen nebo trámů, které to zařízení doplňovaly.

Lulu si tedy nevybíral nejnepřístupnější místo na uložení svého zlata. On je zkrátka ukryl co nejblíž svého kutiště. A že mi splávek neuvedl jako poznávací znamení? V tom byla zase jenom pochybná, rozporná chytristika mého kamaráda Lulu, příklad jeho brilantního uvažování. Nechtěl mě zřejmě upozorňovat na místo, kde svůj poklad narýžoval, a naivně věřil, že si ničeho nevšimnu. Nebo že všechny stopy jeho konání budou pod sněhem. A přesto sem nesměl nikdo z mých průvodců. Že mě to nenapadlo dřív. Jedna skrýš, kterou jsem měl vyprázdnit, přece nemohla být důvod k takové opatrnosti. Lulu je hlavička. Právě ty špatně zakryté stopy a to koryto jsou pravé důvody. A zřejmě pádné. Znamenají, že ložisko je stále živé, jistě vydatné, že tu má Lulu přírodní pokladnu, do níž stačí jen hrábnout, když se ukáže potřeba.

A napadlo mě, že uvažování Lulu Pruďase nemusí být vždycky tak pochybné, jak se zdá. Lulu poznal Noataka a Nikipiho a jejich stopařské schopnosti. A napadlo ho, že i kdybych já byl takový nevšímavý mezulán, který si nezpozoruje nos mezi očima, jejich bystré očko by nic nepřehlédlo. A tolik důvěry ovšem nebyl Lulu ochoten někomu věnovat.

„Ty pacholku jeden," řekl jsem procítěně.

Tím se ovšem můj problém nevyřešil. Ještě jednou jsem oblezl balvan a zjistil jsem jenom to, že jsem se prve díval dobře. Žádné řešení jsem nenašel.

„Hej," řekl muž v kožešinovém kabátě, chlupatých kalhotách a mokasínech, který stál asi dvacet metrů ode mne, trochu výš než já, napůl skrytý za balvanem. Hlaveň jeho pušky mířila někam nade mne — a já neměl tušení, jak dlouho. Vůbec jsem ho neslyšel přicházet.

Lekl jsem se, že jsem div taky nezkameněl a nestal se jedním z těch kamenů, co se vršily kolem. Když v končinách, kde na stovkách kilometrů celkem schůdného terénu třeba celé měsíce nepotkáte živou duši, a právě na tomhle nepřístupném místě najednou narazíte na člověka, je to, jako kdyby se vám zjevil mimozemšťan.

„Hej," odpověděl jsem mechanicky, ani jsem vlastně nechtěl.

Stál tam a já z něho stále viděl jen ty kožešiny a kousek zarostlého obličeje, z něhož trčel výrazný nos. A pak jsem zahlédl pohyb dole u potoka. Vynořil se tam za balvanem druhý muž a taky mým směrem mířil puškou.

„Hej," řekl i on.

Jemu jsem už neodpověděl. Dva kulaté černé otvory hlavní nebudí zrovna nejpříjemnější pocity — a moje puška stojí dole na úpatí mořeny, úhledně opřená o skálu. Ne, že by mi byla právě v této situaci něco platná, ale stejně jsem na sebe dostal vztek. Opět jednou jsem nedbal prastaré zkušenosti, že tady na Severu, v divočině, se člověk neodlučuje od své zbraně ani v noci. Ukolébala mě zdánlivá osamělost a opuštěnost té krajiny, kde by člověk nepředpokládal jiného živočicha než čtyřnohého, případně dvounohého, ale s křídly.

„Tak copak," řekl ten dole a pomalu šel blíž. Měl taky výrazný nos.

Od samého začátku mluvili klidně, bez důrazu. Ale byli to běloši, a já nevěděl, jestli je to lepší, nebo horší.

„Jako co?" zeptal jsem se.

„Drobet nepohodlný tady na těch kamenech, ne?" řekl ten nade mnou.

Povzdechl jsem si sám nad sebou a lezl dolů. Asi o nic nejde, říkal jsem si, jenom obvyklá opatrnost lidí, kteří nečekaně narazí na jiného příslušníka svého rodu, a zatím neví, co je zač. Ale stejně to byla komplikace, a člověk nikdy netuší, s kým nebo s čím se tu setká.

„Kde se tady bereš?" chtěl vědět ten od potoka a pozorně sledoval můj sestup. Dlouho před tím, než jsem seskočil z posledního balvanu, stačil mi sebrat pušku, přetáhnout si řemen přes hlavu a kousek ustoupit.

„Počkej, to je moje," řekl jsem.

„Já se nehádám," přikývl mi.

„Tak mně ji vraťˇ." Věděl jsem, že mluvím nesmysly a že mi nevyhoví, pokud není úplný hlupák. A to on nebyl.

„Však je čas," řekl nevzrušeně.

Druhý sjížděl shora po balvanech jako lasička. Zřejmě po nich nelezl prvně. Mohlo to znamenat, že tu někde žijí — ale jak to, že by o nich Lulu nevěděl? Vždycky si přece obhlédl území, kde měl co dělat, kolem dokola, a po všem živém v okruhu dvaceti kilometrů rovnou střílel, já to zažil na vlastní kůži.

Měli mě teď mezi sebou.

„Tak nám vítej," řekl ten, co mi vzal pušku. „Kdopak vlastně jseš?"

To byla špatná otázka. Pokud by tihle dva měli důvod, aby nejásali, že potkávají člena Kanadské jízdní, a já se podřekl, dlouho by se se mnou nepárali. S tím je tedy nutno počkat. Ale jak zdůvodnit, proč tu šplhám po skalách?

„A kdopak jste vy?" zeptal jsem se raději.

„Copak o to, my se ti samozřejmě rádi představíme," uchechtl se. „Jenomže my jsme slušný lidi, a že si vážíme hostů, dáváme jim vždycky přednost."

„Já se zásadně nikam necpu. Já radši až po vás." Hledal jsem nějakou skulinku, jak vyklouznout, ale marně.

„Slušnej mládenec," řekl přes mou hlavu svému společníkovi. „Kde máš ty

druhý?"

Trochu jsem se natočil, abych viděl na oba, a zároveň ve mně hrklo, jestli vědí o mých přátelích, museli nás už nějaký čas sledovat. Nejméně od včerejška Ale taky to mohla být jenom rána do vzduchu. Musel jsem to zkusit.

„Jaký druhý?" řekl jsem. „Jak vidíš, jsem sám."

„Sám? Bez psů?"

„Ty jsem nechal nahoře."

„Proč?"

„A proč ne? Měl jsem je nutit, aby zkusili tu morénu sjet po zadku?"

„Legrácky, co? Ptám se, proč jsi je nechal nahoře a sám to tady oblejzáš."

„Mám tu nějaký řízení."

„Rád bych věděl jaký."

„Nezdá se ti, že je to moje věc?"

„To se může zdát tobě. Tahle hračička to ale mění." Ramenem nadhodil moji pušku. Druhý muž zatím mlčel.

„Třeba jo — jenomže jakým právem mě tu vyslýcháte? Vám to tady kolem všecko patří?"

„Opravdu slušnej mládenec, ale moc zvědavej," zavrtěl nade mnou hlavou. „V jednom kuse plno otázek. Tak teda — odpověď na první otázku stejná jako předtím." Znovu mi ukázal moji pušku. „A na druhou: Tak trochu."

„Nejdřív bys mně to musel dokázat," snažil jsem se získat čas.

Opět zavrtěl hlavou, tentokrát trochu netrpělivě. „Tohle přeci není žádnej jelimánek, co je prvně v divočině, koukni se na jeho kroj," řekl druhému. „A přitom mluví, jako by ten jelimánek byl. Takže se z něj asi vyklube pěkně vypráskanej ptáček." Kývl na mě. „Komupak jsi to tu nadával? Já nejdřív myslel, že jsi mě zahlíd a že to tím pádem patří mně."

Takže slyšel, jak tu láteřím, ale kterou část? Jestli tu o zlatu, co tu někde leží, nemá cenu zapírat. Pokud budou chtít, dostanou ze mne všecko — jestli mi moji přátelé nepomohou. Jenomže ti se nezačnou znepokojovat dřív než k poledni, až mě nepřižene hlad k obědu.

„Já že jsem někomu nadával?" povídám.

„Na blázna taky nevypadá," řekl opět muž svému mlčenlivému společníkovi, který jen stál a pozorně mě sledoval. „A přeci trpí samomluvou." A ke mně: „Jo! Tys tu někomu nadával."

„Někdy člověk něco povídá, a ani o tom neví."

„To je možný, ale ještě něco by mě zajímalo. Proč ze všech těch tisíců kamenů, co se tu kolem povaluje, sis našel právě ten jeden jedinej, o kterým by i nezasvěcenej usoudil, že si ho někdo označil?"

Jako když vedle mne uhodí hrom. Snažil jsem se nedat ani mrknutím najevo, jak mnou jeho slova otřásla. Ani jeden z mužů se nedostal na tu stranu, odkud byly značky vidět. Znamenalo to jen jedno. Že o tom kameni vědí, že tedy s největší pravděpodobností vědí i to, co je pod ním — a že už to tam tedy spíš není. A co z toho vyplývá? Že tu někde slídili a pozorovali toho pitomce, jak se hmoždí, a tiše a

potěšené se zubili. A co teprve, když se do kamene strefoval z té své houfnice, a div sám sebe nezastřelil.

„No tak," domlouval mi muž, „přeci si nalejeme čistý pramenitý, ne?"

„Jsem pro," řekl jsem. „Takže klidně začni."

„On nedá pokoj." Zdálo se, že muž opravdu začíná ztrácet trpělivost. Svědčila o tom i hlaveň jeho pušky, která o kousínek poklesla.

Pokoušel jsem se odhadnout, kolik je asi hodin, a hlavně podle hladu jsem usoudil, že už dávno uplynul čas na svačinu, kterou, zatím nedotčenou, jsem měl v koženém sáčku, zavěšeném na řemínku u pasu. Mohlo tedy být tak k deváté. Ještě příliš daleko do doby, kdy se Noatak s Nikipim, ale hlavně pan baron, začnou znepokojovat. Tak dlouho tu s těmi dvěma debatovat nevydržím, nebo to spíš nevydrží oni.

„Tak jo," řekl jsem. „Jmenuju se Siskou. Tony Siskou."

„Těší nás," řekl za oba stále ten jeden. „My jsme Salvatore a Otello Bolzanové," dodal skoro dvorně, s výrazným prodlením na prvním písmenu dvojhlásky, a pak okamžitě ten příznivý dojem zkazil. „Co tu čmucháš?" vybafl prudce.

„A vy, páni bratři?" odpověděl jsem. „Jste přeci bratři, he?" A Taliáni, dodal jsem v duchu.

„Madonna," vyrazil ze sebe druhý muž.

První se mechanicky pokřižoval. „Tak jdeme, ty cappuccio," řekl mi rázně a pokynul mi puškou dál k bílé zalesněné stráni.

„Kdepak, tam já nepotřebuju," povídám. „Já musím na druhou stranu."

„Tak dost řečí!" Muž se už doopravdy zlobil. „Vykroč a nezastavuj se, dokud ti neřeknu. A presto."

„A když ne?"

„Tak jich nejdřív pár schytáš. A když to nepomůže, svážeme tě tak šikovně, že budeš víc na nose něž na nohou. Ale dopředu se pohrabeš, za to ti ručím."

„Poslyšte, kamarádi, tohle násilí by vás mohlo mrzet."

„Jdeme, jdeme!"

„Ještě počkej, nějak se přeci dohodneme ..."

„Madonna!" vykřikl a tentokrát se zase pokřižoval ten druhý. „Salvatore, přetáhni ho flintou po makovici, ať dostane rozum. Mně už se tu s ním nechce trčet."

Salvatore je tedy ten, co skoro nemluví, řekl jsem si, a když jsem viděl, jak ke mně nakročil, povolil jsem. Obloukem jsem se mu vyhnul a dával jsem si pozor, abych 1 na ztvrdlém sněhu vyznačil pokud možno co nejčitelnější stopy, které by zkušeným očím prozradily, kam jsem šel. Byl jsem si jist, že Noatak s Nikipim jim porozumí správně, stejně jako těm, jež vyznačili bratři Bolzanové. A uvažoval jsem, co mě čeká.

Kráčeli jsme bez řečí po zasněženém ledě potoka, kde přestože jsme museli obcházet nebo přelézat balvany, rozházené kdysi dávno po řečišti, byla cesta nejschůdnější. Stále, pokud to bylo možné, jsem vyhledával místa, kde by moje

šlápoty nemohly ujít pozornosti, občas jsem zakopl a vyryl do sněhu špičkou mokasínu rýhu. jenom jsem doufal, že nezačne sněžit nebo se nepřižene prudší vítr, který by stopy smazal.

Zdálo se mi, že bratři Bolzanové tyhle moje manévry nepozorují, ale měl jsem se přesvědčit, jak se mýlím. Ani oni nebyli žádní začátečníci, a kromě toho jim ta moje činnost docela vyhovovala.

Čekal jsem, že pod strání zahneme doleva po potoce, Salvatore však mlčky ukázal k nízkým borovicím na úpatí svahu, jejichž koruny se prohýbaly pod nákladem namrzlého sněhu.

Vbrzku jsme se mezi ně ponořili a já se maně ohlédl do té úzké, strmé soutěsky, pusté a bez života.

Všelijak jsme se točili hustým křovím, z jehož větví se nám na čepice sypal sníh, ale stále jsme mířili ke zlomu, kde se stráň z mírného svahu zvedala prudce vzhůru, a dál, skoro po kolenou, a já se pokoušel odhadnout, jak dlouho se takhle asi budeme škrábat, a jestli snad chtějí šplhat až na vršek — a pak jsem zůstal koukat. Pevně zaklesnut do korun dvou zvlášť nízkých, blízko sebe stojících borovic, trčel vodorovně asi dva metry nad zemí silný kmen další borovice, a na něm visela kladka s bytelným železným kolečkem, jehož zářezem vedlo shora silné kovové lano a spodem kolečka se vracelo zpátky. To zařízení připomínalo začátek lyžařského vleku, jenomže jsem nikde neviděl žádnou pohonnou jednotku.

Otello si všiml mého podivení, trochu divadelním krokem přistoupil a ukázal na lano: „Tady toho se chytíš a budeš se držet, jenom u dalšího štendru vždycky rychle přehmátneš, jinak ti to ufikne prsty. Je to jasný? Salvatore pojede první, tak dělej všecko po něm. A žádný zaječí úmysly, my to tu známe, a ty ne. A jedu hned za tebou." Pokynul bratrovi. „Začni, Salvatore."

A já zůstal koukat podruhé. Salvatore udeřil botkou pažby na kolečko a to se v mžiku roztočilo. Salvatore se chytil lana, držel se a šlapal/vzhůru po jakýchsi udusaných stupních ve sněhu. Po několika pokusech se mi podařilo chytit se taky, a z obtížného, únavného šplhání do srázu se stal přece jen docela snesitelný výstup. Paže, zvyklá držet se saní nebo přívěsného řemene, se ani příliš nenamáhala. Jenom ta kolečka, jejichž sílící rachocení se vždycky po nějakých patnácti dvaceti metrech začalo ozývat, mi zpočátku dělala starosti, ale přečkal jsem je bez úrazu.

„Pozor," volal za mnou zdola Otello. „Už brzy potkáme zátěž. Visí na spodním lanu, tak ať tě nesrazí zpátky."

Vůbec jsem se nesnažil hádat, jak to celé funguje a jak to, že zátěž je nastavena právě na váhu tří mužů. Představovala ji kovová tyč, která jak řekl Otello, visela na spodním lanu, a na ni bylo jedno na druhém navléknuto několik plochých kulatých závaží s výřezy až ke střední ose. Vzpomněl jsem si, že několik jich leželo dole ve sněhu.

Pokračovali jsme tak ještě několik minut a pak se stromy nad námi počaly rozestupovat, podrost zřídl, a objevila se poslední konstrukce, od níž se lano opět vracelo dolů.

„Pusť se tam, kde Salvatore," radil mi Otello. „Přinejhorším sebou plácni do sněhu, ale hlavně to udělej včas."

Podařilo se mi zastavit bez pádu, krátce na to dojel Otello, kolečko se přestalo točit a já zůstal koukat potřetí. Přede mnou, kryta lesem, takže ji zdola a pravděpodobně ani ze skal na druhé straně údolí nebylo vidět, stála poměrně velká, bytelná trámová chata s nízkou, k jedné straně se sklánějící střechou. Obracela se ke svahu svou širokou frontou a dvě okna jako široce rozsazené oči v plochém obličeji střežila celý kraj.

Tak teď mně pověz, vážně si myslíš, že nejseš pitomec? řekl jsem v duchu na adresu svého nejmilejšího kamaráda Lulu Pruďase.

XI

Na verandě, přiléhající k boku chaty, se ukázala postava, na první pohled stejné střední výšky jako oba bratři, stejně zavalitá. Ten člověk měl taky zarostlý obličej, ale s nosem jako malý červený knoflík, přilepený mezi ducatými tvářemi; vypadal tak trochu jako dítě, kterému nalepili divoké černé fousy.

„Proboha, kolik vás tu je?" ujelo mi.

„Náš bratr Giovanni," řekl Otello opět s tím přízvukem na prvním písmenu dvou hlásek, a — jak se zdálo — s náznakem pýchy v hlase. „A tady ten je přej nějakej Tony Siskou, aspoň to tvrdí," ukázal na mě. „Takže ho vítáme u Bobří hráze, ne? Ty přeci víš, že se tak tohle místo jmenuje," mrkl na mě.

Giovanni po mně hodil letmý pohled černých očí a neřekl nic. Jenom pokynul hlavou za sebe a oba moji průvodci vykročili. „Tak jdeme," pobídl mě Otello. „Avanti, cappuccio."

Už jsem tady na Severu viděl všelijaké lovecké nebo zlatokopecké party, ale seskupení většího počtu rodinných příslušníků se moc často nevyskytuje. Párkrát jsem se setkal s dvojicí bratrů, jednou jsem padl na tátu se synem, ale tři bratři v jednom stavení, to jsem ještě nezažil. Ovšem o Italech je známo, že čím je jich doma víc, tím lip se cítí, a některé rodiny se počítají na desítky, takže jsem mimoděk čekal, koho ještě najdu uvnitř. Trochu mě zaskočilo, že nikoho. Jen Giovanni už trůnil za stolem. Než jsme se však dostali do té místnosti, museli jsme projít malou předsíňkou. Takovéhle zařízení představuje v severské chatě úplný přepych. A místnost sama mě překvapila svou velikostí. Stály tam tři kavalce, stůl, židle, a ještě zbývalo dost místa. Dveře v zadní stěně svědčily o tom, že je tam

dokonce ještě jedna světnice. Ale nejvíc mě zaskočil hvězdářský dalekohled, stojící na vysoké třínožce přímo proti oknu, z něhož byla v jednom místě pečlivě seškrábána vrstva jinovatky, a když jsem se podíval, kam ta mosazná, žlutavá roura míří, měl jsem jako na dlani zákrut potoka dole ve strži, kde jsem se dnes dlouho motal, než jsem našel kámen s takzvanými pleskanci kamaráda Lulu.

„Shoď to ze sebe," ukázal Otello na moji pláštěnku a pak na řadu bytelných hřebů v trámu vedle vchodu. Všichni tři mě pozorovali, a když jsem se svlékal, sjeli mi pohledy k pasu. Salvatore natáhl ruku a zručně mi z koženého pouzdra vytáhl nůž.

„Máš ještě něco?" zeptal se Otello. „Ať tě nemusíme šacovat."

„Nemám," řekl jsem.

„Ale bez legrace. A ve vlastním zájmu. Salvatore se se střílením moc nerozmejšlí."

Salvatore si dřepl na lavici v koutě, zády se opřel o stěnu a pušku nepouštěl z ruky. Moje už stála ve vzdáleném rohu spolu s několika jinými, a byla mi platná stejně, jako kdybych si ji byl zapomněl doma.

„Tak se u nás posaď," pobídl mě Otello ke stolu.

Nezbývalo mi, než uposlechnout. Pohled se mi znovu stočil k tomu překvapivému předmětu, jaký jsem v divočině zatím neviděl, s kterým jsem se vlastně v životě takhle zblízka nesetkal, jak jsem si prchavě uvědomil. A zároveň mi bylo jasné, že na své přátele sotva mohu spoléhat. Jestliže půjdou po mých stopách, a za chvíli se jistě rozhodnou, že se rychle naobědvají a pustí se za mnou, tady z toho místa je určitě uvidím, stejně jako ti tři podivní Taliáni. Znamená to, že pokud Noa-tak s Nikipim a panem baronem nevymyslí nějaký trik, všechno teď záleží na tom, jak se tu s bratry dohodnu. Zatím nevypadají na to, že by mě chtěli rovnou zamordovat, ale jde tu o zlato. Co tedy mohu vědět?

Otello, už jenom v kožešinové kazajce se srstí dovnitř, odněkud vyčaroval obrovitý starobylý černý kolt s ohmatanou dřevěnou rukojetí a položil ho před sebe na stůl. Salvatore postavil pušku ke zdi a taky si svlékl pláštěnku. Zatím se nikdo z nich neměl k řeči a já si je mohl řádně prohlédnout.

Přestože měli tak rozdílné nosy, byli si kupodivu podobní. Všichni černí jako cikáni, střapatí, s dlouhými zcuchanými vlasy až po ramena a divokými neupravenými bradkami — úplní loupežníci z pohádek. Zatímco však Giovanni, zřejmě nejstarší, měl ten knoflíkovitý nos zapadlý mezi tukem se lesknoucími tvářemi jako něco, co k tomu obličeji nepatří, Otellův dlouhý, masitý, hruškovitý raťafák trčel daleko dopředu, a zároveň směřoval dolů, že mu špička div nepadala přes široká ústa, a při každém pohybu rtů se ohýbala.

Nos Salvatore Bolzana, pravděpodobně nejmladšího z bratrů, taky výstavní kousek, byl stejně dlouhý jako bratrův, ale zvedal se vyzývavě vzhůru, a zároveň v prapodivném, nápadném úhlu do strany, jako by na něj byl jeho majitel kdysi upadl a on už se mu nenarovnal.

Ze všech těch tváří se na mne upíraly tři páry stejných černých očí, očí zdánlivě skoro bez výrazu, z nichž jsem nedokázal skoro nic vyčíst. Snad jenom to, že

Otello je pravděpodobně nadmíru zvědavý, Salvatore trochu záludný, a Giovanni tvrdý a pánovitý. Ale mohl jsem se mýlit.

Velká železná kamna v pozadí místnosti dýchala žárem, komínek, vedoucí do oplechovaného výřezu ve stěně, se utěšeně červenal. Bratři tu měli daleko tepleji, než bývá v loveckých chatách zvykem. A o tom, že se obyvatelé zabývají lovem, svědčilo množství dřevěných napínacích rámů, na nichž se sušily kožky zvěře. Srub, zbudovaný pevněji a bytelněji než ty, které jsem zatím poznal, měl dokonce strop ze silných prken, zatímco v jiných chatách musel stačit holý krov, a předsíňka taky přispívala k uteplení. Nedovedl jsem přesně odhadnout, kolik stupňů by tu asi ukazoval teploměr, ale jistě aspoň patnáct, zatímco v obydlích, v nichž jsem na Severu pobýval, nevystoupila v zimě teplota o mnoho čárek nad nulu, přestože v blízkosti kamen se člověk připékal.

Salvatore teď seděl tak, aby viděl z okna, a zároveň mě měl na očích. Otello po mně skoro žertovně pomrkával a špinavým tlustým ukazovákem pošťuchoval kolt na stole. A ten, kterého nazývali Giovanni, mi zpříma hleděl do obličeje, jako by se dohadoval, co jsem zač a co se mnou.

„Cappuccio šel rovnou na místo," řekl Otello, jako by pokračoval v přerušené debatě, a na minutku zvedl ukazovák proti mně.

„Já ho viděl," přemluvil Giovanni, a já prvně slyšel jeho hlas. Na rozdíl od bratrů, kteří měli tenory, Giovannimu zněl odněkud zhloubi hrudi zvučný, skoro lahodný, sametový bas.

„Jasně šel najisto," ozval se Salvatore nedočkavě.

Oba bratři ho stihli káravými pohledy a on rychle otočil hlavu k oknu.

Giovanni rozhodil ruce daleko do stran a naklonil se nad stůl. „Je potřeba se dlouho vybavovat?" zeptal se mě rázně, a zároveň se na mě zamračil. Z nízkého čela mu v hrbolatých záhybech kůže nezbylo skoro nic.

„Já přeci po žádným vybavování s vámi netoužil," řekl jsem. „Oni mě sebrali jako zločince a dovedli sem."

„Bodejť bys toužil," broukl Salvatore, a druzí se na něho znovu ohlédli. Tentokrát na něm jejich pohledy setrvaly déle a Salvatore nahrbil ramena jako pokáraný školák. Přesto však po mně koutky očí hodil trucovité zablýsknutí.

„Že jsme tě chytil! zrovna u toho jednoho balvanu, a že vůbec mluvíme o jednom jediným balvanu z celý tý hromady, to nic?" mávl Giovanni paží k údolí hluboko pod námi.

„Už jsem se ptal tady toho, jestli vám to tu všecko patří, když zřejmě prohánite každýho, kdo se tu ukáže."

„Cappuccio!" Otello zatřepal rukama s roztaženými prsty nad hlavou a zvedl oči k začouzenému trámovitému stropu.

„A ty si to věčný cappuccio nech!" odbyl jsem ho.

Giovanni sklonil hlavu a díval se na mě zpod obočí jako býk, který se rozmýšlí, jestli mě má nabrat na rohy hned, nebo ještě počká.

„Nevíš, co je cappuccio, ty cappuccio?" zaťukal si Otello prostředníkem na čelo. „Zelí, znáš? Zelenina? Hlávka, víš, co to je? Tak to jseš ty. Cappuccio."

„Tak to už by stačilo. Buď vyrukujete s tím, co ode mne chcete, nebo mě nechtě vypadnout."

„Lentamente," natáhl proti mně Giovanni dlaň.

„Cože?"

„Pomalu, pomalu," překládal Otello.

„Jaký pomalu?" Zatvářil jsem se jako člověk, který má dost planých řečí a hodlá skončit debatu. Potřeboval jsem zjistit, jak daleko chtějí bratři jít. „Od rána jsem nejed. A mám támhle na druhý straně smečku. Taky jí už asi kručí v břiše. Tyhle debaty nikam nevedou, tak sbohem. Mějte se tu hezky."

Napůl jsem vstal. Otello popadl kolt do obou rukou a namířil mi ho do obličeje. Salvatore se natáhl po pušce, jediný, kdo se nepohnul, byl Giovanni, zato se však k něčemu rozhodl.

„Bene," zabasoval.

„Dobře," přeložil mi to Otello.

„Dáme. se do toho." Giovanni se napřímil. „Tys šel rovnou k tomu kameni, si?"

„No, náhodou jsem si všim..."

„Žádný náhodou. Věděls, co je pod ním," konstatoval.

Udělal jsem na něho nechápavý obličej.

„Co jsi s tím zamýšlel?"

Pořád jsem se divil.

„Jak ses o tom dozvěděl?" Giovannimu začaly rudnout tváře.

„Já nevím, o co ti pořád jde."

„Madonna!" drtil mezi sevřenými zuby a jeho bratři se rychle pokřižovali.

„Attenzione!" vykřikl tiše Salvatore a vstal.

Druzí dva se zvedli taky a naklonili se k oknu. „Pozor," překládal Otello mimoděk.

Giovanni si nařídil dalekohled. „Stoupni si semhle!" nařídil mi Otello a postrčil mě do rohu.

I odtud jsem měl dobrý výhled do strže. Před chatou sice rostly stromy a špičkami přesahovaly její střechu, ale ponechávaly dost prostoru na vyhlídku.

„Takže jenom ty a psi, co?" rýpl si Otello.

Giovanni pouze zvedl obočí a dál se díval dolů.

„Já to na něj zkoušel, ptal jsem se ho, kde má ty druhý," vysvětloval mu Otello.

Opatrně jsem se po nich ohlédl, ale neměl jsem naději. Hlídali si mě, každý jinak, ale všichni pozorně. A já nenalézal způsob, jak svým přátelům, těm drobným postavičkám hemžícím se v zátočině u potoka, dát znamení.

Salvatore se začal pochechtávat a ukazoval prstem. Nebylo třeba slov. Z jejich stanoviska, z tohoto místa, skutečně vypadalo dost komicky, jak Noatak odhání pana barona s Nikipim od stop, jak v předklonu a pak v podřepu studuje sníh, rozhlíží se a pomalu se pouští směrem, kterým stopy vedou.

„Legrace, co?" Salvatore se zasmál.

Oba bratři se po něm znovu podívali a Salvatore stáhl hlavu mezi ramena jako poplašená želva a začal v rozpacích škrábat prstem jinovatku ze skla.

Noatak teď stál, zvedal hlavu a prohlížel si kamenné vodopády po obou stranách soutěsky, a pak se pozorně zadíval k nám.

„Hm?" Giovanni udělal výmluvný posunek.

Přiložil jsem oko k dalekohledu a nechtě jsem pohnul tubusem. Dno strže mi ujelo a já se díval na stěnu z balvanů. Pomalu jsem tubus stlačil a najednou jsem div neucukl. Noatak mi z pár kroků hleděl přímo do očí, přivíral víčka, rty tiskl pevně k sobě.

Vzpomínal jsem, jak pozorně jsem se zdola rozhlížel po stráni. V každém případě jsem si ničeho mimořádného nevšiml. Pamatoval jsem si jen les, šplhající zdánlivě až do nebe. Noatak s Nikipim však vidí daleko lip,a přesněji než já, o tom jsem se mnohokrát přesvědčil. V prsou se mi ozval drobounký hlásek naděje. Třeba mezí stromy něco zahlédnou. Zalesknou se okna a oni to zpozorují. Nebo si všimnou dýmu — mimoděk jsem mžikl ke kamnům.

„Už dávno jsme nepřikládali," ušklíbl se Salvatore, vzápětí se lekl a znovu vtáhl hlavu mezi ramena. Na žádného z bratrů se neohlédl.

„Kdepak, žádnej kouř," ubezpečoval mě Otello a těžký kolt držel ve spuštěné ruce. Rameno mu pod tou tíhou klesalo dolů. „Neraduj se, zdola není vidět vůbec nic."

Vzedmula se ve mně vlna víry v prozíravost a zkušenost mých přátel. To vám není k ničemu, byl bych řekl. Spolehlivě najdou cestu, a až uvidí to zařízeni ve stráni, potvrdí se jim, že jsem nešel dobrovolně. Jistě je to napadlo už teď. Vědí, že kdybych měl možnost, nechal bych jim tam nějaké určitější znamení. A Noatak si přečetl, že na sněhu se rýsuje trojí stopa.

Pomalu jsem popojížděl dalekohledem a sledoval jejich postup. Noatak šel stále první, Nikipi s puškou v ponosu za ním, a pan baron s ustaranou tváří uzavíral.

„Teď ho napadá," ukázal na mě Otello tím svým těžkým kusem železa, „že mu pomůžou." Roztáhl na mě pusu v širokém úsměvu. Za jiných okolností by vypadal jako přátelský. „Jenomže za chvíli je máme v pasti."

Moji druhové teď postupovali rychleji. Noatak se už věnoval pouze stopám, Nikipi vyhlížel k nám nahoru a pan baron se staral o obě stěny soutěsky. Potom mi je zakryly stromy.

„Salvatore," řekl Giovanni a ukázal bradou.

„Si." Salvatore si oblékl svoji obnošenou pláštěnku, na rozcuchanou palici si až po oči narazil beranici, popadl pušku a vyšel ven.

„Ukaž ruce." To platilo mně.

„Na co?" pokusil jsem se protestovat, ale Otello mě» bolestivě rýpl hlavní do boku. Giovanni rozvinul stočený řemínek a spoutal mí ruce na zádech. Nemělo význam se bránit. Pořád jsem nevěřil, že by Otello byl schopen střelit, ale proč pokoušet osud. Stačilo by, kdyby mi tím kanónem dal do hlavy.

„Ted drž." Giovanni mi obtočil obličej šálou, která ostře páchla žluklým tukem. Nechal mi volné jenom oči. Potom mi nasadil čepici tak, aby mi nezakrývala výhled. „Avanti."

Otello otevřel dveře, nechal nás projít a protáhl se za námi. Stáli jsme v té těsné

předsíňce a vyhlíželi škvírou ven.

Salvatore dřepěl u poslední, horní konstrukce, rukou v rukavici se držel lana a ucho přikládal až téměř ke kladce. Zaslechl nás a bez ohlížení zatřepal volnou rukou ze strany na stranu.

Čekali jsme dál. Nikdo z nás se nehýbal. S napětím jsem čekal, co ti tři podniknou. Moji přátelé nejsou jelimánci, a jestli si bratři Bolzanové myslí, že se třeba jen letmo dotknout toho jejich zařízení, nebo provedou jinou nepředloženost, poznají, jak se mýlí. Horší je, že Noatak s Nikipim a panem baronem zatím nevědí, kolik lidí mají proti sobě. Podle stop určitě zjistili, že se mnou šli dva muži — ale nejsou přece naivní, snažil jsem se uklidnit sám sebe. Jenomže jak má člověk zůstat klidný, když se chystá léčka na jeho přátele, a navíc neví, o co tu vlastně jde? O zlato Lulu Pruďase jistě. Ale v jakém smyslu? A proč mě vlastně neodstřelili hned, jak mě tam u toho místa načapali? V této chvíli to jistě neudělají. Pokud mě drží jako rukojmí, mají proti mým druhům výhodu.

„Ssst," sykl Giovanni netrpělivě.

Salvatore odpověděl stejně jako před chvílí. Krčil se v podřepu vedle rozcuchané borovice, v jejíž koruně ležel jeden kmen překladu se zapuštěnou kladkou, objímal kmen volnou rukou a otáčel hlavou sem a tam. Potom se posunul níž po svahu. Už jsme z něj viděli skoro jenom vršek jeho čepice.

Giovanni zamlaskal a nespokojeně přešlápl. Otello mi přitlačil hlaveň revolveru na hřbet.

„Nech toho," zahuhlal jsem do zapáchajícího hadru, který mě škrábal na nose, ale Otello mi asi nerozuměl.

„Silenzio!" okřikl mě Giovanni a vrazil mi loket do břicha.

„Ticho!" zbytečně překládal Otello.

Opět se nic nedělo, jen dýnko Salvatorovy čepice se téměř se strojovou pravidelností otáčelo ze strany na stranu, chvílemi nám mizelo z očí za větvemi podrostu a zase se objevovalo — a já jsem se přistihl, že mám potíže s dechem. A že se mi samovolně zatínají zuby, až mě brní. Tak rád bych byl něco udělal, dal přátelům nějaké znamení, ale jak jsem mohl, tísněn v mrňavé předsíňce dvěma pořízky a s hlavní koltu v zádech?

Nebyl jsem však sám, koho zmocňovala nervozita a komu se špatně dýchalo. Otello s otevřenými ústy téměř sípal jako uhoněný pes a Giovanni prudce vtahoval vzduch a vypouštěl ho se syčivým zvukem mezi zuby.

A pořád jsme tam stáli a čekali, a já už nedokázal ani zdaleka odhadnout, jak dlouho to napětí trvá.

„Caspita!" začal Giovanni se sevřenými rty.

„Hrome," překládal stejným tónem Otello, ani snad nevěděl, že promluvil.

„Accidenti!" pokračoval Giovanni.

„Hrome," řekl Otello.

„Salvatore!" zasyčel do škvíry Giovanni a Otello mi to div taky nepřeložil. Salvatorovu čepici nám skrývalo křoví.

„Salvatore!" opakoval Giovanni naléhavěji.

Odpovídalo mu jenom ticho, a já jsem si uvědomil, že je najednou skoro dokonalé, naprosté, takové, jak jsem je za dlouhé osamělé měsíce v divočině tak dobře poznal, jako by na tom kousku krajiny nečíhalo takové množství lidí.

„Imbecille," soptil Giovanni, a Otello zřejmě pochopil, že nemusí překládat. „Cretino! Idiota! Kde je?"

Já ho nevidím," šeptal Otello.

„To vidím, že ho nevidíš, cretino!" rozpálil se Giovanni naplno. „Madonna mia!"

Otello se koltem rychle pokřižoval a ruka mu zase těžce poklesla.

„Sal—va—to—re!!!" syčel Giovanni. „Kam ta bestie mohla zmizet?" A pak sebou oba trhli.

„Mamma mia!" ozvalo se odněkud z lesa. „Giovanni, Otello, mají mě. Á—á—á ..."

„Salvatore, per Dio!" zařval Giovanni svým basem, div mi nezalehly uši. „Co se děje?"

„Indiáni — mám nůž na krku — vraždí mě — aiuto! Pomoc..." Někdo ho naráz umlčel.

Otello mi revolverem div nepřelámal žebra.

„Poslyšte, vy tam nahoře," uslyšel jsem hlas pana barona, v té chvíli nezvykle zvučný a rozhodný, „vašemu kamarádovi se nic neděje, tak žádnou nepředloženost. Hned mu uvolníme pusu, abyste se s ním mohli dorozumět, ale s tou podmínkou, že okamžitě uslyšíme hlas pana — našeho druha." Zdálo se mi, že jsem postřehl stínek úzkosti, já však jsem pocítil nesmírnou úlevu.

„Salvatore!" vykřikl stísněně Giovanni, a divoce, a zároveň pln úzkosti se ohlédl po Otellovi, po mně, ven a zase zpátky, a napůl mi strhl šálu z obličeje. „Promluv, madonna mia, rychle, promluv!" Otello se tentokrát zapomněl pokřižovat.

„Tady," zavolal jsem.

„Jste v pořádku?" Pan baron tentokrát z opatrnosti vynechal své zdvořilosti.

„Jsem."

„Volný?"

„To teda ne."

„Snad — snad dokonce nemáte pouta?" Pan baron se zdál pohoršen.

„Bohužel."

Chvilku bylo ticho, jen se mi zdálo, že se tam dole o něčem šeptem dohadují.

„Takže tady ten, co ho tu máme, je váš bratr Salvatore Bolzano, je to tak?"

„Je, madonna mia, je," vykřikl Giovanni a bil se pěstí do prsou. „Povero fratello!"

„Nebohý bratr," překládal Otello mechanicky.

„A jak se jmenujete vy? Ale všichni?" Pan baron zřejmě Salvatora vyzpovídal a teď se chtěl přesvědčit, jestli slyšel pravdu.

„Giovanni!" volal Giovanni. „A Otello. Otello Bolzano."

„To je všechno?"

„Všechno!" Giovanni na sobě div nezačal trhat oblečení. „Salvatore!" vykřikoval v úzkosti. „Salvatore, promluv. Řekni slovíčko! Jseš živej?"

„Jsem živej, ale ten Indián mi div neprořízne krk. A ten druhej na mě míří odjištěnou flintou. A třetí..." Hlas znovu umlkl.

„Poslyšte," promluvil pan baron, „na počet zajatců jsme si kvit, jinak jsme v přesile my. Přesto navrhujeme smír a čas na dohodu."

„Souhlasíme, souhlasíme, jen pusťte našeho bratříčka," dožadoval se skoro prosebně Giovanni.

„Nejdřív uvolněte našeho přítele. Půjde si prohlídnout chatu a okolí, jestli tu ještě někoho neukrýváte. Potom sestoupíte dolů z verandy a vyjdeme i my."

Giovanni se rychle otočil, vytrhl nůž, jako by se chystal mě probodnout, přeřízl mi pouta a ukázal hlavou za sebe. Otello mi odmotal ten špinavý cár a já s rozkoší vdechl voňavý vzduch.

„Ať na mě přestane mířit tím dělem," řekl jsem.

„Schovej to, madonna," nařídil Giovanni, a Otello se zase nejdřív pokřižoval a pak dal ruku s revolverem za sebe.

„Co se to tam děje?" Pan baron ztrácel trpělivost.

„Nic, nic, už to bude," uklidňoval jsem ho.

„Běž," pobídl mě Giovanni a rozrazil dveře. Svou úzkostí, strachem o bratra, mě skoro dojímal. Už jsem slyšel o pevnosti rodinných svazků v italských rodinách a teď jsem se přesvědčoval, že ty pověsti nelhaly.

Proběhl jsem místností s dalekohledem a nahlédl do zadní. Překvapilo mě teplo, které z ní dýchlo, skoro stejné jako vpředu. Staral se o ně komínek, který procházel stěnou, běžel pod stropem, a pak teprve zamířil vzhůru. V místnosti se nikdo neskrýval a další dveře jsem neviděl.

Spěchal jsem zpátky. „Všecko v pořádku," zavolal jsem do škvíry.

„Ale ven ho samotnýho nepustíme," promluvil hned na to Giovanni.

„Tak dobře, my už si to stejně prohlídli. Teď sestupte dolů z verandy." Zdálo se mi, že pan baron je blíž.

„A vy nás postřílíte!" vykřikl Otello.

„Nebudeme přece riskovat, že ublížíte našemu příteli."

„Ale jak něco, rovnou to do něj nasolím," zařval Otello, zřejmě ne vzteky, spíš z bezradnosti a ze strachu o bratra.

„Otello!" zahřímal Giovanni, než mohl někdo z lesa zareagovat. „Dohodli jsme se. Giovanni Bolzano nikdy neporuší dohodu, kdyby měl zemřít. A jak jinak chceš zachránit našeho drahého bratříčka?" Napřímil se, stáhl si kazajku dolů, bez znatelného výsledku si hrábl do vousů a vlasů, a s gestikulací téměř divadelní vystoupil na verandu. Stál vzpřímeně, s hrudí hrdě vypjatou, zvolna sestoupil dolů a s rukama trochu od těla zůstal stát. V jedné svíral pušku.

Sel jsem jako druhý. „Ten, co se schovává za mnou, má revolver."

„To nic, my máme tři flinty," odpověděl skoro vesele pan baron. „Tak jdeme, mládenci."

Nejdřív z podrostu vykoukl Salvatore s obličejem staženým jako k pláči a zdálo

se, že jeho nos se uhýbá do strany víc než předtím. „Bratři!" zakvílel, jako by druhé dva léta neviděl, a brada se mu třásla. Za ním vykukoval Nikipi a hlaveň pušky mu držel u samé hlavy. Dobrých patnáct kroků stranou se z křoví zvolna vynořoval pan baron, a teprve potom se přibližně ve stejné vzdálenosti na druhé straně zavlnily větve a vystoupil Noatak. I oni měli zbraně připravené, jen stisknout spoušť. Giovanni trhal hlavou sem a lam, pozoroval všecko vykulenýma očima, a stejně i Otello, který nevěděl, kam se podívat dřív.

„Tak, to bychom měli," řekl pan baron a hbitě mě celého přejel očima. „V pořádku, prosím?"

„Díky vám jo. A můžete mi klidně říkat jménem, já se pánům představil."

„Moment," zatřepal Giovanni rukou. Když viděl, že je bratr v pořádku, zřejmě mu otrnulo. „Chci to slyšet od vás. Jak se jmenuje?"

Hlídal si mne i pana barona, aby nás mohl zarazit, pokud bychom se chtěli domlouvat.

„Je to pan Tony Siskou," pronesl pan baron a lehce se mi uklonil. Giovanni ten pohyb zaznamenal a zapamatoval si ho.

„Je to tak?" zeptal se bratrů.

„Je," odpověděl za oba Otello. Salvatore měl zatím jiné starosti a co chvíli otáčel oči dozadu k Nikipimu.

Giovannimu to neušlo. „Salvatore, ty jseš taky v pořádku?" staral se.

„Ano, Giovanni, ale bylo to strašný."

„Jistě, bratře, ale cos to, madonna mia, vyváděl?"

Salvatore i Otello se opět pokřižovali. Měl jsem dojem, že nescházelo mnoho a pan baron by je byl samým překvapením napodobil.

„Nic, Giovanni. Jenom, když se nic nedělo, chtěl jsem se podívat dál do lesa."

„Idiota!" vykřikl Giovanni a zabušil si pěstí do čela. „Vidíš, cos nám nadrobil?"

„Jestli dovolíte, prosím, rádi bychom to jednání co nejdřív dokončili," přerušil ho pan baron. „Rodinný záležitosti si jistě lip vyřídíte bez nás — a my před sebou máme dalekou cestu, jestli se do večera chceme dostat do tábora."

„No prosím," trhl Giovanni oběma pažema k panu baronovi. Na Salvatora se zamračil. „Kdoví co nás ještě čeká."

„Zřejmě si máme co vyjasňovat, ne?" Pan baron po mně nenápadně mžikl, a

když jsem mu přikývl, dodal: „Nebylo by lepší přesunout se dovnitř?" A trochu vyčítavě připojil: „Pan Siskou se mi zdá oblečenej dost nalehko. Pročpak nemá pláštěnku?"

„Asi zalezeme do tepla," broukl Giovanni a otřásl se. „Dneska to fičí rovnou z tundry. Freddo."

„Jaký navrhujete pořadí?" zeptal se pan baron.

„To je jedno. Ale tenhle muž půjde přede mnou." Ukázal na mě puškou.

„Souhlasím," kývl pan baron s malým úsměvem, „ale ubezpečuju vás, že vaše zbraně bývám nebyly vůbec nic platný. Stačí se podívat tady na ty dva mládence."

Giovanni poslechl, podíval se a řekl: „Ach jo." A otočil se, postrčil mě před sebe a šel. Pohled do Noatakova kamenného, nepřístupného obličeje a Nikipiho přivřených, nebezpečně svítících očí mu zřejmě vůbec nebyl příjemný.

XII

Giovanni se ve vlastním prostředí zřejmě cítil jistější. Opět zaujal své místo v čele stolu, zeširoka se posadil a s nataženýma pažema, opřenýma o hranu stolní desky, dával najevo, kdo je tu pán domu. Puška, opřená v jeho klíně, měla naznačovat, že se nevzdává a je připraven bojovat.

Pana barona, stejně jako před nedávném mne, okamžitě zaujal hvězdářský dalekohled.

„Ale, ale," řekl si, když poznal, kam míří, a šel se posadit.

Uvelebil jsem se na židli proti Giovannimu, jeho bratři zaujali postavení v rozích za ním, zatímco Noatak s Nikipim zůstali stát v koutech vedle dveří. Oba moji indiánští přátelé samozřejmě pochopili, co ta roura znamená, přestože jistě něco podobného taky v životě neviděli.

Pan baron nečekal. „Rád bych předem upozornil," řekl zdvořile, ale pevným hlasem, „že tady ty dva, naše hochy se zatím ještě nikdy nikomu nepodařilo přelstít, natož přemoct. Každej, kdo to zkusil, špatně dopad."

„My taky víme, co je to vigliaccheria," odpověděl Giovanni a napřímil se.

„Prosím?" natočil k němu pan baron ucho.

„Otello!" poručil Giovanni.

„Zbabělost," ujal se Otello opět role překladatele.

„Děkuji," řekl pan baron. „Vůbec o tom nepochybuju, prosím." Zahleděl se na Giovanniho. „Ale rozhodně bych nedoporučoval, abychom si tady tu naši statečnost předváděli."

„Bene," kývl Giovanni. „Jsem pro."

„Dobře," kývl s ním Otello.

„Takže můžeme přistoupit k věci." Pan baron po mně mrkl jako vždycky, když se chtěl ujistit, že nic nenamítám proti tomu, že si bez dohody se mnou vzal slovo, a spokojeně se zavrtěl. „Mám velice silnej dojem, že jádro našeho — řekněme — malýho nedorozumění je nám všem jasný."

Giovanni si bedlivě prostudoval vráskitý obličej pana barona a pak tu možnost

opatrně připustil. Salvatore se na něj v očekávání zpříma díval a nos mu mířil kamsi k oknu.

„Teď jde o zvážení našich a vašich pohnutek k činům, který tuhle naši seanci zřejmě vyvolaly," dodal pan baron.

„Hm — hm," zabasoval Giovanni skoro spokojeně. „Signore je rozenej diplomat. U nás doma si vážíme lidí, co dovedou o všem výstižně a s patřičnou zevrubností pohovořit." Zaťukal ohnutým ukazovákem na stůl. „Salvatore!"

„Si," trhl sebou Salvatore a vzápětí se zatvářil odmítavě. „No! Io ..."

Oba bratří se po něm podívali a Salvatore se trochu trucovitě otočil.

„Něco se stalo?" vyzvídal pan baron,

„Nic, jenom nejdřív povídal ano, pak ne, a taky začal ,já'," řekl Otello.

„Měl teda nějaký námitky?"

„Toho si nevšímejte." Giovanni znovu zaťukal na stůl a Salvatore vykročil.

Nikipi zpozorněl a o chloupek pohnul puškou, bylo to však zbytečné. Salvatore si jen bez velkého nadšení začal rovnat plecháče a misky na kraj kamen a naléval do nich z velké očazené konvice kávu. Srubem to příjemně zavonělo a atmosféra se hned zdála přívětivější, méně napjatá. Jenomže zdání často klame. Dalo se předpokládat, že nálada znovu zamrzne, až se vysloví to, o co doopravdy jde.

„Dodatečně děkuju za poklonu," řekl pan baron Giovannimu. „Vidím, že rozhovor s vámi se nezvrhne v nepříjemnou povinnost, stane se naopak navýsost milou besedou." Pan baron byl ve svém živlu. „Ale teď, když jsme vyslovili vzájemné potěšení nad naším setkáním, rád bych se dotkl jádra věci."

„Ani já po ničem jiným neprahnu. Prego." Giovanni úslužně pokynul rukou a čekal.

„Prosím," řekl .mechanicky Otello.

„Těžko bychom se dobrali řádného výsledku, kdybychom nezačali u kořenů celý záležitosti," namítl pan baron. „My jsme sem dorazili teprve dnes. Vy jste tu jistě už dlouho." Zdánlivě mimoděk se rozhlédl po místnosti. „Mělo by být teda na vás..."

Nechtěl jsem panu baronovi kazit radost. Liboval si v rozprávkách, vedených s epickou šíří, do všech podrobností, a kromě toho byl výborný vyjednavač. Současná situace se mi však nezdála právě vhodná pro takový způsob jednání. Maličko jsem zakašlal.

„Jistě, pane," zareagoval okamžitě. „Záležitost je však, abych tak řekl, velice delikátní a vyžaduje ten nejjemnější přístup, prosím."

„Fantastico!" zvolal Giovanni nadšeně. „Nikdy bych situaci nedokázal zhodnotit přesněji než tady ten piccolo signore."

„Malý pán," ozval se Otello.

„Nic ve zlým, prego," zvedl Giovanni proti panu baronovi obě dlaně a omluvně se usmál. „Tělesný proporce přece neznamenají..."

„Znát velkej běloch, co se mu říká Lulu?" přerušil ho znenadání Noatak. Těch průtahů už měl zřejmě dost a rozhodl se je zkrátit.

Pan baron nedokázal zakrýt pohoršení a zklamání, ale než mohl promluvit,

ozval se Giovanni.

„Ale no tak, signore, přece nedovolíme, aby nám někdo takhle neurvale vstupoval do jednání," postěžoval si dotčeně.

„Souhlasím, ale na druhou stranu mohu těžko nepochopit netrpělivost našeho přítele Noataka, natož abych měl právo nařizovat, co smí nebo nesmí."

„Jak to? Kdo teda potom to právo má?" rozhodil Giovanni rukama. Otočil hlavu. „Tak co je, Salvatore!" A znovu zaťukal na stůl.

Salvatore se teď už bez námitek a poslušně pohnul a rozdal nám kávu. Dostali jsme ji v plecháčcích, on a jeho bratři měli hluboké misky, které nedočkavě brali do obou dlaní. Káva byla horká, překvapivě silná a dobrá. Nikipi s Noatakem se napili poslední, až když viděli pít naše hostitele.

„Jenom pan Siskou," odpověděl pan baron. „A taky ne vždycky, nebo, lépe řečeno, toho práva využívá velice sporadicky."

„Strano," potrhl Giovanni hlavou na stranu. „Jak tomu mám rozumět?"

„Podivné," řekl Otello.

„Nikipi taky kouká moc řečí pořád dokola," pronesl Nikipi nespokojeně.

Giovanni vysoko zvedl obočí. „Madonna!" divil se. Oba bratři se okamžitě pokřižovali, „jaká je to disciplína? Takhle se přece nedá jednat."

„Úplně s vámi souhlasím, pane," řekl pan baron. „Ale abychom tedy vyhověli všem zúčastněným stranám, dejme se do díla, teď už ovšem bez zbytečných kliček. Můžu se ptát?"

„Prego," kývl Giovanni s jistou opatrností.

„Prosím," opět kývl i Otello.

„Děkuju, já vím," řekl mu zdvořile pan baron. A ke Giovannimu: „Jak dlouho tu žijete?"

Giovanni vztyčil ukazovák a prostředník. „Dva roky."

„Sešli jste se tu s panem Lucienem?"

„S kým?"

„S velkej běloch Lulu, co se mu říká Pruďas," odpověděl za pana barona Noatak.

„Noataku...," začal pan baron, ale nedopověděl.

„Jo, nebo ne?" řekl Nikipi rázně.

Giovanni se s bolestivým výrazem v obličeji díval postupně z jednoho na druhého a ducaté tváře mu zčervenaly stejně jako knoflík mezi nimi. „Signore," řekl prosebně panu baronovi, „neměli bychom snad naše jednání přenést někam jinam? Nebo ať nás ostatní opustí, a my potom všecko jistě úspěšně dokončíme."

„Nechtěl jsem zasahovat," řekl jsem, „ale nezdá se mně, že je právě vhodná situace na nějaký dlouhý rozprávky. Míříme na sebe puškama, a támhleto dělo, co má Otello v ruce, vypadá moc ošklivě. Co když někomu povolí nervy a zmáčkne spoušť? Potom se to tu změní v hotový jatka."

„Máte pravdu jako vždycky," horlivě souhlasil pan baron, „a já se vynasnažím dovést jednání co nejdřív k závěru. Pane," otočil se ke Giovannimu, „jak vidíte, všech mých přátel se zmocňuje nervozita, která by se nám mohla zle vymstít. V

obapolném zájmu vás teda prosím, abyste mi pomohl uzavřít co nejdřív tuhle naši záležitost, a já vám slibuju, že potom — ovšem samozřejmě podle situace — s vámi rád setrvám v delším srdečném rozhovoru."

Giovanni se podíval na dvě pušky v rukách Noataka a Nikipiho, na velkorážnou kulovnici, kterou už zase pevně svíral jeho bratr Salvatore, a na Otellův kolt, a rychle zhodnotil situaci. „Máte pravdu. Ale jestli se tedy máme dostat dál, rád bych se ptal nejdřív já."

„Prosím," pokynul pan baron úslužně.

„Mluvilo se o nějakým velkým bělochovi jménem Lucien, je to tak?"

„Je," potvrdil pan baron.

„Nejsem si jist, jestli je to týž člověk, kterýho známe my. Můžete nám o něm prozradit něco bližšího? Odkud kupříkladu pochází a tak?"

„Bližšího?" Pan baron se na mě podíval trochu bezradně. „Tedy. abych pravdu řek, víme o něm všelicos, ale .. "

„Přepere moc silnej mužskej," řekl Noatak netrpělivě. „Sedm Indián najednou. Možná víc."

„Nu...," pokyvoval Giovanni, „jak moc se s ním znáte?"

„Dalo by se bez přehánění říct, že jsme jeho přátelé," pospíšil si pan baron.

„A kde je teď?"

„V nemocnici, prosím, bohužel."

„Ospedale! Ospedale? Nikdy! To nemůže být on."

„Nemocnice! Nemocnice? Nikdy ...," řekl stejným rozhodným tónem Otello.

„Dál už rozumíme," zarazil ho pan baron.

„Jak vypadá — ten váš přítel?" ptal se Giovanni.

„Chlupatej," utrhl se Noatak a nakreslil ve vzduchu rukou, v níž držel pušku, špičatou lichoběžníkovou hlavu Lulu Pruďase. „Velkej jako medvěd. V jednom kuse se ptá — he?"

„Přeci jen by to moh být on," připustil překvapeně Giovanni.

„Moc nadává," řekl Nikipi.

„A obtížně se orientuje v používání stolního náčiní," dodal pan baron a v očekávání se zahleděl na Giovanniho. Když se nedočkal odezvy, jakou očekával, lehce mávl rukou: „No, to nic..."

„Kdy jste ho viděli naposledy?" zajímal se Giovanni.

„Je tomu pár dnů. Tedy — viděl ho pan Siskou."

„A v nemocnici?"

„Přesně tak."

„Kde?"

„V Edmontonu."

„Tak daleko?" Giovanni se chytrácky při-mračil. „A jste tu se psy?" Zavrtěl hlavou. „Stihli jste to neuvěřitelně brzy. Hlavně pan Siskou."

„Přiletěl letadlem."

„Letadlem?" Giovanniho obličej se změnil v jedno velké překvapení. „Pan Siskou je tak bohatej, že může po teritoriích létat letadlem?"

„To je vedlejší. Prostě přiletěl. Není třeba se o tom dál šířit."

„Prego," pokrčil Giovanni rameny a otočil se ke mně. „Ten — ten velkej člověk — je e streno malato?"

„Moc nemocnej?" napověděl mi Otello.

„Ano, moc," kývl jsem.

„Nalézá se snad — snad ve vážným pericolo?"

„Nebezpečí," promluvila Giovanniho ozvěna.

„Vlastně pořád ještě ano."

„Takže je v bezvědomí?"

„Už ne."

„On tě sem poslal?"

„Jak bych se sem jinak dostal?"

„Pověděl ti, kam máš jet?"

„jak jsi zjistil, úplně přesně."

„Kde máš hledat?"

„Na puntík — ono je tam vlastně těch puntíků víc."

„Si, to je pravda. Takže prozradil i to, co tam máš hledat?" Giovanni se zase začínal dostávat do ráže a číhavě mě pozoroval. „Sám od sebe? Při vědomí? Si?"

„Si," zasyčel Noatak jedovatě.

„Nonsenso! Assurdita!"

„Nesmysl!" stačil mi podsunout Otello.

„Nemůže to být on!" houkl na mě Giovanni. „Ten, co o něm mluvím já, by nic takovýho dobrovolně neprozradil. Neprozradil by to ani na smrtelný posteli. Ani kdyby ho mučili. Krájeli na kousíčky. Nikdy." Giovanni se stále víc rozehříval. „Madonna!" vykřikl najednou a oba bratři — ale toho jsem si už nevšímal. „Madonna mia!" Zatřásl pěstmi ve vzduchu. „O kom se to tu bavíme? Proč se s nimi vůbec bavíme? Otello! Salvatore! Držte mě, nebo se na ně vrhnu a rozsápu je jako vlk, co čtrnáct dní nežral, jako rozzuřenej medvěd, jako rosomák ..." Nosík se mu mezi vydulými tvářemi skoro ztrácel. „Střílejte! Proč nestřílíte? Proč tu jenom tak stojíte, madonna mia...!"

„Nejde to, Giovanni," šeptl mu zdáli do ucha Otello.

„Proč ne, ty ignorante! jak to, že okamžitě neposlechneš staršího bratra?"

„Mají flinty," znovu zašeptal Otello.

Giovanni naráz prohlédl, jako by z něj mžikem sjel vztek. „A jo," řekl. „Tak nic." Váhal, jestli má dál jednat se mnou, nebo s baronem. Rozhodl se pro mne. „Jakou má malattia?"

„Nemoc," šeptl Otello, pak si uvědomil, že už nemluví s bratrem, a opakoval to slovo nahlas.

„Úraz. Střelný rány tady a tady," ukázal jsem.

Giovanni bolestivě stáhl obličej. „Kdo mu to udělal?"

„Jeden uprchlej zločinec."

„Kde je?" znovu vzplál Giovanni. „Madonna, kde ho máte?" Oba bratři — ale na jejich reakcích se nic neměnilo.

„Je mrtvěj. Lulu ho vlastníma rukama zabil."

„Když dovolíte," pospíšil si pan baron, „ta událost vyžaduje poněkud barvitější vylíčení než jen výčet suchých informací..." Nedbal na Noatakovy netrpělivé posunky a celou scénu vypověděl skutečně mistrně. „Nakonec ho popad za kalhoty a za zátylek, vyhodil, a nechal si ho padnout zády na pokrčený koleno," končil pan baron za naprostého ticha. I Noatak s Nikipim, přestože všecko viděli na vlastní oči, poslouchali stejně napjatě jako ti tři Taliáni. „Přesně tak, jako to dělal s vlky."

„S vlky!" vykřikl Giovanni. „Slyšíte, bratři? S vlky! Je to on! Je to... Jenom jeden člověk tohle dokázal. Jenom jeden. A ten že by dobrovolně prozradil..." Vyskočil a hrozivě se ke mně naklonil. Nedbal, že se k němu otočily dvě pušky, a snad to ani nevěděl. „Lháři! Lumpové! Zločinci! Co jste s ním provedli, že jste z něj dokázali vymámit jeho tajemství! Lotři! Madonna porco dio..." Zvrátil hlavu dozadu a začal se do ní bušit pěstmi. „Amico mio! Amico mio! Amico..." Skýtal obraz naprostého zoufalství, které jeho bratři sdíleli s ním, ale křižovat se nezapomněli.

Srubem houkla rána která nás na chvilku ohlušila. Všichni jsme bleskem vyskočili. Noatak svíral pušku, z jejíž hlavně se linul proužek dýmu, jako by ji chtěl překousnout. " „Ty jseš lháři. Ty jseš lumpové, ne my. Noatak neposlouchá taková řeč. Ještě jedno takový slovo a Noatak strašně vzteklej. A když Noatak strašně vzteklej, už pak nestřílí jenom do stropu."

Z prken nad ním se stále ještě sypaly droboučké štěpinky.

„Ty blázne jeden," zakřikl ho pan baron, „co kdyby někdo leknutím taky stiskl spoušť? Tak jsme z toho tady měli doopravdy jatka, jak o nich mluvil pan Siskou."

„Proč on lháři a lumpové?" dorážel Noatak.

„Tak dost," řekl jsem. „Pane barone, myslím, že to, co jsme tady od Giovanniho Bolzana právě slyšeli, nesvědčí o ničem jiným, než že Lulu Pruďase pokládá za takového kamaráda, pro jakyho se dokáže postavit i proti namířeným flintám."

„Do jistý míry s vámi souhlasím, pane," připustil opatrně pan baron. „Značnou částí na jeho — řekněme — statečnosti, se ovšem podílí i typický italský hnutí mysli, kterýho jsme byli svědky. Ale i tak." Pan baron vstal. „Jestli je postřeh zde pana Siskou správnej, a já bych se teda přikláněl k názoru, že ano," pronesl ke Giovannimu, „potom mi dovolte, abych vám stisknul pravici." A natáhl přes stůl ruku.

Giovanni krátce zaváhal, potom si však s panem baronem potřásal rukou celou věčnost.

„Si, si," opakoval nadšeně. „Lucien mio amico. Buono amico."

„Ano, ano, Lucien je můj přítel. Dobrej přítel." Otello mimoděk napodoboval i bratrův přízvuk.

V tom naprosto nevhodném okamžiku mi zakručelo v břiše — ale co, zakručelo. Ten zvuk mohl klidně vydat některý z mých hafanů v okamžiku, kdy projevoval nespokojenost.

Giovanni ztuhl. „Salvatore," zašeptal ustrnule a ohlédl se. „Salvatore!" zahřměl

potom zhloubi hrudi. „Slyšels?"

„Si," sykl nesměle Salvatore.

„Vivanda! Ciboi Pietanza!" hřímal Giovanni dál svým dunivým basem.

„Jídlo," opakoval Otello. „Jídlo. Jídlo."

„Přátelé nám hladoví a ty nic, Salvatore?" vyvolával Giovanni zpěvavě. „Tak presto, presto!" Jeho hlas zaplnil místnost do nejzazšího koutku.

„Rychle, rychle, my rozumíme," zarazil pan baron Otella, který právě otvíral ústa a teď překvapeně sklapl.

Salvatore odhodil pušku do kouta, vrhl se ke kamnům a začal rachotit hrnci. Zdálo se, že pan baron by se byl rád přidal, ale jelikož tu vedl důležité jednání, zřejmě se podle jeho názoru nehodilo, aby se věnoval vaření.

„Velice se omlouvám za to opomenutí," ukláněl se mi Giovanni. „Situace nám ale jaksi nedovolovala..."

„Všecko je v nejlepším pořádku," ujistil ho pan baron.

Noatak hleděl na ten náhlý zlom s přimračeným čelem a nemohl se rozhodnout, jak se k němu postavit. Potom trochu slevil ze své strnulosti, ale pušku z ruky nepouštěl.

„Snad abychom teda dokončili, co jsme začali," řekl jsem. „Vypadá to, že všichni jsme přátelé Lulu Pruďase. Takže už nám jistě věříš, že nás sem poslal."

„Přátelé si nelžou," prohlásil Giovanni. „Jenom mi není jasný, na co to Lucien tak najednou potřebuje, že to nemůže počkat, až se uzdraví."

„Chce investovat," řekl pan baron.

„Investovat? Lucien? Kterej nevěří bankám, ani obchodníkům, ani žádnejm jinejm podnikatelům? Incredibile! Do čeho chce investovat?"

„Neuvěřitelný!" spěchal Otello.

„Kupuje nemocnici."

Bratři Bolzanové ztratili řeč. Giovanni nafoukl tváře, takže jeho nosík mezi nimi úplně zmizel, a hvízdavě vyfoukl vzduch. „Nemocnici," hlesl. „Na co on potřebuje nemocnici?"

„To by bylo dlouhý povídání," řekl jsem. „Pan baron vám potom jistě rád všecko vylíčí." Pan baron horlivě kýval, že ano.

„Poslal tě sem, prozradil ti, kde to najít, připustí, abys to vzal do ruky a sám mu to přivez ...," rekapituloval si Giovanni a vztyčoval jeden prst po druhém. „Ty teda musíš být jeho největší amico. Nepoznal jsem člověka, kterýmu by Lucien takhle věřil, a že jsme spolu něco prodělali. Per amor di Dio...!" vykřikl.

„Probůh," vsunul mu do řeči Otello.

„... tohle on by neprozradil ani mně!" Vykulil na mě oči, jako bych se mu právě zjevil.

„Když už jsme takhle daleko, prosím," připojil se nevtíravě pan baron, „pan Siskou je vedle toho i příslušník Kanadský jízdní, prosím."

„Madonna!" Giovannimu div nevypadly oči — a počínání jeho bratrů jsme si už nevšímali. Křižovali se čím dál rychleji. „Proč jsi to neřek hned? Všecko by bylo od samýho začátku jasný a my se tu nemuseli vzájemně takhle děsit..."

Mimoděk mrkl na rozstřílený strop.

„Možná bys mně to nevěřil, a kromě toho — moh jsem vědět, jestli bys třeba nebyl nerad, že potkáváš policajta?"

Giovanni o mých slovech krátce podumal. „Máš pravdu, člověk nikdy neví, na koho narazí ... Koukněme se na to ... Poliziotto." Zakroutil hlavou a pohled mu padl na dalekohled. „To tě teda musely napadat všelijaký věci, co?"

„Máte pravdu, pane," předešel mě pan baron. „Vás by nenapadlo, že obyvatelé tady toho srubu číhají, až si zlatokop přijde pro svůj majetek? Jsou si jisti, že ho tu někam schoval, nevědí kam, a tak si tu v klidu a pokoji žijí — mají lovit tady nebo jinde, ne? A nepochybují, že se jejich člověk jednou ukáže. Není proč spěchat."

„Uvažoval bych stejně," přiznal Giovanni.

„Ale když už jsme u toho, prosím, na co tu máte tohle zařízení?"

„Cannocchiale? Telescopio?" vztáhl Giovanni obě paže k dalekohledu. „To není naše."

„Tomu nerozumím, prosím," divil se pan baron a očička mu svítila jako vždycky, když narazil na nějaké tajemství a jeho zvědavost měla být vbrzku ukojena.

„Ten aparecchio patří jednomu vědátorovi, meteorologovi, zrovna jako tenhle srub. A hromada nevypakovaných beden s všelijakými inštrumenty ve skladišti. Ten signore má údajně najít nejvhodnější místo pro stavbu meteorologický stanice, která má sloužit letecký navigaci."

„Ano?" Pan baron byl pozornost sama.

„Signore dottore si nás najal na tři roky, abychom mu pomáhali s nějakým měřením a všelijakými výzkumy." rozkládal Giovanni najednou trochu okázale „Dovedl nás sem, zase se ztratil, pak se tu ještě dvakrát ukázal a víc jsme ho neviděli."

„A vy tu teda na něho čekáte."

„Zaplatil nám na celý tři roky dopředu? Zaplatil. Jsme jeho lidi. Kdo se jmenuje Bolzano, na toho je spolehnutí."

„Takže si tu lovíte a máte blahej život, co?" povídám.

„Máme svoje povinnosti," vztyčil se na židli Giovanni. „Támhle v rý boudičce nad chatou je kupříkladu teploměr. Musíme ráno, v poledne i večer zapisovat teplotu, a kromě toho, jaký je kterej den počasí."

„A co ta konstrukce ve stráni?" zajímal se pan baron.

„Ta je tu už od dřívějška. My ji používáme pro snadnější výstup."

„Musela tu teda být už v době, kdy dole Lulu kutal, ne," řekl jsem.

„Ještě mnohem dřív, hádám."

„A on o ní nevěděl? Nebo o tyhle chatě?"

„Nemáme tušení. My jsme sem dorazili jednou takhle na podzim, užuž se chystalo sněžit, a jen jsme se koukli tadyhle z okna, div jsme nepadli naznak. Mio amico Lucien. Tak jsem skočil k tomuhle inštrumentu a dívám se, a Lucien uklízí. Rozebíral koryta, zahrabával díry, a vůbec se snažil, aby nikdo nepoznal, že se tu kutalo. A nakonec jsme kulili oči, jak Lucien táhne sacchetto."

„Pytlík," hlesl Otello a hleděl na bratra stejně napjatě jako my ostatní. - „Si, a ještě jeden. A leze s nimi po kamenech a schovává je."

„A potom do toho kamene střílel," vyhrkl Salvatore od kamen nedočkavě, lekl se, a než ho bratři stačili zpražit pohledem, rychle se otočil.

„Tohle snad není možný, pane barone," řekl jsem. „Lulu, kterej je opatrnej jako pardál, a nevšimne si, že má za sebou svědky. Vidět ho někdo jinej, tak jsme se sem trmáceli zbytečně."

„Nikdo ještě neví, jestli ne zbytečně," řekl odměřeně Noatak. „Bílá vydra viděl to zlato? Mittinaki viděl?"

„Prego, prego, giovanotto...," otočil se k němu dotčeně Giovanni

„Prosím, prosím, mladíku," překládal stejně dotčeně Otello.

„... zatím nebyla occasione."

„... příležitost."

„Kde ty pytle teď?" nedal se Noatak.

„Dobře schovaný, jak jinak?"

„Jestli jsem dobře rozuměl, prosím," předešel další Noatakovy výpady pan baron, „ty pytlíky už v úkrytu pana Luciena nejsou."

„Ne, jednou tudy táhla parta prospektorů, ochomýtali se tam dole a dost si všecko prohlíželi, tak jsme pokládali za rozumnější vzít si vaky do opatrování"

„Ten kámen má hezkých pár metráků," povídám.

„My jsme ho nezvedali. Vytáhli jsme to hákem."

„Cože?" vyjel jsem na něho.

Giovanni se trochu lekl. „Nic — nic, ale kdopak by pod takovou váhu lez, ne? Ohnuli jsme si ze silnýho drátu hák a tou větší škvírou jsme to vylovili."

„No tohle," řekl pan baron. „Tahle možnost pana Luciena určitě nenapadla."

„A kromě toho," povídám, „tři chlapi s tím kamenem nechtěli nic mít, a Lulu mě pro svůj poklad pošle samotnýho. A že nikdo jinej k němu nesmí."

„Celej pan Lucien," krčil pán baron rameny.

„Prego?" ptal se Giovanni.

„Děkuju, tohle slovíčko už umím," kývl pan baron na Otella. „Pan Lucien si totiž vymínil, že ten jeho poklad nesmí vybrat nikdo jinej než sám pan Siskou."

Bratři si mě prohlédli a pak jednomu po druhém zajiskřilo v očích. Nejdřív se rozesmál Giovanni, až srubem basově zabouřilo, pak se přidal Otello, a naposledy, poněkud nejistě Salvatore.

„No—no," snažil se je utišit pan baron, ale jako by do sněžné bouře vykvíkl králíček.

„Ach — ach," vzdychal Giovanni, najednou se zarazil, zamračil se na své chechtající se bratry a plácl dlaní na stůl. „Silenzio!" vykřikl a oba rázem zmlkli.

„Ticho!" skoro šeptem vykřikl Otello.

„Jak se můžete tak hloupě smát?" burácel Giovanni. „Neznáte Luciena? A kromě toho, tady signore sottotenente není žádná houžvička a hlavu má na pravém místě. Jistě by si poradil."

„Pan poručík," napověděl Otello.

„Já nejsem poručík ...," začal jsem, ale Giovanni mě nenechal domluvit.

„Když je signore u policie, musí umět vyřešit jinší věci, ne?" pokřikoval na své bratry. „Promiňte, signore, omlouvám se za ně. Divím se, co to do nich vjelo, jsme přece slušná a docela vzdělaná rodina. I ten Salvatore například věčně leží v knihách a stále by jen čet, i když naše knihovna je v současný době chudobná." Ukázal na polici, kde se kupily všeho všudy tri tlusté svazky v oškubaných deskách.

„Prosím, prosím, jenom se neomlouvejte, ta představa je opravdu poněkud komická," snažil se mu pomoci z rozpaků pan baron. „Jenomže pan Lucien si zkrátka někdy neuvědomuje rozdíl mezi sebou a normálními lidmi. Ale mluvili jsme o tý jeho činnosti tady dole pod námi."

„Si," pokývl Giovanni. „My čekali, že se zase zjara objeví, abychom mu řekli, co jsme udělali, ale on nikde. Tak jsme se dali do rýžování sami."

Pan baron viditelně ztuhl. Zarazil jsem se taky. Po počátečních nedorozuměních se mi zdálo, že se z bratrů Bolzanových vyklubali sice trošku potrhlí, ale přece jen slušní lidé, ale těžit na cizím majetku — to by slušný člověk neudělal.

Giovanni pochopil. „Špatně jste mi porozuměli, prego," zašermoval oběma rukama. „My jsme se jako sami najmuli za Lucienovy dělníky, výtěžek jsme mu dávali stranou a brali jsme si jenom ten díl z těžby, jakej by nám patřil, kdybychom pracovali pro někoho jinýho. Všechno přesně zvážený, prosím, a zapsaný a uložený ve zvláštních pytlíkách k případný kontrole."

„Jestli je to tak, potom je jistě všechno v pořádku," řekl pan baron.

„Je to tak," potvrdil Giovanni důrazně.

„Proč vy ne k Lulu, když vy ho viděli, on dole, a vy všecky takovej velkej kamarád s ním?" vyptával se Noatak. Zřejmě stále ještě bratrům Bolzanovým nevěřil. Nikipi celou dobu mlčel, ale pokud bych se ho byl zeptal na jeho názor, určitě by se přidal k Noatakovi.

„Ten giovanotto nezná Luciena?" zeptal se mě Giovanni. „On neví, že zastihnout Luciena v takový situaci znamená riskovat krk, kamarád nekamarád? Kdepak, já nejsem žádnej zbabělec, ale vím, co dokáže člověk pro pár zlatejch zrnek, a Lucien to ví taky. Naučil se to, když párkrát o ten krk div nepřišel. Takže teď nevěří nikomu — překvapivou výjimkou je ovšem tady signore maggiore."

„Pan major," řekl Otello.

„Ale já nejsem žádnej major ...," začal jsem, Noatak však stále nebyl spokojen.

„Noatak chce vidět to zlato," řekl nesmlouvavě. „Noatak chce konec tahle debata. Potřeba spěchat."

„Snad abychom počkali až po jídle, ne?" trochu jako v žertu se na něho zamračil Giovanni. „Pranzo, si?" Oběma rukama ukazoval ke stolu.

„Oběd," řekl Otello a zval Noataka ke stolu taky.

Noatak se na Giovanniho zaškaredil, ale vůbec ne v žertu. „Vidět zlato," řekl skoro zle.

Giovannimu začaly rudnout tváře. Sevřel prsty na hraně stolu, poposedl a

rozhlédl se.

„Snad nám nic nebrání, ne?" zeptal jsem se ho smířlivě, než stačil otevřít ústa, a všiml jsem si, že Noatak a vzápětí Nikipi si nenápadně připravili pušky.

„O ničem bych nevěděl," řekl trochu nabroušeně Giovanni. „Ale proč zrovna teď?" Mlsně se ohlédl ke kamnům.

„Máš to snad někde daleko?"

„Ne, tady vedle."

„Tak snad ať to máme za sebou, ne, prosím?" řekl pan baron a napůl se zvedl. „Nač otálet s něčím, co stejně musíme? A tady ti dva bubáci dají pak aspoň pokoj."

„Vy nám pořád nevěříte," postěžoval si Giovanni. „Ale nemyslíte, že bychom ani my vám nemuseli věřit?"

„Je to tak, Noataku." řekl jsem.

„Oni flinty, my flinty," nedal se. „Nemůžu ukrást. Chci jen vidět. Když vidím, vím, že oni mluví pravdu, a všecko dobrý."

„Prego," rozhodl se Giovanni. „Salvatore, nechat vaření. Otello!"

Šel před námi do zadní místnosti. Nahrnuli jsme se za ním. Noatak s Nikipim střehli bratry Bolzanovy a Otello se Salvatorem nám to opláceli. Giovanni odtáhl od stěny jeden ze dvou kavalců, vrazil svou dýku do spáry mezi prkny podlahy a zapáčil. Objevil se široký otvor a Giovanni do něho ponořil paži až po rameno. Ve chvilce se na světle začaly objevovat pytlíky ze sobí kůže.

„Tenhle je z tý skrýše," povídal při tom, a jeho hlas, jak se nakláněl nad díru, zněl dutě. „A druhej." Vaky byly spojeny bytelným řemenem, aby se daly nést přes rameno.

„Pánové," ujelo mi, „v každým je toho aspoň, deset kilo."

„Spíš o trochu víc," potvrdil Giovanni.

„A s tímhle nákladem jsem se měl škrábat po kamenech tý hromský morény," vrtěl jsem hlavou. „Já vím, Lulu by si s tím houpal cestou na ukazováku, ale já přeci nejsem Lulu."

„Tady to jsme mu narýžovali," vylovil Giovanni další pytlík, podstatně menší. „A zde máte naši mzdu. Přesně. Můžete si to vpředu odvážit a porovnat."

„Zdá se to v pořádku," pokývl pan baron a stál nad tím bohatstvím skoro v ustrnutí. Potom s patrnou úctou zvedl ke Giovannimu oči.

„Co s tím teď?" zeptal se Giovanni a podíval se po všech čtyřech puškách, skloněných k podlaze, ale stále připravených ke střelbě.

„Zatím to tam snad vraťte, ne? Co říkáte, pane barone? Noataku. Nikipi."

„Naprosto s vámi souhlasím, pane Siskou. Bylo to tam v bezpečí doteďka, bude i dál." Lehce se Giovannimu uklonil, a v tom gestu se zračilo tolik uznání, že Giovanni úklonu mechanicky napodobil, a zároveň se zatvářil spokojeně, potěšené, jako by ho pan baron bohatě obdaroval.

„Jo," přikývl Noatak trochu neochotně a jeden vak po druhém potěžkal. Zřejmě nečekal, že Italové tak lehce vyhoví jeho naléhání, a stále ještě větřil nějakou lest.

Giovanni uvedl podlahu do pořádku, přistrčil kavalec a narovnal se. „Půjdeme?" Oprášil si ruce.

„Co ti, člověče, pořád vrtá hlavou?" zeptal jsem se tiše Noataka.

„Nic," odbyl mě, a zřejmě hledal důvod, jak si vybít svoji nespokojenost. „Nevědět, Co je s náš pes. Pes daleko. A taky možná brzy obleva. Medvěd už vstává a může pes napadnout."

„S tímhle bych souhlasil, pane," přisvědčil Noatakovi pan baron. „Uvázaný psi jsou v takových pádech vlastně bezbranný."

Když se Noatak otáčel ke Giovannimu, blýskl mu v očích číhavý výraz. „Kde váš pes? Není slyšet."

„Žádný nemáme," řekl Giovanni.

„Žádnej pes?" dotazoval se Noatak a zřejmě už zase hledal příčinu k nedůvěře.

„Vy nemáte potah?" podivil se baron. „Jak dokážete žít na Severu bez saní?"

„Malý sáně máme, ale taháme si je sami. A když někdy náhodou výjimečně potřebujeme větší, půjčujeme si je i s tahouny od jednoho Indiána támhle v těch kopcích pár hodin cesty od nás."

„To je dost neobvyklý, ne?" vrtěl pan baron hlavou.

„My totiž lovíme jenom tak, abychom měli nějakou práci," vysvětloval Giovanni. „Máme tu zásob ještě na dobrej rok, většinou takový konzervovaný lahůdky, jaký tady v divočině moc často neuvidíte. Ten signore dottore, co si nás najal, má sice trochu brouka na mozku, ale jazyk mlsnej jako nějaká contessa."

„Hraběnka," ozval se Otello.

„A čerstvýho masa máme dost přímo tady v okolí, takže daleko běhat nemusíme, a pasti klademe rovnou tuhle ve stráni. A kdybyste byli tamhle dole pokračovali dál po potoce, narazili byste na slušný jezírko, kde si v létě nalovíme ryb,, až přecházejí oči. Na co teda živit psy, nemám pravdu?"

„Asi máte," připustil pan baron.

„A pokud se týče vašich psů — proč si je nepřivedete sem?" řekl Giovanni.

Pan baron si ho nedůvěřivě změřil. „Měli jsme dost co dělat, abychom po tý lavině kamení slezli sami, prosím," řekl. „A ta příkrá stráň tady sem..."

„Vy je máte jistě někde támhle za těmi skalami, co? Ono se ale nemusí spodem. Tady kolem lesa jste tam za půl hodinky."

„Je tohle možný, pane barone?" povídám. „Lulu tu nahrabe milióny a neví, jak to vypadá za humny."

„Co se týče pana Luciena, tak už se ničemu nedivím, prosím," pozvedl pan baron bezmocně ruce.

„Otello!" nařídil Giovanni, „běž s těmi mládenci a ukaž jim cestu. Stačí tři lidi na vaše smečky?"

„Jaká cesta," zeptal se ho Noatak a loupl očima po Otellovi.

„Normální sanice, žádný strže, nic takovýho jako na druhý straně. Za necelou hodinku jste zpátky."

„Giovanni...," řekl tiše Otello. Vyhlídka na výlet s Noatakem se mu zřejmě vůbec nelíbila.

Noatak se rozhlédl po místnosti, rychle zhodnotil situaci a pak na mě kývl bradou. „Jít?"

„Jenom běžte a vraťte se co nejdřív, ať nezdržujete od jídla," řekl mu pan baron. „Všem jim to náramně prospěje," dodal tiše ke Giovannimu a mrkl jedním okem.

„Jsem o tom hluboce přesvědčen," přisvědčil vážně Giovanni a mrkl taky.

Otello se soukal do pláštěnky a bral si pušku. Po Noatakovi se sice stále ještě ohlížel trochu nejistě, ale už nic nenamítal. Ve chvilce s Nikipim a Noatakem vyšli ze dveří. Salvatore se dál činil u kamen a pot mu kapal z čela do vousů.

„Omlouvám se za svou zvědavost," naklonil se Giovanni k panu baronovi, „ale pán, jak tu slyším, je nobile, nemám pravdu?"

„Šlechtic," převzal Salvatore bratrovu roli. K mému podivu se mu tentokrát nedostalo pokárání.

„Baron Pierre Paul de France," maličko se uklonil pan baron.

„Jsme velice poctěný tak vzácnou návštěvou," prohlásil Giovanni. „A dokonce soused, jestli dobře rozumím. Francouz."

„Ano, moji předkové skutečně přišli z Francie, pane," řekl pan baron hrdě.

Giovanni se. ani moc nedivil jako jiní v jeho situaci. Barvou pleti se konečně od pana barona příliš nelišil.

Pan baron neustále potají nakukoval ke kamnům a nozdry se mu zachvívaly. V jeho chování se jevil jistý nepokoj. Asi uvažoval, jaká bude kvalita jídla, které nám má být předloženo, a znovu by se byl přípravy nejraději ujal sám.

„Stará dobrá Evropa, mia cara Italia!" povzdechl trochu divadelně, ale s opravdovým smutkem Giovanni a zasnil se.

„Pan Siskou taky pochází z Evropy, prosím," podotkl pan baron.

„Ano?" zaradoval se Giovanni. „A odkud, prosím vás? Siskou — Siskou, to nezní ani francouzsky, ani německy, snad Anglie? Nebo že by víc na sever. Ale ne, to byste asi spíš měl světlý vlasy a modrý oči..."

„Nejsme sice zrovna sousedi jako vy dva s panem baronem," povídám, „ale daleko od sebe naše hranice taky neleží. Jenom přes jednu nevelkou zemi."

„Ungheria!" vykřikl. „Je to Ungheria? Není. Tak Svizzeria! Jste Svizzero?"

„Ne, jsem z Československa."

„Cecoslovacchia," podivil se. „Kam vás sem vítr zavál?"

„Copak pan Siskou," řekl pan baron, „ale Italové a v těchhle studených končinách?"

„Já nevím, proč si kdekdo myslí, že Ital je Jenom ten, co bydlí na jihu. My nejsme žádný připečený uzenáči odněkud z Neapole nebo z Palerma. My pocházíme ze severu, z Alp. Merano — znáte? Tak tam blízko. Adiže. To je naše fiume, mi spiego? Si?"

„Řeka, račte rozumět, ano?" pronesl Salvatore do vonných par, které mu stoupaly kolem hlavy k začernalému stropu.

„Che belezza! Che splendore!" vykřikl Giovanni nadšeně a zesmutněl. Dokonce se mi zdálo, že si nenápadně setřel slzu.

„Krása! Nádhera!" vykřikl Salvatore a zvedl oči vzhůru.

„Člověk je na vrcholu blaha, když si může promluvit o starý vlasti, co?" řekl

mi Giovanni, „Ochotně využije každý příležitosti. Já si všiml, jak ti zasvítily oči." Položil si dlaně na prsa. „V člověku se najednou všecko rozechvěje ..."

„Ano, každej vzpomínáme na domov s dojetím," ozval se pan baron tiše. „Ale proč vy jste odjeli do ciziny, když se vám zřejmě tolik stýská?"

„Quella carogna!" chytil se Giovanni za hlavu.

„Ta mrcha!" Salvatore by byl rád napodobil gesto svého bratra, držel však právě v rukách pánev a obrovitou dřevěnou lžíci. V dychtivém očekávání se ohlédl na bratra, a když Giovanni znovu promluvil, Salvatore uspokojeně přikývl.

„Quello criminale, ladrone, scassinatore, quello assassino ...!" začal vykřikovat Giovanni, vyskočil a s rukama nad hlavou se rozběhl kolem stolu.

„Ten zločinec, lupič, lotr, ten vrah ...!" pokoušel se stačit Salvatore a vykřikoval skoro současně.

Nadávky se hrnuly jako záplava, nepřestávaly a byly čím dál vynalézavější. Hleděli jsme na to divadlo trochu udiveně, a italský temperament nám dál předváděl, co umí.

„O kom je řeč, prosím?" zeptal se pan baron, když bratři na okamžik ztichli a nabírali dech.

„O kom? O kom, ptáte se? O něm. O tý fašistický zrůdě! O Mussolinim!" Giovanni si hlučně odplivl a pak slinu zběsile rozdupal. „Co to udělal z naší krásný Itálie? Co udělal s lidmi? Nenechal kámen na kameni."

„Museli jste uprchnout," hádal pan baron.

„Nechci o tom mluvit," vzlykl Giovanni a zaryl si pěsti do,očí. „Vyvraždili skoro celou naši rodinu ..." Chvíli nebyl schopen promluvit, jen ztěžka, s námahou oddechoval.

„Pan Siskou na tom není o mnoho lip," řekl pan baron s účastí. „V jeho zemi taky vládne teror a strach. I tam vojenský boty zadupávají pravdu a svobodu do prachu."

„Ty jejich uniformy!" žaloval hořce Giovanni. „Jako už tolikrát předtím ..."

Salvatore přestal míchat a upřeně hleděl do kastrolu.

„U nás je to jeden koncentrační tábor," řekl jsem. „Vysoký školy zavřený, mladý lidi honí do Německa na prácí, ti, co by něco dokázali hlavou, otročí ve zbrojních fabrikách — a kdoví co všecko ještě. Hranice jsou tak zablokovaný, že odtamtud pronikne každý desátý Slovo — a možná ani desátý ne."

„Tam, kde se k moci dostane ta fašistická nafoukaná, nevzdělaná, brutální vojenská kasta, co řinčí metály, tam, kde kasárny nahradí školy, je zle .." Giovanni se skoro dusil. „Místo kultury vojenskej dril. Místo písniček kasárenskej řev. Místo morálky a svobodnýho myšlení kult hrubý síly, sveřepýho naparování blbců, násilí..."

Salvatore k nám otočil obličej. Z očí se mu tiše hrnuly slzy. „Mia babbo," zanaříkal. „Mia mamina ..."

„Tatínek," překládal Giovanni. „Maminka." Šel, rozpřáhl náruč a Salvatore mu zabořil hlavu do ramene.

„Jenom klid, prosím, klid," domlouval jim pan baron plný účasti.

„U nás se muži nestydí za pláč," řekl mu Giovanni a oči měl nezvykle velké, vlahé, a velice, velice smutné. Zlehka hladil bratra po dlouhých rozcuchaných vlasech. „Pláč ulevuje. Zbavuje srdce bolesti. Je dobře se někdy vyplakat, zvlášť když si člověk vzpomene ..." Zapolykal a snažil se ovládnout. „Ubili mu je před očima ..."

Salvatorova záda se otřásala. Pan baron se po mně bezradně ohlédl. „Ano, na takový věci se nezapomíná," pronesl jemně. „Já mám taky trochu podobnou vzpomínku, pokud se maminky týče, prosím ..."

„Potom jsme bratři v neštěstí," řekl Giovanni s jakousi úlevou v hlase a pomalu Salvatora odstrčil. „Slyšíš, bambino? Ani v radosti, ani v žalu nejsou lidi sami. I to je útěcha."

Salvatore si utřel oči a nos hřbetem ruky a začal znovu míchat. Ve vousech se mu třpytily slzy jako kapičky rosy v trávě.

„Pronesl jste velikou moudrost, pane," řekl pan baron.

„Jsme starej národ," odpověděl Giovanni a jeho smutkem se prodrala stopa pýchy. „Učil jsem děti, aby byly hrdý na velký muže naší historie, a zároveň pohrdaly těmi, co páchali násilí. Já jsem totiž bývalej kantor."

Pan baron hbitě využil příležitosti, aby bratry vytrhl z pochmurné nálady, která zaléhala srub. „Ano; velká slavná Itálie, a vy jste na ni právem hrdý — proto asi taky tak často používáte italský slova, co? Ale proč jenom vy a vaši bratři ne?"

„Některý věci nedokážu vyjádřit žádnou řečí tak výstižně jako tou naší. A bratři? Jsou mladí a já jim teď vlastně nahrazuju otce i matku. Nechci, aby zapomněli, odkud pocházejí. Jakou řečí mluvili jejich rodiče. Mohli by se tady v tý cizině snadno odrodit."

„To je velice chvályhodný, prosím. Hodno obdivu." Pan baron stejně jako já pozoroval, jak smutek bratrů Bolzanových rychle taje. „Ale — jestli dovolíte — měl bych ještě jednu malou otázečku, pokud se vám ovšem nebude zdát příliš smělá."

„Prego, signore, jen se ptejte," rozhodil Giovanni doširoka paže.

„Totiž — já jsem v jádru taky kapánek zvědavej — proč vy se vždycky s panem Otellem tady po panu Salvatorovi tak přísně kouknete, když promluví?"

Giovanni se znenadání bouřlivě rozesmál a Salvatore se trochu tišeji přidal.

„Já — prosím — promiňte, jestli...," omlouval se pan baron.

„Ale proč?" řekl ještě se smíchem Giovanni a zvedl tři prsty. „Jsme tre, si?"

„Si," řekl pan baron. „Ano," opravil se okamžitě. „Tři."

„Já jsem capofamiglia."

„Hlava rodiny." řekl Salvatore.

„Mám hlavní slovo. A ti dva se věčně hádají. Tak jsme zavedli týdny, ale to je moc dlouhý ..."

„Týdny?" Pan baron doširoka otvíral očička.

„No — jako že jeden z nich musel vždycky tejden mlčet. To se ale nedá vydržet. Řekněte sám, dokázal byste tejden neotevřít pusu?"

„Pánbuchraň," vyděsil se pan baron. „To by bylo jako zaživa umřít — teda být

mrtvěj."

„Však právě. Tak jsme to udělali po dnech. A Salvatore má zkrátka dneska svůj den."

„Ale když tu není pan Otello, tak mluví," připomenul pan baron.

„Přirozeně, musí. S kým bych si pak povídal já, kdyby mně tu mlčel?"

„To je vlastně pravda," řekl pan baron trochu popleteně. „A teď už se nehádají?"

„Jako psi, hlavně k večeru, kdy už je jim to dlouhý. A kromě toho, vám by nešlo na nervy, kdyby ten druhej mlčel, ať řeknete, co řeknete? No?"

„Šlo," pravil pan baron s upřímným přesvědčením. „Ale..."

„Tak vidíte."

„Ano," řekl pan baron tiše. „Si," broukl si pro sebe a maličko mávl rukou.

XIII

Otello a naši přátelé se vrátili dřív, než jsme čekali. Podle nálady, s jakou se nahrnuli do srubu, jsme poznali, že ledy jsou prolomeny. Halasili jako chasníci, vracející se od muziky. Noatak se už i na druhé dva bratry díval jinak, skoro přátelsky, i když si maličkou rezervu stále ponechával.

Jeden po druhém si zřejmě na verandě vytřásli z pláštěnek a z čepic krupičky jinovatky. Přinesli je v náručí, pověsili na hřebíky a teď dřepěli vedle sebe na kavalci a něčemu se pochechtávali. Jenom Nikipiho smích se mi zdál trochu nucený.

„Tak copak zase máte?" ptal se pan baron.

„Běloch Lulu velkej...," řekl Nikipi a ohlédl se na Noataka.

„Ale ..." Noatak si zaťukal na čelo.

„On poslal Bílá vydra nejhorší cestou, co našel," ukázal Nikipi k oknu. „Proč neposlal tady z tý strany? Za námi krajina úplně rovná."

„Asi pro to měl nějakej důvod, ne?" otočil se k němu Giovanni poněkud dotčeně. „Je pravda, že Lucien dokáže všelicos poplést, ale na Severu se vyzná jako málokdo."

„Kdepak jste se s ním vlastně srazili?" zeptal se se špatně skrývanou zvědavostí pan baron.

„Známe ho ještě z Quebeku. Tenkrát to bylo takový velký, trochu přitroublý dítě, a důvěřivý, že by nad ním člověk plakal." Giovanni lítostivě potřásl hlavou. „Co si z něj chlapi nadělali legrace — však víte, s jakou sortou se krom těch slušnejch můžete setkat v chudinský kolonii. Čím hrubší vtip, tím lepší. Čím horší věc se někomu provede nebo stane, tím je větší legrace."

„My si nejdřív mysleli," řekl Otello, „že je o hodně starší než my, ale ono mu bylo teprva asi dvanáct, nejvýš čtrnáct. On přesně neví, kdy se narodil."

„Nevěděla to ani jeho máma," přidal se Giovanni, „ale ono vlastně není divu. Měla těch dětí kolem sebe, že je snad už ani nepočítala. A že byl Lucien takovej silák, odmalička ho posílala dělat. Když jsme ho poznali, zastal práce jako dospělej

mužskej."

„Nu, z tý důvěřivosti teda pořádně vyrost," poznamenal pan baron.

„Nic jinýho mu nezbylo," souhlasil Giovanni. „Copak, Salvatore, už máš hotovo? Tak, lidi, ke stolu, a dáme se do jedny z nejhezčích činností, co nám pánbíček nadělil."

Pan baron k němu okouzleně vzhlédl. „Teď jste vyslovil další velikánskou moudrost, pane. Skutečně, musel jste být opravdu výbornej učitel, prosím."

Giovanni vyslal k panu baronovi vděčný úsměv a knoflíček mezi tvářemi mu radostí zčervenal. Apetit mu však už odváděl pozornost jinam.

Stůl měli sice obzvlášť rozlehlý, takže se nás k němu sedm směstnalo, jen se nesměl nikdo moc rozhánět lokty. Lulu by nám byl ovšem, pokud by stoloval s námi, značně zkomplikoval situaci.

Noatak s Nikipim by si byli nejraději vzali jídlo na lavici na klín, ale Giovanni je tak pohostinsky zval, že nedokázali odmítnout.

„Lituju, že vás nemůžeme pohostit naším národním jídlem," rozkládal. „Maccheroni, znáte? Salvatore je připravuje jako cuoco z prvotřídní restaurace."

„Kuchař," řekl Otello.

„Kdopak by neznal vaše proslulý makaróny, pane," rozzářil se pan baron. „Moh bych si s vámi jeden svůj, údajně originál italskej recept zkonzultovat, prosím?" Zvedl obličej k Salvatorovi, který nám právě kladl na talíře silné, voňavé plátky sobího masa, boby se slaninou a k nim hromádky všelijakých dalších dobrot.

„Signore je taky cuoco?" dotazoval se Salvatore zdvořile, a jeho bratři, zaměstnaní přípravou k jídlu, ho ani neztrestali pohledy.

„Kuchař?" řekl jsem. „To je slabý slovo. Pan baron je zázrak. Čeho se dotkne, promění se v prvotřídní lahůdku. Dejte mu špalík dřeva a připraví vám takovej pokrm, že uslyšíte rajskou hudbu."

„Ale pane Siskou," uzardíval se pan baron, „vy někdy tolik přeháníte ...."

„Právě že ani trošku. Přál bych bratrům Bolzanovým něco od vás ochutnat, i když tohle je taky výborný."

„Pokud budete mít zájem, můžete nám připravit něco dobrýho k večeři." Giovanni si bohatě nakládal do pusy a trochu mi tím připomínal Lulu Pruďase. „Předpokládám, že zůstanete na noc."

Noatak přestal kousat a o něčem přemýšlel. „Copak?" zeptal jsem se ho.

„Asi už ho zase pálí chodidla, pane," mávl nad ním pan baron rukou. „Znáte ho, ne?"

„Jenom pobuď, kamaráde," řekl Noatakovi Otello. „Aspoň si dovypravujem, co jsme cestou nestačili."

„Že nám ale vytrávilo, viďte, pane Siskou?" poznamenal pan baron. „Jestlipak jste vůbec sněd tu svačinu, co jsem vám dal s sebou?"

„Kdepak, já to nestih. Tady pánové mě dost zaměstnávali."

Bratři se dali do smíchu. „Však my jsme taky od snídaně nestačili pozřít sousto," řekl Giovanni.

„Mluvil jste o Quebeku, pane," naklonil se k němu pan baron. „Jestlipak tam

znáte podnik Aux Anciens Canadiens?"

„Vy myslíte tu starou budovu, co v ní je ten drahej restaurant?"

„Ano, starou pomalu tři sta let, tu právě myslím. Víte, že je to dokonce jeden z nejstarších domů v celý provincii? A že v něm bydlela celá řada slavných quebeekých osobností? Ano, například spisovatel Aubert de Gaspé — mimochodem taky Francouz, jak jste si podle přídomku jistě povšimnul. Ale víte, jak ten restaurant dostal svý jméno? Právě podle románu toho spisovatele — Les anciens Canadiens."

„Pán je zřejmě všestranně vzdělanej," řekl Giovanni s úctou.

„Tak vy jste byl i v Quebeku, pane barone," povídám. „Nikdy jste se nepochlubil."

„Pán byl v tom restaurantu jako kuchař, že to tam tak dobře zná, ne?" hádal Otello.

„Kdepak kuchař." Pan baron sklopil oči. „Ně-jakej čas jsem tam umýval nádobí. Ale můžu vám prozradit," ožil vzápětí, „že kdybyste chtěli mít v jedny hromadě receptář starejch předpisů britský, francouzský a indiánský kuchyně, stačilo by, kdybyste si v tý restauraci sedli pod ten starej strop z takhle silnějch trámů a přečetli si jídelní lístek. Ne že by ta jídla byla původní, jak se jedla dřív, to ani není možný, že ano. Ale všecky ty vlivy jsou na dnešních pokrmech, jak se tam podávají, znát. A vlastně ne jenom v tyhle jediný restauraci, ale v celým Quebeku."

„Například?" zeptal se Salvatore už beze strachu z okřikování.

„Například? Tak třeba la tourtires du Quebec — Quebecká paštika."

„Proč tourtires," horlivě se zajímal Salvatore. „Co to je?"

„Vy jste tu legendu v Quebeku nikdy neslyšeli? Jak je to možný? Ještě někdy před dvěma sty lety žili divoce ptáci, který se jmenovali tourti. Když vzlétlo hejno, jako když černej mrak zakryje slunce, tolik jich bylo. A lidi je teda dávali do paštik a všeho možnýho a dokázali je do posledního vyhubit. Teď se do paštik dávají ryby nebo zvěřina, nebo taky vepřový a hovězí maso. Co vím, existuje nejmíň pět receptů, ale na památku toho ptáka se všem těm paštikám říká tourtires."

„Nechce se mně věřit, pane barone, že by vás tam nikdy nepustili k plotně."

„Tam byli' jiní odborníci, pane Siskou, to byste viděl. Je ovšem pravda, že jsem se denně účastnil přípravy koláče s javorovým sirupem. Peklo se ho neuvěřitelný množství. Ale já bych se ještě rád na něco zeptal. Povídali jste, že jste pana Luciena poznali v Quebeku. Znamená to, že jste se s ním potom setkali ještě někde jinde?"

„Si, tady v teritoriích — ale to by byla dlouhá historie."

Pan baron dychtivě poposedl. „Jenom povídejte, prosím — ale copak najednou ten smutek? Dotkli jsme se snad nějaký další citlivý žilky, prosím?" Díval se, jak si Salvatore pokládá hlavu do dlaní.

„To bylo tenkrát, když jsme ztratili jednoho z naší rodiny, bratrance, ale znamenal pro nás víc než bratr. A nescházelo mnoho a zmizeli jsme ze světa taky my, i se Sibillou."

„Prosím?" zeptal se pan baron.

„Sibilla je naše cara sorella."

„Drahá sestra," řekl Otello.

„Začalo to tím, že ten bratranec, Vittorio se jmenoval, se vrátil do Quebeku, a hned za námi, že padnul na zlato. A že musíme s ním, za ty tři letní měsíce, co právě měly přijít, přej naděláme jmění."

„Tak to bývá vždycky," pokývl pan baron. „Na počátku velká naděje — ale potom, jak tuším — viďte?"

„Nu, abych pravdu řek, nám se tenkrát právě moc dobře nedařilo, to byl první důvod, proč jsme o jeho nabídce začali vážně uvažovat. Druhej důvod — to byla naše zvědavost. -My se do tý doby sem nahoru zatím nedostali. A třetí? Naše malá sestřička si usmyslila, že s námi pojede na výlet. Doposavad kvůli penězům nikdy na žádnej nemohla, a teď přijde Vittorio a všecky výlohy platí..."

„Kolik jí bylo?" zajímal se pan baron.

„Právě jí dopadal dvanáctej rok a ona si ten výlet přála k narozeninám."

„No jo, to se pak těžko odmítá," usmíval se pan baron s pochopením.

„Si, zvlášť když je to sola bimba v rodině."

„Jediná holčička," řekl Otello.

„Tím spíš pak tři velký milující bratry přesvědčila."

„Quattro," zvedl Giovanni čtyři prsty, takže už Otello nemusel zasahovat. „Zapomínáte na Vittoria. Ten chytil Sibillu do náruče, tancoval s ní po světnici a zpíval jí písničku, kterou si právě vymyslel. O tom, jak pojedeme vlakem, pak kus cesty na saních, abychom se dostali co nejblíž k tomu místu, než padne obleva, a zbytek na lodi nad průhlednou čirou vodou, a kolem že budou jenom lesy a kopce a hory, a zvířátka přiběhnou k řece pít, udiveně vykulí na Sibillu oči a pomyslí si, že tak krásnou holčičku nikdy nikdo neviděl..." Giovanni byl svým vyprávěním tak zaujat, že taky div nezačal tančit.

A vám už nezbylo, než souhlasit, viďte? Kam jste měli namířeno?"

„Prego? Aha, si." Giovanni se probral. „Mnohem níž, než jsme teď. Severně od Yelowknife u Velkýho Otročího, znáte?"

„Trochu. V tom místě jsem měl dokonce několik dobrých přátel."

„Takže asi sto kilometrů výš, na jednom bezejmenným potoce, měl Vittorio takovou dost ubohou boudu, co do ní ze všech stran fičelo — je ovšem pravda, že ji nestavěl sám. Našel ji tam, nikdo se k ní nehlásil, a tak ji obsadil. A kousek od ní, v jedny zátočině, objevil to zlato."

„Dobrý naleziště?"

„Nu, na to, že se čtyři chlapi od rána do noci dřeli jako soumaři, zase tak moc nevynášelo, ovšem na druhou stranu jsme měli jistotu, že aspoň pro příští dva roky se od nás bída s nouzí odstěhují. A my dělali a dělali, nekoukali nalevo napravo — a tak se stalo, že jsme přehlídli konec sezóny. Znáte to, jak to tu chodí. Jeden den svítí slunce a druhej den se přiženou podzimní lijáky. A třetí začne řeka zamrzat a znenadání do rána napadne sníh — no, ale co teď? Je pravda, měli jsme flinty, zásobu patron i pár pastí..."

„Ale taky dítě, co? To je potom starost o to větší."

„Copak naše Sibilla, tu byste byl měl vidět. Předtím pořád stále trochu marodila, ale za ten čtvrt roku rozkvetla skoro stejně rychle jako ten kraj kolem. A taky do krásy. A těch kamarádů co měla mezi zvířaty, ono to za ní chodilo až do světnice."

„Ta situace vám jistě působila nemalý starosti."

„Co jsme mohli dělat? Museli jsme se spolehnout na Vittoria, on už trávil na Severu několikátou sezónu. Rozhodl, že zůstaneme přes zimu. Nejdřív jsme teda uteplili chatu, jak jenom to šlo, a jak počasí trošku dovolilo, lovili jsme ryby, stříleli zvěř a vůbec se pokoušeli nadělat zásob, jenomže, znáte to. Myslíte si, že máte všeho na celý měsíce, a pak přijde nečas, vánice, a vy za pár dní ohlodáte poslední kůstku. A nás bylo pět."

„Ano, já moc dobře vím, jak zásoby mizí rovnou před očima."

„Přihnala se sněhová bouře, zuřila den za dnem, noc za nocí, pořád to stejné hvízdání a vytí větru, a ten hrubý zmrzlý sníh, co jako písek bičuje okno, už pomalu zasypával chatu skoro po krovy..."

„Všichni si to dovedeme živě představit, prosím. Pan Siskou by taky moh povídat, viďte, pane? A támhle Nikipi zrovna tak."

„Je to děsívej nápor na nervy," povídám. „Zažil jsem něco podobnýho, a s Robertem, co jsem s ním ten čas žil, jsme se div nepostříleli."

„Takže si domyslíte, jak to vypadalo s námi. Čtyři bláznivý temperamentní Taliáni na dvanácti čtverečních metrech, a mezi nimi piccola bimba."

„Malá holčička, já rozumím," řekl pan baron.

„Čtyři Taliáni s divokou taliánskou povahou!" Giovanni zatřásl pažemi nad hlavou. „A nejhůř nám bylo, když jsme se podívali na ni, na Sibillu, jak se tam choulí v koutku a s vytřeštěnýma očima se celá třese, leká se nových náporů vichřice, hodinu za hodinou pořád stejně, a mlčí, tak strašně mlčí... Signore barone, my bychom se byli nejraději navzájem povraždili za to, že jsme ji dostali do takový situace, že jsme ji vůbec brali s sebou. Zbyteček jídla, co jsme ještě měli, jsme nechávali jenom pro ni, a s hrůzou jsme pozorovali, jak slábneme ... Ale nikdy není tak zle ..."

„Nechcete snad říct — aby nebylo ještě hůř," lekal se pan baron.

„Někdo z nás asi nechal otevřená dvířka od kamen, vypadl uhlík nebo vyprskla jiskra, nikdo neví. A jak chatou stále profukoval průvan, co z toho mohlo povstat? Přestože jsme plameny zpozorovali poměrně brzy, už jsme je neuhasili."

„To muselo být strašný, prosím," zašeptal baron.

„Nepředstavitelný. Divoká vichřice, co dokáže zporážet velký silný stromy, se plnou silou opírala do chatrný boudy, a jak plameny vyskočily na střechu, konec. Popadli jsme to nejnutnější a ven. Vichr nás všecky srazil k zemi. Po čtyřech jsme se plazili z dosahu ohně — takovej jste ale jistě v životě, stejně jako my, nikdy předtím neviděli. Plameny šlehaly vodorovně a ta křehká stavba nám mizela před očima. Ve chvilce z ní zbyla hromádka oharků, kterou rychle přikrývala vrstva sněhu."

Otello se Salvatorem hleděli na bratra bez hnutí a zřejmě ty chvíle prožívali znovu.

„Nejdřív jsme vyhrabali jámu, vystlali ji kožešinami a uložili do ní Sibillu. Pokoušeli jsme se vybudovat nad ní stříšku, ale povětří nám to nedovolilo. Ani domluvit jsme se pořádně nemohli. Vítr nám rval slova od rtů a my zároveň cítili, jak tuhneme. Později jsme se shodli na tom; že každýho z nás napadlo totéž. Ze by bylo lepší, kdybychom se nechali mrazem ukolébat -— on by se už pak o nás milosrdně postaral."

„Ano, tyhle pocity už taky zažilo moc lidí, co se trochu seznámili s divočinou."

„A potom se objevil přízrak, kterej se i přes ten vichr držel na nohou. Šel sice v předklonu, opřenej o větev, ale pohyboval se. Vypadal jako nějakej sněžnej muž z pohádek. Nikdy nám nevysvětlil, kde se tam vzal."

„Pan Lucien," vykřikl pan baron. „Že to byl on?"

„Byl. Nejdřív se přesvědčil, že Sibilla žije — on si s ní v Quebeku chodíval hrát, když měl čas, a nepoznal jsem nikoho, koho by víc miloval. Nejdřív ji, pak dlouho nikoho, a až někde tady našeho Vittoria," ukazoval Giovanni hranami dlaní na stole. „A pak zase dlouho nikoho ..." Jeho pohled se stočil ke mně. „Až možná našel zalíbení v tobě."

„To teprva uslyšíte," sliboval horlivě pan baron. „Ale jak jsem se prve třas, jak to dopadne, teď jsem klidnej. Když je na scéně pan Lucien, určitě se všecko obrátí k lepšímu."

„Máte pravdu. Lucien se do nás dal. Nejdřív nás všecky dokopal na jednu hromadu, ukázal nám, jak využívat závěje a v jejich krytu vyhrabávat díry — naštěstí nám zbylo pár kusů nářadí, který jsme nechali povalovat u potoka.

Doplazili jsme se pro ně, vydolovali je ze sněhu, a dali se do práce. Ale nedovedete si představit, co to bylo za utrpení. Ani já už si to nedovedu představit, přestože jsem to prožil.

A Lucien byl hned u jednoho, hned u druhýho, a jak se mu zdálo, že někdo polevuje, rovnou ho zpohlavkoval nebo nakopal do zadku."

„Ano, to je pan Lucien," řekl pan baron něžně, skoro zbožně, a sepjal na stole ruce.

„Natahal z lesa větve a zpevňoval naše díry, potom jsme začali krájet ze spodního zmrzlýho sněhu bloky, a představte si, přes ten hroznej nečas jsme dokázali postavit něco jako eskymácký iglú. Víc jsme ale už nemohli. Jenom jsme přenesli Sibillu a nalezli dovnitř, skot o jsme se tam nevešli, a rovnou jsme usnuli."

„Aby ne," poznamenal pan baron. „Ale co pan Lucien?"

„Dodnes nevím, jak dlouho jsme spali. Lucien nás probudil, když se k nám probourával jednou ze stěn. Zatímco jsme nevěděli o světě, bůhví jak stačil ulovit jelínka a .postavit druhý iglú. Právě obě propojoval chodbičkou. Svítil si kusem svíčky, přilepeným v plecháčku jako v lucerně, vztekal se a chtěl vědět, jestli, hrome, ještě vůbec žijeme, že se vůbec neozýváme, když na nás volá."

„Živě ho vidím před sebou," řekl mi pan baron potěšeně. „Taky si ho dovedete představit, pane, viďte?"

„A jak," povídám, „hlavně to jeho vyptávání."

„Lucien se nikdy nepřiznal, kde se to naučil, ale určitě musel nějakej čas pobýt mezi Eskymáky. Jinak by přeci nedokázal udržovat v íglú maličkej ohníček tak, abychom byli v teple a přitom se neudusili. A ještě ke všemu připravovat jídlo a pití. Maso pek nejen na pánvi, to se mu zdálo málo, ale i na břitech lopat, ale to už jsme mu trochu pomáhali. A vodu rozpouštěl v podběráku, kterým jsme nabírali v potoce při rýžování písek. Čaj jsme vařili z listí, co nosil z lesa."

„Pan Lucien by dovedl přežít i na ledový kře, za to ručím," přesvědčoval nás pan baron. „Kdepak, toho hned tak něco nezaskočí."

„Si. Pořád nás zásoboval novým a novým čerstvým masem, kde to bral, ví bůh. Už jsme trochu nabírali sil, jenom Vittorio se zdál čím dál slabší, a Lucien na něj křičel, nutil ho do jídla, vyhrožoval mu a párkrát ho zbil, ale málo platný. A potom mu Lucien přišel na ten jeho podfuk. Vittorio si dával vinu za to, že nás přived do tý bídy, a nejvíc si vyčítal, že s sebou vzal Sibillu. Jídlo teda většinou jenom předstíral, a co moh, zahrabával do sněhu pro případ, že bychom zase měli nedostatek. Tehdy ho Lucien zbil tak, že jsme mu ho museli vzít. Ale Vittorio ho usadil. Řek mu, že to schovává pro Sibillu. A Lucien si ho teda potom hlídal, jenomže Vittorio na tom byl tak, že už skoro nemoh pozřít ani sousto. Tvrdil, že vůbec necítí hlad."

„Tomu bych věřil," přisvědčil pan baron. „Od určitýho momentu už vás jídlo neláká, chce se jen pít."

„Lucien Vittoria přesvědčoval, že ho budeme potřebovat, že se musíme dát co nejdřív do stavby novýho srubu. A nás tři, že už jsme trochu mohli a počasí se usadilo, vyhnal ven kácet stromy. Měli jsme to obrovský štěstí, že jsme byli tak

nepořádný a začátkem zimy neuklidili nářadí do přístřešku. Bylo by nám shořelo všecko ostatní."

„Br," otřásl se pan baron, „v zimě stavět chatu — dejte pokoj."

„A viděl byste, jak nám rostla pod rukama, samozřejmě hlavně díky Lucienovi. Už jsme měli. sroubený stěny — ale pak přišli vlci."

„Vlci!" postrašil se pan baron. „Po tom nečase určitě jaksepatří vyhládlí!"

„Si," skoro zašeptal Giovanni. „Vyhublí jako strašáci. Někdo tvrdí, že vlk je odpornej vrah a útočí na všecko živý, jinej říká, že na člověka si netroufne. Já to viděl, signore. Vlk třeba skutečně člověka často nenapadá, ale když má hlad, je. mu všecko jedno jako každýmu jinýmu tvorovi. Dodnes slyším to děsivý vytí, který nahání hrůzu už na dálku. A pak pozorujete, jak se to jejich svolávání blíží, krouží kolem vás..."

„Pan Lucien si jistě věděl rady," strachoval se pan baron. „A zbraně jste přeci snad zachránili, ne?"

„Zachránili. A Lucien teda letěl do iglú pro Sibillu, a zároveň křičel, ať mezi těmi čtyřmi stěnami zapálíme oheň a zatlučeme otvory pro okno a dveře. Jen se vrátil, vlci se objevili mezi stromy na kraji lesa. To už nevyli, jen ten jejich rychlej sípávej dech jsme slyšeli až dovnitř. Lucien nečekal a škvírou okamžitě začal střílet, my jsme se přidali, jenomže pokoušejte se zasáhnout stín, co se mihne v křoví. A ty stíny nás obstoupily a přicházeli blíž a blíž."

„Giovanni...," zašeptal Salvatore, a Otello se prudce otočil obličejem k oknu.

„Ano, bratři, já vím, ta vzpomínka nikdy nepřebolí...," řekl tiše Giovanni.

„Jestli vám vyprávění činí bolest, nemučte se, prosím," ozval se pan baron soucitně. „Nebo to nechtě na jindy."

„Teď už to dopovím," řekl rozhodně Giovanni. „Lucien odnesl Sibillu do rohu, co nejdál od dveřního otvoru, a Vittoria přistrčil k ní. Sám si stoupl před ně. Nás rozestavil zády ke stěnám tak, že jsme každej hlídali hořejšek stěny proti sobě, a naložil na oheň. A pak začali. Nad horním trámem se ukázala rudá tlama a tlapy, který se snažily zachytit, druhá ... Nejdřív je rány z pušek poděsily a ohně se taky zřejmě báli, ale co je to proti hladu."

„Giovanni...," zaprosil znovu Salvatore. Otello nahrbil záda, ale neotočil se.

„Bylo by se to podařilo," řekl Giovanni, jako když reakci svých bratří nevnímá, „jenomže my tři jsme zpanikařili. Nedokázali jsme hlídat jenom ten jeden svěřenej úsek a neohlídnout se. Tak se dovnitř dostal nejdřív jeden, pak další, zdivočelý z výstřelů i ohně i z našeho křiku..."

„Pane, já vás prosím, buď už mlčte, nebo rychle skončete." Pan baron vztahoval ke Giovannimu obě ruce. „Já tuším, co se asi stalo ..."

„Z takový blízkosti byly flinty skoro k ničemu a Lucien se začal ohánět sekerou. Naše štěstí, že pár zvířat hodovalo venku na těch, který jsme zabili nebo poranili. Stejně to ale byla hrůza, dívat se na ty šedivý blesky, co se nám míhaly skoro pod nohama, šílený pachem krve — a najednou Lucien odletěl stranou, bůhví kde se v našem zesláblým bratranci vzalo tolik síly, a Vittorio skočil rovnou mezi ty bestie a pad na kolena." Giovanni si pomalu přikryl dlaní oči. Salvatore

tiše vzlykal. A Otello udělal krok a opřel se čelem o závoj jinovatky na okně. Ruce mu volně visely podél těla.

„Lucien mával sekerou a kopal kolem sebe, ale jeden z těch vlků už na Vittoria skočil. Chtěl jsem zavřít oči, ale nemohl jsem. Musel jsem se dívat, jak se Vittoriovi zakous do hrdla, jak vystříkla krev. Lucien zařval, že jsme na vteřinku všichni ztuhli, popad zvíře za krk a za zadek, zvednul a narazil si je hřbetem na koleno. Umíte si to představit?"

„Umíme, pane, a jak!"

„Lucien na nás řval, ať nepřestáváme střílet, a letěl k Sibille. Ten druhej vlk se jí zakous do nohy. Lucien mu jednou ranou sekery skoro uťal hlavu a Sibilla vykřikla a omdlela."

„Pane, řekněte, že neumřela, prosím vás," volal pan baron. „To nevinný dítě přeci..."

„No, signore, nezemřela. Jen trochu, docela maličko kulhá. Ale nebýt Luciena, nezachránil se z nás snad nikdo."

„A ten váš — ten pan Vittorio?"

„Umřel. On chtěl přilákat pozornost těch zvířat na sebe, abychom je lip zdolali, protože si nepřestával dávat vinu za všecko, co se s námi stalo."

Oddechl jsem si, a teprve dodatečně jsem si to uvědomil. Noatak s Nikipim zřejmě prožívali stejné napětí, přestože se snažili zachovat nepohnuté tváře.

„Hrozná historie, prosím," řekl pan baron. „Já vím, že to není útěcha, ale přece jen — Sever je drsnej kraj, pane Giovanni, a o podobný příhody tu nikdy nebyla nouze." Ztráta pana Vittoria pro vás jistě znamenala tragédii, jenomže jak jste se sám zmínil, všecko mohlo dopadnout hůř, mnohem hůř, to je třeba si uvědomit. A kdepak máte svoji sestřičku teď?"

„Provdali jsme ji. Žije s manželem v Lloydminsteru. Taky Ital. Má tam farmu."

„Lloydminster, to je přeci blízko Edrnontonu," povídám.

„Ano, do Edmontonu jezdívají na větší nákupy."

„Ale takový zranění, prosím, jak se vám je v takových mrazech podařilo vyléčit? Vždyť jste snad ani neměli čím?"

„To taky Lucien. Za jedinej den jsme srub jakžtakž zastřešili, uprostřed udělali ohniště z kamenů, a on nám nakázal co a jak, kdyby se vlci znova ukázali, a večer vyrazil. Bez psů, žádný neměl, jen se sněžnicemi. Vrátil se za necelých čtyřiadvacet hodin a přes rameno nes nějakýho starýho Indiána, kterej vypadal, že už je po smrti. Ale brzy se vzpamatoval, a v nejvyšší čas. Sibilla už měla horečky.

A věřil byste tomu? On ji v několika dnech úplně zázračně vyhojil."

„Věřím, pane. Já taky s sebou pořád vozím všelijaký indiánský medikamenty, vyrobený podle prastarejch, vyzkoušenejch receptur." Pan baron na mě vrhl významný pohled. „A jenom čekám, až budu mít možnost podělit se o ty svoje vědomosti s někým, kdo nad nima nebude ohrnovat nos a" pokusí se je zapojit do moderní medicíny,"

„Daleko Lulu pro ten šaman?" zeptal se Noatak.

„Vidíte, byl bych zapomněl. Já teda vždycky věděl, že Lucien je nezmar, ale když jsme potom poznali, kde až leží tábor, odkud toho medicinmana přines — pánové, on musel celou cestu tam v tom vysokým sněhu běžet. Nebo spíš letět. A zpátky, s tím nákladem — on toho Indiána skoro celou cestu nes, jinak by ho byl umordoval k smrti. Přitom jsme neviděli, že by si bral na cestu nějaký jídlo, nejvýš snad něco zhltnul v tom táboře."

„Lulu — on jeden velkej silnej běloch," řekl Nikipi s úctou. „Dobrej běloch."

„To je největší pocta, jakou tenhle mládenec může bílýmu člověku vzdát," řekl pan baron. „A pan Lucien si ji bohatě zaslouží, prosím."

„Vidíte, a mluví se o něm nejen jako o Lulu Pruďasovi, ale taky jako o Lulu Smolařovi," povídám.

„Já vím," pokývl Giovanni, „ale je docela možný, že tyhle pověsti o svých neúspěšných pokusech s kutáním o sobě roztrušuje sám, aby se nemusel pořád ohlížet, kdo ho špehuje."

„U našeho Lulu se dá věřit všemu," připustil jsem. „A přitom podle toho, co vím a co jsme před chvílí viděli tady vedle, měl naopak kupu štěstí."

„Jak se to vezme. On taky Lucien celý léta dřel za deset a stihnul rozhrabat dvacetkrát víc země než kdo druhej. Ale máš pravdu, i tak musel mít štěstí. Stovky chlapů přehazují celý kopce horniny z místa na místo a třeba jenom jeden jedinej z nich dobude tolik, že to stojí za to."

„Zajímalo by mě," řekl pan baron, „jestli byl pan Lucien vždycky takovej samotář jako před tím, co poznal tady pana Siskou."

„Vlastně byl, jenom ta naše sorella mu přirostla k srdci, a samozřejmě Vittorio."

„A jeho rodina?"

„Lucien byl jeden z nejmladších, a jeho bratři a sestry, jak odrůstali, odlétali z hnízda jako ti ptáci a už se nevraceli. Lucien potom odešel taky, ale na rozdíl od nich na mámu nezapomněl. Tak, jak byl odmalička zvyklej odevzdávat jí většinu výdělku, i potom jí posílal peníze, aby už nemusela dřít. Ale do Quebeku se už nikdy nedostal. A Vittoriovi byl strašně vděčen, že se mu o mámu postaral, když onemocněla, že ji odvez do nemocnice, potom jí vystrojil pohřeb a jako skoro jedinej plakal nad její rakví. Na tohle Lucien nikdy nezapomněl a pro Vittoria by byl udělal všecko na světě."

Pan baron ještě nebyl spokojen. „Tam v tom srubu jste přezimovali?" dotazoval se.

„Kdepak, Lucien povídal, že má nějakou nutnou práci někde výš a samotný že

nás tam nenechá. Vyrobil teda pro všecky z vrbovýho proutí a z proužků kůže sněžnice, Sibillu zabalil do pokrývek a pověsil si ji na záda jako u nás doma mámy nosí děti, a šli jsme."

„Bez psů? Bez saní?"

„Un viaggio terribile," zatřásl Giovanni hlavou.

„Hrozná cesta," řekl Otello.

„Věci jsme si nesli v rancích a na takovým tom primitivním vleku ze dvou spojených větví. Jenomže po pár dnech už jsme zase nemohli. Jenom ten starej indiánskej šaman šlapal jako stroj, úplně jako v transu, a zdálo se, že ho cesta nijak zvlášť neunavuje, když se na něj nespěchá. Zato nás musel Lucien zase popohánět pohlavky a kopanci. Čtyři dny jsme se hrabali tam, odkud on se vrátil za čtyřiadvacet hodin, představte si. Spali jsme venku, na chvojí u ohně, jen Sibille vždycky Lucien postavil malej přístřešek z kožešin. A sám spal vsedě jenom na půl oka a celý noci přikládal. Do toho indiánskýho tábora jsme došli polomrtvý. Ty lidi nám ale pomohli. Ve zdraví jsme u nich přečkali zimu. A to bylo naposledy, co jsme se s Lucienem sešli. Pak jsme ho zahlíd-li až tady dole, ale jak jsme povídali, netroufali jsme se mu ukázat. Přes to všecko, co jsme společně prožili, byl schopen nás pomlátit, než bychom mu všecko stačili vysvětlit."

„Lulu jeden velkej běloch," opakoval Nikipi, „Největší."

„Amen," dodal Salvatore a pokřižoval se. Díval se na Nikipiho a jeho nos mířil někam do kouta. Otello se pokřižoval s bratrem, jenom Giovanni jejich víru zřejmě nesdílel.

„Salvatore, merenda!" zaklepal ukazovákem na stůl.

„Svačina, si," hlesl Salvatore a vydal se ke kamnům.

XIV

Rozednění nás zastihlo na cestě. Bratři Bolzanové nám ukázali podrobnější mapu kraje, než jsem měl já, a popsali cestu.

„Ale propáníčka, to nás letadlo mohlo dovézt až sem, pokud by je byl pilot opravil, potom k Otukamoanovi — byli bychom všecko stihli mnohem dřív," uvažoval pan baron.

Ano, stihli bychom všecko dřív, odpovídal jsem mu v duchu, ale já bych se neproběhl tou bílou krásou, neužil si ode všeho, co přináší jízda zimní krajinou, nepotěšil bych se ještě jednou se svými hafany. Kdo ví, kdy je zase uvidím?

Stále menší a menší skaliska nás provázela celé dopoledne, narazili jsme na několik strží, nepříliš širokých, a my jsme je vždycky snadno objeli. V poledne jsme tábořili v kraji skoro plochém, jen mírně zvlněném, jako by byl součástí naší polabské roviny třeba někde mezi Smržovém, Josefovem a Smiřicemi.

Večer s bratry Bolzanovými se značně protáhl. Dokonce i Noatak ztratil poslední zbytek podezíravosti a nedůvěry. A Otello přišel na nápad, že by s námi mohli navštívit nemocného kamaráda, a zároveň se setkat s milovanou sestřičkou. Rozproudila se vášnivá debata. V jejich rodné italštině vypadala jako hádka na

život a na smrt. Všichni, včetně Salvatora, šermovali pěstmi, bouchali do stolu, prudce vyskakovali a zase si sedali, a my se jenom dívali a bavili jsme se. Pan baron se sice několikrát pokusil zprostředkovat smír, ale nikdo ho nebral na vědomí.

Jak jsme vyrozuměli, šlo o to, jestli mají jet všichni, nebo má někdo zůstat. Giovanni tvrdil, že přestože je signore dottore nekontroluje, a možná dokonce na plánované výzkumy zapomněl, zaplatil jim dopředu a jejich povinností je pokračovat v práci. Mohou odjet nejvýš dva — teď jde ovšem o to, kdo.

„Rozsuďte nás!" burácel svým basem Giovanni a natahoval k nám v úpěnlivé prosbě paže. „Ty blázni se najednou vzbouřili! Úplně zapomněli, kdo je tu capofamiglia!"

Vzal jsem tři sirky a zlomil je. „Dvě jsou bez hlavičky, jedna s hlavičkou. Kdo si jí vytáhne, zůstává. Souhlasíte?"

Opět se bouřlivě rozhovořili, nakonec však jeden po druhém nahlédli, že losování je jediná možnost, jak nalézt řešení.

„Ale výsledek platí, ať to padne na toho, nebo na toho," ujišťoval se pan baron. „Žádný námitky se nepřijímají."

Když i to odhlasovali, dal jsem jim vytáhnout. Los padl na Salvatora, a jeho nos se zkormouceně odvrátil. Salvatore už ten večer nepromluvil, a ne proto, že měl svůj den.

Poobědvali jsme, krátce si odpočinuli a znovu vyrazili. Brzy jsem si všiml, že Noatak, jako v minulých dnech tak často, zase" zvedá nos jako znepokojený pes.

„Vidíte ho, pane?" zavolal na mě pan baron -od svých saní. „Už ho to chytá, takže jaro máme tady."

„Pokud všecko stinném, bude to skoro na den," odpovídal jsem mu.

„Zejtra už možná slunce. Nebo pozejtří," pokřikoval Noatak, který nás slyšel, přestože opět klusal vpředu. „Koukat na pes. Celej jankovitej. Neví, co se s ním děje."

Teď, když se o tom mluvilo, zdálo se mí, že i já ten známý lehoučký nepokoj pociťuju. Ano, jaro už táhne tím širošírým krajem, rychle spěchá vílím skokem od jihu vzhůru, a za pár dní, až pálící slunce rozsvítí sněhová pole do žhavá, přijdou první příznaky tání. Pod závějemi si zacvrlikají drobounké nesmělé pramínky, přiženou se prudké lijáky, otevřou se řeky, ledy na jezerech s ohlušující kanonádou začnou pukat... A celý kraj se promění. Tolikrát už jsem viděl ten překvapivý přerod z bílé a černé do něžné, světlounce, lehce zelené, která se v několika dnech rozzáří naplno, a do kraje vtrhne život, až přechází zrak i sluch. Vodní slípky, kachny, husy, drobní suchozemští opeřenci připlachtí téměř naráz a v takových hejnech, že člověk odmítá věřit svým smyslům. I ta tak dlouho tichá země v ustrnutí naslouchá tomu mnohohlasému sboru, křiku a svolávání, jež neustává ani v noci. Není to ovšem skutečná noc. Slunce téměř nezapadá, a pokud se přece na hodinku ponoří za obzor, svými paprsky stále ozařuje oblohu. A tak ruch neutuchá, všecko živé ve vzduchu i na zemi spěchá a rejdí v závodu s časem, aby vyvedlo mláďata, nemá chvilku klidnou, protože zakrátko, za pouhé tři měsíce, najednou do

rána okraje březových listů na břehu potoka zežloutnou, a to už je doba příprav na novou zimu. I ta metla severského léta, zběsile bodající tiplice a komáři, začíná kamsi mizet, a lhůta, kterou příroda povolila, je pryč. Mráz a sníh sevře kraj do své surové náruče a vše znovu ztichne tím strnulým, absolutním tichem, jaké nezní snad nikde jinde na světě. Člověk to ticho skutečně někdy slyší, jeho trvalý hlas se zařezává do uší i do duše až k zbláznění. Dokázalo mnoho chlapů tvrdých jako skála zmařit. Znění toho strašlivého, krásného, hrůzného ticha nevydrželi.

„Zejtra my v kraji u Tagana," řekl Noatak, když jsme se druhý den vyhoupli na jeden z mnoha vršků, které nás od rána provázely.

Řeč se večer u ohně znovu, jako už tolikrát, stočila na Potomimaa, Taganova předchůdce.

„Jestlipak to měl zapotřebí?" vzpomínal pan baron. „Dodneška moh vést svůj kmen, kdyby neměl roupy. Kdo to kdy viděl, takhle odírat svoje lidi, jenom aby on sám měl co nejvíc — a hlavně na to svoje nešťastný pití. Já nikdy nezapomenu, jak byli všichni vyhublí, podvyživení, v odrbaných kožešinách..."

„Kromě jeho oblíbenců," povídám. „A na okrádání lidí si našel výbornou metodu. Na všecko si udělal monopol a každej musel nakupovat jenom u něj a za ceny, který si nadiktoval."

„Velkej policajt Tomáš Lauren nejvíc vzteklej, že Potomimao kšefty s kořalkou," řekl Noatak. „Ještě nějakej rok a jeho kmen skoro mrtvěj."

„Pan Lauren udělal jedinou správnou věc, že ho dal zavřít." Pan baron se zamračil. „Já nejlíp vím, jak je člověku, kterej se dostane do závislosti na alkoholu. Jenomže já měl to štěstí, že jsem se z ní dostal — ale to je spíš výjimka."

„Tagano mi připomíná Unkataka," řekl jsem a pozoroval navýsost chvályhodnou činnost pana barona, který se oháněl u ohně.

„On skoro tak dobrej," souhlasil se mnou Noatak. „Jenom náčelník Unkatak moc víc zkušenej." Zaťukal si na čelo. „A vidí moc dopředu, a taky do každej člověk."

„Tenhle dojem jsem měl vždycky taky," přikyvoval živě pan baron. „Často se mně zdálo, že Unkatak ví, co v příští chvíli řeknu."

„On jeden velkej správnej Indián," zhodnotil Unkataka Nikipi. „Moc správnej." Noatak se zatvářil velice hrdě.

„Jen ty se nenaparuj, ty na tom žádnou zásluhu nemáš," rýpl jsem do něho loktem.

„Třeba máš, třeba nemáš," řekl odměřeně. „Ale vždycky rád slyšíš, když každej povídá, že tvůj náčelník dobrej. A když víš, že ta řeč ne jenom lichocení, ale pravda."

„Kde dobrej náčelník, tam dobrej kmen," pronesl stejně vážně Nikipi. „A spokojenej."

„No ne," bručel si pro sebe pan baron, ale dával pozor, aby ho oba dobře slyšeli. „Ti kluci nám zmoudřeli, pane Siskou! Rozumu mají jako starý."

„A ne pravda?" ušklíbl se na něj Noatak a natáhl ruce po misce s jídlem. „Moudřej musí jíst první."

Noatakova předpověď počasí se naštěstí nevyplnila. Další ráno se jen ztěžka klubalo z mlh a viditelnost byla nevalná. A těžko se v tom ovzduší dýchalo.

Ještě než se pod nízkou šerou oblohou překulilo poledne, narazili jsme na první stopy saní.

„V tomhle se Noatak nesplet, že už jsme blízko tábora," řekl pan baron. „Tady se asi vracel lovec. Nebo že by Tagano stavěl hlídky tak daleko?"

„Lovec," rozhodl Noatak. „Saně moc naložený."

Byl jsem na sebe dost pyšný, že dovedu číst v zdánlivě pustém a opuštěném kraji, kterým projíždím, že poznám, jaká šelmička a za jakým cílem tudy proběhla, co se tu odehrálo a kdo vybojoval svůj poslední boj, aby posloužil za pokrm jiným, kteří mají o naději víc, že přežijí zimu. To všecko jsem se už za těch pár let na Severu naučil, ale tyhle jemné odstíny, jaké rozeznali lidé, co se tu narodili, jsem mohl jenom obdivovat. „To bych si teda netroufal tvrdit," přiznal jsem se.

„Proč byste taky měl, pane?" utěšoval mě pan baron. „U tady těch dvou to přeci není nic divnýho. Co se naučili chodit, mají sníh před očima. Vaše mládí mělo jiný starosti."

„Žádný jiný starosti," neodpustil si Noatak. „On jenom slepej jako mladej bobr."

„Ty spíš koukej, kam ta stopa vede, aby nám někde někdo neskočil za krk." napomenul ho pan baron.

„Stopa vede do tábora." ukázal Noatak s určitostí.

Jenomže nevedla. Asi o patnáct kilometrů dál vklouzla do lesa. točila se podrostem sem a tam, a potom nás Noatak zarazil v místech, kde se nám mezi stromy opět objevila volná bílá pláň. „Divný," řekl. „Vrací se tam, odkud přijel."

Ani to bych byl po tom zmateném kličkování nepoznal, ale neměl jsem důvod Noatakovi nevěřit.

„Třeba tu chtěl ještě lovit," hádal pan baron.

„Nikde stopa po lovu," namítl Nikipi. „Tady dlouho čekal. Stupa zpátky stará jenom pár hodin."

„Seděl na saních. Jídlo." Noatak rozhrábl špičkou mokasínu sníh. Objevilo se několik chuchvalců napůl rozžvýkaných šlach. „Indián. Nedal psům."

„Sobí maso," konstatoval pan baron.

„Velkej Indián," doplnil svoje pozorování Noatak a ukázal na výše rostoucí větve, z nichž někdo docela nedávno místy setřásl sníh. „Silnej. Hluboká stopa." Sklonil se k šlépějím. Sníh tady pod stromy nebyl tak pevný jako ve volné krajině, a tam, kam se Noatak díval, se rýsovaly obzvlášť zřetelné otisky mokasínů. „Velká noha," dodal.

„Tak, a záhada je na světě," chmuřil se pan baron. „Váš pan strýc taky jako by viděl dopředu, prosím, když povídal, že vždycky všecko vypadá jednoduše, a pak se najednou dostanete do nějaký šlamastiky."

„Zatím o nic nejde, pane barone, tohle se jistě vysvětlí," uklidňoval jsem ho.

„Čekal na někoho, kdo nepřišel," hádal Noatak. „Proč jinak tak dlouho mrzne?"

„Zkusit dohonit?" ptal se Nikipi.

„Možná, ale potom teda my zpátky, možná moc hodin zpátky, a k Taganovi až zejtra," váhal Noatak.

„Pořád musíme myslet na to, že máme málo času," řekl nerozhodně pan baron.

„Dva zpátky a dva do tábora?" navrhoval Nikipi.

„Stejně bychom na sebe museli čekat," řekl jsem. „Pusťme to z hlavy. Asi vážně o nic nejde. Třeba se nám ta záhada vysvětlí u Tagana."

„Divný," přešlapoval Noatak a vyhlížel do kraje. „Nejdřív spěch, potom dlouho sedí v mraze na saních, a zase spěch zpátky..."

„Udělejme to tak, jak navrhuje pan Siskou," promluvil pan baron „Pokud by se Taganovi něco nelíbilo, ať si po stopách pošle svoje lidi."

„Možná," stále ještě postával Noatak, a Nikipi hleděl po otiscích skluznic, jako by mu bylo líto, že se po nich nemůže pustit rovnou.

Pomalu jsme se prodrali křovím a rozběhli se dál. Ale oba, Noatak i Nikipi, se co chvíli ohlíželi a zřejmě zneklidněli. Pozorněji sledovali krajinu, kterou isme projížděli, a pokud to bylo možné, drželi se dál od lesa a vedli saně středem volné planiny.

Někdy odpoledne jsme v dálce zahlédli saně se spřežením, než jsme si je však stačili prohlédnout, zmizely za cípem lesa. Když jsme k němu s největší opatrností dojeli, byly pryč.

„Tahle stopa už určitě do tábor," řekl Noatak a pustil se po ní. „Možná hlídka."

O správnosti jeho domněnky jsme se přesvědčili ve chvilce Stočili jsme za ohbí jakéhosi přirozeného průseku, a o dobrých padesát metrů dál stály napříč saně. Psi se skrývali v lese, ale viděli jsme, že zůstávají zapraženi.

Noatak strhl saně stranou, až se před ním rozstříkl bílý vodopád Sotva jsme stačili zastavit svá spřežení, a Noatak už hledal skulinu v podrostu, kudy bychom se mohli ztratit, když se vedle vzdálených saní ukázala postava muže v kožešinách. Opatrně se držel vedle kmene borovice a zvedal proti nám paži.

„On ne sám," řekl Noatak tiše. „Každej si najde v lese místo, kam může skočit. Nejlepší pes s sebou, ale hlavně sám." Jediným pohybem vylovil z ranců na saních pušku, po něm i my.

Muž na nás něco volal. Jeho hlas i přes tu vzdálenost zněl v čirém vzduchu překvapivě jasně. Vyrozuměl jsem, že se ptá, kdo jsme a kam míříme, ale raději jsem si to ještě u pana barona ověřil. Znám řadu indiánských nářečí, ale dokonale jsem se je ještě nenaučil. Třeba jenom nepatrná změna přízvuku má svůj význam a zcela změní smysl věty.

„Mluvíš anglicky?" zavolal pan baron.

„Rozumíš," odpověděl Indián. „Kdo jsi?"

„Mukati, jeden mužskej od Tagano. A ty?"

„Nikipi poznává, zdá se," řekl chlapec. „On hned hlásil jako přítel od Tagano, když se kmen dělil."

„Přijíždíme od velitele Kanadský jízdní policie Tomáše Laurena," oznamoval pan baron.

Indián se předklonil, jako by si nás chtěl lip prohlédnout. „Poznáváš," řekl. „Ty

Mittinaki. A Noatak z kmene Krí od náčelník Unkatak, Nikipi a Bílá vydra. Všecky pomáháš vyhnat ten pacholek Potomimao." Narovnal se a mávl rukou. „Ty všecky jedeš sem dál."

„Kolik vás je?" zavolal jsem.

„Čtyři chlap," odpověděl Indián a začal manévrovat s potahem. Ve chvilce jsme měli volnou cestu.

„Myslíš, že můžeme?" ptal se polohlasně pan baron.

„Noatak asi taky poznává, ale stejně opatrně," odpověděl Noatak. Zlehka pobídl psy a vykročil, neustále, se však pozorně díval kolem sebe, a když jsme dojížděli k místu, kde stál Mukati, nenápadně přidržoval smečku.

„Ty nebojíš," povzbuzoval nás muž. „Tagano on rád vás uvidíš." Šikmé oči se mu téměř ztrácely v houští rovných vlasů, které mu zpod kapuce visely do obličeje.

„Pojedeš s námi?" ptal se pan baron.

„Nemůžeš. Hlídáš," odpověděl Mukati. „Ty jedeš pořád moc tady dál," ukazoval za sebe. „Tam už samá stopa. Brzy uvidíš tábor."

Noatak se mu díval po rukách, Indián se však zdál neozbrojen. To mě utvrdilo v domněnce, že další muži, možná víc než čtyři, se krčí za nejbližším křovím a ústí jejich zbraní sledují každý náš pohyb.

Noatak zajel ke straně. „Jet," pokynul mi a s hlavní pušky přehozenou na předloktí levačky se pokoušel nahlédnout mezi stromy.

„Správnej bojovník," pochvaloval si Mukati s náznakem dobromyslného posměchu v hlase. „Pořád nevěříš." Znenadání se ušklíbl. „Nikdo nestřelíš. Ty jedeš hned všecky najednou." A mával paží jako strážník na městské křižovatce.

Postupovali jsme dál průsekem a Noatak se točil na místě. Teprve když jsme projeli a on se přesvědčil, že ho Nikipi kryje, postupoval pozpátku k vedoucímu psu své smečky, vzal ho za obojek a potrhl jím, připraven okamžitě strhnout potah mezi stromy.

Nic se však nestalo, náš vstup na střežené území proběhl hladce, jen Mukatiho úsměv se stále rozšiřoval, až se zdálo, že mu nebudou stačit tváře.

„Jedeš dál," volal a pořád mával paží. „Vůbec žádnej strach, naše člověk nestřílíš."

Noatak s Nikipim teď hlídali i les po obou stranách, přestože se odtamtud neozval ani hlásek, jediné vrznutí sněhu pod mokasíny. Tak jsme se pomalu vzdalovali, až nám Mukati zmizel za zákrutem. Pak teprve Noatak pobídl psy a

tryskem se rozběhl.

Hnali jsme se tak asi kilometr, tam konečně les zřídl a v dálce před námi se objevily vršky, které se mi zdály povědomé.

„Taky je poznávám." Pan baron si všiml, kam se dívám. „Za nimi jsme tábořili, když jsme se Potomimaovi koukali na prsty."

Noatakovi se ulevilo. Tady jsme se léčky už nemuseli obávat. Až ke vzdálenému lesu byl kraj plochý a přehledný, a za lesem, na rozlehlé mýtině, stál tábor.

Dorazili jsme k němu za necelou hodinu. Na jeho okraji nás čekala ještě jedna kontrola, tentokrát zběžná. Dva Indiáni se zeptali, kdo jsme, a když jsme jim pověděli, že jsme mluvili s Mukatim, klidně nás pustili dál. Zřejmě nás taky poznali.

Tábor se zdál čistší a uspořádanější než za panování náčelníka Potomimaa. Taky lidi vypadali spokojeněji, přestože jejich oblečení bylo stále stejně chatrné, kožešiny staré a odrbané, a oni sami pořád vychrtlí, s propadlými, vrásčitými tvářemi. A děti — ty hubené, pod-vyživené děti, kterých mi tehdy bylo tolik líto — přestože se jim tvářičky ještě nestačily zakulatit, už se na nás nedívaly těma velkýma vážnýma očima dospělých, které jako by se nikdy nedokázaly rozzářit pravou dětskou radostí. Ta drobotina dnes skotačila, strkala se a honila se kolem nás jako všude jinde, jenom jejich ubohoučké ošacení čekalo na vylepšení. Ale všecko nejde najednou, a teď, když zmizela příčina té všeobecné bídy, mnohé se jistě brzy napraví.

Jen jsme zarazili na prostranství, počalo se odehrávat totéž, co ve všech indiánských táborech, které jsem navštívil. Lidi na sebe pokřikovali, sbíhali se k nám ze všech stran, a když nás poznali, vítali nás jako dávní přátelé. Nejvíc se točili kolem pana barona, který jim při naší nedávné návštěvě pomohl v rozhodování o novém náčelníkovi.

Než jsme stačili odpovědět na všechny pozdravy a otázky, přiběhl sám Tagano. Nijak zvlášť nedbal na důstojnost svého nového úřadu, popadl nás jednoho po druhém za ruku a poklepával nás po ramenou.

„Tagano rád znova vidí přátele," opakoval několikrát. „Radost o to větší, že je nečekaná."

„Taky tě rádi vidíme," řekl jsem. „Máme ti vyřídit pozdravy Tomáše Laurena."

Jeho středně vysoká hubená postava se napřímila, neuhýbavý pohled tmavých očí se mi upíral do tváře. „Tagana a jeho lidi těší zájem Tomáše Laurena." Maličko zaváhal. „Ale on se snad nebojí, že tenhle kmen zase špatnej kmen jako dřív."

„Určitě ne," ubezpečil jsem ho. „Jenom, že Jsem měl cestu kolem, doporučil mně, abych se u tebe zastavil."

„Všecko tady v pořádku?" zeptal se tiše Noatak.

Tagano předstíral, že jeho poznámku přeslechl. „Vy hlad," řekl. „Vy ke mně do stanu." A pokynul rukou. Kruh lidí kolem nás se rozestoupil. Procházeli jsme přátelskou uličkou a kdekdo se nás snažil aspoň dotknout. Pan baron se široce usmíval, Noatak s Nikipim kráčeli vážně a tu a tam někomu stiskli ruku.

V náčelníkově stanu právě zasedala rada starších. Zdálo se, že to jsou skutečně nejstarší muži v táboře, většinou bezzubí stařečkové se svraštělými tvářemi a ohnutými zády, někteří bělovlasí, jen tři se zdáli poněkud mladší.

Tagano nás všecky neustále s jakousi utkvělou myšlenkou pozoroval a pochopil, co mě napadá. „Jestli my chceme, aby kmen měl zase všecko, co potřebuje, každej muž, schopnej cesty, musí lovit. Lidi dlouho neměli pořádný jídlo. Potřeba i nový oblečení. A moc kůží ha výměnu za střelivo a mouku a sůl a cukr, na všecko."

„Posledně jste už kromě soli neměli ani špetku koření," připomenul pan baron. „Kromě Potomimaa, samozřejmě. Ten byl hojnost sama."

„Koření a soli pořád málo," přikývl Tagano. „Muži už jeli do stanice, brzy přivezou. Ne moc. Nestačili jsme nalovit dost kožešin. Ale příští sezóna lepší, další zase, až všeho dost."

„Já ti to neměl prozrazovat," trochu se ošil pan baron, „ale aby sis podle toho naplánoval, co a jak — zkrátka, tak asi do deseti dnů sem přiletí letadlo se zásobami všeho, co potřebujete, kromě jinýho i jídla a oblečení. Taky dostanete asi dvacet pušek, ty vaše jsou už pěkně vytlučený, jak jsem si posledně všimnul. A samozřejmě dostatek nábojů."

Během jeho řeči se na něho upíralo mnoho párů očí a jejich výraz se postupně měnil. V těch starých, zkušených, vědoucích očích zasvitla naděje, že přece jen snad ještě uvidí lepší časy.

„Nemůžeme ty věci zaplatit," řekl Tagano trochu odměřeně. „Nemůžeme je přijmout."

„Ale můžete. Posledně jsem ti vypravoval o tom fondu na pomoc indiánům, co jsme s náčelníkem Unkatakem a jeho dcerou Beatricí založili. Rozhodli jsme se pomáhat vám do doby, než se zase dokážete sami o sebe postarat."

Chvíli nikdo nepromluvil. „Tagano teda děkuje za celej kmen," řekl potom náčelník zdráhavě. „Ale vždycky nejlepší, když si lidi pomůžou sami."

„Tak tohle by mně už drobet zavánělo falešnou hrdostí," řekl pan baron nezvykle rázně. „A na tu tady není místo. Všichni potřebujete pořádně jíst. A víc dobrých pušek znamená větší úlovek. Dřív se dostanete z bídy."

„Tagano ví." Náčelník hořce sevřel rty.

„Ty za hospodařeni bývalýho náčelníka nemůžeš," řekl jsem mu. „Nejde o nic jinýho, než abyste se co nejdřív sebrali. Pak už si poradíte."

Znovu zavládlo ve stanu ticho, jen oheň tiše praskal. Ale netrvalo dlouho, a jídlo, které začaly ženy nosit, prolomilo tu trochu upjatou náladu. Indián, pokud si zachoval hrdost, nerad přijímá milodary. Dary to je ovšem něco jiného. O ně ovšem obvykle sám požádá. Mám v paměti dost příkladů z dob, kdy jsem dostával návštěvy indiánských přátel ve své staré chatě. Někdy by mě byli úplně rozebrali.

„Tvoje lidi dobrej hlídač," řekl mezi jídlem Noatak. „My mluvili s Mukati." Pozorně se na s náčelníka díval.

„Mukati," přisvědčil Tagano a pohled Noatakovi oplatil.

„Kolik s ním lidí?" nadhodil Nikipi jen jako mimochodem.

„Proč?" zeptal se Tagano krátce.

Nikipi jenom mlčky zavrtěl hlavou.

„Je dobře, že si tyhle věci necháváš pro sebe," promluvil pan baron. „I před přáteli. Ale jestli stavíš tak silný stráže, je asi proč hlídat, ne?"

Tagano hned neodpověděl. „Lidi, co nechtěli, aby Potomimao pryč, oni tady v kraji," promluvil po delší odmlce, skoro nerad.

„Já si to myslel," řekl pan baron.

„Oni dost vzteklí, když vy jim sebrali zbraň," ušklíbl se Noatak.

„Co jim patřilo, dostali zpátky."

„A nedají pokoj, co?" hádal pan baron.

„Potřeba vyhnat," ozval se Nikipi.

Jeden ze starců promluvil, ohlédl se kolem a znovu se rozhovořil. „Že přej by před námi neměli dělat tajnosti," šeptl mi pan baron.

„Právě před chvílí jsme se rozhodli, že je z našeho kraje vykážeme." Tagano zřejmě nebyl rád, že nám stařec prozradil něco, co pokládal jenom za jejich vlastní záležitost.

Stařec však pokračoval. Tentokrát jsem vyrozuměl, že Tagana k něčemu nabádá, ostatní se postupně přidávali.

„Chtějí, aby se nám se vším svěřil, s čím, zatím nevím," dodal pan baron.

V Taganově obličeji se nic nepohnulo, přesto se jeho výraz viditelně změnil. „My svoje záležitosti vyřídíme sami. My dost síly."

„Zajímalo by mě, jak je chceš vyřídit," povídám.

Jeho pohled, který na mě upřel, byl úplně neproniknutelný. „Jak bude potřeba."

Začínal jsem chápat. Na Taganovi leží velká odpovědnost. Chce co nejdřív vyvést svoje lidi z bídy. Jestli to má dokázat, nesmí mu nic bránit v práci. A tlupa nepřátel je jistě pořádná překážka. Je tedy nucen se škůdci skoncovat jednou provždy. Příslušník Kanadské jízdní mu ovšem komplikuje situaci. Tagano věděl, že nemohu připustit žádné drastické řešení.

„Pan Siskou by rád slyšel konkrétní odpověď," nadhodil mírně pan baron.

Tagano se díval do plamenů. „On ji zná."

Pan baron se zatvářil nešťastně. „Nemusíme tě ujišťovat, náčelníku, že to s tvým kmenem myslíme dobře, že ne?"

„Všichni to víme."

„A přesto před námi chceš něco tajit?"

„Bílá vydra zná důvod."

„Teď už jsem ovšem tady, Tagano, s tím se nedá nic dělat," povídám.

Tagano jenom pokýval hlavou.

„Takže už jste vlastně všecko rozhodli, co?" ptal se pan baron. „A taky jistě víte, kde táboří."

Tagano zaváhal, ohlédl se po kruhu postav kolem ohně a přestal se vzpírat. „Oni často mění ležení, ale naši lovci je vždycky najdou.

„Má Tagano v táboře hodně mužů, co oni veliký a silný?" zeptal se Noatak.

„Veliký a silný? U nás málo takovej muž. Proč?"

„Kolik?"

Tagano počítal na prstech. „Jeden — dva — tři —, ale ten čtvrtej ne silnej, hubenej."

„Všecky teď tady?"

„Proč se Noatak ptá?"

„Všecky?" nedal se Noatak odbýt.

Tagano prohodil několik slov se svým sousedem, jedním z těch mladších, malým vyhublým Indiánem nezvykle světlé pleti a s těkavým pohledem hluboce zapadlých očí. „Dva tady, dva na lovu."

„Kdy oni zpátky?" zajímal se Noatak.

„Dnes. Než přijde noc."

„Tagano ať se teď na nic neptá, ale může Noatak vidět ty, co na lovu, hned jak oni do tábora?"

Tagano se jistě divil, ale nedal to na sobě příliš znát. Prohodil něco k jedné z žen, které odnášely nádobí.

„Jídlo bylo dneska podstatně chutnější než posledně," prohlásil pan baron. „To je neklamný znamení zlepšování poměrů."

Tagano k němu pomalu zvedl oči. „Všecky lidi jedí stejný jídlo. Ženy vaří na jednom ohni."

„A to je ještě výmluvnější znamení," spokojeně pokývl pan baron. „Dřív tady to nejlepší zhltal náčelník se svým miláčkem Kanagim a několika dalšími příznivci. Ostatní loutali skoro jenom holý kosti."

Starci vážně přikývli, a ten, co ustavičně přežvykoval bezzubými ústy, řekl: „Náš přítel Mittinaki dobrý oči." Rozuměl jsem mu, přestože promluvil domácím jazykem a slabiky ztěžka žužlal svými vrásčitými rty.

Pan baron ta slova přijal jako vyznamenání a vsedě se starci maličko uklonil. „Jenom se divím, že jste Potomimaa už dávno nevyhnali sami."

„Oni nejlepší zbraně," řekl Tagano. „Jeho lidi uši stále nastražený, a kdo mluvil proti, on brzy umřel. Nebo dostával malej příděl Jídla pro rodinu. Každej potom strach."

Maně jsem si vzpomněl na Otukamoana. Metody útlaku jsou si zřejmě velice podobné.

„Co vám vlastně provádějí?" vrátil se pan baron k původní otázce.

„Vykrádají pasti. Střílí po lovcích. Přepadají je a berou jim úlovek. Dva lidi těžce poranili."

„Ale oni něco i tady v táboře," prohlásil s určitostí Noatak.

„Kdo to povídal, Mukati?" zeptal se Tagano odměřeně.

„Nikdo. Noatak myslí. Proč jinak stráže i na kraji tábora?"

„V táboře taky," po krátké odmlce připustil Tagano, a zřejmě nerad přiznával, že tu není všecko tak úplně v pořádku, jak tvrdil. „Nastražený vlčí pasti. Několik lidí do nich ve tmě šláplo."

„Potom se na ty raněný podívám," řekl pan baron. „A znamená to teda, že tu zůstal někdo z Potomimaových přisluhovačů."

„Hořely dva stany, kde kožešiny na prodej," ozval se znovu stařec, který před chvílí pochválil pana barona.

„Je to tak," potvrdil jeho slova Tagano. „Lidi přišli včas, kožešiny zachránili. Na poslední chvíli."

„A teď teda musíte v jednom kuse hlídat," dohadoval se pan baron. „To znamená oslabení loveckých skupin, a to stálý zneklidňování taky s lidma dělá svoje, co?"

„Může se povídat, že Potomimao pořád silnej, i když on daleko pryč," řekl Noatak. „A že on třeba vrátí."

„A lidi zase strach — některý," doplnil ho Nikipi.

„Copak nemáte na nikoho podezření, Tagano?" divil jsem se.

„Podezření nestačí. Nikoho nechytíš, nikoho nemůžeš soudit," řekl stařec.

„A musíš hlídat o to víc." Tagano teď už neskrýval starosti. Rýsovaly se na jeho hubeném obličeji stejně jako na sklonu zad.

„Naložili jsme na tebe pořádný břemeno,' vid?" řekl pan baron s účastí. „Když jsme podporovali tvoje zvolení,"

„Někdo musí nést." Tagano pokrčil rameny. „Od chvíle, co Potomimao pryč, všecky lidi jiný. Už jim není jedno, co se stane. Všecky mají starost jako Tagano, všecky se snaží jako on. Moc velká změna."

„Určitě se vám podaří udělat si tu pořádek. Jak dlouho se může někdo skrývat, když si všichni dají pozor?"

Kůže u vchodu se zavlnila a v jejích záhybech stál mladý Indián. Uctivě čekal, až si ho někdo všimne. Tagano k němu zvedl hlavu a kývl. Mladík řekl několik slov a zmizel.

„Noatak rozuměl," řekl Noatak. „Velkej silnej lovec přijel. My kouknout?"

Tagano beze slova vstal. Starci zůstali sedět, jen ti tři mladší se zvedli zároveň s námi.

Před stanem se na sněhu choulilo zbědované spřežení, nad ním stál zamračený Indián silné, nezvykle vysoké postavy. Když nás viděl, zaškaredil se ještě víc. T on si nás asi z poslední návštěvy pamatoval a zjevně nebyl rád, že se s námi znovu setkává.

„Proč Rakitoa musí sem?" zeptal se úsečně. „Proč Tagano nenechá jít lovce rovnou odpočívat?"

Opět jsem rozuměl, přestože mluvil místním jazykem. Noatak obcházel saně a neomaleně si prohlížel náklad. „Ten muž loví sám?" zeptal se Tagana.

„Silnej. Může sám. Je potřeba projet co největší území, když chceme hodně ulovit."

„On se hlásil, že loví sám?"

„Snad," připustil Tagano. „Ano."

Indián se díval z jednoho na druhého a nepřestával se mračit. Do pohledu se mu vloudilo podezření.

„Jak dlouho ty na lovu?" otočil se na něj Noatak.

„Dva dny," odpověděl za něj Tagano, když se Rakitoa neměl k řeči.

„Malej úlovek," ukázal Noatak palcem na saně.

„Žádná zvěř," vybafl na něj Rakitoa. „Brzy jaro. Zvěř pryč."

„Tak zlý to zase není," broukl pan baron.

„Žádnej náklad," konstatoval Noatak. „Proč pes tak uštvanej?"

„Musí Rakitoa odpovídat?" zeptal se Indián zle. Od své mateřštiny přešel do severského slangu.

Od samého začátku, od chvíle, co jsme vyšli ze stanu, nechávali muži na prostranství práce a přidávali se k nám. Teď jich tu v kruhu stálo aspoň dvacet. Pozorně naslouchali.

„Ať Rakitoa promluví," řekl náčelník rozhodně.

„Tagano sám povídal. Je potřeba jet daleko." Rakitoa se otočil k ostatním lovcům o souhlas. Mlčky se na něj dívali.

„Kolik Rakitoa s sebou mokasínů?" zeptal se Noatak.

„Lovec chudej. Lovec jedny mokasíny," ušklíbl se mu do obličeje Rakitoa. „Možná některej Indián, co se chce líbit ženským, víc."

„Rakitoa ukáže," řekl nevzrušeně Noatak a kýval prstem.

Indián se najednou rozzuřil. „Proč lovec musí zvedat nohu jako pes?" naklonil se k Taganovi. „Co chce ten cizí Indián? Proč ho má Rakitoa poslouchat?"

Tagano jenom pokrčil rameny a naznačil Noatakovi, aby pokračoval.

„Na cestě sem," promluvil teď Noatak k celému shromáždění, které stále narůstalo, „my objevili stopa. Mířila sem. Potom ale ona do lesa a zase zpátky, odkud přišla. Na kraji lesa ten člověk dlouho čekal, seděl na saních. V mraze. A jed sobí maso. Velkej a silnej člověk. Indián." Noatak se rozhlédl. Rakitoa stál skoro v předklonu, jako by se chystal na něho skočit.

„Saně těžce naložený," pokračoval Noatak. „A mokasíny mluvily jasná řeč. Levej špičatej, u pravýho hranatá špička. Opravovanej. Rakitoa ukáže mokasíny."

„Rakitoa ukáže!" nařídil Tagano.

„Rakitoa ukáže," opakoval někdo z davu nesmlouvavě. Přidali se i další a žádali totéž. Velký Indián trhal hlavou ze strany na stranu a najednou si nevěděl rady.

„Ta stopa moje," přiznal zamračeně.

Shromáždění hlasitě vydechlo. Kruh se zúžil.

„Vysvětlit," řekl krátce Tagano.

Rakitoa se znovu rozhlédl, ostražitě a s hlavou mezi rameny, a olízl si oschlé, rozpraskané rty. „Vysvětlení lov. Stopa králíků do lesa. Taky sněžnýho kura. A dál v lese skřehotali havrani. Skřehotání hlásí, kde potrava."

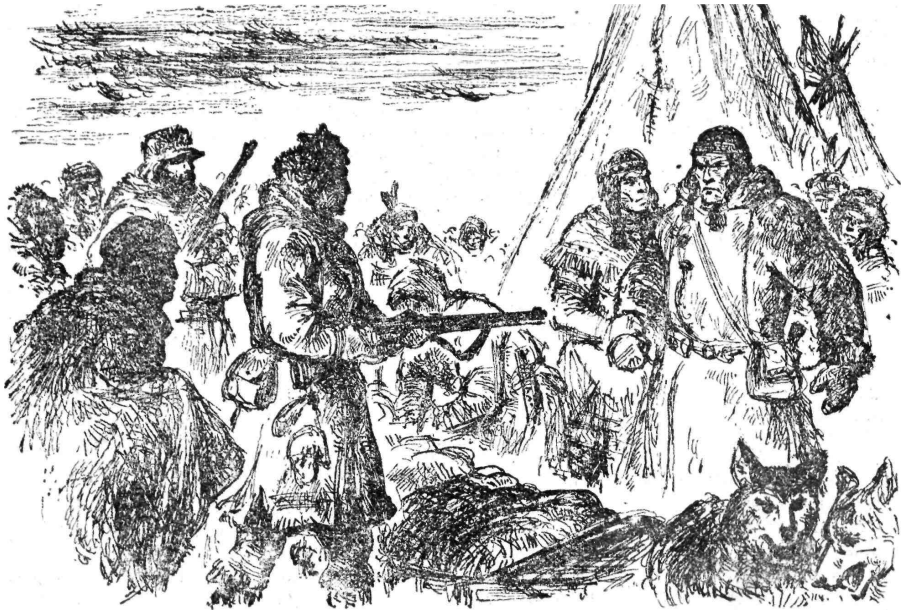
„Žádný stopy lovu," prohlásil Noatak. „Žádný stopy zvěře."

„Rakitoa nemůže za to, že některej indiánskej spratek slepej," odbyl ho Indián.

„Moc dobrej lov v tom lese?" zeptal se Nikipi. Rakitoa na něj ze své výšky shlédl jako na ubohého červíčka a neuznal ho za hodná odpovědi.

„Moc dobrej lov v tom lese? Moc dobrej lov předtím?" rozšířil svůj dotaz Nikipi.

„Tagano ať se ptá sám," řekl Noatak, když Rakitoa ani teď neodpověděl.

„Rakitoa promluví," pronesl Tagano rozhodně. „Když nevysvětlí svoje chování, lidi z kmene cítí špatnost." Odmlčel se a čekal. Rakitoa se ani nepohnul, svíral rty a z jeho plného, zamračeného obličeje se nedalo poznat, na co myslí. „Je jediná špatnost, kterou může Rakitoa skrývat. Zrada," navázal Tagano ještě rázněji. Zvýšil hlas. „Zrada! A komu nás může Rakitoa zradit?"

Dav zahučel, znovu se ozvaly výkřiky, prudké a výhružné, a velký Indián se nahrbil.

„Ano," odpověděl Tagano lidem, kteří nás obklopovali. „Příživníkům, co nás všecky pomáhali ožebračovat a my jsme je po právu vyhnali."

Shromáždění kolem nás se dostávalo do varu, kruh se sevřel ještě těsněji. Rakitoa vrhal rychlé, kradmé pohledy sem a tam, ale nenacházel jedinou skulinku, kterou by pronikl. Zároveň si všiml, že Noatakova a Nikipiho puška mu míří na špičky mokasínů, jež ho prozradily, a ty pušky že se mohou bleskem zvednout výš

Nezasahoval jsem do jednání, přestože se mi Noatakovy soudy zdály zpočátku poněkud ukvapené. Jak však potom výslech pokračoval, musel jsem mu dát za pravdu, stejně jako závěrům, které vyvodil Tagano.

Náčelník ukázal Indiánovi na prsa. „Rakitoa teď odpoví," zavolal, a lidé kolem nás ztichli. „Hovořil s někým z těch lidí?" Mhouřil oči a čekal. V koutcích úst se mu utvořily vějířky vrásek. „Kam přišel náklad ze saní, co vyznačily tu hlubokou stopu?" Opět se odmlčel. Rysy mu pozvolna tuhly, na hubených lících mu vystoupily svaly. „Odpoví Rakitoa dobrovolně?"

Noatak se ohlédl po Nikipim, jehož puška se okamžitě pozvedla, a zalovil rukou pod ranci na saních. Rakitoa k němu rychle nakročil, několik párů paží se ho však chopilo a Nikipiho puška se mu zabořila do břicha.

„Flinta lehká spoušť," řekl Nikipi klidně a oči mu svítily. „Rakitoa ať sebou radši moc necuká."

Noatak vytáhl ze saní Indiánovu pušku a sekeru a podal je jednomu z lovců, další Rakitoovi odebrali nůž. Jiné zbraně neměl. Rakitoa stál a nepokoušel se o odpor, jeho oči však připomínaly oči zvířete zahnaného do pasti — a proto všeho schopného. Vzápětí se vzduchem zatřepetal řemínek ze sobí kůže a spoutal Indiánovi ruce dozadu. Jiný se mu omotal kolem krku, a pokud se Rakitoa nechtěl sám uškrtit, nesměl se příliš hýbat.

„Muži si ho vezmou do stanu a přinesou odpověď," řekl Tagano tvrdě a otočil se. „Odpoví na všecky otázky." Rakitoa už mu nestál za jediný pohled.

„Nikipi s nimi," řekl chlapec rychle. „Noatak taky?"

„Nikam," zarazil ho pan baron. „Tohle ať si vyřídí sami mezi sebou."

„Nikipi...," bránil se chlapec, ale pan baron byl tentokrát nesmlouvavý. „Takovýhle divadlo nepotřebuješ vidět." Postrčil Nikipiho k náčelníkovu stanu. „A ty taky ne," rýpl do Noataka, který nerozhodně přešlapoval a díval se, jak Rakitoa mizí v davu.

„Tomu člověku se nesmí nic stát," řekl Jsem Taganovi. „Nepomýšlejí snad na nějaký mučení, doufám."

„Tagano nenařídil mučení. Jenom se ho budou ptát. Tak dlouho, dokud neodpoví."

„Já si ho potom prohlídnu," upozornil jsem ho.

„Pane," promluvil suše pan baron, „těm lidem jde o všecko. Jestli mají mezi sebou zrádce, musí je znát. Všecky. Třeba i jenom jeden jedinej je může těžce poškodit. A víme my, co tamti venku chystají?" Díval se na mě vzhůru, jako by mi chtěl vsugerovat svůj názor. „Musí vědět všecko, co jenom je možný, a my nemáme právo jim v tom bránit. A potřebují to vědět hned."

„já to přeci chápu, pane barone." Chápal jsem to opravdu, stejně jako on, ale představa jakéhokoliv nátlaku, natož pak mučení, se mi hluboce příčila. Vůbec jsem na něco podobného nesměl pomyslet.

„Nerad vám to připomínám, pane, promiňte mi to, ale nastala chvíle, kdy musím. Náčelník Otukamoan, ať je jakej chce, na vás a na panu Laurenovi žádal hlavy všech těch zloduchů, co lidi jeho kmene zabíjeli jako zvířata. Vzpomínáte si na svoji reakci? A na reakci pana Laurena? Nakonec pan Lauren přece jen dal Otukamoanovi dva nejhorší lumpy — a nerad, prosím, velice nerad. A co se nedávno ukázalo, pane?" Pan baron udělal řečnickou pauzu. „To, o čem jsme už několikrát mluvili. Ze mu měl dát všecky, bez milosti, prosím. Bez váhání. Bez slitování. Protože kdyby to byl udělal, pane, už bychom se nesetkali s Chrissem Brettem. Brett by nemohl provést, co provedl. Slečna Marie by nemusela zažít tu hroznou zkušenost. A pan Lucien? Ale to se znova opakuju."

Odvracel jsem se, nechtěl jsem slyšet, ale nezbylo mi, než s panem baronem souhlasit. „Já vím, člověče, pane barone," řekl jsem, „máte jistě pravdu, ale víte, co by s ním mohli provádět?"

„A víte, co by tamti provedli s nimi, co s nimi provedou, jestli je Taganovi lidi

nepředejdou? Umíte si představit ten masakr? Co je proti tomu trochu případný bolesti jednoho člověka, když je to navíc lump podobnýho druhu jako Potomimao? A jako ty u šachty?"

„Pojďte si povídat o něčem jiným, pane barone," řekl jsem. Skoro proti své vůli jsem uhýbal jeho argumentům, strkal hlavu do písku jako vylekaný pštros.

„Nejlepší by bylo sebrat se a jet pryč," povídal si spíš pro sebe pan baron, „ale co když nás budou potřebovat? Což je pravděpodobný."

„Neměj strach," otočil se k nám Tagano, který vyslechl naši debatu. „Rakitoa velkej a silnej, ale slabá povaha. Promluví, když ucítí, že mu — že mu něco hrozí. Promluví sám."

„Znova ti opakuju, že si ho potom prohlídnu," řekl jsem," ale už bez přesvědčení.

„Bílá vydra prohlídne," přikývl a pohostinně pokynul ke stanu. Vypadal najednou uvolněně a skoro spokojeně.

„Tak jdeme, jdeme, mládenci," pobízel pan baron Noataka s Nikipim. Oba se stále obraceli tam, kam odcházela většina lidí, kteří přihlíželi. „Však oni nám to přijdou říct, slyšeli jste. A vám, pane, bych si s vaším laskavým souhlasem dovolil opět připomenout, co sám dobře víte, že totiž pan Lauren, pokud ho okolnosti donutí, má obzvlášť vzácnej a závidění hodnej dar, že si dokáže vyložit služební předpisy po svým, přizpůsobit je okolnostem — vždycky samozřejmě v zájmu dobrý Věci..." Pan baron se trochu zmateně zarazil. „Ne že bych vás chtěl poučovat, pane, to nikdy ne, prosím ..." Zmlkl a rychle vykročil. „Promiňte," šeptl přes rameno.

Ženy, zřejmě vzrušené a nedočkavé, aby už zase mohly ven, k pramenům událostí a informací; nám přinesly několik dalších chodů — mimochodem dost skromných pro lidi, které jinak vykrmoval pan baron. Taky na členech rady starších jsem pozoroval známky neklidu. Ještě jsme však nedojedli a přišel jeden z oněch tří mladších, který se zřejmě zúčastnil výslechu. Jmenovali ho Kazanagi. Vstoupil, pomalu došel ke svému místu a se zkříženýma nohama usedl na kožešiny.

Ticho přerušil Tagano. „Rakitoa promluvil,“ konstatoval.

Kazanagi vážně přikývl.

„Nebylo potřeba ho — přesvědčovat," pokračoval Tagano stejným oznamovacím tónem.

„Ne." Kazanagi po mně mimoděk krátce přejel pohledem.

Tagano se rozhlédl po kruhu mlčících mužů. „Asi nám nic nebrání vyslechnout Kazanagiho zprávy v přítomnosti našich hostů a přátel. Stejně už skoro všecko vědí." Starci jeden po druhém obřadně přikývli na souhlas.

Kazanagi ožil. „Rakitoa," začal okamžitě, „on věděl, že musí promluvit. Že u nás muži, co dovedou rychle rozvázat jazyk. Promluvil hned, jen ho posadili ke stanový tyči."

Nikipi s Noatakem se vsedě v dychtivém očekávání předklonili.

„Rakitoa jmenoval ještě dva muže," znovu promluvil Kazanagi. „Dva muže, co

chtějí zpátky Potomimaa. Měli znepokojovat lidi, strašit je. Líčili pasti. A dávali zprávy, jaká v táboře nálada." Pomalu sklonil hlavu, díval se na své ruce, položené na kolenou, potom pohnul očima k Taganovi.

„Kazanagi ať poví všecko," vybídl ho náčelník. „Tagano tuší, co ještě měli udělat."

„Ano," přikývl Kazanagi.

„Tagano měl zemřít," konstatoval náčelník klidně. „Kdy?"

„Dnes v noci."

Tagano chvíli seděl nehnutě, potom spočinul pohledem na Noatakovi. „Příjezd našich přátel tomu zabránil." Setkal jsem se s jeho přímýma, poctivýma očima, po mně pan baron i Nikipi.

„Vidíte, pane?" pošeptal mi pan baron významně.

„Velkej duch chce, aby Tagano žil," ozval se třaslavý hlas jednoho ze starců. „Přived přátele v právej čas." Tentokrát jsem si nebyl jist, jestli jsem dobře porozuměl, a maličko jsem se naklonil k panu baronovi. Pan baron mi potom tiše překládal všecko, o čem se od té chvíle mluvilo.

„Je to náhoda, že jste přijeli," řekl Tagano, „ale taky štěstí, že Noatak je dobrej stopař."

„Takový náhody jsou častější, než by se zdálo," prohodil pan baron. „Nebýt jich, mnohý by se odehrálo úplně jinač."

„Kdo měl zabít náčelníka Tagana?" zeptal se Noatak.

Kazanagi se pomalu zvedl. „Všichni tři dohromady."

„Kde ty dva další?"

„U stanových tyčí jako Rakitoa."

„Co s nimi uděláš?" zeptal jsem se Tagana.

„Rozhodne o nich rada starších."

„Samotnou vraždou by byli nic nevyřešili," ozval se pan baron. „Tady ještě něco schází. Nebo ne?"

„On povídal," ukázal Kazanagi na starce, který tu chválil pana barona, „že Mittinaki dobrý oči. Mittinaki ne jenom oči. On i dobrá hlava."

Všichni jsme se k němu otočili.

„K ránu měli zabít náčelníka," promluvil znovu Kazanagi. „Potom zapálit stany a všecky zásoby dřeva v táboře. Všude plno světla. Stráže venku v kraji vidí záři, poplašený, a některý se jedou kouknout. A blízko čekají ti z venku, zabijí zbylý stráže a do tábora, a začnou střílet. Kdo se nevzdá, oni ho taky usmrtí."

„Ale propáníčka," poplašil se pan baron, „to znamená, že už se touhle dobou chystají. A někde hodně blízko."

„Rakitoa prozradil kde. Lovci už vyjeli posílit stráže. Ostatní začínají s přípravou na cestu."

„Noatak pomůže," pospíšil si Noatak.

„Nikipi taky," rychle se přidal chlapec a honem dodal: „I Mittinaki."

„Pomůžeme vám všichni," řekl jsem a mimoděk jsem si znovu vzpomněl na Josefa, na Betty i na Marii a na jejich obavy a předpovědi.

„My sami," odmítl Tagano. „Nás dost. Kdyby oni nás překvapili, mohli zvítězit. Teď překvapíme my je."

„Stejně byste neměli odmítat naši pomoc," řekl pan baron. „Nikdy nevíš, co se může stát, a čtyři flinty jsou čtyři flinty."

„Tagano se ptá starců. Co oni soudí?"

Členové rady se po sobě podívali, někteří si vyměnili pár slov. „Sami," promluvil jeden z nich, onen vyschlý stařík s bílými vlasy až na ramena. Bystře a s pochopením mrkl na Tagana. „Naši přátelé ne do nebezpečí..."

„Ale přece jen ...," začal pan baron.

Náčelník ho přerušil. „Tagano děkuje za nabídku pomoci, ale rozumnější, když vy tady. Potřeba střežit tábor, kdyby někdo z nich přece jen proniknul až sem. V táboře ženy, děti a starci. V táboře i tři nepřátelé. Potřeba statečný muže, co tu zůstanou."

„Statečný muže," bručel Noatak. „Bojovníci v táboře, když se chystá boj." Zamračil se na mě a vystrčil bradu.

„Rada starších rozhodla," pronesl Tagano s omluvou. „Noatak doma neuposlechne starší?

„Zapomínáš na jedno, náčelníku," řekl jsem. „Poslal mě sem můj velitel Tomáš Lauren. Nejsem tu teda jako soukromá osoba, ale jako příslušník policie. Nemůžu připustit žádný válčení, žádný krveprolití."

Nikdo ve stanu nad mým prohlášením nejásal, Tagano se cítil zaskočen, ale nesouhlasili se mnou ani moji přátelé.

„Pane," řekl opatrně pan baron, „sotva před chvilkou jsem si vám dovolil něco připomenout, prosím."

„Já vím, pane barone, a já jsem si taky nejdřív položil otázku, co by teď na mým místě udělal Tomáš Lauren. A odpověď znám. Především by chtěl být při tom."

Noatak s Nikipim viditelně ožili. Vycítili naději, že přece jen nezůstaneme v táboře a oni se budou moci zúčastnit akce.

Tagano se nejdřív dorozuměl pohledem se starci okolo ohně a pak trochu zdráhavě promluvil. „Nezapomínáme, kdo nás zbavil toho ničemy Potomimaa. Ale teď už máme dost sil. Sami stačíme ubránit svoje rodiny."

„O tom nepochybuju, Tagano," řekl jsem mu. „Stejně nepochybuju o moudrosti členů rady starších." Rozhlédl jsem se kolem. „Ani o uvážlivosti jejich rozhodnutí." Udělal jsem malou přestávku. „Tady ale nejde o to, co si myslím já. Mám svoje předpisy a ty jsem povinen dodržovat. O všem, co se tu stane, musím napsat podrobný hlášení a podle pravdy uvést, jak jsem postupoval, jestli jsem vyčerpal všecky možnosti, jak dosáhnout smíru. Co mi teda zbývá?"

Tagano se napřímil. „Rozumíme ti. Ale my musíme myslet dál, ne jen na dnešní noc. Je jich okolo třiceti. Nás jenom asi dvakrát tolik. Když je ušetříme, nepřestanou nám škodit."

„Oni jako vzteklí psi," řekl Kazanagi temně. „Nenávidí nás. Chtějí návrat časů Potomimaa. Skoro nemuseli pracovat a měli všecko nejlepší. Mohli nám

rozkazovat. Vyvyšovat se a vydírat nás." Odmlčel se a zpříma se na mě zahleděl. „Dokud oni žijí, pořád chtějí návrat starých časů."

„Tomu samozřejmě musíme zabránit," řekl jsem. „Ale snad najdeme cestu ..."

„Žádná cesta," pravil jeden ze starců. „Žádná jiná cesta."

„Přece jen to musíme zkusit. Především vás žádám o souhlas, abych moh být při tom. Pokusím se s nimi jednat. Přes to, co tu bylo řečeno, najde se možná smírná cesta."

„Nenajde," zavrtěl Tagano prudce hlavou. „Nabízeli jsme jim příměří. Víš, jak odpověděli? Zabili posla a v noci ho dovezli skoro až do tábora. Našly ho stráže. A víš co ještě? Měl vyříznutej jazyk."

„To je hrůza," zašeptal vedle mne pan baron.

„Jazyk uvázanej na řemínku kolem krku jako amulet," řekl bělovlasý stařec.

Kazanagi začal znenadání zhluboka nadechovat. „Můj bratr," řekl se sevřeným hrdlem.

„Ty už slyšel dost?" zeptal se mě Noatak divoce. „Všichni povídají — vzteklí psi. Co ty uděláš, když tě napadne vzteklej pes a kouše?

„Moc mluvení," řekl opět bělovlasý stařec. „Není čas. Potřeba chystat zbraně."

„Co teda, pane, prosím?" zeptal se mě pan baron.

„Sám nevím," řekl jsem a cítil se najednou velice osamělý. „Ale v každým případě jedu s vámi. Třeba — třeba když jim pohrozím..."

Muži kolem nás se jeden přes druhého rozhovořili. Nestačil jsem jejich debatu sledovat a pan baron měl co dělat, aby mi všecko přeložil. Potom ztichly napjatě se zaposlouchal, těkal pohledem z jednoho na druhého a v nesouhlase vrtěl hlavou. Konečně se napřímil. „Povědí vám to sami, pane," řekl mi tiše, a Noatak s Nikipim na sebe spokojeně zamrkali.

„Bílá vydra a jeho přátelé teda s námi," promluvil Tagano. „Ale máme jednu podmínku. Všecko se musí vyřídit dnes. Kmen nemůže v kraji trpět škůdce, který by nás postupně vyhubili. Kmen potřebuje žít v klidu a pracovat. Pracovat beze strachu, že se stále někdo plíží kolem a čeká na příležitost."

„V tom s tebou souhlasím," řekl jsem. „Uděláme všecko, aby vám tu už neotravovali vzduch. Ale o způsobu rozhodneme společně podle situace až na místě."

Tagano zaváhal, potom s pochybnostmi přikývl. „My teď moc práce. Zeny vám připravily stan k odpočinku. Oheň už hoří."

„Kdepak odpočinek, já se teď mrknu na ty vaše raněný," zatřepal pan baron rukou a začal se zvedat.

„Noatak a Nikipi — oni můžou radit s vámi?" zeptal se horlivě Noatak. „Oni už moc takovejch výprav. Taky jmenovaný jako pomocný strážníci."

„To je pravda," připustil pan baron, „ale na vašem místě bych je do ničeho moc nepouštěl. Jsou to přeci jenom takový mladý divoši..."

„Každá pomoc i rada dobrá," řekl Tagano. „Co Bílá vydra? Chvíli si můžeš odpočinout."

„Nezdá se mně, že by byl čas na odpočívání. Jestli můžu, zůstanu s vámi. Kolik

je z těch třiceti lidí mužů?"

„Odešli jenom muži. Zeny odmítly. Žádná žena nechce, aby její muž pil kořalku. Tamti všichni Potomimaovi kamarádi. Všichni rádi kořalku."

„Takže tu zůstaly i jejich děti."

„Jim nevadí, že děti tady. A taky oni pořád myslí, že se k ženám a dětem brzy vrátí."

„Máme teda co dělat asi se třiceti bojovníky."

Než mohl náčelník odpovědět, ve vchodu se objevil mladý Indián, nečekal na dovolení a vychrlil ze sebe několik vět.

„Všichni tři promluvili," překládal spěšně pan baron. „Tamti venku se mají ze svýho ležení hnout okolo půlnoci. Je to několik hodin cesty. Jestli je mamě překvapit na místě, případně — pokud by nám přálo štěstí — ještě při odpočinku, musíme okamžitě vyrazit.

Noatak s Nikipim už byli na nohou, vstával i pan baron s Taganem. Dolehl na mne pocit zodpovědnosti, jaký jsem už dlouho nezažil. Zatoužil jsem, aby tu se mnou byl Tomáš Lauren. Znovu — pokolikáté už — jsem si musel přiznat, že nejsem zrovna dobrý policajt, že jsem spíš velice špatný policajt, a že bych toho řemesla měl opravdu nechat, jak mě stále nabádá Josef. A z jiných důvodů i Marie.

XV

Když jsme se dávali na cestu, utápěla se krajina kolem tábora do černé tmy. Těch několik nevelkých ohňů na prostranství ji spíš ještě prohlubovalo. Plameny stačily nejvýš na to, abychom o sebe nezakopávali a nepadali přes saně a psy. A mráz, jako by se nám pokoušel zabránit v cestě, tiskl se k zemi, a my jsme se halili do svých kožešinových pláštěnek a kabátců, čepic a kapuci, jak nejlíp jsme dokázali, a po tom blahém teplíčku ve stanu jsme se div nezačali třást zimou. Od úst nám stoupaly chomáče husté bílé páry.

Počáteční zmatky s přípravami skončily překvapivě brzy a jedno spřežení za druhým se spořádaně řadilo před stany. Jelikož jsme neznali kraj, bylo rozhodnuto, že své saně necháme v táboře a každý z nás se přidá k jednomu psovodovi. Noatak sice zpočátku trochu bručel a namítal, že už za tmy cestoval nejrůznějším terénem, i on však nakonec uznal, že bychom nedokázali postupovat takovým tempem jako domácí, kteří se tu jistě mohou pohybovat skoro poslepu.

Ještě jsme však zažili malou vzpouru. Muži venku se dozvěděli, na čem jsme se v radě starších dohodli, a začali protestovat. Byli připraveni na boj, doufali, že konečně celou záležitost vyřídí, aby se už nemuseli strachovat o své rodiny, které opouštějí, když vyjíždějí do kraje za potravou, ani o svou bezpečnost. Několik mužů přišlo za mnou. Znovu se mi pokoušeli vysvětlit, o co jim jde, jaké riziko pro ně znamená, jestli se ti druzí budou moci dál volně pohybovat jejich krajem.

Úlohy vyjednavače se opět ujal pan baron a já mu byl vděčen. Ani on je však nepřesvědčil, ale dosáhl aspoň toho, že se muži vrátili na svá místa. Nepřestávali se polohlasně domlouvat, a já jsem čekal, že své námitky přednesou Taganovi. Mýlil

jsem se. Tagano vyšel a oni nic. Přepadly mě nové starosti. Nezmizely ani potom, kdy jsme se ponořili do tmy a rozběhli se po zmrzlém vrzajícím sněhu, všichni tiší, bez obvyklého halasu. Ani psům nebylo do štěkání. Nejradši by se byli vrátili do svých pelechů s důvěrně známým pachem, stočili se do klubíčka a jako vždy při velkých mrazech si přikryli čenichy chlupatými chvosty.

Držel jsem se přívěsného řemenu, klouzal jsem a škobrtal, a nepravidelné smýkání Taganových saní mnou škubalo, že mě za chvíli bolelo rameno. Vůbec jsem se tentokrát na tu cestu netěšil. Přitom nás čekalo dobrých dvacet kilometrů. A muž před námi nasadil tempo skoro závodní.

Náčelník Tagano si mě přál mít u sebe, abychom se mohli okamžitě domluvit, pokud by se dělo něco nepředvídaného.

„Ty brzy můžeš na saně," řekl mi po několika kilometrech běhu. „Cesta povede z kopce."

Napadlo mi, jak je asi mým přátelům, kteří uhánějí ve tmě někde za námi. Klusat za vlastními saněmi je jiné než se jen držet cizích, a kromě toho se u mě přece jen stále projevoval nedostatek tréninku. Jindy by mi takováhle cesta tolik nenahnala, letos jsem ovšem měl za sebou jenom pár nedlouhých výletů. A v nohách celodenní putování. S chutí jsem tedy využil Taganovy nabídky a stoupl si vzadu na saně. Ten kopec byl asi pěkně prudký, a tím pádem za tmy dost nebezpečný, dlouhý řadu kilometrů, ale kupodivu se nikomu nic nepřihodilo, vše probíhalo bez nesnází. Dovedl jsem si představit, co zmatku by natropily jedny zvrhnuté saně. Zadní by na ně nutně najely, smečky by se zamotaly do postrojů a začaly by se rvát, a nehledě na kousance a rány, rozplétat takový zmatek v mrazu a tmě, to je práce skoro nadlidská. Kromě toho jsme museli počítat s tím, že by se mezi oběma tábory mohli pohybovat nepřátelští zvědové, které by takový halas nutně varoval.

Trochu jsem si odpočinul, ale pak už jsem zase musel po svých. Klusal jsem a naslouchal tichým zvukům před sebou i vzadu, šelestění skluznic na ostrém zrnitém sněhu, sotva slyšitelné kroky mužů v lehoučkých mokasínech, které na nohou skoro necítíte, a bubnování psích tlapek na pevném povrchu terénu. Tahouni co chvilku poknikávali a občas vyštěkli tlumenou výzvu nějakému dráždivému pachu, který k nim zavanul z téměř neviditelné krajiny kolem nás, ale psovodi je okamžitě utišili. Čas od času někdo klopýtl, stávalo se mi to každou chvíli taky. Hvězdy nesvítily, tma byla téměř neprostupná, člověk neviděl, kam šlape, a každá sebemenší nerovnost podrážela nohy. Únava se tak zdvojnásobuje.

Konečně se zpředu ozvalo tiché zavolání a saně počaly zastavovat. Byl čas k odpočinku, k nabrání sil. Pan baron s Nikipim a Noatakem si mě ihned našli. Objevilo se i několik mužů, možná týchž jako před odjezdem z tábora. Cestou se rozmysleli a znovu se mě pokoušeli přesvědčit, že bych je měl nechat, aby si tuhle záležitost vyřídili podle svého, a nutili Tagana, aby je podpořil.

„Už jsme si to přeci vysvětlili," namítal jsem.

„Pane Siskou ...," začal pan baron, ale zřejmě i v té tmě vycítil, že by mě přemlouval zbytečně, a zase ztichl.

„Radši mně povězte, jak jsme daleko," řekl jsem.

„Ještě asi hodinu," řekl Tagano.

„Máš někoho vpředu?"

„Ano, čtyři lovci daleko před námi, budou čekat u tábora."

„Možná tam ještě spí, nebo aspoň odpočívají," ozval se Noatak. „Jestli jo, potřeba rozdělit muže a několik rychle do každýho stanu. Skočit a svázat. Všecko hned hotový."

„Asi se už chystají, ale uvidíme," řekl Tagano. „Ted dál."

Netrvalo dlouho a řada tichých saní se znovu seřadila. Opět nastalo to nejisté našlapování, ta únavná pouť, při níž jsem poulil oči do tmy a stejně jsem skoro nic neviděl. A tempo se snad ještě zrychlilo. Muže zřejmě pobízela nedočkavost, stupňující se bojovná nálada, a tahle myšlenka ve mně zesilovala vážné obavy. Pokoušel jsem se přijít na nějaké rozumné a přijatelné řešení, ale moc na vybranou jsem neměl, a času ještě méně. * Ta hodina utekla překvapivě rychle. Zpředu se znovu ozval tichý varovný výkřik a Tagano trhl saněmi zpátky, div jsem přes ně nepřepadl.

„Pane barone," zavolal jsem tiše za sebe.

„Už — už, pane Siskou," odpověděl mi a vzápětí jsem ucítil jeho ruku na předloktí.

„Teď zůstaňte se mnou, prosím vás. Potřebuju vědět všecko, co se bude povídat. A taky chci, aby všichni rozuměli mně."

„Pojďme." Pan baron mě vedl dopředu. „Zvědové už se vrátili."

Vpředu se vedla polohlasná debata. „Už jsme tady," hlásil pan baron, „Noataku? Nikipi?"

Oba se ozvali. Kolem nás se začali shromažďovat muži od zadních saní. Tiché vrzání sněhu pomalu ustávalo.

„Špatný, oni už vzhůru," oznamoval mi Tagano. „Brzy chtějí vyrazit."

„Takže byl nejvyšší čas." řekl pan baron. „Nechci si představit, jak by to vypadalo, kdybychom je byli potkali cestou. Pátrače nevyslali?"

„Zdá se, že ne. Ani stráže nedrží." Tagano opět krátce promluvil s někým před námi. „Psi zůstanou tady," dodal.

„Jak to tam vypadá?" zeptal jsem se. „Bude možný je obklíčit?"

„Na tom místě oni už tábořili. Blízko les, tam jejich potahy. Vpředu stany." Znovu se něco spěšně zeptal a dostal stejně rychlou odpověď. „Velkej oheň," řekl. „Dobře vidět."

„Můžeme se tam někde ukrýt?"

„Tábor v dolíku. My teda dost chráněný hranou toho dolíku."

„Výborně. A ten les — nemohli bychom tamtudy projít a obklíčit je ze všech stran?"

„Ne, les dost velkej a hustej. Nedá se proniknout bez hluku."

„No, co se dá dělat." Chvilku jsem přemýšlel. „Zařiď to teda tak, Tagano, abychom je měli ze třech zbývajících stran na očích. Urči lidi, který oběhnou dolík na druhou stranu, rozestaví se v řetězu kolem a připlíží se co nejblíž ke kraji. Tam

zalehnou, a jak budou připraveni, vystřelí do vzduchu. Mezitím zalehneme na naší straně i my."

„Oni ale hned taky střílejí,[1] a ne do vzduchu," namítl Tagano.

„Moc nebezpečný," přidal se k němu Noatak' a muži kolem mu přisvědčili. „Budou střílet jako blázni a u nás moc raněný."

„Tagano povídal, že nás bude krýt hrana toho dolíku," řekl jsem. „Ať jenom nikdo moc nevystrkuje hlavu. A nikdo z naší strany už pak nedá ani ránu. Až se rámus uklidní, zkusím s nima promluvit."

„Noatak neví, jestli je to dobrej plán," znovu namítal Noatak.

Nevšímal jsem si ho. Bylo potřeba spěchat. „Tagano, nařiď lidem, aby nikdo nestřílel dolů. My dva posoudíme, jestli není zbytí, a v tom případě jim dáš pokyn. Dřív ale ne, platí?"

Tagano tlumočil moje slova. Ozvalo se několik námitek, ale méně, než jsem čekal. Muži většinou mlčeli, a to mě mělo varovat, oni už však podle náčelníkových pokynů postupně odcházeli. Krátce nato jsme se dali na cestu i my. Smečky byly zajištěny, několik strážců je mělo hlídat.

„To jsem blázen, že tam ti dva naši divoši nechtějí být první," pobrukoval si pan baron.

„Noatak slyší," ozvalo se ze tmy.

„Neznáme krajinu," řekl současně Nikipi. Z obou hlasů znělo napětí.

„No jo, taky mě to mohlo napadnout. Jak daleko půjdem, náčelníku?"

„Přes kopec — asi dvakrát dvě stě metrů."

‚Jak to, že ještě nevidíme odlesk ohně?" zeptal jsem se, když jsme vyšplhali do stráně.

„Před námi ještě jeden malej les. Hustej."

Pozoroval jsem, že zvolna sestupujeme, a potom jsem kolem sebe spíš vytušil, než postřehl kmeny stromů. Po nohavicích nás šlehaly větve podrostu.

Zář ohně jsme zahlédli zakrátko, jen jsme se dostali do volné krajiny. Ozařovala zatím jen vršky smrků, vyrůstajících z kotliny, ale jak jsme se plížili výš a výš, osvětlené stromy se nám odkrývaly, až se nám ukázaly celé.

„Teď lehnout," slyšel jsem Taganův šepot, a když jsem se po něm ohlédl, už jsem ho v odraženém světle obstojně viděl.

Zalehli jsme na sníh a opatrně se sunuli výš. A pak už jsme měli tábor přímo před očima. Ležel v mělkém dolíku ne dál než čtyřicet metrů od nás, pět vysokých kuželovitých stanů ze sobí kůže, a před nimi plápolala hranice. Po prostranství, které v pozadí utínal les, pobíhaly postavy, skupinka mužů seděla u ohně a spěšně jedla. Všichni měli při sobě pušky.

„Stejně mě mate, že nepostavili stráže," uvažoval šeptem pan baron.

„Oni netuší, že jsme chytili jejich spojence u nás. Nečekají nás tu." Z Taganovy odpovědí znělo uspokojení. „Oni myslí, že nás překvapí ve spánku."

„Pozor," sykl Noatak. „Na protější strana naše lidi."

„Nikipi-vidí. Už zvedají flinty."

„Já už taky zahlíd odlesky na hlavních," přisvědčoval pan baron.

V tom okamžiku zapraskaly výstřely. Trhl jsem sebou, přesto že jsem je čekal. Tím spíš zapůsobily na muže pod námi. Zdola se ozvaly jednotlivé rány a muži dílem zmizeli ve stanech, dílem několika skoky zajeli do jejich stínu, někteří dozadu do lesa, odkud se zároveň ozvalo zuřivé štěkání mnoha psích hrdel, a nepřestávalo.

Trochu jsem se pozvedl na loktech, ale pan baron mě strhl zpátky. „V odrazu ohně by vás zahlídli," skoro vykřikl.

„Tagano, překládej, abychom měli jistotu, ze všichni porozumí," řekl jsem a zavolal: „Poslyšte, vy tam dole, mluví k vám příslušník Kanadský jízdní policie."

Náčelník má slova opakoval. Nějaký hlas nám odpověděl a práskl ojedinělý výstřel. Náboj zahvízdal někde vysoko nad námi.

„Takhle se nedomluvíme," zavolal jsem znovu a Tagano opět překládal. „Nemáte naději, jste obklíčeni. Vyjděte k ohni a složte zbraně. Když poslechnete, nikdo vám neublíží."

Zdola zase někdo něco vykřikl a několik dalších se přidalo.

„Sprostý," napověděl mi Noatak. „Nebudou vyjednávat,"

„Neudržím svoje lidi," řekl mi Tagano rychle. „Neposlechnou, když vyjednávání dlouho trvá. Začnou střílet."

„Poslyšte, lidi ž tábora náčelníka Tagana," vykřikl jsem naléhavě, „dejte jim příležitost. Ať se poradí. .'."

„Žádná příležitost," zavolal někdo z Taganových lidí z protější strany. „Oni rozhodnou hned!" Řada hlasů se přidala a křik na chvíli přehlušil psí štěkot z lesa.

„Slyšíte, vy tam dole?" začal jsem znovu. „Nedokážu zabránit střelbě, jestli hned neodpovíte. Vás je třicet, nás aspoň dvakrát tolik, a máme vás jako na talíři.

Opakuju vám, nemáte naději."

Tentokrát bylo na obou stranách ticho, napjaté, hrozivé ticho, které mi zrychlovalo tep.

Ještě jednou jsem se pokusil, ale sám jsem už viděl, že se mi podaří zabránit srážce jenom zázrakem. Hruď se mi sevřela úzkostí a obavou z příštího okamžiku. Nerozeznával jsem pomalu ani svého souseda, natož někoho o kousek dál, i to jistě dodá Taganovým lidem odvahu střílet. Jejich nenávist k dávným nepřátelům a škůdcům kmene je příliš silná, než aby se nenechali tou anonymitou svést.

„Počítám do desíti," zvýšil jsem hlas a pokoušel se do něj vložit veškerou svoji vůli, svoji víru a snahu zabránit srážce. „Pak za nic neručím. Jedna..."

Zdola, odněkud z lesa, se ozvalo několik výstřelů, od nás k mému podivení zatím nic. Přece jen tedy maličká naděje...

„Dvě — tři — čtyři..." Úmyslně jsem počítal zvolna a v očekávání zatínal v palčákách pěsti.

Z údolíčka k nám zaléhaly vzrušené hlasy. Muži se začali dohadovat, někdo vykřikl a další se přidali.

„Oni hádají," řekl dychtivě Tagano. „Někdo chce, Někdo nechce. Možná ..."

Dole opět padlo několik výstřelů, tlumenějších než prve. „Pánbu mě netrestej, oni se snad pobíjejí sami mezi sebou," vyhrkl pan baron. „Tohle vypadalo jako z některýho stanu..."

„Pět — šest," počítal jsem pln úzkostného očekávání.

Několik mužů vyběhlo do světla s rukama nad hlavou. Odhazovali zbraně k ohni a obraceli tváře vzhůru k nám. Série výstřelů zezadu z lesa je v okamžiku skosila. Padali jako pod-seknuté stromy.

V té chvíli už se nedalo ničemu zabránit. Všude kolem nás, po celém obvodu polokruhu, začaly práskat pušky. S beznadějí v duši jsem se díval, jak kůže na stanech puká, jak z ohně vystřikují jiskřičky, jak další muži klesají k zemi. Několik psů v lese zavylo a nepřestávalo naříkat.

Plný hořkosti a pocitu bezmocnosti a prohry jsem svíral zuby a jen se díval. A znovu mi napadlo, jak by se asi zachoval Tomáš Lauren, a co by asi udělal teď ...

Pan baron jako by mi četl myšlenky. „Nic si nevyčítejte, pane Siskou, prosím. Snažil jste se, co jste mohl, nikdo by nedokázal víc. Jako byste se chtěl postavit do cesty lavině ..."

Po tom všem pachtěni se do mě začínala dávat zima, cítil jsem ji však jenom jaksi mimoděk. Dole stále plápolala ta vysoká hranice jako před chvílí, jenomže teď osvětlovala těla ležící bez pohybu na sněhu, který kolem nich pozvolna tmavl. A okolo stále hlomozily pušky. Vzadu v lese se občas ještě ozval ojedinělý výkřik.

Tagano zavolal. Rozuměl jsem, že přikazuje, aby se zastavila střelba. Zdola už ji nikdo neopětoval. Padlo ještě několik ran, pak nastalo ticho, rušené jen nářkem psů.

„A je po všem," pronesl pan baron ustrnule. „Za takovou chvilinku..."

Tagano znovu zavolal, tentokrát dolů. Vyzýval ty, kdo tam zbyli, aby se shromáždili u ohně, nebo se aspoň ozvali. Odpovědělo mu ticho.

„Já to tušil," téměř šeptal pan baron, „kaž-dej střílel naplno. Podívej se, Nikipi... Nikipi, slyšíš? Nikipi!" Pan baron se začal hrabat na nohy. „Nikipi! Noataku! Ozvěte se!" V hlase se mu ozvala úzkost.

„Noataku, nedělej hlouposti," řekl jsem do tmy.

Čekali jsme. „Jsou pryč, pane. Zmizeli," lekal se pan baron. „Já věděl, že zase něco vyvedou. Určitě letěli dolů."

„Tagano ...," řekl jsem.

„Muži dolů k lesu a v krytu stromů do tábora," zavolal Tagano. „My taky," dodal ke mně.

„Jestli se jim něco stane ...!" vyhrožoval pan baron a první se pustil po úbočí vpravo.

Sklouzli jsme z mírného svahu. Taganovi muži se už míhali na kraji tábora, někteří se rychle přiblížili ke stanům a se zbraněmi připravenými k výstřelu do nich nahlíželi. Hlasitě se mezi sebou domlouvali, brzy jsme tedy věděli, že se naše obavy vyplnily. Přestřelku pravděpodobně nikdo z nepřátel nepřežil. A pokud někdo přece, je tak těžce raněn, že není schopen odpovědět.

„Noatak! Nikipi!" volal pan baron. Stál mezi krajními stromy a pokoušel se nahlédnout do tmy. Odpovídal mu jenom psí štěkot. Ranění psi už nenaříkali, jen tiše kňučeli, a někdo potom zkrátil jejich utrpení.

„Tagano, ať vynesou ty ubožáky k ohni," řekl jsem. „Musím sepsat jejich jména. Raněný dejte zvlášť."

Náčelník promluvil a muži se ujali toho smutného díla které jim ovšem smutné nepřipadalo, jak se za nimi po sněhu tvořily krvavé cestičky, všichni brebentili jeden přes druhého a pokřikovali na sebe jména jednotlivých nepřátel, kteří je už nikdy nebudou obtěžovat. Tak se lidi dokáží radovat ze smrti druhých, tak se nenávist mění v radost... A mrtvý přitom přece vždycky ztrácí to nejcennější, co má... Ale oni pro Taganovy lidi znamenali něco podobného, co pro mne a Marii Chriss Brett. Jenomže — přece jen — tolik zmařených životů...

Stále ještě otřesen tím, co se stalo, i tím, že jsem nedokázal zabránit nejhoršímu, jsem s panem baronem chodil od jednoho těla k druhému, zapisoval jména tak, jak mi je Tagano diktoval, a na pokyn pana barona kreslil u jména křížek. Střelba Taganových lidí, ale i ta, jež šla z vlastních řad, byla děsivě, neuvěřitelně účinná. Jen tři z těch lidí ještě žili, ale pan baron pochyboval, že je dokáže zachránit. Taganovi muži, chránění před palbou zdola hranou terénní vlny, zřejmě vyvázli bez zranění.

Od psích kotců přiběhl Kazanagi. „Několik saní pryč," volal. „Nedávno."

Pan baron se dal spěšně do počítání.

„V lese žádná cesta!" hádal se Tagano.

„Myslel jsem si to taky," přidal jsem se. „Aspoň jste to tvrdili."

„Kazanagi taky nevěděl," bránil se Kazanagi. „Neznáme každej les. Klikatá pěšinka sem a tam, někde jen řidší křoví. Dá se projet, když někdo moc potřebuje."

Taganovi zasvítily v záři ohně zuby. Zatím jsem ho nikdy neviděli rozčileného, choval se vždycky stále stejně klidně, teď však soptil.

„Dvacet čtyři," řekl pan baron, než mohl Tagano promluvit.

„Šest pryč," vykřikl náčelník. „Do rána oni daleko."

„Takže se jich stejně zbavíš," řekl jsem mu a zahřálo mě, že se přece jen někdo zachránil. To byla první dobrá zpráva té noci, té hrozné, krvavé noci.

„Oni se vrátí," předpovídal Tagano. „Potom oni ještě horší, ještě větší chuť na pomstu. Ráno my za nima."

„Shromáždi svoje lidi," požádal jsem ho. „Potřebuju zjistit, jestli doopravdy nemáme žádný ztráty."

Ukázalo se, že skutečně nikdo z Taganových lidí neutrpěl ani škrábnutí. Trochu jsem si oddechl. Druhá dobrá zpráva. Nad tou dlouhou řadou rychle tuhnoucích těl se mi však hlava stále samovolně otáčela stranou.

„Pane," řekl za mnou udýchaně pan baron, „Nikipi s Noatakem tu nikde nejsou, ani v lese ne. Nikdo je neviděl."

Polekal jsem se. Na Chvilku jsem na ně zapomněl stejně jako na pana barona. „Kolik saní zmizelo, dá se to zjistit?" zavolal jsem na Kazanagiho.

„Asi troje — čtverý," odpověděl. „Nikdo neví, kolik oni saní dohromady."

„Je to možný?" Pan baron jako by mi opět četl myšlenky. „Zase si nedali říct, lumpové. Určitě běželi dolů hned, jak se začalo střílet, a do něčeho se zamotali. Pánbu mě netrestej, pane Siskou, co já si s tím klukem užiju, to nikdo neví. A ten druhej..." Pan baron jenom bezmocně mávl rukou.

„Vždycky si přece dokázali poradit, pane barone," chlácholil jsem ho. „Nikdy do ničeho nešli bezhlavě." Ale i mne se zmocňoval strach. Při každém střetnutí, do kterého jsme se v minulosti dostali, byl někdo z nás zraněn. U šachty Nikipi a hned na to daleko vážněji pan baron. Při honbě na pašeráky lihovin já, a měl jsem namále. A docela nedávno Lulu. Jen Noatakovi jako když se nebezpečí vyhýbá — ale co kdyby dnes ... Rychle jsem tu myšlenku zapudil.

Vzadu v lese vypukl rozruch, znovu se ozval štěkot psů, několik hlasů vykřiklo a práskl ojedinělý výstřel. Na to opět někdo vykřikl a křičet nepřestával.

„Nikipi!" pan baron poskočil. „Je to jeho hlas. Nikipi...!" A pelášil k lesu.

Daleko nedoběhl. Mezi krajními stromy se zahemžil chumel postav a na prostranství se prodraly těžce naložené saně.

„Nikipi!" znovu vykřikl pan baron, udělal několik neuvěřitelně dlouhých kroků, jakých při své drobné postavě neměl být vůbec schopen, a zastavil se před chlapcem, který trhal popruhy a pokoušel se uklidnit rozdivočelá zvířata. „Ty lumpe jeden!" huboval pan baron šťastně, „ty mně budeš dělat takovýhle starosti?

Ty skotáku, ty lotře nebeskej, ty zlosyne nevděčná ..." Pan baron dupal a hrozil Nikipimu pěstmi u hlavy. „Takovej ničema! Takovej bídák! Darebák jeden nevděčná, padouch...!" Pan baron sotva popadal dech. „Ty raubíří neřádská, syčáku, ty jseš vyvrhel všeho lidstva, největší zlosyn a mizera ...!" Pan baron se spíláním zbavoval úzkosti, jež ho předtím mučila.

Nikipi nevzrušeně předal opratě Indiánovi, který mu pomáhal bičem rovnat potah, a otočil se k panu baronovi.

„Propáníčka, chlapče," znovu poskočil pan baron, když se Nikipiho obličej octl v plném světle ohně, „co se ti to stalo? Kterej zločinec to na tebe vztáhnul ruku? Jeminkote, on je zraněnej a oni mu takhle nadávají...! Sedni si. Honem si sedni," ukazoval na kožešiny, na kterých před nedávném odpočívali někteří z těch, co už nikdy k ohni neusednou. „Já letím pro léky."

Přes Nikipiho tvář se od obočí k bradě táhl krvavý šrám. „Člověče, co jsi to vyváděl?" zeptal jsem se polekaně.

„Žádnej zraněnej," odmítal mě 1 pana barona Nikipi a horlivě ukazoval na saně. „Oni..."

„Jakejpak žádnej zraněnej," rozohnil se pan baron. „I malý zranění dokáže v takovýmhle mrazu udělat svý divy. A tohle je jaksepatří — to je od nože, co? A asi pěkně hluboký."

„Oni utíkali," řekl už netrpělivě Nikipi a zamračil se.

„A kde máš Noataka?" vybafl jsem na něj.

„Noatak druhý saně," volal Noatak. Stál celou dobu na hranici světla a tmy. „Mittinaki taky křičí na Noatak ty pěkný slova? Noatak taky padouch všeho lidstva a nebeská syčák jeden mizera?"

„Ještě něco horšího, ty — ty...," houkl na něho pan baron. „Kde jste byli?"

„Když všecky hluchý a slepý, některý musí koukat," odbyl nás Noatak hubatě. „Štěká vzadu pes? Štěká. Všecky stejně? Ne všecky stejně. Některý jako psi, který honíš z pelechu a navlékáš jim popruhy."

„Kamaráde, buď tak dobrej," chytil pan baron Kazanagiho za loket, „pošli někoho pro saně, co jsem s nima přiběh. Musím tohohle blázna co nejdřív ošetřit." Tahal Nikipiho ke kožešinám a chlapec velice nerad poslechl.

Kolem obojích saní se chumelil zástup Taganových lidí. Muži vzrušeně pokřikovali. Zakrývali mi výhled. Teprve po chvíli jsem viděl, co Nikipi s Noatakem přivezli. Další čtyři nehybná těla, přivázaná řemeny k saním.

„Noataku," vyděsil jsem se, „co jste to udělali!"

Zatímco několik párů ochotných paží nosilo těla k těm, která tu už ležela, Noatak, jako by mě neslyšel, pokračoval ve vypravování.

„Noatak a Nikipi na kraji dolíku u lesa a slyšeli. Věděli, tam asi někdo utíká, a tiše dolů. Jedny saně mizely v lese."

„A vy jste je v tý tmě viděli, co?" řekl jsem mu.

„Noatak s Nikipi ne slepý jako štěňata. Někdo třeba slepé j a nevidí..."

„Nech si ty drzý poznámky, uličníku," okřikl ho pan baron a napjatě čekal na pokračování.

„My s Nikipi taky saně a do lesa. Neznalí cestu, ale pes zná a utíká za pes, co je vpředu. A tam najednou křik. Zvrhnutý saně. Křik na nás, ať my jim pomůžeme porovnat smečku."

„Noatak se zeptal, kolik saní před nima," vyhrkl nedočkavě Nikipi. „Oni poznali, že my nejsme od nich. Začali střílet. Ale za námi na druhý straně taky saně. Oni tam druhý dva tiše čekali, a teď taky začali střílet."

„Propáníčka, a vy mezi nima," spínal ruce pan baron.

„My dva chytrej kluk," zubil se Noatak. „My na zem a za chvíli už žádný střílení. Jenom uáàh..." Naznačil zaúpění, chytil se za břicho a předstíral, že klesá k zemi.

„Jenom mně nepovídej, že se pobili sami mezi sebou a vy jste ani jednou nevypálili," varoval ho pan baron, mrkl na Nikipiho a ohlédl se nahoru na vrchol stráně. „Kde jsou s těmi léky, safraporte!"

„Od nás žádný střílení, my přeci ten chytrej kluk," zachechtal se Noatak. „Když oni slyší od nás střelbu, oni střílí do nás, ne do sebe." „Takže ty čtyři pobili ty druhý čtyři — nebo teda dva a dva," opravil se pan baron. „Tohle vypravuj svojí starý indiánský babičce."

„Jeden nebyl zraněnej," řekl Nikipi. „On tahal za opratě a bičem do psů. Nikipi teda z jedny strany, Noatak z druhý."

„Já blíž," přerušil ho Noatak. „Ten chlap mě zahlíd a bum do mě." Noatak sevřel palčák a pěsti udeřil do vzduchu. „Já taky do něj bum. A on zase a bum ..."

„Ukaž se?" Otočil si ho pan baron ke světlu. „No, panečku, ty vypadáš, a teprva budeš, až se řádně vybarvíš."

Viděl jsem to taky. Noatakovi otékalo oko, už je měl téměř zavřené, a okolí dostávalo tmavší odstín.

„A jak oni prali," řekl chlapec, „Nikipi Indiánovi pod nohy."

„Ale on už nůž v ruce, a jak padal, nožem po mně," nedočkavě převzal slovo Noatak.

Nikipi šermoval rukama ve vzduchu a předváděl, co se dělo dál. „Noatak mu chytil ruku a zakroutil mu ji. A Indián pad na svůj nůž." Muži kolem nás hlasitě vydechli. „To je ale náhoda, co?" vrčel nedůvěřivě pan baron. „Tohle vám máme spolknout, jo? Tak to já se na ně teda běžím mrknout."

Šel jsem za ním, Noatak s Nikipim se přidali. Oba našlapovali lehce a stále ještě zřejmě byli v duchu v zajetí boje.

„Mrtvý, jak zákon káže," hlásil pan baron z kleče. „To je k neuvěření. A tady ten — ono to vážně vypadá, že na ten nůž pad, jak tady ty dva kluci tvrdí..." S nevírou vzhlédl. „Oni snad doopravdy nelžou."

S úlevou jsem se díval na své přátele a říkal si, že tady mohli ležet oni, ale stejně jsem s těžkým srdcem zapisoval další čtyři jména. „Teď už jenom dva pryč," řekl vedle mne s uspokojením Tagano. „Když jenom dva, bojí se vrátit. My už teď klidnej život." Ano, ale za jakou cenu, pomyslil jsem si, ještě jednou jsem přehlédl tu ztichlou, dlouhou řadu a pomalu zasunul notes za opasek. A otočil jsem se zády. Nechtěl jsem nic vidět, rozhlédl jsem se kolem — krvavé stružky ve sněhu mi však

nedovolily zapomenout, co mám za sebou.

Zpátky do tábora jsme se dostali až k ránu. Polovina mužů zůstala na místě, aby se postarala o vše, co mrtví mohli ještě potřebovat, a co z jejich majetku mohli živí ještě použít.

„Spíte, pane?" zeptal se pan baron potichounku, když jsme se už aspoň půl hodiny vyhřívali ve stanu v teplých spacích pytlích.

„Ne," odpověděl jsem stejně tiše, ale mohl jsem klidně mluvit nahlas. Nikipi, ošetřený panem baronem, který sám sebe neustále přesvědčoval, že šrám je jen povrchní, i Noatak, jenž na jedno oko vůbec neviděl, spali tak hlubokým a spokojeným spánkem, jakým mohou spát jen lidé, co za předešlý den vykonali hromadu dobré práce a odpočinek si vrchovatě zaslouží.

„Já už jsem v tyhle chvíli skoro přesvědčen," řekl pan baron, „že pan Lauren tu s nějakýma obtížema s určitostí počítal. Nedá se nic dělat, je to policista nad jiný zkušenej."

„Taky mě to napadlo," připustil jsem s povzdechem.

„Proto taky pro vás to policejní letadlo tak rychle dostal."

„Škoda že neletěl s sebou. Ty potíže svěřil tomu nepravýmu. Nebo měl aspoň poslat Josse McCoye. I ten by to byl vyřešil lip." Chvíli jsem mlčel. „Tolik životů..."

„Přestaňte se už konečně trápit, pane Šiškou," zaprosil pan baron. „Opravdu si nemáte co vyčítat. Ta hromada nenávistí na jedny i druhý straně — tu by neuhasilo ani deset pánů Laurenů."

„On už by na něco přišel, pane barone."

„Možná, a víte na co? Já bych si dovolil hádat, prosím. Na to, že když se srazí voda s ohněm, nikdy se nedosáhne smíru. Vždycky musí jedna nebo druhá strana podlehnout. A že by teda jenom hleděl, aby nepodlehla ta správná strana. Tý by ze všech sil pomoh."

Pološero stanu, ozařované rudými uhlíky z ohniště, vyvolávalo dojem, že sobí kůže nad námi jsou pozlaceny lehkým chmýřím medové barvy. Nikipi oddechoval tiše jako dítě, z Noatakova hrdla se občas ozvalo dlouhé zachroptění. Pan baron tiše zamlaskal.

„Máte možná pravdu, pane barone," připustil jsem, „ale stejně, taková spousta mrtvých..."

„Bylo by jich mnohem víc, kdyby zůstali naživu. Tak už to bývá, pane Siskou, prosím. Indiáni jsou nevzdělaní, pane, ale to ještě neznamená, že nejsou moudrý. A mají tisíciletý zkušenosti, pane. Svědčí o tom i to, co povídal Tagano o vzteklých psech." Chvilku mlčel. „Taková obyčejná, samozřejmá pravda, viďte, pane?"

Pan baron se překulil na bok a už nepromluvil. Chtě nechtě jsem o jeho slovech musel přemýšlet. A myslím, že jsem se skutečně dobral toho, co mi jimi chtěl sdělit. Ale stejně, vzpomínka na masakr u toho jednoho osamělého ohně v malém údolíčku mě bolestivě tížila i ve chvíli, kdy se skutečnost nepozorovatelně rozplývá a člověk neví, jestli ještě bdí nebo už pluje říší snů. A přestože jsem se už mnohokrát přesvědčil, že čas je milosrdný a spolehlivý lékař, vím, že mě ta

vzpomínka nepřestane tížit nikdy, do samotné smrti. Jsem o tom hluboce přesvědčen. I po letech, která mezitím uplynula.

XVI

Ráno nás překvapily hned dvě věci najednou. Ukázalo se Noatakovo opožděné slunce a rozpálilo každý krystalek, každé zrnko sněhu tak, že jsme div neoslepli. A po snídani se ozval rachot motorů a nad táborem zakroužilo letadlo. Vyběhli jsme ze stanu, jak jsme byli, nedostrojení a s padajícími kalhotami, a mráz se do nás obul, jako když odmítá ten zářící kotouč na obloze brát na vědomí.

Mávali jsme na uvítanou, pilot zakýval křídly a hledal místo k přistání. Nikipi poskakoval vzrušením. Od chvíle, kdy ho jeden dobrák pilot na pár minut pustil k řízení, nepřál si Nikipi nic jiného než umět létat.

Stroj se snesl níž. Nikipi pochopil, šťouchl do Noataka a už oba pelášili ke kusu rovného prostranství za táborem a dávali pilotovi znamení. Stále měli dost starostí s oblečením a v běhu si zavazovali řemínky u. pasu a zapínali kazajky.

„Tak jsem vás našel na první pokus," volal Frank Richards, jen otevřel dveře kabiny. „Ale poslouchejte, co to je tamhle kousek dál — mně vám to připadalo jako mrtvý lidi — ale to je přeci pitomost, ne? Takovejch mrtvol — kde by se vzaly?" Sám sobě se zasmál. „Jak jste daleko? Mužem vyrazit?"

Byl jsem rád, že začal o něčem jiném. Ráno nijak nezmenšilo hrůzu včerejšího zážitku. „Jenom ještě zaletíme výš na sever pro dva další cestující."

„Copak, snad jste nakonec někoho nezatknul," šklebil se plný dobré nálady.

„Kdepak ...," začal jsem, a pak jsem si všiml, že se pan baron s Nikipim o něčem dohadují. „Něco se stalo?" zeptal jsem se.

„Ale tadyhle kluk, prosím, nedá pokoj a nedá. Ze přej když můžou za panem Lucienem ty Taliáni, proč bychom neletěli taky? Takže mě docela umluvil."

„To byla rychlost!" povídám.

„No, abych pravdu řek, moc práce mu to nedalo, prosím. Já totiž taky rád uvidím všecky ty milý lidi z Webbs' House, a samozřejmě i toho našeho pana Luciena. Stejně si pořád dělám starosti, jak mu asi je. A zůstat bůhvíjak dlouho beze zpráv .."

„Jak jste na tom s benzínem, vy a tahle mašinka," otočil jsem se na Franka Richardse. „Unesete zvýšenou zátěž?"

„Neměl by to být problém, pokud nás zase nepotká nějaká nehoda, ale snad ne. Já jí prohlíd pomalu do posledního šroubku."

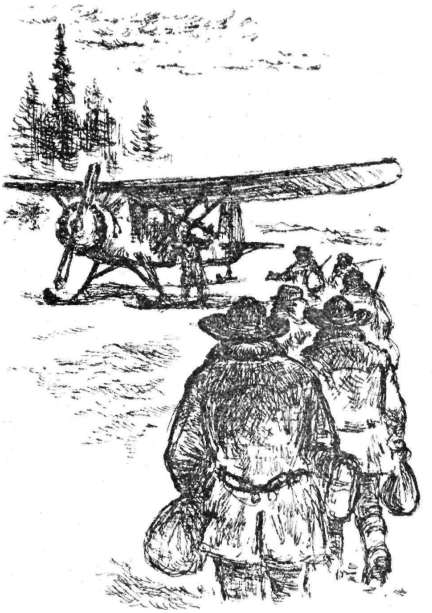
„Takže ano, prosím?" ptal se pan baron nedočkavě.

„Moc rád vás s sebou vezmu, pane barone, zrovna tak jako Nikipiho, a vy to dobře víte," povídám.

Chlapec znovu poskočil a zavýskal, až se psi v táboře vzbouřili a pořádně mu vyhubovali.

„Díky, pane Siskou," řekl pan baron a vypadalo to, že mi potřese rukou.

„Nepřidáš se, kamaráde?" zeptal jsem se.

Noatak se prkenně napřímil. „Noatak práce. Žádnej čas na vejlety, jako některý jiný. Náčelník Unkatak čeká a moc vzteklej, když Noatak dlouho pryč." Zdálo se mi, že až příliš zdůrazňuje svůj bývalý způsob mluvy.

„Jen se nedělej tak důležitej, ty chlubile," zubil se na něj pan baron radostně. „A vašeho náčelníka jsem ještě nikdy neviděl rozčilenýho, natož aby se vztekal."

Noatak se zatvářil odměřeně a já jsem věděl proč. Chránil se dát najevo jedinou známku smutku nad naším opětným loučením. „Noatak věci na saně." Otočil se, ale ještě se zastavil. „Pes od Bílá vydra s sebou do náš tábor, dobře?" prohodil přes rameno.

„Buď tak dobrej. A prosím tě..."

„Noatak ví, jak starat o pes od Bílá vydra, není potřeba povídat. Teď zapřahat." A vzpřímeně odcházel. Skupinky lidí, kteří se shromáždili kolem letadla, se před ním uctivě rozestupovaly. Noatak s Nikipim si včera vysloužili obdiv svým pohotovým zákrokem a oba se tak trochu předváděli.

Dostrojili jsme se, zabalili věci a zaskočili za Taganem. Čekal nás před svým stanem a s ním i jeho rada starších. „Škoda že vy už musíte pryč. Dnes večer pořádáme velkou oslavu vítězství."

„Rádi bychom se zúčastnili, náčelníku, ale musíme domů. Mějte se tu dobře — ale to už teď dokážete i bez přání, jenom kdyby..."

Tagano porozuměl. Chvíli mlčel a díval se mi zpříma do očí. „Bílá vydra už taky ví, že to jinak nešlo."

Když jsem neodpovídal, zvedl bělovlasý stařec paži a opsal jí kruh. Mluvil a přitom si důrazně přikyvoval.

„Povídá," překládal pan baron, „že i kdybychom tu bandu vyhnali z kraje, škodili by někde jinde, všude, kam by přišli, protože poctivě živit se už neuměli. Jejich vinou by možná zemřelo daleko víc lidí, než kolik jich tam venku teď leží."

Tagano na mne nepřestával upírat nepohnutý pohled. „Nemá pravdu?" zeptal se.

„Ano — asi ano," připustil jsem váhavě. „To ale nic nemění na faktu, že jsem nedokázal zabránit krveprolití."

„Ne," přisvědčil, „nemění, ale ty hluboko ve svým srdci víš, že by byla chyba, kdybys mu zabránil." Přikročil ku mně, natáhl paži a pevně mi stiskl ruku. „Znova ti děkuju za pomoc. Doufám, že ti jednou splatíme stejnou." A udělal místo

ostatním. Se všemi těmi moudrými starci jsme se rozloučili jako se starými přáteli. Člověk v takových chvílích pociťuje lehký smutek. A doufá, že se zase brzy vrátí.

Pan baron si s Taganem vyjednal, že si tu on a Nikipi nechají psy, a pak už jsme popadli zavazadla a zbraně a spěchali k letadlu. Vyprovázel nás celý tábor.

ještě mě však čekalo jedno loučení, těžší a bolestivější, rozloučeni s Noatakem a s mými hafany. Noatak, který už stačil zabalit, naložit saně a zapřáhnout, ten akt zkrátil na nejmenší možnou míru.

Mne si nechal na konec. „Buď zdráv," řekl a natáhl ke mně na dálku ruku. Neusmál se, ani se mu v očích neobjevily ty známé potměšilé ohníčky. Z jeho pohledu se nedalo nic vyčíst.

„Ty taky." Vzal jsem ho za ruku a trhl. Padl mi do náručí a já ho stiskl stejně jako on mne, ale vzápětí jeho sevření povolilo. Noatak se styděl dávat takhle na veřejnosti najevo své city. Pustil jsem ho a on poodstoupil. „Pozdravuj všecky u vás," řekl jsem.

Noatak krátce kývl a otočil se k saním.

S huňáči jsem se radši moc neloučil, ale oni stejně poznali, že na ně chystám novou zradu, doráželi na mě a nechtěli mě pustit. A když jsem jim doslova utekl, vyhubovali mě, co se do mě vešlo, a pak žalovali lesům okolo i celému světu na tu proradnost.

A potom už Noatak pobídl své spřežení, a moje se muselo rozběhnout taky. Noatak spěchal, aby co nejdřív zajel do lesa, protože moji psi i v běhu po mně neustále otáčeli hlavy, jenom on hleděl přímo před sebe, jako by mu zdřevěněl krk.

První se do letadla vyšplhal Nikipi, po něm pan baron. Vystoupil jsem za nimi a ještě jednou se rozhlédl po tábore a po těch, kteří tu zůstávají a budou, jak jsem věřil, žít už tak, jak by lidi měli, v klidu a míru. Postupně se snažili si s námi potřást rukou a teď nám mávali na rozloučenou. A dětem, těm malým otrhánkům, co tu pobíhaly kolem letadla, zářily oči nadšením, a já jsem si byl jist, že brzy shodí své oškubané kožešinové kalhoty a kazajky a obléknou jiné, na které jim tátové naloví a které jim mámy rády ušijí.

„Tady, pane Siskou, tmavý brýle, prosím," řekl pan baron a druhé podal Nikipimu. Sám už je měl na nose a vypadal v nich jako malý I černý brouček.

Ten nedávný dvoudenní pochod od bratrů Bolzanových jsme dnes překonali jediným plavným skokem. Než jsme se pořádně usadili, pilot pozorně vedl stroj tam, kam mu Nikipi ukazoval. Ještě před odjezdem od Bobři hráze jsme vyhledali nejvhodnější přistávací dráhu, bratři slíbili, že porazí těch několik bludných smrčků, co ještě překážejí, a pilot si pochvaloval, kdo že tu to parádní letiště zbudoval.

Giovanni s Otellem snad byli připravení od včerejška. Zřejmě se vzájemně zušlechtili, přistřihli si vlasy i vousy, a navlékli se do manšestrových kalhot, vysokých bot a sak s rameny jako menši almara Na hlavách jim seděly černé širáky, jen Salvatore tam stál ve svých kožešinách zanedbaný a rozcuchaný jako posledně, smutně se díval, jak bratři nastupují, á jeho nos truchlivě mířil někam k zadnímu kormidlu. Giovanni s Otellem na něj rozjařeně pokřikovali, on jim jen

maličko, od ramene zamával, a zřejmě ztěžka zadržoval slzy. Vypadal tam opuštěně jako ubohý malý siroteček.

Vaky, které jsme přenášeli do letadla, vážily víc, než jsme před pilotem dávali najevo. Frank Richards byl zřejmě správný chlapík, ale ve vacích se skrýval poklad Lulu Pruďase, a každý člověk, který o něm věděl, znamenal nebezpečí. Transport takového množství zlata se neodbývá každý den, a kdo se ho účastní, těžko si ten zážitek nechává pro sebe. A já jsem na vlastní kůži zakusil, co pach a třpyt toho zlatého prokletí s lidmi provádí.

Když jsme se rozjeli, Giovanni s Otellem se pevně chytili opěradel před sebou a přikrčili se. Panu baronovi to přirozeně neušlo. „Pánové ještě neletěli?" volal rozjařeně do řevu motorů.

Neodpověděli, netroufali si ani otočit hlavu, á krajina, kde zatím žili, jim ujela pod nohama. Podíval jsem se ještě jednou na jejich chatu, zalesněnou stráň i na ten divoký dvojnásobný vodopád balvanů, řítící se do strže, odsud z výšky neškodný, mírný a docela přívětivý, skoro jako důlek na cvrnkání kuliček. A pak už se to místo, jeden ze zdrojů bohatství našeho velkého kamaráda, ztratilo v dálce.

„Nezapomněli jste na ty brýle, jak jsem vám připomínal?" ptal se pan baron Giovanniho. „Pod námi je to jako zrcadlo."

„Už — už," pokývl Giovanni a hrabal se po kapsách. „Člověk by od toho doopravdy oslep."

Len stroj nabral výšku, Nikipi se odlepil od svého sedadla a postavil se za pilota.

„Ty se nebojíš, mládenče?" zeptal se ho Frank Richards a s uznáním se na Nikipiho ohlédl.

„Nikipi už mockrát v letadle," trochu přeháněl chlapec. „Jednou taky řídil. Ten hodnej pilot ho pustil k pákám."

„Jo?" podivoval se Frank Richards. „Nu, já bych ti to, kamaráde, třeba taky půjčil, jenomže když jsme letěli sem, měli jsme nějaký potíže — a já bych si pak nerad něco vyčítal."

„Nikipi slyšel," řekl chlapec trochu zklamaně, ale hned se usmál. „Nikipi brzy učí lítat. Potom on a Mittinaki vozí velkej bílej doktor Bílá vydra po teritoriích a léčí Indiány."

„Co, vy jste doktor?" divil se pilot. „To já nevěděl."

„Nevěřte mu, on si vymýšlí," řekl jsem a zahrozil na Nikipiho prstem.

„Tak moc si zase nevymýšlí, prosím," ozval se pan baron a předstíral, že nepozoruje moje varovné pohledy. „Pan Siskou totiž opouští službu u policie a jde študovat medicínu, já si udělám ošetřovatelskej kurs a půjdu k panu doktorovi Siskou jako milosrdná — milosrdnej bratr."

„To studium vám teda závidím, kamaráde," řekl Frank Richards.

Trochu mě zaskočil. „Myslíte, že je co závidět?"

„A není? Já mít dost peněz, jdu něco študovat od hodiny."

„Už jste někdy viděl ty hromady knih, co do sebe musíte naládovat?"

„A co? Děsí vás ty stovky a stovky kilometrů, co musíte uletět, než se

dostaneme do Edmontonu? Jenže to je hloupý přirovnání. Povězte mně tohle. Myslíte si, že když jste se učil žít tady v divočině, měl jste to učení lehčí? Když šlo často o krk?"

„No jo, mně ale nic jinýho nezbývalo."

„Teď vám přece taky...," vyhrkl pan baron a chytil se za pusu. „Pardon, prosím, pane Siskou, to mi jen tak ujelo..."

„Chcete říct, že mně taky nic jiného nezbývá, co? A já se skoro bojím, že máte pravdu. Všichni se na mě vrháte jako dravci a naháníte mě jako nemocnýho soba."

„Ale jsou mezi námi i milý a hezký dravci, ne?" šklíbil se pan baron potutelně. „A už jsem vám to přeci povídal. Všichni ti dravci to s vámi myslí dobře"

„Giovanni!" zasténal Otello a složil obličej do dlaní. Pokud bylo pod vousy vidět, obličej měl celý bílý.

„Perdinci! Otello! Co se děje?" vyděsil se Giovanni.

„Je mu jenom špatně," řekl pilot. „V tý kapse na stěně vedle sebe najdete pytlíky, tak mu jeden dejte. A vy to do něj klidně pusťte, kamaráde, nestyďte se. Já bohužel při prvním letu žádnej pytlík neměl, takže bylo velký prádlo. Dovedete si to představit, ne?"

Otellova záda se ohnula do oblouku, a jen mu bratr přidržel sáček u obličeje, ozval se zvuk, o jehož významu se nedalo pochybovat.

„Já to těma řečma asi dodělal, co?" zeptal se Frank Richards. „Ale aspoň mu to šlo lehčej."

„Minutku, pane Otello, hned jsem u vás," volal pan baron. Hrabal jako myška ve svém medicínském pytli. „Tady, napijte.se. No jen se napijte, ten pytlík teď zrovna nepotřebujete." Přidržel Otellovi u rtů lahvičku s nahnědlou tekutinou. „Indiánskej prostředek pro nastávající maminky," vysvětloval nám. „Získal jsem ho od jedny babky u Tagana... Copak je?" zeptal se, když na něj Otello vytřeštil oči. „Jenom počkejte, ve chviličce pocítíte úlevu."

Giovanni objímal bratra kolem ramen a trochu nejistě se po panu baronovi ohlížel. „Co že to je?" ptal se.

„Tyhle indiánský medicíny jsou někdy lepší než ty, co s nimi léčí v nemocnicích," tvrdil pan baron. „Všecko přírodní substance, prosím, nic umělýho. Vezu si taky něco pro pana Luciena, aby se nám rychleji vykřesal."

„Ten vám teda poděkuje," povídám. „Už ho slyším."

„Noatak," vykřikl Nikipi.

Přitiskl jsem obličej k okénku. „Moh byste trochu níž?" zavolal jsem na pilota.

„Beze všeho," řekl a sklonil stroj prudce k zemi.

Otello znovu zasténal a sáhl po novém pytlíku, který mu Giovanni spěšně podával.

„Už ho nebudete potřebovat, věřte mi," ujišťoval pan baron, „jenom to teď udržte." Otello nejistě pytlík pustil, ale pak si ho přece jen raději položil na klín.

Noatak tam stál bez pohybu, jediná drobná vzpřímená postava v širošíré bílé třpytící se pláni, drobný bod, který se rychle zvětšoval. Díval se vzhůru k nám. Vedle něho psi, trhající popruhy a snažící se utéct. A za nimi moji hafani,

otevírající červené mordy, jako by mě viděli, občas někteří z nich trhl hlavou v nehlasném zaštěkání.

Pilot několikrát zakroužil. „Stačí? Nebo ještě níž?"

„Díky," povídám. „Radši už leťte dál." Všichni kromě Otella jsme mávali, ale Noatak zřejmě neviděl. Nebo nechtěl vidět. Celou dobu se ani nepohnul, jen paže držící opratě sebou škubala.

Osamělá postava se počala zmenšovat, bílé dálavy kolem ní jako by narůstaly, až ji pohltily. Jako by mi Noatak zmizel navždy, a stejně tak saně a moji psi. Jako by ten obrázek v té pojednou strašlivé nedozírnosti roztál.

Pan baron svým osobitým, trošičku všetečným způsobem zapletl pilota do debaty, ale je třeba po pravdě přiznat, že Frank Richards se nedal příliš nutit. V krátké době se dostal do té správné vypravovací nálady, a potom ze sebe sypal příběh za příběhem, většinou o létání. Nejvíc byl samozřejmě zaujat Nikipi, a když jsme pak pozdě odpoledne přistávali, zdálo se nám, že let trval pouhou chviličku. A zatím, jak jsme mířili stále k jihu, proběhlo pod námi celé jedno roční období, od kruté zimy přes tání a před jaří k pravému, nefalšovanému jaru. A když jsme v Edmontonu vystupovali, docela se mi z toho silného, omamného povětří zatočila hlava.

Jak jinak mohlo dopadnout přivítání na Webbs' House než jako obvykle? Béla Nagy s Kmitem Bergmanem se zazubili a upalovali; dozadu k lítačkám. Jak jsme s panem baronem a s Nikipim kráčeli prostřední uličkou jídelny ve svém severském oblečení a se zbraněmi v rukách, hovor v téměř zaplněné jídelně postupně utichal a udivené pohledy nás provázely až ke kuchyni. Tam už stála Betty s rozpřaženou náručí, rovnou mě popadla a zabořila mi obličej do hrudi.

„Já vím, já smrdím," řekl jsem jí a všiml si, jak jí na temeni hlavy šedivější vlasy.

„Ale krásně. Člověče ty smrdíš všemi ohni, co jsi u nich seděl, a psinou a vším ..." Ještě jednou zhluboka nasála nosem a vytrhla se mi. „A Mittinaki s Nikipim se na nás přišli podívat, no to jste hodný!" A už stála u nich.

„Teda, že nám ale spad kámen ze srdce!" řekl Josef a vrtěl hlavou, jako když pořád ještě, nevěří, že jsem se vrátil.

„Ty mě vítáš, jako bys mě celej rok neviděl, Josefe," povídám.

„Však to pro nás pokaždý je jako rok, když se pouštíš tam nahoru, kdybys tam jedinej den pobyl. Po těch zkušenostech pokaždý starostmi nemůžu spát."

„Vítej, Tony," řekla tiše Marie, která dosud, stála v pozadí. „Měl ses dobře?" Podávala mi ruku a pátrala mi pohledem v očích.

„Docela jo," povídám. Šel jsem se s ní přivítat, a po ní i s oběma kuchařkami. A než pan baron s Nikipim všecky obešli, pootevřely, se zadní dveře a jako duch se jimi protáhl Napoleon.

„Napoleone," zavolal jsem, „tobě už zase všecky dobrý síly zvěstovaly, že přijel někdo z divočiny, nebo ti to doběh prozradit Béla Nagy?"

V Napoleonově zachmuřeném obličeji nezvykle jasně žhnuly dvě pozorné oči. „Ne Béla Nagy," řekl, a jeho hlas podivně skřípal, jako by měl Napoleon stažené

hrdlo. „Napo viděl mnoho mrtvěj pořád furt." Oči se mu přivřely. „Nejdřív neviděl. Pak viděl." Zvedl dlaně před oči, ale jako když o tom neví. „Kdo mrtvej," ptal se naléhavě „Unkatak?"

„Ne, Napoleone, Unkatak by moh zdraví rozdávat."

„Noatak? Ottanawa?"

„Taky ne, Napoleone, a přestaň si dělat starosti. Nikdo z našich přátel neumřel, ani není nemocnej nebo raněnej."

Napoleon na mně stále setrvával strnulým pohledem, pak si mě krátce prohlédl od hlavy po mokasíny, stejně pak i pana barona, všiml si Nikipiho zraněni, matně proti nám vztáhl ruku na pozdrav a toporně se otočil. Zmizel stejně tiše, jako vstoupil.

„Co se tam dělo?' řekla Marie prudce. „Slyšíš?" A netrpělivě potřásla svou modročernou záplavou vlasů.

„Co by se dělo?" uklidňoval jsem ji. „Nic zvláštního."

„Nepovídej. S Napoleonem celou dobu nebyla řeč a já jeho předtuchám věřím." Tmavá, bronzová indiánská tvář jí zaplála ruměncem.

„Jak vidíš, jsme až na Nikipiho v pořádku ..."

„Tak co se stalo," řekla a už nedokázala utajit úzkost.

„Tohle je od nože," řekla Betty a zblízka si prohlížela Nikipiho tvář. „Tak povídejte."

„Snad až potom," namítl jsem.

„Má pravdu, ženský," přidal se ke mně Josef. „Nechtě je aspoň sednout a dejte jim najíst."

„Nevidíš, že se jim nechce do vypravování?" dorážela Betty.

Podíval se na mě s podezřením. „Však my to z nich dostaneme. Pane barone, Nikipi, ke stolu."

„Nejdřív bych si drobátko umyl ruce, prosím," omluvil se pan baron a postrkoval Nikipiho k umývadlu. „My vodu, už dost dlouho neviděli, a tady je teplá — tolik teplý, kolik jen člověk potřebuje..."

Marie s Betty ze mne nespouštěly oči a Josef po mně pomrkával taky.

„Jak je na tom Lulu?" povídám.

„Jednou lip, podruhy hůř..." Josef zavrtěl hravou. „Pořád to není ono."

„Co na to doktor Silvar?"

„Copak se od něj něco pořádnýho dozvíš? Můžeš se ho konečně zeptat sám.

Dneska má přijít na večeři. A ten tvůj slavnej Lauren taky." Josef se přimračil.

„To je prima," povídám. „Aspoň za ním nemusím běžet s hlášením." S rozkoší jsem se cachtal v horké vodě jako před okamžikem pan baron.

„Mhm—m, to je vůně!" vyhlížel pan baron ke sporáku, „jakoupak to tam připravujete specialitu, prosím? Jaksi dost dobře nedovedu rozeznat — chci říct, že se mi nedaří rozlišit ty jednotlivý vůně.

„Recept si přeříkáme potom," broukla Betty nesmlouvavě. „Už vám to nesu — a vy se někdo pusťte do vypravování. Nejlíp ty, Mittinaki. Od toho našeho klacka bych se rovnýho slova nedočkala do rána. Co tam vyváděl?"

„Zase si hráli na vojáky, co?" ozvala se jedovatě Marie. „Stopování, přepady, flinty — a kolik teda bylo mrtvých, jak tu celej čas vyvolával Napoleon?"

„No — to tedy, prosím...," kroutil se pan baron.

„Už je to tak," spráskla Betty ruce a obličej jí zešpičatěl „Oni tam snad doopravdy válčili."

„Ano, prosím," připustil pan baron zkroušeně, jako by za to sám mohl. „Ale my jsme ten spor nevyhledávali — a byli jsme dobře ukrytý, prosím, paní Betty ..."

„Tak teď už to ale vysypte," zahartusil Josef. „Já to tušil! Já věděl, že se zase něco semele, tím spíš, že ta cesta vypadala jako nedělní vejlet. Že my jsme tě pouštěli, člověče, Toníku! Kdopak má vydržet tuhle věčnou nejistotu?"

Mlčel jsem. Nevěděl jsem, co říct, protože jsem ho najednou chápal lip než kdy předtím. Stále si kladl za vinu. že nás s tátou vylákal do Kanady, že jsem pak už nikdy neuviděl mámu, která doma umřela, než se mohla pustit za námi. Vyčítal si, že tátovi dovolil vydat se na Sever, odkud se pak táta vrátil jako zlomený stařec. Josef nepřestával tvrdit, že mě neměl brát k sobě do Fort Chipewyanu, kde mě v opilosti napadl rváč a násilník Frank O'Brian, a já ho v sebeobraně uhodil klackem do hlavy, a v domnění, že jsem ho zabil, jsem utekl do divočiny a tam jsem se ztratil. Vyčítal si i tátovu smrt, která vlastně nepřímo způsobila, že jsem se dal Tomášem Laurenem naverbovat k policii. Strýc od té doby žil ve stálém strachu o můj život. Kdyby se mi něco stalo, Josef by se s tím nikdy nevyrovnal.

Pan baron se dal mezitím do povídání, ale zjevně velice trpěl, protože mu nebylo dovoleno vést je po svém. Stále ho někdo přerušoval a pobízel, a než jsme se dostali k jídlu, byl v podstatě hotov.

„Neříkám to?" lamentoval Josef. „Dokud bude u těch červenokabátníků — slyšíš, člověče? Tondo, chápej mě přeci už jednou. Betty! Marie! Domluvte mu, k sakru, ať už se mu v tý palici rozsvítí!"

„Jo, to by tu palici nesměl mít stejně tvrdou jako ty," odbyla ho Betty.

„Marie," žadonil Josef, „přeci snad, hergot sakra... Pane barone! Koukněte na Nikipiho, jak se o něj ta zubatá otřela. Trochu níž... A nepovídejte, že jste byli tak dokonale schovaný, že nemohla nějaká kulička zabloudit!"

„On půjde," řekla potichu Marie a zasvítila na mě těma svýma černýma lucerničkama.

„Toníku, že utečeš, od tý policie, viď?" Josef div nespínal ruce. „Vždyť ty se tam ani nehodíš, člověče! Co mně na to řekneš?"

„Že máš pravdu, Josefe," řekl jsem s hlubokým přesvědčením.

Podezřívavě se zarazil. „Z takovýhle věci si legrácky dělat nebudeš, jestli si myslíš...."

„Nedělám si legraci, opravdu. Nepatřím tam. Nehodím se na to. Jsem neschopnej policajt, protože kdybych nebyl, nemuselo umřít tolik lidí."

„Tak jsem to nemyslel," řekl Josef.

„Ale pane Siskou," namítl pan baron, „tohle jsme si přeci vyjasnili. Ta banda si nic lepšího nezasloužila. A vzpomeňte si, co jsme slyšeli u Tagana. Kdyby zůstali naživu, zahynulo by možná několikanásobně víc lidí — a já to tvrdím taky. A jestli se pořád ještě domníváte, že by se panu Laurenovi podařilo boji zabránit, pak při vší úctě, kterou k němu chovám, si vám dovoluju tvrdit, že nepodařilo. A že by se o to možná ani moc nesnažil."

„Toníku, myslel jsi vážně to, co jsi tu povídal?" namířil na mě Josef ukazovák, a stále čekal nějaký uskok.

„Úplně vážně, Josefe."

Najednou jsem si uvědomil, co jsem vlastně řekl, a co ten můj slib znamená. Tehdy, kdy jsem nastupoval k policii, jsem nevěděl, co sám se sebou udělat. Po útěku na Sever jsem se živil lovem a byl jsem při tom svým způsobem šťasten. A tahle moje činnost nabyla na významu, když jsem našel tátu v tom hrozném stavu, kdy si neuvědomoval, co se s ním vlastně stalo, ani co se s ním právě děje, nechápal tragiku svého stavu. Chtěl jsem vydělat co nejvíce peněz, abych ho mohl odvézt, zpátky domů, do jeho milovaného Smržova na který nikdy nezapomněl. Věřil jsem, přál jsem si věřit, že tam, ve vlastním prostředí, se mu opět rozjasní zatemnělé smysly, že se tam opět stane tím starým Antonem Žilkou, jaký před lety odjel za lepším do zámoří. Když pak ovšem táta umřel, pozbyla moje činnost smysl. A. právě tehdy přišel Tomáš a nabídl mi možnost bez starostí o každodenní obživu cestovat po Severu, který mě celého, beze zbytku vstřebal, bez nějž jsem si další život nedokázal představit. A teď — teď se toho života zříkám.

Zpozoroval jsem, že mě Marie pozorně sleduje, a zdálo se mi, že v jejích očích nacházím pochopení, porozumění, že Marie v této chvíli přesně ví, čím se v duchu zabývám.

„Tony," řekla nehlasně, jen lehkým pohybem rtů.

„Ach jo, Marie," řekl jsem, a ona na mne znovu zasvítila očima

Josef si nepotrpěl na přílišné citové výlevy, - teď mě však zvedl ze židle, položil mi obě ruce na ramena, a se zbytkem nedůvěry v pohledu řekl: „Opravdu od nich odejdeš, Toníku?" Na vteřinku zmlkl. „Ty víš, že o živobytí nemusíš mít starost, máš konečně taky svoje jistý, — tak jo?"

„Už jsem se rozhod, Josefe." Najednou se na mě dívaly tátovy oči — oči všech Žižků ze Smržová, které si byly tolik podobné — a já jsem těm tátovým očím slíbil: „Jdu od toho hned. ještě dnes to Tomášovi povím."

„Tak sláva," přerušila nás Betty. „Dejte se do jídla, než se tu všecky rozpláčeme štěstím." Odstrčila talíře od polévky a rázně před nás postavila nové. „Tyhle srdceryvný rodinný scény mám ze všeho nejradši," bručela nahlas. „A ty

nekoukej, Josefe, a natoč jim pivo. A Mittinaki ať hádá, co jí, kruci, nebo se nad vámi rozbrečím taky." Betty ze všech sil zaháněla dojetí.

Zaslechl jsem za sebou nějaký šramot. Napoleon opět stál u zadních dveří a zřejmě vyslechl celé vyprávění pana barona. Teď se znovu vytratil. A po slovech Betty jako by nad dlouhým kuchyňským stolem, přikrytým podle dávného zvyku tohoto podniku bělostným prostěradlem, zavanul čerstvý vzduch, jako by se pročistilo povětří, a já najednou pocítil čirou nefalšovanou radost nad tím, že tu opět sedím, a okolo ti, které mám rád.

„Tak co je to!" dorážela Betty na pana barona. Pan baron opatrně nabíral na vidličku hustou černou omáčku a ochutnával po špetičkách jako slečinka

„Řek bych — okamžíček, prosím — hádám nějaké ovoce, ale určit bych si je netroufal. A tohle je uzený maso a bramborový knedlíky, ty jste mě tu naučili jíst." Název knedlíky se v hostinci Webbs' House nepřekládat a používal se v původním, českém znění. A pan baron ho vyslovoval nějak jako kedeliky či podobně.

Betty ostražitě udržovala náladu, do které nás dostala, a nedovolila, abychom se vrátili k předešlému rozhovoru.

„Uslyšíš novinu, Tony," řekla mi, „ale Josef ti ji asi radši sdělí sám. To s tím jídlem souvisí," dodala, když pan baron udělal malý prosebný posunek.

„Představ si, člověče," otočil se Josef jako mladík a všechna starost mu zmizela z obličeje, „druhej den, co jste odjeli, jde po ulici kolem podniku nějakej človíček — Knut Bergman ho pozoroval oknem — a jak teda jde a kouká kolem, najednou jako když zkamení. Zahlíd naši ceduli, najednou přej si ji začal číst nahlas, vyskočil snad půl metru do vejšky a vrazil dovnitř. A rovnou ke Knutovi a křičí: ‚Nazdar, krajane, tak jsem vás našel, sláva ...!' A Knut mu taky povídá nazdar a ukazuje sem ke dveřím, kterejma právě procházel Béla Nagy. A ten človíček hned k němu a zase: ‚Nazdar, krajane, nazdar!' Jenomže Béla Nagy zase to samý jako Knut, ukazoval sem, ke kuchyni, a povídá to svoje ‚nemtudum'. To už jsem toho zklamanýho človíčka lítačkama pozoroval taky, pootevřel jsem, a on si zase česky povídá: Já pitomec, udělaj si ze mě srandu a já na to nalítnu. Všichni tu umějí akorát nazdar a dost.' Díval se na mě celej smutnej. ‚Ty taky, ty černej, viď?' povídá mně. ‚Nazdar a nemtudum. Maďar jako poleno, co? Jděte se všecky bodnout na Macháčkův palouk.' ‚Ty taky,' povídám, a on nejdřív ztuhnul a pak vyletěl."

„A skočil Josefovi kolem krku, no!" přerušila Josefa Betty. „Já to radši řeknu sama, aby to nebylo tak dlouhý. Seděli pak celý půldne a celou noc, do bílýho rána, a povídali a povídali jak dvě starý báby. A pili pivo, samozřejmě. A hodně."

„On je taky od Králové Hradce, Toníku, představ si, i když teda z druhý strany, jako k Pardubicím, nějakej Čečetka Josef, můj ročník. A Hradec zná jak svý boty zrovna tak jako my, takže teda bylo o čem povídat."

„Hlavně se sháněl po těch českejch bramborovejch plackách, co čet venku tu ceduli," ušklíbla se Betty, „který jsi tu začal patlat právě ty, Tony, když jsi byl ještě kluk. Tak jsme mu je museli udělat — a víš, co on? On nad nima brečel."

„Nad nima ne," opravoval ji Josef, „ale nemoh se nabažit tý naší rodný. Za

chvilku mně začal tykat a.pořád opakoval: ‚Ty jeden votroku hradecká, ty votroku jeden...'"

„Ale až asi po pátým pivu." řekla Bettv. „To ho taky moc dojímalo."

„Co je votroku?" zajímal se pan baron.

„To my si tak u nás v kraji říkáme místo kamaráde nebo pašáku nebo tak. A bodejť by mu nechutnalo pívo, když takovýhle správně chlazený a ošetřovaný už skoro čtyři roky neochutnal."

„Jedno se mu musí uznat, Tony," řekla Betty. „Ty tvoje bramboráky ještě vylepšil."

„Jo?" povídám, ale možná víc tohle téma zajímalo pana barona.

„Pamatuješ, jak jsi se tu do nich prvně dal?" připomínala mi Betty. „Když jsi nastrouhal syrový brambory a já viděla tu namodralou břečku, šla jsem radši pryč."

„Jo, a když jsem upek první bramborák, myslel jsem, že ho rovnou popadneš a vyhodíš."

„Však taky jo, taková nevzhledná připálená placka," přisvědčila Betty, „jenomže to naštěstí tak báječně vonělo, že jsem zkrátka musela ochutnat — no, a od tý doby je u nás denně na jídelním lístku i venku na tabuli."

„Takže ten bramborák před zmařením vlastně zachránila nepředstavitelná žravost mojí choti a ten její věčnej všetečnej apetit," chechtal se Josef.

„Dej mu pánbu věčnou slávu,, prosím," zvedl v chvále pan baron obě ruce nad hlavu. „Co takovej apetit dokáže udělat pro kvalitu pokrmů, toho jsme v tomhle domě denně vděčnými svědky, pokud máme tu záviděníhodnou možnost strávit tu nějakej čas. A stejně vděčnými svědky jsou i vaši strávníci. Pořád máte tak nabito?"

„Některý dny jsme to museli zařídit na objednávky předem," řekl Josef pyšně.

„Ale jak teda pan Čečetka vylepšil můj bramborák?" zeptal jsem se.

„Velice jednoduše," ujala se Betty hbitě slova. „Když nastrouháš brambory a sleješ z nich vodu, musíš je přelít troškou vařícího mlíka — a je to. Ono ti to všecko krásně zežloutne, a i po upečení je placka krásně zlatožlutá — úplně jako malý housátko."

„Slyšíte, jak se s tím přímo mazlí?" zářil Josef, a jak šel kolem mne. bouchl mě do zad, div jsem nepolíbil stul. „Kluku jeden," řekl mi dojatě česky. „Votroku jeden sakramentská, hradecká ze Smržová — Žižko bláznívej! A pamatuj si, já si tě teďka jaksepatří pohlídám, abys nelez někam, kam nemáš, to si piš! A těch facek, jestli nebudeš sekat dobrotu!"

„Já si tebe taky pohlídám, ty votroku," řekl jsem mu, a strýc se rázem zastavil a zvedl ukazovák.

„Slyšeli jste to?" řekl skoro šeptem. „Jako bych se na moment octnul u nás doma .."

Betty tentokrát nezasáhla, jen se ha Josefa dívala a mírně se pousmívala. „Ten člověk nám tu nechal báječnou upomínku," napověděla mu potom.

„A jo," vytrhl se Josef, otevřel dveře příborníku a vytáhl knihu silnou jako bible. „Víte, co je tohle?" Vítězoslavně zvedl knihu nad hlavu. „Kuchařka! Stará

česká kuchařka, a je v ní všecko, na co si vzpomenete. Hotovej poklad."

„Kuchařka?" ptal se nedočkavě pan baron. „A už jste podle ní zkoušeli vařit, prosím?"

„To, co právě dojídáte, je zrovna podle ní. Ten Čečetka Josef ji s sebou tahá celý roky z místa na místo, a tady ho to všecko tak dojalo, že mně ji daroval, že přej aby se konečně dostala do těch správných rukou. A přestěhuje se sem a bude k nám chodit na stravu. On pracuje jako cesťák v materialistickým zboží. Přej si vezme zastoupení pro Edmonton a okolí."

„A moh byste nám, prosím, přečíst, jak se připravuje tohle báječný jídlo?"

„No jakpak by ne .." Josef si sedl vedle mě a začal horlivě listovat. „Ale víte, že i u nás doma bylo moc lidí, který když slyšeli o povidlový omáčce s uzeným, začali se nejdřív ošklíbat? Oni to neznáti, představte si. Ale když potom ochutnali — jé|e! Ujíst se v tom mohli." Položil dlaň na otevřenou knihu. „Ono to ale vlastně začíná už přípravou těch povidel."

„A to je co, prosím?"

„Aha, no jo — to je něco jako džem, ale není to džem — tadyhle je popis přípravy. Chcete to slyšet?"

„Nic by mi neudělalo větší radost, prosím."

„Tak jo." Josef si samou horlivostí odkašlal jako řečník, chystající se pronést důležitý projev, Četl jsem s ním a on zároveň překládal:

„Vyloupneme z 10 kg zralých švestek pecky a dáme je buď do širokých kameninových kastrolů, nebo, je-li to na venkově, zvlášť k tomu určeného kotle. Chce-li míti hospodyňka povidla stejnoměrně uvařená, musí s nimi neustále míchati. Vařili je v nádobách kameninových, tedy na plotně, neuvaří je za jediný den, kdežto povidla vařená v kotli na volném prostranství, na ohništi, jsou uvařená daleko dříve. Povidla hned při vaření okořeníme dvanácti hřebíčky a jednou kávovou lžičkou tlučené skořice, možno-li, přidáme dva vlašské ořechy i se zelenou slupkou. Vaříme tak dlouho, až od měchačky neb od kopistu odpadávají ploché kusy povidel, jakmile začnou povidla houstnouti, nutno obezřetněji míchat, neboť se snadno připalují. Plníme je do suchých, vysířených kameninových hrnců a postavíme je na tak dlouho na kamna nebo před vytopenou troubu, až se na povrchu udělá pevný škraloup. Vlijeme na něj silnou vrstvu hovězího loje nebo rostlinného tuku Polarin. Když povidla vychladnou, teprv nádobu pergamenem ovážeme."

„Ano, teď už je mi jasné, co jsou povidla," pokýval pan baron odborníckv hlavou. „Jak se ovšem dopracujeme k téhle dobrotě?"

„To už je pak jednoduchý — tady to stojí. Na povidlovou omáčku rozmícháme čtvrt kila švestkových povidel se zcela málo máslové jíšky, přidáme cukr, nastrouhanou citrónovou kůru a rozředíme vlažnou vodou. Omáčku necháme povařit, protlačíme ji sítem a přilijeme dvě lžíce dobrého rumu."

„Já tam dala čtyři," řekla Betty.

„Byla by ode mne velká smělost, kdybych poprosil ještě o jednu porcičku, prosím? je to zase něco úplně jinýho — abych tedy jaksi řádně vychutnal..."

„Žádný omlouvání, pane barone," potěšené mával rukou Josef. „Jsem rád, že vám šmakuje takovýhle naše obyčejný jídlo."

„Obyčejný, prosím?" napřímil se pan baron. „Především výborný, a kromě toho exotický, řek bych."

„No jo," zarazil se Josef, „ono vlastně — z který strany se to vezme, že jo?"

Pan baron dojedl a způsobně si ubrouskem utřel rty. „Kdo někdy zažil hlad, váží si každýho kousíčku jídla. A když se pak dostane k takovýhle dobrotě, neví, kdy přestat."

Betty s pochopením přikyvovala. Jak několikrát vypravovala, zažila jako dítě hladomory v indiánských táborech. K jídlu se vařily i mokasíny nebo psí postroje — když už psi byli dávno snědeni. A já sám jsem dokonce viděl stopy kanibalismu.

„Řekneš mu to, viď, Toníku?" otočil se ke mně na židli Josef. „Řekneš mu to hned, jak přijde."

„Neměl bys ho spíš nechat, aby se šel nahoru opláchnout a převlíci?" pokárala ho Betty. „Tony jistě pozná, kdy bude nejvhodnější čas, ne?"

Vyběhl jsem po schodech, shodil ze sebe kožešiny a s rozkoší se osprchoval. Napadlo mě, jak jsem to za svého loveckého období, a vlastně i později, vždycky tak dlouho vydržel bez mytí. Osamělý lovec musí šetřit teplem i každou kapičkou vody, a ve srubu nikdy není tak teplo, aby se člověk s potěšením svlékal. Podle toho taky vypadá mytí, a lovec zakrátko smrdí jako tchoř. Přitom si to vůbec neuvědomuje.

Natáhl jsem se na jednu ze dvou postelí v pokojíku, který jsem sdílel s tátou, pokud tu ještě byl. Chvilinku jsem na něho vzpomínal a pak se mi zavřely oči, ani jsem nevěděl jak.

Něco se mi zdálo, a v tom snu někdo ťukal. Nechal jsem ho ťukat. Pak se mi zdálo, že někdo ťuká víc, ale nevadilo mi to. Teprve když se ozvalo rázné zabušení, probral jsem se a zjistil, že se mi to nezdá.

„Dále," zavolal jsem a hlas mi chraptil. Musel jsem si odkašlat.

„To je dost," zahlaholil Tomáš Lauren, zároveň otvíral dveře a se skloněnou hlavou vcházel. „Ty máš ale spaní."

„Ahoj, veliteli, já se hlásím," řekl jsem mátožně a hrabal se z postele.

„Jen lež," řekl, a z jeho chování jsem poznal, že už ví, co se nám přihodilo, že ví vše.

A že možná Josef nečekal a v obavě, abych necouvl, vyřídil s Tomášem i tu moji záležitost.

Tomáš si sedl na druhou postel a opřel si lokty o kolena. „Bylo to hodně zlý?" zeptal se po chvíli.

„Bylo, Tomáši, a já se celou dobu připravuju..."

„Nemusíš se namáhat. Abys mně řek, co jsem od tebe už několikrát slyšel. Ze nejseš správnej policajt, že se na tuhle práci nehodíš, že vyslýchat, mačkat z někoho přiznání, nutit ho, aby mluvil o tom, o čem se mu chce za každou cenu mlčet..

„Je to tak, Tome. Nedávno jsem to znovu zažil. S Otukamoanem. Já jsem z toho potom vždycky smutnej a dobu na to nemůžu zapomenout."

„A já ti na to pokaždý odpovídal, že je to všecko nutný. Že to neděláme pro svoje sadistický potěšení, ale proto, aby se něco zlepšilo. Aby se svět zbavil dalšího kousku zla. A v našem případě, v tvým a mojím, aby se o Severu věčně neříkalo to nejhorší." Tomáš se odmlčel. „O ten kraj nám šlo vždycky především, ne?"

„Já už se ale rozhod, Tomáši."

„Vím, rozhod ses mnohem dřív, než jsi o tom začal mluvit. Dřív než sis to vůbec uvědomil. A já tě nepřišel přemlouvat. Já ti přišel říct, že jsi udělal kus dobrý práce, ať si ty sám o tom myslíš cokoliv. A že tě nerad ztrácím. To je všecko."

„To je všecko?" Ke svému podivení jsem pocítil drobeček zklamání, že mě Tomáš pouští tak lehko.

„Vlastně není. Já dostal takovej nápad..."

„Ne, Tomáši, já opravdu končím."

„Dobře, ale poslechnout si to můžeš, ne?" Tomáš na okamžik stiskl rty a mrkl po mně. „To děvče, Marie, ta tě, kamaráde, k tomu studiu dostane, kdyby ses stavěl na hlavu, to je ti, doufám, jasný."

Neodpovídal jsem, ale jak řekl, bylo mi to skoro jasné, i když jsem se stále bránil.

„Ty víš, že vždycky radši už dopředu počítám s každou eventualitou, a tak jsem teda u nás sondoval půdu a šéfové by souhlasili."

„To jako s čím?" zeptal jsem se, ale už jsem malounko tušil, co přijde.

„Že bychom tě nechali vyštudovat. A místo policajta by z tebe zkrátka byl policejní doktor. S pověřením pro teritoria."

Chvíli jsem o jeho návrhu dumal. „Je to od tebe hezký, Tomáši, že se tak staráš, ale ne. Já Josefovi slíbil, že toho nechám, a nemůžu ho zklamat. Stejně bych byl vázanej službou jako teď, a určitě bych se zase. dostával do situací..."

„Nech to teda tak, jak to je," přerušil mě. „Já tušil, že odmítneš. Opakuju ti, že mě to mrzí víc, než si myslíš, ale to je jiná věc. Už o tom budeme mluvit jenom potud, pokud to bude potřeba, aby tvoje uvolnění vyřídili co nejdřív. Do tý doby máš dovolenou. A kamarády mužem zůstat 1 potom, nebo ne?"

Smál se na mě, jednu chvíli ještě seděl, a vzápětí se lehkým pardálím skokem přenesl přes pokoj a zvedl mě na nohy. „Ale když tě budu potřebovat, přijdu si pro tebe jako čert pro hříšnou duši," zubil se. „Samozřejmě až po studiích — a budu ti uctivě říkat pane doktore. Nezaskočíme si dolů na večeři?"

Všichni v kuchyni předstírali, že se nic neděje, ale já tomu mlčení rozuměl, Josef byl plný starostí, jak jsme se dohodli, Marie připravená se na Tomáše vrhnout a rozcupovat ho na kousky, a Betty urovnat v zárodku každý ohníček, hrozící rozhořet se plamenem.

Tomáš se po nich podíval, zvrátil hlavu dozadu a rozesmál se. „Vidíš to taky, Tony? Cítíš to ovzduší? Já si připadám jako v obležení nepřátelských Indiánů. A

všichni už mají nabroušený kudly a jsou celý divý po mým skalpu."

„Toníku, já mu to nemoh smlčet," omlouval se Josef a nejistě si utíral ruce o kalhoty.

„Všecko je v nejlepším nepořádku," napřáhl proti němu Tomáš pravici. „Josefe, odpusťme si, co jsme si, ďábel, jak mě už párkrát nazvala tadyhle Marie, ďábel pustil vašeho milovanýho Tonyho ze svých hnusných spárů. Ty, který se po něm natahujou teď, vypadají jako měkoučký kočičí tlapičky, ale nejsou o nic slabší. Spíš pevnější, hádal bych. A co popadnou, dovedou si udržet. Ne jako ty moje."

Marie se mu zespodu sveřepě dívala do obličeje. „Vy jste ale prevít, viďte?" řekla procítěně. „Většího jsem neviděla."

„To teda je!" potvrdila Betty s důrazem.

„A sedněte si, k sakru, člověk na vás musí koukat jako na rozhlednu, až ho bolí za krkem," zahulákala Marie tiše a pak se rozesmála s ním. A Josef se ulehčeně přidal.

Nedlouho nato přišel doktor Silvar, pozdravil a zůstal stát. „Poslouchejte," řekl mi, zarazil se a vzápětí na mě zapomněl. „Tohle — tohle snad není možný?" vykřikl a začal, se točit dokola. „To přeci — takhle voněla povidlová omáčka, jak ji vařila moje máma!" Hledal očima Betty. „Prosím vás, nemučte mě. Paní Betty! Pane Žižka!"

„Uhod napoprvé," pochválil ho Josef. Horlivě mu začal vyprávět o kuchařce pana Čečetky. „A já ji budu chovat jako svátost a postupně ji přeložím," sliboval.

„Víte co? Já vám pomůžu, jo?" nabízel se doktor Silvar a najednou si všiml talíře, který mu Betty právě kladla na stůl. „Ta barva," šeptal. „Ta vůně..."

Pan baron ho okouzleně pozoroval. „Je něco krásnějšího než pohled na člověka, kterej si dovede považovat všeho, co život nabízí? Chudák každej, kdo se neumí nadchnout dobrým jídlem."

Doktor rozkoší přivíral oči. Nechal jsem ho najíst, dovolil jsem mu, aby zapěl nové chvály na tu dobrotu, a pak už jsem se musel zeptat na Lulu Pruďase.

„Copak ten," řekl a díval se, jak Betty odnáší prázdný talíř, který vypadal jako čerstvě umytý, „nasadili jsme mu normální stravu. Drén už má venku — ale to bylo ještě před vaším odletem, ne? No, a jinak? To víte, musíme mít trpělivost. Počítám ještě tak týden dva a z nejhoršího jsme venku."

Pan baron byl plný účasti a zájmu. „To znamená, pane doktore, že ještě hrozí nějaký nebezpečí?" ptal se ustaraně.

„Vždycky hrozí nějaký nebezpečí. Mně, vám, támhle panu policajtovi, všem."

„Teď se ale zase už vykrucujete," utrhl jsem se na něj.

„Jo," přikývl vážně. „A vy, až jednou budete tím doktorem, taky se začnete vykrucovat, když vám všichni začnou klást nejapný otázky. Já vám slíbil, že pro něj udělány co bude v mých silách, a taky to dělám. Ale je lepší, to uvidíte sám. A počítám, že už brzy se u něj projeví ta dravá vůle žít, ta jeho neuvěřitelná vitalita, jako u všech takovýchhle divochů. Ta potom udělá svoje."

„Můžeme za ním zejtra zaběhnout?"

„Na chvíli jistě."

„Přijde nás možná trochu víc. Přivezli jsme nějaký jeho kamarády. Šli shánět ještě svoji sestru."

„Já se za vámi mrknu, a kdyby něco, tak vás zkrátka vypakuju."

„Přineseme mu dobrý zprávy," sliboval pan baron.

„Ty jsou vždycky potřeba," řekl krátce doktor a začal se bavit s Josefem o kuchařce. Betty mu přinesla novou porci, o nic menší, než byla první. Doktor neodmítl a nenápadně si pod stolem povoloval pásek.

XVII

„Ahoj, Lulu," řekl jsem potichu.

Lulu nic, jenom ta dvě obrovitá chodidla trčela proti nám, jako bychom byli vůbec neodjeli, jako by se Lulu za celou dobu nepohnul.

„Spí," zašeptal za mnou pan baron, a Nikipi natahoval krk, aby lip viděl.

„Snad abychom radši počkali venku," váhal jsem.

„Pojďme," řekla Marie.

„Co si to tam furt šuškáte?" zachraptil Lulu a zvedl chlupatou hlavu. „Aha, to jseš ty..." Neznělo to nijak nadšeně a hlava za těmi chodidly zase zmizela.

„Já, Lulu. A přijeli za tebou pan baron s Nikipim. Nechali všeho a jsou tu."

„Ahoj," řekl Lulu do stropu.

„Dobrý den, pane Luciene." Pana barona bylo sotva slyšet. „Můžu se vás zeptat, jak se vám daří?"

„Nestojí to za nic."

„Dobrý den," pozdravila Marie.

„Dobrej. Ale! Ona je tu taky ta indiánská slečinka."

„Vy jste dneska v nějaký nemilostivý náladě, ne?" zeptala se.

„Cože? V jaký náladě?"

Začínal jsem poznávat svého přítele Lulu Pruďase.

„Co je to za blbost..." Lulu si uvědomil, že mluví s Marií, a vzpamatoval se. „Teda — já chtěl říct to, že jo..."

„Povídal jsi, že to nestojí za nic," připomenul jsem mu. „Proč? Necítíš se dobře?"

„Jak se můžeš cejtit dobře, hrome, když musíš furt jenom ležet?" začal se zlobit. Hlas už měl skoro normální, jen síla mu zatím chyběla. A ten správný říz. „Kdyby se mně pořád tolik netočila palice, dávno jsem jim zdrhnul."

„Jenom ty se usaď — s takovejma nápadama. Buď rád, že se tu o tebe starají." Přesunuli jsme se k jeho posteli.

„Tomu ty nerozumíš," odbyl mě.

Chvíli panovalo ticho, jenom Lulu Pruďasovi hvízdalo v nose.

„Tak jsme tady, pane Luciene," pronesl pan baron významně.

Lulu neodpovídal.

„Snažili jsme se vrátit co nejdřív, abyste neměl starosti."

„Ale no jo," řekl Lulu.

„Velice jste na to spěchal, prosím, jak jsem slyšel."

„Lulu, jseš při sobě?" povídám. „Nechápeš, co ti pan baron napovídá? A že je tu taky Nikipi?"

„Ale no jo," řekl opět jako ozvěna. „Ahoj."

„Tebe to nezajímá?"

„Nemám zajít pro doktora Silvara?" zeptala se Marie. „Třeba mu opravdu není dobře."

„Chceš, abychom přišli jindy, Lulu?"

„Co je to za blbost? Proč byste chodili jindy, když už jste tady?"

Bezradně jsme se po sobě podívali. S Lulu Pruďasem se něco dělo. „Poslouchej, kamaráde, pamatuješ si, kam jsi mě poslal?"

„He?"

„Slyšeli jste? Lulu se nám vrací do normálního rozpoloženi. Takže je to dobrý."

„Co to plácá?" chtěl vědět Lulu.

„Tak teda víš, kam jsi mě poslal."

„Jo. Tam, co se říká U bobří hráze."

„Ty to víš?"

Lulu zvedl hlavu. „Co zase mám vědět?"

„No — jak se to tam jmenuje."

„On nedoslejchá?" zeptal se Lulu Marie a přiložil si dlaň k uchu.

„Když jsi mě tam hnal, tak jsi o žádný Bobří hrázi nemluvil."

„Tak jsem třeba zapomněl, to je toho. Ty nikdy nic nezapomeneš?"

Marie mi lehce stiskla paži. Třikrát jsem se zhluboka nadechl. „No jo, zapomenu," připustil jsem. „Ale tady šlo přeci o dost složitou záležitost, ne?"

„He?" překulil na mě Lulu oči.

„Ale nic. Jenom že při takový daleký cestě jsem snad měl vědět, že se to tam nějak jmenuje, ne?"

„Našels to?" Opět jsem měl to potěšení spatřit jeho moudré oko. „Našel, co? Tak o čem tu, k sakru, pořád kafráš. Je přeci teda všecko -v pořádku, ne?" Chvíli mlčel. „Přej při takový daleký cestě. Chm! Udělá si malej vejlet a hned má plno řečí."

„Ty...," začal jsem, a opět jsem ucítil dotek Mariiných prstů. „Tak dobře, drahej kamaráde, zvládlo se to jedna báseň — úplná pohoda ..."

„Tak proč o tom pořád mluvíš?" Lulu na mě naježil bradu.

„Když dovolíte, pane Luciene, tak jednoduchý, jak povídá pan Siskou, to všecko zase nebylo." Pan baron v rychlosti vylíčil potíže s letadlem, návštěvu u Otukamoana. Potom se pan baron letmo dotkl boje s Potomimaovými následníky.

„Já myslel, jak budeš koukat, a ty nic,"

„To je toho," řekl jenom.

„Tak dobře. Když nechám stranou, že se štvu až někam..." Marie mi znovu stiskla ruku. „Teda — prohlíd sis tenkrát, než jsi tam začal kutat, to místo pořádně?"

„Jaký místo, zase?"

„To, co mu říkáš U bobří hráze."

„Asi jo, když jsem tam byl, ne?"

„Tím si nejsem tak jistej."

Lulu jenom pohrdávej odfrkl.

„Nic ti tam nepřipadalo divný?"

„Jo. Že je tam na jednom místě tolik zlata a nikdo na ně zatím nekáp."

„Jinýho nic?"

„Ne, já neměl moc času se rozhlížet, když jsem to chtěl vyrejžovat."

„A v tom lese? Ve stráni?"

„V jaký stráni? Jo, ty myslíš v tý, co jsem z kraje toho lesa bral dříví na topení?"

„Třeba. Ale trošku výš."

„Ten výtah? S tím rezatým lanem? Nikdo s ním léta nehejbal."

„No konečně. Víš, kam vede?"

„K jedny starý chatě, to ví každej."

„Když už jsme u toho, proč ses tam nenastěhoval?"

„Není padlej na hlavu?" opět se zeptal Lulu Marie. „To chce, abych se každej večer škrábal nahoru, když mám stan rovnou u nosu? Tys asi v životě celý dny nerejžoval, že ne? Jinak bys věděl, jak bolí hřbet."

„A kolikrát ses tam nahoru dostal?"

„Co furt máš? Asi dvakrát. Nebo třikrát. Jenom jsem vždycky omrknul, jestli tam někdo nezabloudil."

„Tak odtamtud tě viděli. Z okna."

„He? Cože?"

„Že vás odtamtud viděli," řekl pan baron s důrazem.

„Ale no vždyť já přeci nejsem hluchej, ne? Kdo mě měl vidět?"

„No asi lidi. Veverky ne," povídám.

„To je pitomost. Nikdo tam nebyl."

„Přišli zrovna den předtím, než sis z toho jednoho kamene udělal dvířka od trezoru." Lulu vykulil oči. „Promiň. Zkrátka viděli, jak šoupeš pod kámen ty svoje pytlíky."

Lulu znovu pozvedl hlavu a nedůvěřivě na mě mžoural. Už jsem se začal obávat, že ho napadne podezření, jestli ho nechceme o jeho majetek ošidit. Brada se mu pohybovala, jako když něco přežvykuje. Potom pomalu přenesl pohled na pana barona, prohlédl si i Nikipiho a Marii, a opět položil hlavu na polštář. „Blbost," utrousil jenom.

„Ty sis myslel, kdovíjak bezpečnou schovávačku sis nevymyslel, viď? Máš velký štěstí, že ti to tam hlídali, když se tam ochomejtala nějaká parta prospektorů. A že ti to potom vybrali a seděli na tom jako kvočna na vejcích."

„O čem to zase plácá?" rozohnil se Lulu. „Může mně to někdo vysvětlit?"

„Dokonce ani nepotřebovali hýbat s tím kamenem, když to vybírali."

„Zase taková pitomost," odfoukl s pohrdáním Lulu.

„Vážně. Stačil jim hák a už to měli venku."

„Sákryš!" Lulu ke mně s uznáním převalil hlavu. „To je chytrý, co?"

„Páni!" vyjevil jsem se. „Někdo mu vybere poklad a s ním to ani nehne. To snad není Lulu, ale někdo jinej. Třeba nám ho vyměnili. Ty nechceš vědět, kdo to proved?"

„Slyšíte ho? Přej nechci vědět."

„A chcete, prosím, pane Luciene?" zeptal se pan baron.

Už jsem nečekal. „Říká ti něco jméno Giovanni Bolzano?"

„Jo, to je jeden, co ho znám."

„On a jeho dva bratři se za tebe celej čas, modlí."

„No jo, to oni dělali pořád. Moment, ale ten Giovanni ne."

„Co to povídáš?"

Lulu ustrnule hleděl na Marii. „Je to možný?" zeptal se jí. „Je možný, aby měl někdo, tak dlouhý vedení? Jaký co to povídáš? Modlili se, ne?"

„Ale o to vůbec nejde. Já se ti snažím vysvětlit, že tě u toho viděli právě tihle tři."

„Jo? A proč teda nepřišli dolů, co? Když mě viděli?"

„A ty se ptáš?"

„A co děláš ty, když se chceš tohle — něco dozvědět?"

Koukal jsem, v jaké je Lulu najednou formě. Tedy — v té své formě, abychom si dobře rozuměli. „Co bys jim asi řek, kdyby se tak najednou objevili, když jsi to schovával?"

„Co bych jim řek?"

„Jo, co bys jim řek. Nic, viď? Hnal bys je až za devatery hory a pálil po nich jako po zajících, pokud bys jim rovnou na místě nepolámal kosti. Tak proto."

„Co proto?"

„Proto rovnou nepřišli, kruci! A do rána ses ztratil."

Lulu o všem, co právě slyšel, docela viditelně dumal. Čelo, nebo aspoň ten nízký kousek, se mu vyhrnulo, až mu je zakryly smotky smolně černých drátů, a oči jako by se začaly obracet v sloup.

„Pane Luciene," řekla Marie měkce, „my už víme, proč nemáte rád vlky."

„Vlky?" Lucien se vracel mezi nás. „Jaký vlky?"

„Žádný," povídám.

„Kdo vám zase co napovídal?"

„Právě ti tři Italové," řekla Marie.

„Taliáni jsou moc upovídaný," broukl Lulu a otočil hlavu na druhou stranu. Zdálo se, že se znovu zadumal.

„Pane Luciene, cítíte se normálně?" zeptal se opatrně pan baron.

„He?" trhl sebou Lulu.

„Jestli vám něco není."

„Jak to není? Proč jsem teda tady?"

„Já vím, já rozumím," spěchal ho ujistit pan baron a na uklidněnou proti němu potřásal dlaněmi. „Já jen — tedy — jestli se pamatujete, proč jste pana Siskou tak narychlo posílal znova zpátky do teritorií, sotva se vrátil."

„Aby mně něco přivez, to ví každej."

„Každej snad, proboha, ne. Mně jde o to, že to tak spěchalo, a teď se ani nezeptáte — vůbec na nic se neptáte."

„Jo?" zeptal se Lulu.

„Ne," řekl pan baron.

„No jo, vlastně ne." Lulu si mě našel očima. „Kde to máš?" Zvedl hlavu a snažil se dohlédnout na zem.

„Měl jsem ti to snad přinést sem? Kam bys to dal? Spal s tím? Nebo bys to strčil tadyhle pod postel?"

Lulu se dnes obracel o vysvětlení na Marii. „Proč se rozčiluje?" ptal se jí a velice se divil. „Pořád jenom něco mele a tadyhle tu indiánskou slečinku skoro nepustí ke slovu. Vy byste to všecko určitě stačila sesumírovat tak, aby tomu lidi rozuměli, ne?"

„Co vám není jasný, pane Luciene?"

„No všecko," rozhodil Lulu rukama a stáhl obličej. „Herdek!" řekl procítěně.

„Bolí?" staral se pan baron.

„To je teď jedno. O čem jsme to, k sakru, mluvili?" chtěl vědět na Marii.

„Víte, pane Luciene, mně je taky dost divný, že se nestaráte, co se stalo se zlatem, pro který jste Tonyho poslal."

„Proč bych se staral, když ho má on, ne?"

„Vaše důvěra ho jistě velice těší — a máte to teda u Josefa v nedobytný pokladně."

„To je ta největší pitomost, co moh udělat."

„Prosím?" zarazila se Marie. „A proč?"

„Protože není žádná nedobytná kasa."

„Chcete říct, že žádná pokladna není nedobytná?"

„He?"

„Jestli..." Marie lehce polkla.

„Přeci to povídám. Pořádnej zloděj se dostane do každý."

„Do tyhle ne," ujistil jsem ho.

„Tak ji popadne a odnese, a je to," řekl Lulu.

„Jdi pryč, ty popleto ..."

„Jakej popleto? Já jednou taky — teda — Já slyšel o takovým případě... Pak to kus dál v polích odbouchli dynamitem."

Marie na minutku odvrátila hlavu. „Tak pane Luciene, podívejte se, vy jste chtěl, aby vám Tony přivez zlato, je to tak?" Maličko se na něj usmála a Lulu trochu zjihl. „Pro nikoho jinýho by se tak neštval," pokračovala Marie trochu důrazněji, „ale on ví, co je to vděčnost."

„Ale no jo, furt," začal se Lulu ošívat „To by přeci udělal každej."

„Právě že ne. A vy jste Tonyho pro to zlato poslal, protože jste s ním měl nějaký úmysly, ne?"

„S kým, s ním?" namířil na mě ukazovák tlustý jako jitrnice.

„Ale ne — s tím zlatem, přece."

„A jo, já už vím. Ale to nemá cenu."

„Cože?" vyhrkl jsem.

„Zase už neslyší, vidíte?" upozornil Lulu Marii. „To teď má v jednom kuse. Nenastyd se na hlavu?"

Chystal jsem se promluvit, ale Marie se zřejmě rozhodla dovést debatu do konce sama, a udělat to co nejrychleji. Jenom proti mně zatřepetala rukou. „Proč to nemá cenu?"

„Už se mně do toho nějak nechce," ohrnul Lulu pusu, až jsem mu na okamžíček zahlédl spodní ret.

„Mluvíte o tý nemocnici, ano?"

„Jo, vy ne?"

„Taky. Ale proč se vám do toho nechce?"

„Já neměl ponětí, co všechno je okolo takový věci potřeba."

„Co by bylo potřeba? To hlavní přece máte, ne?"

„No — takový to — já tu zpovídal toho svýho doktůrka a on mně přived nějakýho jinýho doktůrka, co je přes soudy a takový ty věci."

„Advokáta," napověděla mu Marie. „Ten druhej doktor byl asi advokát, ne?" opakovala, když Lulu nerozuměl.

„Možná, já nevím. Já jenom vím, že mně šla za chvilku hlava kolem. Prej — počkejte, co to tu breptal — nějaká nákupní smlouva či co, poplatky a tohleto a támhleto, a pak se z toho ze všeho každej rok platí daně, který se ale nejdřív musejí vypočítat,.." Lulu znechuceně pohodil kšticí. „Myslíte si, že je to možný?"

„Jistě, to je normální."

„Ale mně to předtím nikdo neřek." Lulu se chvíli drbal na hlavě a ve vousech, až to drsně šustilo. „S majetkem jsou asi jenom potíže, povídám si, a ten můj doktůrek, že to teda jo. Čím má člověk víc, tím větší má starosti."

„Tak proč jsem to sem vozil, člověče? Co s tím teď mám dělat? Josef strachy nespí, aby to někdo nevyčmuchal a ještě nás všecky kvůli tomu nezamordoval."

„Co bys s tím dělal? Nic. Až se vykřešu, odvezu to zpátky a je to, ne?" Lulu se znenadání ulehčené usmál.

„Ale to přeci...," začala Marie, ale ani ona už asi nevěděla, jak dál. S tímhle stavem mysli jsem se u ní ještě nesetkal.

„Vy jste tu nemocnici chtěl koupit proto, pane Luciene, abyste se měl kam uchýlit, kdybyste omarodil," připomněl pan baron.

„Mám přeci taky něco tady, ne?" zaťukal si Lulu kotníkem na čelo. „Já už to skoro promyslel."

„Tak to jsem teda zvědav," povídám.

„Já si nadosmrti předplatím jednu cimru v nějaký nemocnici někoho jinýho. Všecko se to sepíše, a ať se potom starají oni, ne?"

„Teda, pane Luciene ..," řekla Marie.

Lulu na ni zazářil. „Že jo? Hlavička, co?" A znovu zaťukal.

„A je to z tvojí?" povídám.

„He?"

„Ptám se, jestli je to z tý tvojí hlavičky."

„No, teda, ono to přišlo nějak samo, když jsme o tom s tím mým doktůrkem debatovali. Jo, a jeho si taky nechám."

„Taky si ho předplatíš na celej život?"

„Ale — pane Luciene...," řekla Marie trochu zklamaně.

„Copak jste najednou taková smutná?" zeptal se hrozivě. „Někdo vám něco proved? Kdo to byl?"

„Ne, jenomže jste měl v plánu, že až Tony vyštuduje, nastoupí do tý vaší nemocnice jako doktor."

„Aha, no jo...," začal Lulu opatrně, „ono jako tento..." Lulu se pod Mariiným pohledem začínal cítit nesvůj. „Já si teda myslel, že na doktora se chodí učit k nějakýmu mistrovi, víte? Jako třeba ke kováři nebo tak. Ten můj doktůrek mě z toho ale vyved. Přej se musí chodit do školy, a ne do nějaký takový obyčejný, ale do zvláštní, nebo jak to povídal. A že se musí přečíst hromada tlustejch knížek." Lulu s odporem stáhl obličej.

„Ano, to se musí," přikývla mu Marie. „Ale mění to něco na situaci?"

„No — mění nemění — vy si myslíte, že by to sved?" ukázal na mě vyvráceným palcem. „Já nechci říkat, že je zrovna hloupej, to teda ne..." Lulu na Marii vykulil oči. Marie se bouřlivě rozesmála, kývala se dopředu a dozadu, a pořád se smála, víc a víc, a nebyla k utišení. A Lulu se na zkoušku zasmál s ní, pak se na mě zamračil, ale Mariino počínáni ho znovu zaujalo. Začal se smát, ale rychle přestal a chytil se za hruď.

Marie okamžitě ztichla. „Nezlobte se, já zapomněla," omlouvala se.

„Ale to nic," řekl Lulu a okouzleně na ni civěl. „Tahle slečinka se směje, jako když cinkají zlatý plíšky," dodal.

„Já netušila, že umíte skládat takový krásný poklony, pane Luciene." Marie skromně sklopila oči.

„Čerta poklony," povídám. „Jak vidí toho mrňavýho zrzavýho Skota Josse McCoye, taky je pokaždý v ustrnutí. A breptá něco o zlatejch vlasech."

„Ty se do toho nepleť," usadil mě Lulu, všiml si pana barona a na něco si vzpomněl. „Počkejte, co jste to povídal o tom střílení?"

Pan baron s velkou ochotou uposlechl výzvy a barvitě mu celou záležitost vylíčil.

Lulu se zdál něčím zaujat. „Byli mezi nima ty, co mě chytili do oka jako ňějakýho blbýho králička? Jo? Kruci, že jsem se tam nenachomejt. Ani byste nemuseli střílet. Já bych je hnal. Srovnal bych je holejma rukama, pacholky jedny. A kdybych si vzpomněl, jak mě pověsili na ty smrčky, nestačili by si počítat ruce a nohy. Kolik že jich bylo?"

„Okolo třiceti."

„No," zauvažoval Lulu, „je to dost, ale kdybych si ještě k tomu vzpomněl, jak jsem se kvůli nim kous do jazyka, srovnal bych je stejně."

Kéž bych tě tam byl měl, Lulu, a ty bys byl schopen zabránit tomu krveprolití, řekl jsem si v duchu. Nemusel jsem v sobě do smrti nosit ten šrám.

Někdo zaťukal. Pan baron běžel otevřít. V rámu dveří se objevily dva tmavé obličeje a dva páry černých očí nejistě zarejdily po místnosti.

Kdybych je potkal na ulici, byl bych je nepoznal. Hladce vyholené brady a tváře se Jim modře leskly, kudrnaté vlasy měli odborně přistřižené a bohatě napuštěné brilatinou, a horní rty jim zdobily kníry. Giovannimu se pod červenou bambuličkou styděly dvě černé mušky, a Otello si hrdě funěl do tlustého huňatého kartáče, který jako by mu vyrůstal přímo z nosních dírek. Přes něj mu padal konec okurkovitého nosu.

„Ciao, amico," zabasoval tlumeně Giovanni a opatrně se vsunul dovnitř. Stejně jako jeho bratr měl na sobě černý oblek, který na něm praskal ve švech, a bílou košili na rozhalenku. Na hlavě černý klobouk.

Lulu zvedl hlavu a jednoho po druhém si prohlédl — ale to není přesné. Podíval se na prvního, tři vteřiny na něm setrval, pak trhl očima a zadíval se na druhého.

Bratři, trochu v rozpacích, šoupli nohama a jako na zkoušku se trochu usmáli.

„To jste vy?" řekl Lulu.

Za bratry vznikl nějaký rozruch a někdo je postrčil dopředu. Pak je rozhrnula štíhlá ruka a ukázala se snědá černovlasá slečna s velikýma očima, a já uhodl, kdo to asi je. Byla docela hezká, ale ten trochu větší nos ji neomylně řadil mezi členy Bolzanovic rodiny.

Lulu přenesl svůj zájem na ni. „Tuhle slečinku bych měl taky znát?" zeptal se. Bratři Bolzanové v dojetí zamrkali.

„Uno grande zio," zacvrlikala a doširoka rozpřáhla náruč, a rozběhla se přes pokoj. Zdálo se mi, že maličko kulhá.

„Velkej strýčku," zašeptal Otello na mlčenlivou výzvu pana barona.

„Panenkomarjá," vyjevil se Lulu, a div nevyskočil z postele. „Ona je to — ona — jak to, že tak vcukuletu stačila takhle vyrůst?"

Zmámeně zatápal rukama před sebe a vykulil v nevíře oči, a ty oči měly najednou vlahý, měkký lesk, jako by se někde odspodu něžně orosily. „Mia cara — mia bimba," zavolal tiše, a také on rozpřáhl ruce.

A ona už stála skokem u něho, něžně ho objala kolem krku, a našpulenou růžovou hubičkou hledala v tom drátěném roští jeho rty. Po chvíli je zřejmě našla, protože se ozvalo mohutné mlasknutí, a další a další... Ode dveří tu scénu trochu přimračeně pozoroval další Ital, hubený šlachovitý ouřezek, taky ve svátečním obleku, který mu byl poněkud volný, a mrkal trochu znepokojeně.

Giovanni měl v očích slzy, Otello spínal ruce jako k modlitbě.

„My pryč," řekl Nikipi polohlasně, a já si s údivem uvědomil, že je to poprvé, co během návštěvy u našeho milovaného kamaráda Lulu Pruďase promluvil. Přihlížel tomu, co Lulu provádí, se špatně tajenou nelibostí. Zřejmě se mu zdály podobné citové projevy neslučitelné s hrdinskou postavou, kterou v Lulu Pruďasovi viděl.

Pan baron nerozhodně překládal z ruky do ruky balíček s léky získanými od indiánské babky kořenářky, pak ho zasunul do kapsy.

„Pojďme," kývla Marie.

Zamával jsem na Giovanniho, ale on si to neuvědomoval. Ani jeho bratr si nevšiml, že odcházíme. A Lulu? Zbytečná otázka.

Praha 1989

JOSEF KUTÍK • BÍLÁ VYDRA U BOBŘÍ HRÁZE
Svazek č. 210 Řídí Hana Krubnerová

ilustroval Karel Toman. Graficky upravil Jan Hejda. Obálku navrhl James Janíček. Vydal jako svou 7477. publikaci Albatros, nakladatelství pro děti a mládež, v Praze, roku 1988. Odpovědná redaktorka Hana Krubnerová. Výtvarný redaktor Michal Kudělka. Technická redaktorka Jitka Pavlíková. Ze sazby písma Public vytisklo Rudé právo, tiskařské závody, Praha. 16,48 AA (text 14,54. ilustrace 1,94], 16,63 VA. Náklad 54 500 výtisků. 1. vydání. 13-794-88 14/64 Cena výtisku 7 Kčs

© Albatros, 1988 © Josef Kutík, 1988 Illustrations © Karel Toman, 1988